

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Ünnep és politika.

Irta: Dr. Kmetty Károly.

Tüzes nyelvek alakjában szállott le a Szentháromság harmadik személye a mennyeknek országából és megvigasztalván, megfogytakozott hitükben megszilárdítá a tanítványok krisztusi hitét, hogy legyenek erősek és elmenvén, elszántan hirdessék „Urbi et orbi“ a szent evangéliumot.

Ezért szép és örömteljes a piros pünkösöd, mert a remény és hit megerősítését jelenti, ami pedig az emberi boldogság és megelégedés legfőbb tényezője.

A mi nemzetünk az idők nehéz folyamában megőrizte nemcsak vallási, de épp úgy politikai hitét is. Politikai hitét a nemzet jövőjében, a nemzet jobb sorsában, az emberiség előre vitelében való rendeltetésében. Ha néha-néha nem maradt a nemzetnek semmi egyebe, ha elpusztították is földi javait, nem tudták kiirtani ezt a hitet, azt, hogy Magyarország még nem játszotta el szerepét a világhistóriában, hogy „nem voltunk, hanem leszünk.“ Leszünk boldogabbak, nagyobbak, dicsőbbek és erősebbek, mint ezelőtt.

Nagy szerencséje ennek a sok megpróbáltatást szenvedett nemzetnek, hogy mindig teremtett a Végzet számára olyan

vezéreket, igazi nagyokat, kikre szorongatott helyzetében mély bizalommal fel tudott tekinteni, kikben zálogát látta jövőendő szerencséjének.

Ime a legutóbbi válság is mily sötétbe borította politikai létünknek láthatárát; a sötétséget csak az a jótékony fény derítette sugarakkal, melyet a nemzet vezéreinek egyenisége árasztott.

Vajjon mit hoz a nemzetre a közel jövő, vajjon nem rejt-e újabb és nagy megpróbáltatást számunkra a végzet?

A nemzet történelmi nagy ellenségei nincsenek tönkretéve, nincsenek letörve, sőt sajnós, megfogyva sem; az örökös védelmi állást és önvédelmi küzdelmet nem hagyhatjuk abba; nyugalom aligha van megírva számunkra ezen a földön, melyről Werbőczy szépen megírta, hogy az „ellenségek torkában helyezkedtünk el“. Ha hitünk és energiánk csak pillanatokra lankad és elhagy, ez sirunkba taszíthat. Ezért piros pünkösöd napján, amikor, mint hívek, a Szent lelket hívjuk segítségül, mint nemzetünk hű fiait forduljunk fohászszal a magyar nemzet geniuszához, hogy ne hagyja el a jövőben sem népét, kölcsönözzön neki kifogyhatatlan lelki erőt és önbizalmat.

Hassa át a nemzetet, mint eddig, a jövő veszedelmei között is az élni vágyás és élni akarás. Ez a legelső kívánalma a nemzeti jólétnek, ha ez megvan, akkor akadnak biztos eszközök;

akkor a nemzet bölcsen meg fogja találni az igaz utat, amelyen haladnia kell, hogy a tengésből igazi viruló és lüktető élet legyen, akkor lesznek és kellő időben megnyilatkoznak a „tüzes nyelvek“ is, kik nekünk piros politikai pünkösödöt varázsolnak.

Mit kell azalatt érteni, hogy a nemzetet az élni-akarás és az élni-vágyás hassa át? Azt, hogy a magyar nemzet minden egyes tagjának szünettelenül arra kell gondolnia, hogy Magyarországnak, a Gondviselés különös kegyelme folytán, nagy missziója van az európai népcsaládok között; hogy e missziót csak nagy, egységes magyar nemzet hajthatja végre, Ennek kell lenni annak a vezérszavának, melyről a szemünket soha elfordítanunk nem szabad. És ha e cél átmegegy a köztudatba, igazi piros vérré válik, akkor soha a csüggedés felhője ránk nem ereszkedhetik.

Nem hiába esik erről szó éppen pünkösöd napján. Szükséges ma erről beszélni azért, hogy az egy akarat, egy lélek ne csak ige maradjon, hanem váljon valósággá — abban az országban, ahol már olyat is mondani mernek, hogy a magyar nemzeti lét nem föltétlenül szükséges. Hát nem így van. Ezen a helyen csak egységes magyar nemzetnek szabad élnie! Nem nacionalista hiuság diktálja ezt a fölfogást, hanem a történelem megmásíthatatlan vasakarata

Leáldozó istenek.

Haragra gyult az égnek alja,
Tüzes biborban ég a nyugat,
A láng a felhők szélét nyalja
Felgyújtva rőt foszlányukat.
S előttem szomorú, nagy sorban
Vonulva búcsút intenek,
A múltékony felhőbiborban
A leáldozó istenek.

Volt isten már a bércz, a szikla,
A napsugár, a holdezüst;
Zománczot vont oltáiraikra
A láng, a tömjén s szürke füst.
Volt isten már a Nilus árja,
Mely termést ad az ugaron,
S kinek hódolt az ur s a pária:
Volt isten az Apis-barom.

És volt a Bél izzó vastorka,
S a benne égők kínai
Föltött megdördült és háborg a
Vilámmal égő Sinaí,
Melyhez egy tengeren át lábol
Az üldözött rab Izrael,
Vigaszt merít két kötélablóból
S nevét rá isten írja fel,

Arany-Athene s aczél-Róma
Márványba vés egy szép regét,
Avult könyvben olvasható ma,
Ott haloványul képre kép —
S a pogány-kornak s Izraelnek
— Lélekrázó, csodás dolog —
Harczot izenve utrakelnek
Fegyvertelen apostolok.

S a szeretet szép tanítása
Byzancezban, nézd, mire való?
Martyroknak sirt annyit ása,
Mint Baál: az emberfaló.
S míg sziporkázik a zsarátnak
S a patriarkák boldogok,
„Te Deum“-jára száz barátak
Krisztus a keresztfán zokog.

Mert szüntelen egymásra törvén
Egymást égették és verik.
A hóhérbárd mentsége: törvény,
A végső betű-fegyverig.
Ezt mívelvén, akik szeretnek —
Urrá leszen a gyűlölet.
Ki nem hajol: az mind eretnek.
Kit irgalom nélkül ölet.

S úrrá lett a futó idővel
A szeretet helyett a gőg,
S a Guillotine-nál részeg fővel
Egy új istent alkotnak ők.
A trónon ülő józan észszel
A Notre-Dame szentélyiben
Az istenek végsője vész el
S az idők végeig pihen.

S a régi bálvány uira éled:
Mindenható, sápadt arany,
Mely büszkén elhitei véled,
Hogy mindenütt országa van.
S előtte szomorú, nagy sorban
Vonulva búcsút intenek,
Múló, foszló felhőbiborban
A leáldozó istenek . . .

Váradí Antal.

A megdicsőített igazság.

Irta: Mezei Ernő.

(Utánnovomás títosa.)

Zola Emil hamvait állami ünnepléssel, katonai tisztelegéssel, kormányzati szónoklatokkal a francia nemzet elhelyeztette a Pantheonba. Oda a közemlékezet fönséges templomába, amelyet a felírás szerint a hálás haza emelt az ő nagy fiainak örök dicsőségük hirdetésére. Hogyan lehet ezt a nemzeti felmagasztaltatást a mi korunkban egy nagy férfinak nemcsak kivívni, de megérdemelni is, erre nézve Zola Emil példája szolgál a legerősebb, fájdalmasan hasgató és éppen azért annál fölemelőbb oktatóssal. Akik ott a Pantheon kupolája alatt a halál sötétségében nyugodva a mélységes árnyékon keresztül az örökkévaló hir sugárzását lövellik, ők a legtöbb esetben ezt a nemzeti apoteozist oly cselekedetekkel biztosították, amelyek már első közvetlen hatásukkal a közelismerés pálmáját és ha maga ez a cselekedet nem a hősi halálban állott, már életükben is a nemzeti dicsőítés koszoruit szerezték meg nekik. De Zola Emilnek halotti porát oly tettért övezte most a nemzeti kegyelet utólagos glóriája, amelyet akkor, amikor elkövette, a nemzeti közvélemény iszonyatos háborgása, milliók szenvedélyeinek pokoli üvöltése fogadott, amely miatt élete nem volt biztonságban és hosszu ideig rejtőzködve kellett bolyon-

nemzete és az európai civilizáció föltételei tették életképessé.

Az egységes magyar nemzet ellenségeinek vélekedése, alapjában véve, nem nyugtalanít bennünket; mert jól tudjuk, hogy egy nemzet életéről nem papirosról és nem népgyűléseken határoznak. Hanem óvni akarjuk a magyarság hitét az ilyfajta gondolkodás hatásától; azt akarjuk, hogy az „élmi-vágyás“ és az „élmi-akarás“ szüz erejét még lehellet se érintse. Ez erő minden atómjára szükség van, hogy az előrehaladás sehol akadályokra ne bukkanjon. Minden pillanat, mely munka nélkül pereg le, avagy amelyiket kételkedésre fordítanak, veszteség a nemzet szempontjából.

Ha fordul a koczka, ha reményeinket fonnyadozni látjuk, vagy ha ezek a reménységek hirtelen a messzeségbe vesznek: ez, nem hogy elcsüggesztene bennünket, de éppen ellenkezőleg, fokoznia kell vágyakozásunkat. Csak végig kell lapoznunk a história lapjain; hány helyet találunk, melyről ellenségeink azt hitték, hogy innen nincsen többé föltámadás. És mégis föltámadtunk; élünk, vagyunk és élni akarunk, lenni akarunk az idők végéig, mint magyar nemzet.

Ünnepnap, mint a milyen a mai, alkalmas arra, hogy erről beszéljünk. De a mivelőnapok nem erre valók; hétköznapokon dolgoznunk kell, szakadatlanul, soha el nem csüggedve, törve vezércsillagunk felé. Gambetta híres mondását magunkra szabhatjuk: „a magyar nemzeti egység olyasvalami, amelyre folyton gondolni kell, a melyért folyton dolgozni kell, de csak ritkán kell róla szónokolni.“

Budapest, június 6.

A főrendiház ülése. A főrendiház június hó 10-én, szerdán délelőtt tíz órakor ülést tart. Napirend: 1. Elnöki előterjesztések. 2. A gazdasági bizottság jelentése a főrendiház 1907. évi zárszámadásáról és 1909. évi költségelőirányzatáról. 3. Az igazoló bizot-

gania. Zola Emil utja a Pantheonba magának a népszerűségnek vezekelő utja. A mindenk által kitagadott, megvetett és legyalázott lett a nemzeti ünneplés hőse. És hogy nagysága emlékoszlopát a Pantheonban felállítsák, ki kellett azt emelni az utszéli árokából és megtisztítani az aljas mocsoktól, amelybe előbb dühös rugásokkal beledöntötték. Ez a Pantheonba vonulás is csak egy új változat a világtörténelmi igazságszolgáltatás ama nagy tragédiájából, amely mindig úgy kezdődik, hogy az elvakult tömeg „crucifige“ ordításával megteremti a mártírsorsot, utóbb meg éppen ebben a vértanuságban fölfedezi az isteni igazság forrását.

Tíz év, csak tíz év kellett ahhoz, hogy Zola Emil a nemzeti kiátkozás feneketlen örvényéből a nemzeti kultusz legmagasabb talapzatára emelkedjék fel. Oh ti, az evolúziós elméletek hirdetői, milyen csodás elégtételek telhetik a teljes demokratikus népakaratnak, a szuverén általános választójognak, millió és millió agyvelőnek ebben a rohamosan hullámvölgyek evolúziójában! Vagy talán azt hiszitek, hogy még várunk kell, hullámhegyeknek és hullámvölgyeknek, dagályoknak és apályoknak mi leszen a végső eredménye?

* * *

Bizonyos azonban, hogy minden evolúziós hullámvölgy ellenére még tikkadt levegő terjeng Zola Emil pantheoni ünnepeletése körül. Őt, mint az igazság herosztát vitték a nemzet nagy

ság jelentése. 4. A mentelmi bizottság jelentése. 5. Az 1908. évi állami költségvetés s az ezzel kapcsolatos jelentések. 6. A pénzügyi bizottság jelentése föbbrendbeli hozzáútasított felirat tárgyában. 7. A jegyzőkönyv hitelesítése.

A horvát bán a királynál. Báró Rauch Pál horvát bán ma reggel Bécsbe érkezett és délben külön kihallgatáson jelent meg a király előtt. Az audiencián a király kegyesen hallgatta meg jelentését a horvát helyzetről s a zágrábi egyetem dolgáról. Az audiencia után a bán így nyilatkozott:

— Azért jöttem Bécsbe, hogy a királynak folyó ügyekről tegyek jelentést, de kétségtelen, hogy az audiencián a legutóbb lezajlott események és a zágrábi egyetem ügye is szóba fognak kerülni. Egyáltalán nincs okom rá, hogy állásomról lemondjak. Azok a hírek, hogy köztem és a magyar kormány közt konfliktus merült fel, sem felelnek meg a valóságnak. Ellenkezőleg, én terveimet és szándékaimat illetőleg teljes egyetértésben vagyok a magyar kormánnyal és eddig követett taktikámtól nem fogok eltérni. A legközelebbi időben Horvátországban semmiféle változás sem várható. Délután a bán báró Aehrenthal és báró Burián közös miniszterekkel érkezett, este pedig visszautazott Zágrábba.

Zágrábról jelentik: A vasuti beruházásokról szóló törvényjavaslat általános vitájában a horvát-szerb koalíció részéről Surmin György fog a képviselőház szerdai ülésében magyar szövegű beszédben felszólalni, hogy a horvátok sérelmeit kifejtse. — A horvát képviselők közül többen legközelebb az ország nagyobb városaiban beszámoló-beszédeket fognak tartani, hogy a helyzet felől választóikat tájékoztassák. — Báró Rauch Pál azon nyilatkozatával szemben, hogy a horvát-szerb koalíció szétbomlóban van, a koalíció titkára, Surmin György egy horvát hírlapiról elötte kijelentette, hogy ez hiu reménykedés, mert nincs a koalíciónak egy tagja sem, aki ezt óhajtáná. A viszonyok alakulása — ugyan — még csak megszilárdította a különböző pártok közti kapcsolatot.

A függetlenségi párt érkezete. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt e hónap 10-én, szerdán öt órakor pártértekezletet tart. Az értekezlet napirendje a következő: gróf Apponyi Albert vallás-és közoktatásügyi miniszter törvényjavaslatai az ingyenes elemi népoktatásról és a gazdasági népoktatásról; Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ja-

halottjainak csarnokába, de a hivatalos tisztelgések és szónoki dicsőítések közben künn a térségen ellenséges tüntetések sivitása hangzott fel. És egyszerre pisztolylövés dördülése is vegyült bele. A kilőtt golyó éppen azt az embert találta, akinek ártatlanul való elítélteése tüzelte fel Zola Emil az ő titáni, kétségbeesett vállalkozására. A lövés csak egy embert talált, azt sem életveszélyesen sebezte meg. De a lövést kísérő villám egy égi villám átható fényével világította be korunk küzdelmeinek roppant térségét és éles körvonalokkal cikiztett át a modern társadalom ama szorosain is, amelyekből a gyűlölet annyi füledt levegője áramlott ki a mélységekbe, amíg fönn a magaslatokon a nemzeti ünneplés zajlott Zola emléke körül.

Mért nyilvánul még most is ily kegyetlen, kiengesztelhetetlen gyűlölet a szerencsétlen Dreyfus Alfréd iránt, aki az üldözött és diadalmas ártatlanság drámáját úgy élte végig, hogy neki magának alig volt benne cselekvő része? Hiszen azok a bátor, magukra hagyott férfiak, akik a vész idején az ő igazáért sikra szállottak, ma a népszavazat erejével hatalomban vannak és mint ünnepelt vezérek haladnak a francia közvélemény élén, a szegény zsidó őrnagygyal pedig a fogságból való kiszabadulása óta sem történt egyéb, mint hogy új események, új bizonyosságok igazolták azt, milyen ártatlanul került a gonosz emberi indulatok óriási forgatagába és mennyire saját akaratán kívül lett Franciaor-

vaslati a vízi beruházásokról, a rudolfsgnádi ármentesítő társulatnak nyújtandó segítségről és az állattenyésztés fejlesztéséről és a belügyminiszter törvényjavaslata a közegészségügy rendezéséről.

A polgári törvénykönyv tervezete. A magyar általános polgári törvénykönyvtervezet előkészítő bizottság e hónap 3-án és 4-én dr. Imling Konrád államtitkár elnöklésével tartott ülésein a következő kérdéseket tárgyalta: 1. A munkaadó és megbízó mennyiben legyen köteles felelni az alkalmazottja, illetőleg megbízottja által okozott kárért. 2. Minő elvek szerint szabályoztassák a) a közhivatalnok (köztisztviselő) felelőssége az általa hivatalos minőségben okozott kárért; b) az állam és a többi közjogi testület felelőssége a hivatalnokai (tisztviselői) által másoknak okozott kárért? A bizottság ezzel befejezte a kötelmi jog köréből kitűzött kérdések tárgyalását. A bizottság ülései az őszig szünetelnek. Minthogy most már csak az öröklési jog alapvető kérdéseinek tárgyalása van hátra, biztosítottak lehet tekinteni, hogy a bizottság a most folyó tárgyalásokat még ez év folyamán befejezi.

Az ingyenes oktatás és a nemzetiségek. A Telegraful Roman, a metropolita hivatalos lapja, mely különben mérsékelt irányáról ismeretes, legutóbbi számában feltűnő betűkkel félhivatalos jellegű kommunikét közöl, melyben azt mondja, hogy a nemzetiségi klub a legnagyobb erővel fog küzdeni a parlamentben az ingyenes elemi oktatásról szóló javaslat ellen, amely létükben fenyegeti a nem magyar iskolákat. Hozzáteszi a nevezett lap, hogy értesülése szerint az erdélyi szászok mód felett el vannak keseredve Apponyinak emez új javaslatára miatt. A szászok nagyszabedényi orgánuma hevesen támadja a javaslatot és bejelenti, hogy a szász képviselők nemcsak ellene fognak szavazni a javaslatnak, hanem azt ugy az általános, mint a részletes vitában hevesen támadni fogják. A Telegraful Roman reméli, hogy ez egyszer a szászok egy táborban fognak küzdeni ismét erdélyi román testvéreikkel.

A nyugdíjtörvény revíziója. Félhivatalosan jelentik: Egy regeli lap azt írja, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszter elkészítette a nyugdíjtörvény revíziójáról szóló javaslatot. Illetékes helyről közlik, hogy a nyugdíjtörvény ügye nem a belügyminisztérium hatáskörébe tartozik s így a belügyminiszter ezzel a kérdéssel nem is foglalkozik.

A románok és a választójog reformja. Dr. Babes Vincze, a magyarországi mérsékelt románok elismert vezére cikksorozatot ír a Telegraful Roman-ba a választói reformról. Babes azt mondja,

szág legmodernebb történelmének egyik jellemzőes központi alakjává.

Talán sohasem történt meg, hogy egy származás és állásra alapjában jelentéktelen, hozzá életének minden szakában részben veleszületett, részben külsőleg rákényszerített passzivitásra kárhóztatott egyéniség körül oly fontos históriai események, egy nemzet életébe mélyen belevágó átalakulások játszódtak volna le, mint ez esetben. Nem tudta, nem értette ő hogyan és miért kellett a fizikai és lelki szenvedések végtelen sorozatát elszenvednie; nem telt tőle semmi erőteljes vágy és semmi lendületes hang, amikor felszabadításáért az óriási harcok folytak és a sikerült megváltás után semmi másra nem látszott hivatottnak, mint hogy a szürke, alaktalan tömegbe mosódjék bele. De ime a történelmi végzet színxé nem eresztí őt ki karmai közül. Mint ha a bolygó Ahaszver régi meséjének új kiadását kellene megelevenítenie. Ahaszver hiába kísérlette meg a halál minden nemét, nem lehetett ebből a világból kimulnia. Dreyfus Alfréd hiába száll le az alvilág árnyai közé, hiába merül el a Lethe örökké ömlő szürke habjaiban, nem menekülhet ki a tusázó emberi érdekek tüzköréből és nem buihatik a jelentéktelen embereket megillető feledés leple alá. „Jobb lenni nanszamosnak fenn a földi világban, mint dicső hősnak lenni, Plutó éji birodalmában“ — így panaszkodik a halott Achilles árnyéka az őt előszólító Odysseusnak. Szegény Dreyfus még fordítva pa-

hogya a nemzetiségek ne sok jót reméljenek az új választójogtól. Mert nyílt titok — ugymond — hogy a választójog az írni-olvasás tudásához lesz kötve és plurális lesz. Mindkét dolog a magyarság előnyére válik, mert a nemzetiségek között sokkal több az analabéta, mint a magyarok között. A plurális pedig az egynevezett intelligens elemek és a hivatalnoki kar befolyását fogja emelni, ezek közül pedig mindkettő magyar. Teőzni fogja a magyar befolyást a kerületek új beosztása is. Mindezeknél fogva Babes azt hiszi, hogy 30—40 nemzetiségi képviselőnél több semmi esetre se fog az új parlamentbe kerülni, úgy, hogy a helyzet az új parlamentben se lesz jobb a nemzetiségekre nézve, mint a mostaniban.

Az alkotmánypárt vacsorája. Az országos alkotmánypárt kedden, a hó 9-én a városligeti Kovács-féle vendéglőben esti nyolcz órakor megtartja rendes heti pártvacsoráját.

A szünet politikája.

— Előkészületek az őszi ülésszakra. —

Budapest, június 6.

Tíz nap múlva megkezdődik a törvényhozás nyári szünete. A pünkösti ünnepek után már csak egy hétig tárgyal a képviselőház, s az alatt a rövid idő alatt több igen fontos törvényjavaslatot kell elintéznie. Tető alá kell hoznia első sorban a vasúti beruházásokról, az ingyenes népoktatásról és a községi- és körorvosok fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslatokat, de elintézésre vár még több más kisebb jelentőségű ügy is. Így tehát nagyon valószínű, hogy ez az utolsó hét a sűrűség jegyében fog lefolyni, amelynek segítségével ismét estig meghosszabbított üléseket fognak tartani. Különösen az ingyenes népoktatási törvényjavaslat tárgyalására fogják szorgalmazni a sürgősséget, mert ez ellen a javaslat ellen a nemzetiségek és a néppártiak készülnek erősebb mozgalomra.

A néppártiak egy része különben már most megkezdte az akcióit, amely jellemezni fogja a szünet politikáját. Mert tisztában kell lenni azzal, hogy az a kellemetlenkedés, amelyet most kezd a néppártnak ez a része, nem cél, hanem csak eszköz. Molnár Jánosnak a közoktatásügyi bizottságban tanúsított magatartása, Szmercsányi Györgynek a képviselőház tegnapi ülésén a tárgyalás megakasztására irányuló ki-

naszkodhatik. Mért nem lehet egyszerű, észre nem vett napszámos az alvilág szürke gomolyában, mért kell földi hősnek maradnia a nagy história csillámló színpadán? Hajh, még mindig úgy tapasztalja, hogy a nemzeti események gyűrűzete az ő kis személye körül csavarodik és az olimpi istenek az ő közönséges egyéniségével játszószék nemzetek jövőjét eldöntő koczkajátékkukat.

Most az üldöző végzet keze új sebet égett rajta a gyűlölet izzó vasával. Lelke talán meg sem illetődött a testébe furódott gyilkos golyótól, ahogy fia is mondotta a tudakozódó hírlapíróknak. Hiszen régen az érzéketlenségig megedzhetette őt az, amire íátuma kiválasztotta, amikor mint elitelt folyton csak igazságért esengett és válaszul a nemzeti közakaratra való hivatkozással az Ördögsgiget legremetesebb kinzásait mérték reája. Ügyének oly világraszóló győzelme után talán még kis büszkeséget is kelt eszedme lelkében az, ha látja, hogy még mindig számtalan ellenségnek halált forraló pillantása szegeződik reája. De az emberbarátok, szerte az egész világon, akik az igazság nehéz küzdelmeit szorongva követték és végleges diadalnak tápsoltak, megütdöve néznek körül. Hogyan, éppen az ártatlanul eliteltnek, a felszabadulása után is szenttelen, köznapi polgárnak nem tudnak meghocsátani? Alig mérhetjük meg a sötét örvényt, melybe a lélektani lámpa itt bevilágít. Macaulay, amikor az angol társadalom oktalan felháborodását lord Byron ellen bírálja, azt ál-

sérlete ugyanazt a czélt szolgálják. Ez a czél pedig az, hogy a néppártnak az őszi politikai szezon várható nagy kérdésének — a fúzióknak — megoldásánál a helyzetet biztosítsák.

Mert a fuzió ügye lesz a nyári szünet legérdekesebb politikai kérdése. E körül fog alakulni minden más kérdés, a melyek mindegyikét aszerint fogják mérlegelni, hogy miképpen egyeztethető össze a fuzióval.

A vezető politikusok, első sorban a kormány tagjai, nagy buzgalommal igyekeznek azon, hogy őszre létrehozzák azt a tömörülést, amelynek az a czélja, hogy a szövetkezett pártok között kiegyenlítsék a még fennálló ellentéteket. A Kossuth Ferencz pécsi beszéde nyomán támadt visszhang megmutatta, hogy a közvélemény általában helyesnek tartaná, ha az általános választói jog alapján összeülő képviselőházban a nemzetiségekkel és szociálistákkal szemben erős, egységes, negyvennyolczas párt állana. A függetlenségi párt és az alkotmánypárt vezeterei tehát folytatják a tárgyalásokat és a nyári szünet alatt igyekeznek megalkotni azt a programot, amely az új alakulásnak alapjául szolgáljon. Ennek a programnak megalkotása azonban minden jóindulat mellett is sok és nagy nehézségbe ütközik és ezeket az akadályokat igyekszik növelni a néppártnak frondörködése is.

A katonai kérdések terén nincsenek ellentétek. Az alkotmánypárt éppen úgy kívánja a magyar nemzeti követelményeknek a hadseregben való megvalósítását mint a függetlenségi párt, s így ebben a tekintetben nem fog nagy fáradságba kerülni az olyan program-pontoknak megállapítása, amelyeket minden hazafias párt magáévá tehet.

Már az önálló magyar jegybank ügye körül sokkal nagyobbak a nehézségek. A függetlenségi párt természetesen törhetlenül rgaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy a közös jegybank szabaldalmát egyetlen órával sem szabad meghosszabbítani, hanem 1910-ben föl kell állítani az önálló magyar nemzeti bankot. Ennek előkészítésére küldötte ki a képviselőház a bank-bizottságot, amely most hallgatja meg a magyar pénz-

litja, hogy az angol közvéleménynek minden hét évben egyszer egy nagy kitörésre van szüksége, amikor az alaktalanul összegyülemlett, sokáig lappangott indulatok irtózatos zivatarként zudulnak le a legelső áldozatra, aki véletlen cselekvéssel az utjukba kerül. De ez a szellemes föltevés nem alkalmazható olyan esetre, mint Dreyfusé, ahol a brutális bírói igazságtalanság lázadó harciba vitte a nemzet jobbait és már egy évtizeddel ezelőtt sikerült az igazság elszánt hőseinek az egész európai közvélemény lelkes támogatása mellett, örökéletes diadalt nyerniök. Persze, a mi a legyőzötteket illeti, az emberi természet ismert vonása, hogy azokat gyűlölik legtovább, akik iránt tudatos igazságtalanságot követtünk el. Dreyfus irányában ezt a benső ösztönt még kiélelheti éppen az ő jelentéktelen gyöngye lénye. Hogyan, azért az emberi gépért, ezért a halvány, tartalmatlan árnyékért kellett Franciaországnak oly óriási lázrohamokat kiállania, kellett a nagy nemzeti hadseregnek a legveszedelmesebb válságokon áthaladnia, kellett annyi kormánynak megbuknia, a nagynevű államférfiak és ünnepezt katonai vezérek egész sorának hitelvesztetten, csufosan megszégyenítve a közélet szinteréről letűnnie? Nem, ebben a modern szent Sebestyénben ők sohasem fogják a hitvallás bajnokát elismerni és mentől jobban látják az igazságát diadalmaskodni, csak új nyilatkat akarnak kinzott testébe beléje lövöldözni.

* * *

ügyi világ legkiválóbb tagjait, hogy véleményükkel megállapítsa, a kitűzött czélt milyen eszközökkel és milyen módon lehet a legmegfelelőbben elérni. Az alkotmánypárt részéről azonban igen nagytekintélyű férfiak még mindig aggodalmaskodnak és attól tartanak, hogy az ország nem bírja ki azt a nagy megrázkódtatást amely az önálló bankra való áttéréssel járna. Ebben van talán a fuzió előkészítésének legnagyobb akadálya, mert ha a függetlenségi és 48-as párt el is hagyná a „függetlenségi” jelzöt, amelybe többet lehet belemagyarázni, mint a mennyit maga a párt akar, de az önálló banknak legsürgősebben való felállításáról semmi körülmények közt sem mondhat le. Sőt, miután az általános választói jog alapján megválasztott képviselőház az 1910. esztendő tavaszán ülhet csak össze, és így a bankszabadalom ügyében még ennek a parlamentnek kell döntenie, éppen ennek a kérdésnek kell dominálnia az egész fuzió programot.

De a fuziót már azért is szorgalmazzák a kormány tagjai, hogy magát a választói reformot is egységes nagy párt védelmezze meg a nemzetiségek és a szociálisták támadása ellen. Gróf Andrássy Gyulának ez a korszakos javaslata ugyanis a demokratikus követelmények teljes figyelembevételével mellett is erős nemzeti alapon épül föl és már annak dokumentálására, hogy ez az álláspont valóban a nemzet egészének véleménye, szükséges, hogy minden hazafias érzelmű párt egy táborba tömörüljön. A néppártiak ágálása főképpen erre a pontra vonatkozik. A választókerületek kikerkítésénél akarják elérni azt, hogy gróf Andrássy Gyula különös szult fectessen az ő speciális kívánságaikra, amelyeknek nagyobb nyomatókat adandó, már most kezdik a kellemetlenkedést. Már előre is tudják azonban, hogy nem igen fognak czélt érni, amint hogy gróf Andrássy Gyula a korszakos törvényjavaslat megalakításánál egyedül a nagy nemzeti érdekre van tekintettel, s ezért már most készülődnek a keresztény-szociálista párt megalakítására, amelynek alapját a katolikus népszövetség országos szervezetében rakták le.

A világnak Dreyfus egyénisége csakugyan semmi, és ha nem is volna önmagában az, elenyészik az örök igazság fensége mellett, amelyhez az ő egyénisége és sorsa véletlenül odafüzdött. „Justitia regnorum fundamentum”. Ezt az ósrégi mondást még soha semmi kormányzati rendszer nem váltotta be oly teljesen és oly általánosan ható erővel, mint a mai francia köztársaság, amikor Dreyfus Alfréd egyéni sorsában az elkövetett bírói igazságtalanság jóvátételét minden válságon és minden katasztrófán át kiküzdötte. A modern általános demokrácia nevelésére és rendeltetésére nincs biztatóbb tanúság, mint a mai francia kormányzat szemlélete, amikor egy nagy nemzet lelkes, magasságot és mélységet betöltő kiáltása az igazság főpapjaiként ünnepli azokat, akiket egy évtizeddel ezelőtt, ugyanezért az igazságért számkivetésbe s megalázásba taszított. Őh nem olyan igazság volt ez, mint azok a nagyszerű jelszavak és káprázatos illúziók, amelyek milliók lázas álmait, boldogító eszményeit sugároztatták. Itt csak egyetlen eltiport ember egyéni jogáról volt szó, csak az volt a nagy kérdés, szabad-e bárkit is, az utolsó férgét is éppen a pillanatnyi közvélemény kedvéért, a törvényen kívül helyezni? Nos most, a meggyőzött milliók öntudatából sugárzik ki, mint a jövő világossága: a demokrácia nem sértheti meg egyetlen ember törvényes igazságát sem, még ha millió embernek kell is érdeke vagy szenvedélye árán önmegtadást gyakorolnia

Ennek a keresztény-szociálista pártnak hatalmát és erejét csak növelné, ha a fuzió nem sikerülne, s ezért ugyancsak folyik az aknamunka ellene. Ez lesz tehát a szünet politikája is. Egyrészt a fuzió létrehozásán fáradoznak, másrészt azt megakadályozni igyekeznek. A nemzet nagy többsége szívesen látná, ha a negyvennyolc éves pártba való tömörülés létrejönne és ezért rokonszenvesen várja, hogy a nyári szünet politikája mérlegelje azt a programot, amely ledöntené a hazafiás alapon álló pártok között a választalakat.

Az osztrák tanulság.

Budapest, június 6.

Akármenyire aggasztó is mindaz, ami a Walimund-ügyből kifolyólag most az ausztriai egyetemeken történik, mégis lehetetlen a liberális diákság streikjét ab invisis helyteleníteni. Lehetetlen pedig azért, mert egy nagy eszméért, a tanítási és tanulási szabadságért, tehát végeredményében a liberalizmusért folyók, ennek diadalra jutása pedig egész Ausztriának, sőt az egész művelt világnak érdeke.

Éppen nálunk, ahol már évtizedes a küzdelem az iskolák államosításáért, kettős figyelemmel kíséri mindenki az osztrák egyetemek válságát. Mert nálunk, ahol nemcsak a nemzetiségek, hanem a felekezetek kezéből is ki akarjuk venni az oktatást, van érzék annak fontosságát megbírálni, hogy az egész jövő alakulásra minő óriási horderejű az, ha maga az állam minden nemzetellenes szeparatiztikus törekvéstől és minden egyoldalú felekezeti dogmatizmustól mentesíti az iskolát. Folyománya ez annak a nagy elvnek, hogy az állam nemcsak magyar, hanem felekezeten kívüli is.

Az elv csakis az egyetemeken van eddig következetesen keresztül vite s az egyetemi oktatás nemcsak nálunk, hanem egész Nyugat-Európában ilyen liberális alapon nyugszik, mert a tudomány nem lehet felekezeti jellegű s az egyetemen mindenki, aki katedrát kapott, teljes szabadsággal taníthatja azt, ami tudományos meggyőződése. Éppen azért, hogy viszont mindenki abban a szellemben is tanulhasson, ahogy az neki inyére van, rendszeren két, esetleg három tudós neveztetik ki minden egyetemi tanszakra, sőt a magyar állam liberalizmusa annyira megy, hogy a budapesti tudományegyetemen még az egyházjogot is mindig egy katolikus és egy református tanár adja elő.

Nálunk, ahol a liberális szellem évszázados s ahol mindig a legnagyobb erélyvel tudunk visszaverni minden támadást a liberalizmus ellen, elképzelhetetlen az, ami az innsbrucki egyetemen történt, hogy a pápai nuncius óvást emeljen egy tanár ellen annak tanításai miatt, s hogy a kormány ezt a beavatkozást ne a legridegebben utasítsa vissza.

De Ausztriában, hol a klerikalizmus már nyílt sisakkal mer fellépni, nem az első eset, ami Wahrmondal történt s hol a bécsi, hol a gráci, hol a prágai egyetemen tiltakoznak a klerikalizmus a tanítási szabadság ellen s akarják a maguk egyoldalú, dogmatikus felfogásukat az egyetem falain belül is diadalra vinni. Az osztrákok a klerikalizmust mesterségesen növesztették nagyra s a klerikalizmus, akik minden időben kitűnő taktikusok voltak, a Magyarország elleni gyűlöletet hirdették, hogy a nagy néptömegeknél népszerűséget s a parlamentben befolyást szerezzenek. Időről-időre kedvezett az osztrák kormányoknak az a kéréshetetlen harc, melyet a klerikalizmus Magyarország ellen hirdetett, örömmel fogadták őket segítő társakul s rövidlátó voltukban nem vették észre, hogy a magyar-gyűlölet csak az a trójai faló, amelynek segítségével tulajdonképpen klerikalizmus céljaik diadalát akarják sietetni.

Ma már a klerikalizmus Ausztriában a falakon belül vannak s ma már ők azok, akik a kormány életfonalát a kezükben tartják. Így tehát nem lehet csodálni, hogy a Beck-kormány nem mer és talán nem is akar olyan radikálisan eljárni az egyetemek tanítási szabadsága érdekében, aminő eljárást nemcsak Ausztria érdeke, nemcsak a liberalizmus, hanem egyenesen a civilizáció megkövetelne. A régi

bűnök büntetése ez s ha hinni lehet a bécsi híreknek, nem lehetetlen, hogy az egész Beck-kormány alatt inog a talaj. Nem is ők a hibások, hisz harmincz, sőt negyven évi szakadatlan láncolata a hibáknak jutott most kitérésre és ma már nehéz volna megjósolni, hogy az osztrák egyetemek válságának hol lesz vége s hogy az eldobott kő hol áll meg és kit hogyan talál meg. Nemcsak kormányválság, hanem parlamenti, sőt súlyos politikai válság lehet az eredménye az innsbrucki, gráci és bécsi egyetemi sztrájkoknak, mert a klerikalizmus ma már Ausztriában sokkal hatalmasabb, hogysem egy vereségbe belenyugodnának s továbbra is megmaradjanak a Beck-kormány támogatói, viszont az osztrák kormány az állami szuverenitást játszaná el és egész Ausztriát bélyegezné meg a külföld előtt, ha az egyetemi katedra tanítási szabadságán csorbát engedne látni. Ezt még az osztrák kormány klerikalizmus párti tagjai is érzik s azért még ők sem merik a minisztertanácsban azt hangoztatni, hogy Luengerék szájaize szerint oldassék meg a kérdés.

De nem lehet eléggé megróni az osztrák liberálisokat. A XIX. század második felének dogmatikus liberalizmusa mindenütt a reakció/erősítette meg. Mikor Belgiumban a negyvennyolc éves években a Frère-Orban minisztérium összeroppant a klerikalizmus támadások sulya alatt, egész Európán a megdöbbenes moraja futott végig s mindenki azt hitte, hogy a liberalizmus maga az, ami lejárt a magától. Mikor aztán a belga példa után egymásután hódított tért Németországban a katolikus centrum, Franciaországban a klerikalizmus nacionalizmus, Ausztriában a keresztény-szocializmus, akkor mindenki kezdte átlátni, hogy hamis liberalizmus volt az, ami elbukott, mert csak a köpenye volt liberális, de alapjában konzervatív, sőt egyenesen reakcionárius volt. Hisz mi magunk is éreztük, hogy a nagy szabadelvű párt már másfél évtizeddel bukása előtt csak a nevében volt szabadelvű, de összes alkotásai a reakció melegágyai voltak s a jelenlegi kormányoknak már nagy harcokat kell vívnia minden igazán liberális reformért, mert egész közéletünket az ugynevezett szabadelvű regime reakcionárius, feudális és klerikalizmus törekvésekkel szaturálta.

Ha elejét nem vesszük ennek idejében s ha igazán erőteljes és őszinte liberális politikát nem folytatunk s ha a liberalizmus ezentúl is csak jelszó lesz, minő volt a szabadelvű párt idejében, de nem egyuttal olyan transzakciót nem tűrő politikai program, hogy annak áldásait mindenki érezze, akkor nemsokára mi is ott tartunk, ahol már tart Ausztria s az állampolgárok legszentebb jogait döntjük veszedelembé.

S azért az osztrák egyetemi válságot ne közönnnyel nézzük, hanem lássuk benne azt a riadót, amely minket arra ösztökéljen, hogy minden álliberalizmussal, ami iránt egy idő óta nagy bennünk a hajlam, felhagyva, igazi életképes, szabad szellemet honosítsunk meg állami életünkben is, nemzeti politikánkban is, intézményeinkben is. Máskülönb az a klerikalizmus és az a reakció, mely a küszöbön áll nálunk is vajmi gyorsan bedönti a kaput. Ez pedig a magyar állami és nemzeti élet végét jelentené.

KÜLFÖLD.

A sah menekülése. Minden czáfolat dacára tehát igaz, hogy a sah elhagyta Teheránt. Amikor kitudódott, hogy a sah orosz tanácsadók befolyására Perzsiát örökre el akarja hagyni és Európába készülni, a parlament irásban fordult a sahhoz és kijelentette, hogy amennyiben eltávozik Perzsiából, a nép azonnal új uralkodót fog kikiáltani. A sah azt felelte, hogy csak néhány napra akar távozni, mert szeretné a palota falain kívül kipihenni magát, de rövid idő múlva visszatér és a parlamenttel vállvetve fog dolgozni. A sah most Baagshaban tartózkodik, a főváros közelében, ahol tábort ütött. Vele van a trónörökös és az egész hárem is. A sah, hogy tegnapi kocsizását ne vegyék észre, a bazárban színelv zavargásokat idéztetett elő. Ilyen módon a hárempalota kapuján senki által nem háborgatva, távozatott. A sah kocsija egyenesen a kaszánya felé hajtatott, ahol a

kozákandár parancsnokát, úgy látszik, már eleve értesítették. A sah kocsiját, mihelyest a kaszánya felé érkezett, az egész lovasság körülvette. A zenekar a nemzeti himnuszot játszotta és vágatva haladt kifelé a sah és kísérete a Baagsha-kertbe. Azt mondják, hogy a sah palotáját a városban uralkodó rossz közbiztonsági viszonyok miatt hagyta el. A sah azt hiszi, hogy a városon kívül nyugodtan és biztonságban élhet. Minthogy a sah orosz tanácsadóit még nem bocsátotta el, és az új kormányt még nem erősítette meg, a kormányügyek szünetelnek. Az összes minisztériumok zárva vannak. A kormány nem képes az európai hivatalnokokat fizetni, az állami pénztárak üresek s így a kormány chekkeit ad az Imperial-bankra, mely azonban éppen nem pontosan fizet. A hadügyminiszter nagyobb csapatot akart küldeni gépfegyverosztálytal Aserbajcsanba, de pénzsűke miatt nem lehetett. A perzsa katonaság teljesen megbízhatatlan és hasznavehetetlen, mert egy év óta a csapatok egyáltalán nem végeznek katonai gyakorlatokat. Az európaiakat nem fenyegeti veszedelem.

Az új perzsa kabinet a következőképen alakult meg: Musir Es Saltaneh elnök és belügy, Alaslafelh külügyminiszter, Mauuid Saltaneh igazságügyminiszter, Muastasar ed Dauleh nyilvános munkák minisztere, Musir ed Dauleh közoktatásügyi miniszter. A hadügy, pénzügy és kereskedelemügy változatlan marad.

A Lokalanzeigernek táviratozzák Teheránból, hogy a sah még mindig Baagshában van s nem is fog visszatérni a fővárosba, hanem valószínűleg már kedden erős katonai fedezet mellett nagy kerületen nyaralójába, Saltame-Taveba, vagy Neveranba fog menni.

Porosz választások. Berlinből táviratozzák: A választófériak megválasztásáról szóló teljes eredmény már nyilvánvaló, megválasztottaknak tekinthető 140 konzervatív, 58 szabad konzervatív, 65 nemzeti liberális, 22 tagja a szabadelvű néppártnak, 7 tagja a szabadelvű egyesülésnek, 100 centrum-párti, 15 lengyel, 6 szociáldemokrata és 5 pártönkivüli. Összesen 25 pótválasztás szükséges, amelyen a konzervatívok 6, a szabad konzervatívok 5, a nemzeti liberálisok 16, a szabadgondolkodó néppárt 4, a szabadgondolkodó egyesület 3, a centrum 8, a szociáldemokraták 6-szor és a pártönkivüliek 2-szer vesznek részt.

A spanyolok visszavonulása Marokkóból. A „Correspondencia de Espagna” szerint a május 31-én francia és spanyol csapatok közt támadt összeütközés nagyon komoly jellegű volt. A francziák százan, a spanyolok huszan voltak. Mind a két részen több sebesülés történt. A lap tudni véli, hogy a spanyol kormány, miután a spanyol csapatok helyzete Kazablankában tarthatatlanná vált, jegyzéket szándékozik a hatalmakhoz intézni, amelyben ki fogja jelenteni, hogy miután az algezirászi szerződést nem lehet teljesíteni, csapatait vissza fogja vonni Marokkóból.

Fezből jelentik, hogy Muley Hafid az ulemákat levélben felszólította, hogy készítsenek egy új hódoló iratot, mert az első nagyon keresztényellenes és fogytékos volt s így annak a hatalmak képviselői részéről való elismerése lehetetlen volna. Ez a követelés ugyan némi elidegenítést okozott, azonban az ulemák mégis rögtön újabb hódoló iratot készítettek a Muley Hafidtól óhajtott értelemben.

Szamosz. A szamoszi kormány tagjai tegnap Franciaország, Angolország és Oroszország követelnek hosszabb memorandumot nyújtottak át, amelyben hangoztatják lojalitásukat a szultánnal szemben és panaszt emelnek Kopaszisz herceg eljárása miatt, aki merényletet követett el a sziget autonómia ellen azáltal, hogy török csapatokat szállított partra. Az a cigarettá-ügy, amely egy német alattvalóval történt és amelyet Kopaszisz tulzott jelentőséggel ruházott fel, még néhány hónappal ezelőtt történt és amikor a csapatok partra szálltak, rend és béke uralkodott. A memorandum ezután részletesen leírja a török katonák kihágásait és kijelenti, hogy nem lehet szó a szamosziak fölkelési mozgalmáról, mert ők mindig bizonyosságát adták a szultán iránti hűségüknek és saját kezdeményezésükre szüntették be a kormányzósági palota megszállását azon meggyőződésben, hogy jogaik és szabadságaik megvédésére mindent megtettek, mikor sorsukat a szamoszi védőhatalmak kezébe deponálták. A szamoszi nép a statusquo ante helyreállítását és Kopaszisz visszahívását követeli, aki az államcsíny elkövetésében főreszes, aki a rendezavarásokat okozta és akivel lehetetlen megférni. A memorandum ezután a szigetnek a csapatoktól való megtisztítását követeli, mert ezeknek jelenléte állandó

izgalom forrása, követelik továbbá a kis állandó helyőrség visszavonását is, mert ez mindig bonyodalmaknak veszedelmes csirját rejti magában. A kabinet fentartja magának, hogy javaslatokat tegyen a védőhatalmaknak újabb veszedelmek elkerülése és Számosz autonómiájának, amelyet a hatalmak jóakaratainak köszönhet, biztosítására.

Török lapok Reuf basa táviratát közlik, amely szerint a számoszi új községi képviselőtestület a lakosság nevében arra kérte, tolmácsolja köszönetüket a szultánnál a rend helyreállításáért. A számoszi összeütközések alkalmával megsebesült katonákat a konstantinápolyi Hamidie-kórházban ápolják.

Vizi Gábor levele feleségéhez, Olgához, a nyár megjelenéséről, a képviselői sztrájk-ról, a jó peldáról, a drágavízről és az új kibocsájtásról, Caroline kisasszonyról és társairól, különböző kongresszusokról, protekciókról, több egyébről és a kalapvonatokról.

Kedves feleségem, Olga!

Figyelmeztetésedet, amint látod, azonnal honorálok és ezennel kijelentem, hogy soha semmiféle kormányal annyira egyetértésben nem voltam (pedig boldogult ellenzéki koromban is frigyben állottam egynéhánnyal), soha úgy nyilatkozatot nem helyesletem, mint most a tiedet, édes Olgám. Mivel ha te azt írod: itt van a nyár; én duplán is felelhetném rá, hogy valóban itt van a nyár, itt van a nyár.

Oh, hisz ha látnál bennünket, ahogy arcunk verejtékével keressük mindennapi kenyereinket a szomorú, ezerszer megirigyelt, felhánytorgatott és huszonhat helybeli, kétszázharmincz vidéki és ötezer külföldi lap által megbírált, képviselői kenyeret, akkor kedves feleségem, megessze a szived nemcsak rajtam, hanem többi képviselőtársaimon is, akiket különben erre a czélra abszolúte nem ajánlanék. Most kaptunk ugyan négy napos pünkösdi vakációt, de milyen körülmények között! Valóságos szakszervezeti túsákat kellett érette vívnunk. Munkabeszűntetéssel, sztrájkokkal kellett fenyegetnünk a kormányt. Szerencsére Justh Gyula a pártunkra állott és minden reggel buzdító beszédet tartott a folyosón, melyet ilyenkor szunyogszigetnek nevezünk, részint a stilszerűség miatt, részint Szunyog Mihály kedvéért, hogy az utókor ne fedlezzék meg róla. E szunyogszigeten, melyhez a vizet a közeli Duna szolgáltatja, minden reggel megbeszéltük az arra a napra való teendőket. Justh Gyula így szólt:

— Leghelyesebb lenne kimutatni, hogy beható komolysággal foglalkoztok a felmerülő kérdésekkel és minden javaslatnál komoly, nagy vitát provokáltok. Ebből aztán látná a kormány, hogy nem lehet csak úgy egy-kettőre keresztülhajtani a javaslatokat, s inkább, mintsem itt maradjunk nyárra, mindent abbahagyunk és elhalasztunk őszre.

Én (saját dicsőretemre legyen mondva) rögtön átlátam a szítást:

— Jól van — mondom — kegyelmes elnökünk, nagyon jól van, nagyon böles a gondolkozásod. S ezennel kijelentjük, hogy követünk, megyünk utánad mindhalálig. Tehát kezd el, kegyelmes uram, szeretett elnökünk.

— Mit kezdjek el? — kérdezi némi gyanakvással Justh.

— A vitát, kérlek. A nagy beszédeket. Halljunk téged, mint kétórás és négyórás beható szónokot. Amugy is évek óta nem hallottuk re-mek beszédeidet...

Justh Gyula úgy nézett rám, mintha ő lenne a csendő és én lennék ama nevezetes dános gyilkos, Balog Tuta.

— Miféle Borsszemjankós és Kakas Mártonos beszéd ez, te összevissza Gábor! Hát azt se tudod, hogy az elnök nem beszél, hanem el-nököl.

(Nem tudtam bizonyosan. Mert úgy emlékeztem, hogyha az egyik elnök elnököl, akkor a másik elnök beszélhet. Azért van neki két fizetése, a nagyobbik, hogy hallgasson és elnököljön, a kisebbik, hogy képviselősödjék.)

A szemem nagyokat villámlott, mire visszavágtam:

— Azonban, ha az elnök nem beszél —

mondom — hanem elnököl, akkor a mameluk se beszél, hanem szavaz.

— No, no, Gáborkám — változtatta szelidebbre a hangot Justh — azért én segíthetek nektek.

— Hogyan?

— Hát ugy, hogyha nem lesztek kellő számban jelen, akkor konstatálni fogom a háttározatképelelenséget. És aztán névsort kell olvastatni és aztán, aki nincs itt, arra büntetjük, hogy levonjuk egy negyedévi fizetését

— Tán csak nem?

— De igen. Hanem csak azért mondom, hogy lássátok, hogy ha nem pariroztok, boszut állok rajtatok.

Persze a kormánynak fülébe jutott e fenyegetés, tehát alkudozásba bocsájtkozott Justhral és Justh elutazott.

De mit tesz Isten? ahogy Hirtenstein képviselőtársam kérdezné, mit tesz Isten, aki van? Azt teszi, hogy az eszméket meghallják a néppártiak és mivel véletlenül megint haragban vagyunk, hát ők kezdték kiáltani, hogy nem vagyunk százan és Návay Lajos kénytelen volt vérző szívvel katalógust olvastatni és a hiányzókat feljegyezni. Erre aztán elengedtek bennünket pünkösdi vakációra. Mert se kvótaemelés, se kiegyezés, se tisztí fizetésemelés nem buktathatja meg a kormányt, de hogyha csak egy héten át névsort olvastatnak ilyen nyári időben, hát a legelső alkalommal, amikor végre egy névsorolvasásnál mindenki itt van, a kormányt leszavazzák, megbuktatják.

Gondolhatod ebből, kedves Olgám, hogy e négy napot nem szentelhetem neked, nem utazhatok haza. Ilyen veszedelmes körülmények közt részen kell lenni. Mert, ha véletlenül kedden lemaradnék a vonatról és nem jöhetnék vissza szerdára és akkor megint névsorolvasás lenne, elveszteném a negyedévi fizetést, amire most nagy szükség van, mert mindennek úgy felment az ára, hogy egy forint husz krajczárt fizettem egy kis üveg Giesshüblerért, ami egyszerűen víz és csak két és fél pohár telik belőle és ezenkívül ez az üveg víz még külön belekerül ötven forintba. Az igaz, hogy az ember a Giesshübler a lóversenyen iszsa és ha poharaként iszsa, akkor egy pohár csak husz krajczár, két és fél pohár ötven krajczár, tiszta megtakarítás hetven krajczár, de ez nem is Giesshübler, hanem vízvezeték, ami otthon is van s ami miatt nem kell se kocsi fogadni, se belépti jegyet váltani, se tíz forintokat veszteni. De a versenyre az ambíciózus képviselőnek Giesshübler nélkül is el kell mennie, ha színvonalon akar maradni és ha köszönni akar József főherczegnek. (A Karátsonyi-estélyen szintén megpróbáltam, de a kabaretetek miatt nem juthattam hozzá. Ők mindent leköszöntek előlem, még a szinpadról is leköszöntek. A Vörösmarty-szobor leleplezésénél ugyan-csak nem sikerült, ott az akadémia szorította háttérbe a parlamentárizmust.)

Nehogy azonban nagyon eltérjek a tárgytól, a pénzre erősen szükség van. Mivel pedig most új konverzió lesz és új járadékokat csinálunk és mellékesen megcsináljuk az önálló magyar bankot, amikor a mostani pénz egy hajtót-fát sem fog érni, tehát arra kérlek, hogy ami értékpapír még otthon van, azt csomagold össze és küldd el minél hamarabb, amíg értéktelen papírrá nem változik. Én itt beváltom és elhelyezem egyelőre valamely párisi bankba, amelyikkel mi a magyar pénzügyek dolgában összekötetésbe fogunk lépni. Már a barátkozás előszelét érezzük ama kertben, amelyet Jardin de Parisnak neveznek s amelyik hűvös, amikor belépünk, de minél inkább beléje hatolunk, annál melegebb. Bővebb felvilágosítással nem szolgálhatok, de benne van az Ahn-féle francia nyelvtanban, az elbeszélések közt s az a czime „A kutya“, helyesebben „Kutya van a kertben“ és így kezdődik:

— Une demoiselle, nommée Caroline, alla se promener un jour sur le bord d'un rai-seau

Tehát ebben a kertben is sétálnak kisasszonyok, részint Carolinek, részint másnevűek és ők is megszánják a nyoszörgő kutyákat és nemcsak vizet adnak nekik, de inkább pezsgőt. És ha a Carolinek nem követik az Ahn-féle történetet abban, hogy a kutyát ölje vegyék, csak amiatt van, mert a kutya veszi őket ölje,

Ennyit el kellett mondanom előleges felvilágosítás gyanánt, mert észrevettem, hogy Zlinszky Pista és társai képes-levelezőlapokat küldtek onnan neked és ráírták az én nevedet is.

Ideje is, hogy megkezdődjék a nagy vakáció és Zlinszky István, aki most a beruházási javaslatokat ajánlja mint előadó, elmenjen a ruhátlanok közé tanárnak. Nyáron ugyanis azzal foglalkozik Zlinszky, hogy a napfürdőnek csinál propagandát és amerre jár, csapatostul mennek utána a tanítványok, akik fehéren kezdik és feketén végzik. Az egész abból áll, hogy naponta beruházás és felruházás nélkül járnak a napon, így alusznak, így esznek, így isznak és minden egyéb foglalkozást így végeznek. Csak ezzel a vasúti beruházási javaslattal lennének már kész, nem bánám én akármit is csinálnak. Továbbá még el kell intézni az ingyenes népoktatást, ezt haza akarom vinni vívmánynak. Hadd örvendjen a nép. Ha már ez a hóbortos civilizáció parancsolja, hogy a népet írás- és olvasás-tanulással sanyargassák, hát legalább ne kelljen fizetni érte. Ugyis mindig az volt a panasz, hogy a gyermekeket tudománytal kinezák, a libapásztorokodástól és a sóskaszedéstől elvonják s ezért még fizetni is kellett.

Másképp se mehetnék addig haza. Sok kongresszussal bajlódunk. Tanácskozunk egyszer a lakászsorsora ellen, máskor az alkoholizmus ellen. A kettő közt az összefüggés annyi, hogy a szegény ember, ha nem győzi a házbért, leiszsa magát a sárga földig, mely mindnyájunknak édesanyja és az írást követni akariák, hogy porból lettünk és porrá kell válnunk. Kérdés azonban, hogy ha a szegény ember pénzét nem veszik el házbérben, valion nem az következik-e, hogy több pénze marad pálinkára. Egyelőre mi úgy csináljuk, hogy vasárnapokra becsukjuk a pálinkásboltokat és aki inni akar, az kénytelen lesz az üvegeket megtölteni szombaton és ott-hon meginni. Ami szintén igazság, mert ha házbért fizet, hát ott legyen részeg is, ahol fizeti.

Kellemesebb a párbaj-ellenes kongresszus. Ennek üdvös hatása már az első nap mutatkozott. Nagy szenciációt keltett a hír a képviselőház folyosóján.

— Szerényi nem fogadott el egy kihívást — ujságotla Zboray Miklós.

— És ki hívatta ki?

— Egy vidéki gyógyszerész.

— Érdekes! Nagyon érdekes! És miért hívatta ki?

— Kihívatta, hogy vasúti szabadjegyet kérjen tőle a folyosón és amikor Szerényi elolvasta a czédulát, azt mondta a terembiztosnak: „Kérem, tudassa vele, hogy nem állok rendelkezésére“.

Bizony sok vesződéssünk van állandóan a protekciókkal. Képzeld, a nemzeti ellentállás idejéből is folyton jelentkeznek az igényesek. Egy idősebb ur egy hét óta áll itt protekciózt keresve egy folyamodványnyal. A fiát, — aki tanár — át akarja helyezettetni állami gimnáziumba, azon a czimen, hogy mint tanár a nemzeti ellentállás idején és azóta is, folytonosan érdemeket szerzett és szerez. A magyarázat azonban olyan különös, hogy nem merjük Apponyi elé vinni. Tudniillik az van az indokolásban, hogy a tanár az összes darabontok fiait, akik a keze alá kerültek, megbuktatta, pedig kitűnő tanulók voltak. Attól tartunk, hogy Apponyinak keresztényi politikájával nem egyezik meg, az apák büneit a gyermekekben is büntetni.

Természetesen nem azért említem e kicsinyke esetet, mintha vissza akarnálak riasztani a protekciós kérvények átvételétől. Ellenkezőleg: most van legjobb idő hozzá. Most, hogy következik a nagy vakáció, elő valamennyivel! Legalább a vakáció alatt nyugtunk lesz, mert mindenre azt lehet mondani, hogy meg kell várni, amíg bevégeződik a szünet és megint megkezdődnek az ülések, remélem, későn ősszel, levélhulláskor, virághervadáskor.

S ha kérded, hogy vagyok, kedves Olgám, hát pogányul vagyok. Én vagyok az, akit nem hallgattak meg bankszakértőnek, én vagyok az, aki elől mindent lehelyeselnek a fürgébb stréberek, én vagyok az, akit meleg kézzorítással tüntetnek ki a kegyvesztett nagyságok és én vagyok az, aki mindig egy nappal későbbben érkezek ama bizonyos husos fazekakhoz, amelyeket persze ekkor már cserepeiben is széthordtak a többiek.

Azonban majd megváltozik az én sorsom is. Lesz még egyszer ünnep e világon, majd ha elfáradnak ők és én pihent erővel előretörök. E célból felette szükségem van az értékpapírokra, mert ágyat kell vennem, amiben pihenhessek. A mostaniban tekintettel arra, hogy a lakásom napos oldalra esik és nyár van, anynyian pihennek, hogy én már el se férek köztük. És tudod, kedves Olgám, hogy az ágyak az ára is felment. Valamire való asztalos szóba sem áll az emberrel, amíg egy kollektív szerződést alá nem ír az ágy összes járulékaire nézve s a munkások, akik hazahozzák, szintén kollektív szerződést kérnek. S az ember kénytelen mindenbe beleegyezni, mert az ember már megtanulta, hogy kollektív, az annyit jelent, hogy kávé nem kap a kávéházban, vagy sonkát nem kap. S mit érne az ember az ágygyal, ha nem volna kávé, vagy mit használna a kávé, ha nem volna ágy, tehát legyen inkább kollektív.

Apropos! Az általános választási jog is kollektív, ezt megmondhatod a tisztelt népnek és ha még többet is akarnak, akkor kérlek rendezz a tiszteltükre egy tüzoltó-maiálist. Zászlóanyaságot azonban ne vállalj. A tavalyi zászlót még most se bírtam kifizetni, minden hónapban új zászló-számla érkezik. Azt hiszem, hogy legalább is tizenöt zászlót szültél, kedves Olga anyám.

A legközelebbiig ölel szeretettel hű férjed
Gabor.

U. I. A kalapokat utnak indítottam. Szterényi szives volt külön e célra konstruált vasuti waggonokat rendelkezésemre bocsátani, a laposokhoz olyan széleket és kerekeket, mint az Otogon s a magasakhoz olyan alkotásukat, mint a viztorony.

De hogy milyen nagyszerű divatokat van nektek, ki hitte volna!

G.

Mikszáth. a poéta.

Budapest, június 6.

Azt jól tudjuk, hogy Mikszáth Kálmán írásainak minden sora költemény. Amolyan prózában írt költemény, aminők Turgenyev hírnevét öregbítették. Erről bizonyosságot tehet úgy a német, mint az angol és francia, svéd és olasz, spanyol és cseh olvasóközönség... szóval az egész „művelt világ.”

Pedig hát, mit tudják azok az idegenek, mennyi bái, mennyi kifejező erő, mennyi írat és zamat van a Mikszáth magyar prózájában! Ezt csak mi ítélhetjük meg, mi gyönyörködünk benne, mi élvezzük. Mi, akik büszkén mondjuk, hogy ő a miénk.

De lám, még mi sem ismerjük Mikszáthot egészen. Még az se tudja, aki a Jó palócok és a Tót atyafiaktól kezdve a legújabb politikai karcolatáig, minden sorát elolvasta, hogy a „nagy palóc” verset is írt.

Meglehet, hogy ő maga sem emlékszik rá. Pedig úgy van. Le nem tagadhatja. Egy szorgalmas hírlapbuvár, régi folyóiratokban lapozva, bukkant a feledésborította költeményre.

A „Magyarország és a Nagyvilág” című képes hetilap őrzi ezt az érdekes irodalmi relikviát. Abban az időben, amikor ez a lap Ágri Adolf szerkesztésében igazán más nivón állott, — az 1877. évfolyam 50. számában — olvasható „A légyott” című vers, melynek őszinte hangja és a kelet ideje arra vall, hogy a fiatal író csakugyan rendez-vous-ra szalagatta valamelyik ideálját.

Akár alapos az a feltevés akár nem ma már — több, mint harmincz év múltán — nem tartanak attól, hogy e leleplezésnek súlyos következményei lehetnének, ezért hát pillanatig se habozunk a nagyon érzelmes, s kedves esztanóju verset az alábbiakban leközlölni.

A légyott.

A kertbe várj, ha jó az alkonyat,
Sötét ruhát öltvén fel, mely alatt
Tovább szövődhet az éde titok.
A kertbe várj; — kicsiny virágaid,
A jázminbokrok megszólítanak ott,
Suttogva lágyan, mintha mondanák:
Sorsunk közös, mi is, te is virág,
Egy kéz lép gyöngéden, édesen...
Szébb tájra visz; a szív mellé teszen.

Vizsgáld meg a csukott virágkehelyt,
Hol a kifáradt méh tanyát talált
És szívja a méz édes mámorát,
Vigyázd a lombot, a fa ágiról
Elszállt madár után hogy integet;
S szólítsd meg végül a természetet,
Az majd kinyitja titkos lapjait
S ott minden sor szeretni is tanít.

S ha ott lesz ő — természet légy szelíd! —
Jó puha fű, tompítsd el lépteit,
Kis lábnyomán tüdőbb, zöldebb leszesz.
Takard el éj, ki nálam boldogabb,
Körülfölve karcsú termetét.
A kéjbe halsz, mert nem lehetsz se tét.
Patak, míg én jövök, regélj neki,
De óvakodj, nehogy partidra csald,
Mert ám, ha rád tekint, elbűvölend,
Vized megállt őt nézni, s tó le end.

Mikszáth Kálmán.

Tizezer gyermek az utcán.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 6.

Budapest utcái ma színes tarka képet öltöttek. Mintegy tizezer gyermek vonult föl, hogy az emberek fölőseges filléreit összegyűjtse és egy nemes, emberbaráti feladat céljaira fordítsa. A fölvonulást a tüdőbeteg nők számára a „József főherceg szanatórium-egyesület” rendezte. A fölvonulás ellen előzőleg több oldalról aggódó tiltakozások emelkedtek, mert attól tartottak, hogy a humánus cél szolgálatában a nyári hőség és a gyaloglás fáradalmi sulvos következményekkel járhatnak a résztvevő zsenge ifjuságra. Az aggodalmak azonban már kora délután eloszlottak, mert a déli forróságot kedvező, hűs idő váltotta fel. Ebben a kellemes időben azután igen gyűlekezett a zsidobongó gyermekhad a főváros különböző pontjain, hogy részüket kivessék a jótékonyaságból.

A csoportok külön utvonalonokon indultak meg. Pompás képet nyújtott minden egyes csoport. Zenél, zászlókkal és gyűjtőperselyekkel járták végig a főváros utvonalaikat. Mindenütt lovasrendőrök nyitották meg a menetet és gyalogos rendőrök támogatása alatt tehetett eleget a gyermekcsereg annak a nemes célnak, amelynek ma délután szolgálatába szegődött.

Tudósításunk a következő:

A székesfőváros negyven iskolájából ma délután négy óra előtt mintegy tizezer gyermek gyűlekezett össze a főváros tizenhat pontján, hogy onnan a szeretet nevében körutra induljon a nemeslelkű emberbarátok könyöradományaiért. Az egyes csoportok főrendezője az illető iskola igazgatója volt, akiknek körülbelül háromszáz tanító segédkezett a rendezés és a rendtartás nehéz munkájában. A netán előfordulható balesetek elhárítására kellő orvosi ellenőrzéstől gondoskodtak és azonkívül a megfelelő mentőcsapattal egy-egy mentőkocsi követte az egyes csoportokat. Azonkívül külön feldiszipelt kocsik kísérték a menetet, hogy az esetleg gyengébb szerveztű gyermekek esetről-esetre kipihenhessék magukat.

Az egyes csapatok körülbelül két óra alatt járták be a főváros legforgalmasabb utait. A közönség mindenütt a legnagyobb gyönyörűséggel nézte a sorokban haladó vidám csapatokat, amelyek karszalagos rendezők minden utasítását pontosan teljesítették.

Az utcák járdáit ellepték a serdülő gyermekek. Mindannyiuk kezében persely volt. Kéző hangon, levet kalappal szólították meg a járókelőket:

— Kérjük, adakozzanak a szegény tüdőbetegeknek!

Erre a felszólításra azonban alig volt szükség. A főváros közönsége, mely az idén vagyoni viszonyához képest szinte aránytalanul áldozott a jótékonyaság oltárán, most is elkövetett minden lehetőt, hogy hű maradjon e hagyományos megszokáshoz. Valahányszor felhangzott a felszólítás, a férfiak zsebükből nyultak, a hölgyek pedig ridiküllükből vették ki a pénzt, hogy a kis gyermekek perselyeikbe dob-

ják. Ki két fillérrel, ki bankóval áldozott, de hogy mindenki adott, az bizonyos.

Míg a gyalogjárón így folyt a gyűjtés, addig a képviselőház negyven szolgálja póznákra erősített hálókat nyújtott fel az emeleti ablakokon kíváncsian kinézőkhez. És innen is hullott a pénz. Ablakról-ablakra mentek a gyűjtők és amikor a felvonulás este hat óra után befejezést nyert, minden persely majdnem színültig meg volt telve. Az egyesület természetesen nincs abban a helyzetben, hogy az adományokat számba vehesse. Még csak hozzávetőleg sem lehetett megállapítani, hogy mennyi gyűlt össze a szegénysorsu tüdőbeteg nők számára. Holnap reggel ül össze az ellenőrző-bizottság, hogy számba vegye az adományokat. Annyit azonban már eddig is meg lehetett állapítani, hogy a gyűjtés alkalmából több mint hetvenezer ember járult filléreivel az embermentő alaphoz.

De nemcsak a főbb utvonalak közönsége adta pénzét a jótékony célra. A külvárosok szegény munkásemberei sorra dobták filléreiket a perselybe. Itt egy sápadtképi, beesett szemű vézna asszony, amott egy sánta, beteg leány adakozott. Talán arra gondoltak, hogy a humánus cél, aminek ők — lehet — utolsó filléreiket adják, valamikor őket is pártfogásukba veheti, őket is istápolhatja.

A József főherceg szanatórium-egyesület pedig büszke lehet a mai napra. Nemcsak arra, hogy ismét nagyobbította jótékonyasági alapját, hanem arra is, hogy a közönség nagy része magába szállt: gondolkodóba esett, vajjon milyen is lehet a sorsa az olyan embernek, aki nincs földi javakkal megáldva és akinek erejét a pusztító kór napról-napra alább szállítja, végül pedig, mint a magára hagyott férget, elpusztítja.

Magába szállt és hiszszük, hogy ezek után még fokozottabb mértékben fog áldozni azon az oltáron, amelyre a jótékonyaság van felírva.

Itt említjük meg, hogy Török Irma, a Nemzeti Színház művésznője a Segítség Gyermekek-Dalárdával holnap az Erzsébet-téren és a Margitszigeten fogja a melodramát az emberbaráti célra előadni. Pünkösd hétfőjén pedig ugyanez a gyermekkar Gerbeaudnál és Wampetcsnél fogja szép műsorát a tüdőbeteg gyógyítóházának alapjára bemutatni.

A József főherceg szanatórium-egyesület e helyen hálás elismeréssel adózik a mentőknek és a rendezőségeknek, melyek a fölvonulás alkalmával mindenben hozzájárultak, hogy a gyermek-felvonuló ny szépen sikerült.

EGYHÁZAK.

— (A hittudományi vizsgálatok.) A budapesti tudományegyetem hittudományi karán az évszázó vizsgálatok e héten megkezdődtek és bezárólag június 23-ig tartanak. A növendék-papok nyári szünete Julius elsejétől szeptember közepéig tart.

Felsőgödi Család - Otthon!

Ház- és villatelkek
eladása az ujonnan parcellázott

Felsőgödi

Család - Otthon

telepen, mely a Máv. nyugati pályaudvartól induló vasút vonalán fekszik, 30 percnyi távolságra a fővárostól a Dunafolyam mentén. A közlekedés kényelmes, levegője tiszta és tiszta; talaja és ivóvíze kitűnő. A telkek nagysága 200 □ öltől 400 □ ölig terjed és 5 évi részletfizetésre adtnak el. Bővebb felvilágosítás nyerhető az eladási kezelségnél.

VII. kerület, Kertész-utca 27. földszint
vagy a telepen az örnél.

Telefonszám 44. .: Telefonszám 44.

Mária-Nostra.

Látogatás a fegyházban. —

Írta: Ural Dezső.

A dánosi mostre-pör női elítéltei kis időre aktualitást kölcsönöztek a mária-nosztrai fegyintézetnek, vagy ahogy legújában hivatalosan nevezik: letartóztatási intézetnek és ebből az alkalomból érdemesnek tartottam, hogy Magyarország egyetlen női fegyházát meglátogassam.

Miniszteri írásos engedéllyel felszerelve szálltam ki Szobon, ahonnan szekér vitt Mária-Nosztrára. Amíg a kocsis a bérczes halmok közt halad, a nagy csöndben az ember ráér gondolkozni és minden júniusi napfény daczára érezlegni. Sötétzöld erdők suttognak, a mezőn élénk színű virágok integetnek s eszembe jut, hogy utban Mária-Nosztra felé, hány bűnös élvezte utóljára ezt a látványt és a dombról hány nézett vissza könyes szemmel, hogy bucsut vegyen a szép természetől, a szabadságtól, a mezei virágoktól. Ilyen lírai hangulat fog el, mondom, daczára hogy gyönyörű, érzélgésre alkalmatlan júniusi reggel van s két ló vigan porosz-kál fölfelé a hegynek.

Az utolsó kanyarulatnál, a falu előtt látszik a kápolna, ahová évente bucsujárók zarándokolnak, hogy a szűz Máriához könyörögjenek. Kopár domb tetején áll az épület és körvonalai élesen rajzolódna bele a kékes levegő hátterébe. Két percczel később elérjük a falut és a Fő-utca végén föltűnik a kőfallal körülvett kétemeletes sárga ház: a mária-nosztrai fegyintézet.

Idekönn az életben mindig bizonyos borzalommal emlegetik Illavát és Mária-Nosztrát. Ez a két név a komorság és szomorúság fogalma számunkra, eleven holtak sírja, amelyben véres árnyak kísértének. Nem tudom miért, de én Mária-Nosztrát gondoltam a rémesebbnek, bestiális asszonyaival, akik szeretőjükkel való bujálkodás közben gyilkosságot tereltek, mélységesen szomorú lányával, akik egy mámoros perc eleven gyümölcsét fojtották meg önkézükkel, hallgatag postás-kisasszonyaival, akiket a csábitó szó sikkasztásra csalogatott. Ezt a helyet gondoltam borzalmasabbnak, mert ide egy nagy démon taszítja áldozatait, mert úgy véltem, hogy ezen a helyen nincs megbánás, csak elmerülés a múlt boldogságba, csak gyűlölködve izzó vágyak, csak rettentő elkeseredés.

És szinte bántott, hogy az első benyomásom egészen más volt, mint a milyet vártam. A nagy sárga ház előtt viruló rózsák, puha zöld pázsit, lent a völgyben, ameddig a szem ellát, ringó vetés, élet, vidámság, nevető napfény. Ebben a sugaras keretben szinte mosolyog a fegyház.

A mária-nosztrai fegyintézet eredetileg a pálosok kolostora volt. Nagy Lajos uralkodásának tizedik évfordulójára, 1352-ben építették a barátok számára, akik ezen a gyönyörű vidéken békésen gazdálkodtak. A mohácsi vész táján a kolostoron rajta ütött a török, a barátok egy részét leöldöste, a kincseket elrabolta, a kolostort pedig lángba borította. Csak a másfél méteres kőfalak maradtak meg. 1711-ben a pálosok újra helyreállították a kolostort, sőt az eredetileg földszintes épületre első emeletet is építettek. 1782-ben II. József császár kikérgette a pálosokat és az így üresen maradt épületet 1854-ben megvette az állam és egy második emelettel kibővíttve, berendezte női fegyháznak.

Ott állok a fél ezredévnél vénebb épület előtt.

Keresem a nehéz vasajtót, vagy tölgyfakaput: nincs. Egyszerű szárnyas ajtót látok csupán, olyan, amilyen egyik szobából a másikba szokott vezetni. Még a csengő is olyan csontgombos rajta, mint az előszobámon. Csöngetésemre félig megnyílik az ajtó és a résen viruló arczu, fiatal apáca dugja ki a fejét. Önkéntelenül elmosolyodom, mert eszembe jut, amikor karácsonykor az illavai fegyház fölvonóhidján, a méteres hóban megmozdult egy daróc-kupac s abból esetreméltó fegyház-medve, egy vén dugóhúzóbajuszu fölfegyőr mászott ki és reccogó hangon kérdezte, hogy mit akarok. Elmosolyodom, amikor a kis kékruhás, fehér-főkötös teremtes illedelmes meghajlással kérdi, hogy mivel szolgálhat. Átnyujtom az írásos engedélyt, amire a kis apáca föltár egy ajtót:

— Tessék befáradni a beszéd-szobába, majd bejelentem a főnöknő-igazgatónak.

Főnöknő-igazgató! Kezdem már szinte látni a borzalmas Mária-Nosztrát. Az a „beszéd-szoba” is, amelyben vagyok, milyen különös. Hűvös és olyan illatu, amilyen pedánsan íjsza szobák szoktak lenni. A „Nebántsvirág” zárdája jut eszembe, vagy a „Leányéző a zárdában” című festmény. Mert a szoba tisztára olyan, amilyenben apák szokták meglátogatni zárdában nevelkedő leányaikat. Nem siváran meszelt, de szépen, világos színekkel kifestett szoba. A fal mellett harmónium és fiókos szekrény, amely vakítóan fehér, horgolt terítővel van leterítve. Az ablakban muskátli, az ablak előtt rózsatök. Az ajtón félméteres kereszt Krisztussal, szentelt víztartó. Ezzel szemben Mária-kép, X. Pius arcképe és két tábla:

- Az isten mindent hall
- Az isten mindent lát.

A folyosóra vezető üvegajtón át csöndesen suhanó apácákat látok, amint szeliden végzik teendőjüket. Öt perccel várakozás után benyit a szobába az intézet secretariusa, Candida nővér és fölhív, hogy kövessem, mert a főnöknő őt bízta meg azzal, hogy engem kalauzoljon.

Elindultunk a fegyházban, amelynek jelenleg négyzázötvennyolcz lakója van. A legtöbb lopás miatt ül és ezek majd mindegyike visszaeső. A tolvajok után, szándékos emberölés és gyilkosság tettesei következnek számban. Az elítéltek közt van ötven életfogytós, ezek között kilencz, megkegyelmezett halálraítél, ötvennégy tiznél több évre és hatvankilencz ötnél több évre ítél rab és fegyencz. Vallás szerint van: kétszázharmincznyolcz római katolikus, ötvenhét református, hatvanhat görög keleti, huszonkilencz görög katolikus, huszonkét ágostai, öt izraelita és egy unitárius.

Széles, világos folyosókon haladtunk át. A magas ablakokon aransávokban ömlik be a nap és az ember ellát messze a völgybe. Minden folyosón kereszt és szentelt víztartó. Csupa olyan dolog, ami a zárdára emlékeztet. A termekből hangos imádság hallatszik ki, a hűvös folyosókon egy-egy fehér főkötös testvér köt, horgol vagy csöndes imában morzsolja az olvasót. Különösen föltűnik, hogy sehol se látok fegyőrt.

— Össze-vissza nyolcz fegyőrünk van — világosít föl Candida nővér — és ezek kint vannak a földéken. Mert a rabok egy harmada állandóan mezei munkával foglalkozik vagy a gazdaságban dolgozik. A fegyőrök egyuttal iparosok, cipészek, szabók, asztalosok és kint laknak a faluban. Itt csak őrtanyájuk van s az is a falakon kívül. A fegyházban éjjel nem szabad fértinek tartózkodnia. A folyosókon mi virrasztunk, csak a fal körül jár éjjel két ór. Ezekon kívül egy férfihivatalnok tartozik a fegyházhoz: az orvos, aki egyuttal ellenőr.

A fegyház tehát teljesen a Szent Vincze-apácák kezén van, akik negyvenketten élnek a fegyházban. Csöndes, békés lényük adja meg a ház karakterét, szelidségük teljesen eloszlatja a fegyház minden komolyságát és a bűnösök tanyáját a legbékésebb hajlékká változtatja. Minden meglátszik a lány női kéz. A munkatermekben minden ablakon virágok, minden butor-darabon horgolt terítők. Halkan járnak-kelnek a kedves testvérek és szeliden rendelkeznek. Ha elgondolom, hogy a rab parasztasszonyok az otthon megszokott mezei munkát végzik, a többiek pedig szintén egy kézimunkáznak, mint odahaza és ehhez hozzáveszem a békés, kényelmes belső életet, a leghumánusabb gondolkodás mellett is tulságos humanusnak kell mondanom a fegyintézetet. Nincs semmi, ami a bűnösöket visszaretentse az újabb bűnözéstől és a bűnhajlókat megfélemlítse. Végül: a büntetésnek jó részét ez volna a célja, de a mária-nosztrai élet ugyan senkit sem tart vissza a bűnözéstől. Még a szabadság elvesztését sem érzik a rabok, mert naphosszat kint járnak a mezőn, a kertben, a téhenészetben, méhészetben, baromfi-udvarokon, istállókban, gyümölcsösökben. Az otthon-ülőeknek nem fáj rab-voltuk, mert az asszony-nép nagyon hozzászokott a házimunkához és egyáltalában nem vágyódik el. Nem mondom, hogy a rabokat hurezolják gályára, csak konstátálni kívánom, hogy ez a büntetés nem rettent el senkit. Az egyedüli haszon, ami a rabokra háramlik, az istenes és jó tanítások, amelyeket az apácáktól nyernek. Persze, hogy ezek is csak

keveset érnek, mert a gyermekgyilkos és csábitójukat elpusztító leányok egy második esetben amugy sem ragadtatják magukat bűnre, a tolvaj asszonyok pedig valóban visszerülnek rendesen.

Az első szoba, amelybe lépek az elfogadóterem. A vasráccsal kettéosztott helyiségben fogadhatják a rabok hozzátartozóikat. A börtönre ítéltek havonkint egyszer, a fegyházra ítéltek háromhavonkint egyszer beszélhetnek legközelebbi hozzátartozóikkal. A beszélgetés fél óráig tarthat és egy kedves testvér jelenlétében folyik le. Ugyanebben a szobában öltöztetik át a rabokat a kék intézeti ruhába és innen viszik a fürdőbe. A régi kádfürdőket most alakítják át közös téli fürdővé. Nyáron a kertí nyílt fürdőben fürödnek a rabok.

Az aránylag kis konyhában nagy üstökben fő az étel. Négy asszony foglalatoskodik a tűzhely körül, kettő köztük gyilkosságért életfogytiglan elítelt fegyencz. Durva parasztarczok, agyondolgozott, össze-visszabarázdált ábrázatok, amikből nem lehet kiolvasni se a rosszat, se a jót. A mai fegyházakban tapasztalt fegyházsápadtságot sehol sem látom, aminek a magyarázata különben egyszerű. Az asszonyok sokat mozognak szabad levegőn, kevesebb vágyakozással gondolnak a szabadságra, nem nélkülöznek keservesen annyit, mint a férfiak, akik borért, dohányért epekednek még évek mulva is és ami fő, a lefojtott nemi ingerek nem visznek azokra a titokban üzött sötét és pusztító bűnökre, amelyeket az éj leple alatt más fegyházakban elkövetnek.

Megyünk a munkatermek felé. A rabokat három csoportban foglalkoztatják. Együtt dolgoznak a visszaesők, akik külön is hálnak egyes czellakban. Az apácák törekvése, hogy ezeket a megrögzött bűnösöket, legtöbbször tolvajnöket, elkülönítsék a többiektől, nehogy amazokat megmetyeljezzék. Az ugynevezett „első termesek” a harmincz éven felüli nők és a „második termesek”, a harmincz évnél fiatalabbak. Ezek közös hálótermekben és közös udvarokon sétálnak, míg a visszaesőknek még a sétahelyük is elkülönített.

A munkatermek rendkívül tiszták és világosak. Mint az iskolapadokban, úgy ülnek a rabok és kézimunkáikra hajolva dolgoznak. Minden teremben egy apáca vigyáz a rendre és csendre. Beszélni nem szabad, de a kedves testvér nem szól, ha a rabok csöndesen, sutogva váltják a szót. Munkaközben hangosan szoktak imádkozni, napjában annyszor, ahányszor a rabok kívánják. Énekelni is szoktak, leginkább persze egyházi énekeket. A csöndes babráló munkától lehet. A legtöbbben himeznek, horgolnak, oltárterítőket készítenek. Nincs vállalkozó, aki hajtja őket, magánosok megrendelésére készül minden szépen, lassan. Mindenkinek félreteszik keresetének egy részét. Abból azután megjavíthatja táplálékát, vehet vajat, cukrot, sőt ha az orvos elrendeli, hozthat bort.

Amikor belépünk egy-egy terembe, föllál az egész osztály és karban mondja:

— Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus.

Azután tétlen kézzel, lesütött szemekkel megállnak mindaddig, amíg a teremben vagyok. Végignézek a visszaesők arczán. Határozott gonosztevő típust nem találok. Jámbor parasztarczok vagy amolyan nyelves, rosmájú szomszédasszony-ábrázatok. Elvéve egy pár nyomott homlok, aprószemű, madárfejú asszony is akad. Megkértek, hogy neveket ne írjak ki, de nem is tudakozodom ebben az irányban, mert leginkább jelentéktelen tolvajnö van a teremben. Egyet minden szabály ellenére megszólítottok:

— Mióta van itt?

— Két éve.

— S miért?

— Hát én ártatlan vagyok, de mert éppen kéznél voltam, hát gyanusítottak.

Persze, lopott ez is, mint a többi, aki szintén mind ártatlannak vallja magát. Csak a szerelem mártirjai vallják tettüket, de önzézetesen, a szemükkel szinte dacosan, mintha mondanák, hogy amit tettek, nem bűn; az emberek, akik kint maradtak, sokkal bűnösebbek.

A visszaesők osztályában föltűnik egy érdekes arczu öreganyó. Hőfehér, hullámos haja kibuggyan a főkötő alól, az arca rózsás, az orrán vastag foglalatu pápaszem, ami különös szelidséget kölcsönöz az arcznak. Olyan mint egy nagyanyó, aki az unokáinak mesél. Pedig em-

bert ölt. Leszurt egy embert, ezért kapott tizenkét évet, azután kiszabadult és nyolcz hónappal később agyonlőtt egy másik embert. Most életfogytiglani elítelt.

Az első termések közt van egy pár férjgyilkos asszony, egy pár tolvaj cigány, egy pár mérgekeverő. Jobbfajta rab most alig akad, az utolsó szenzáció Tihanyi Irma volt. A nők nyugodtan dolgoznak, egymás mellett, csak néha teszik le a munkát, amikor az előttük álló bádopoharakból vizet isznak.

A második termések, a harmincz éven aluliak, a legérdekesebbek. A legszelidebbek, de érzésre a legdaczosabbak. Nem bent, de bintudatban kifelé. Itt raboskodik sok bohó, elcsábított leány, aki első ijedtében elpusztította pár napos csecsemőjét, itt ül sok elfeledett szerelmi dráma hősnője, aki szerelmesen, vakon, a csapodár férjára tört. Érdekesek az arcok: szelidek, tiszták, csak a tekintetük vádol. Itt újra eszembe kell jutni a büntető törvénykönyv egy nagy-nagy hiányának. Annak, amelyik nem bünteti a csábítót. A lelkiismeretlen gazember szabadon jár, tovább élvezi az emberek becsülését, hangadó, erkölcsbíró, de a szerencsétlen leány, akit egy percznyi élvezetért bajba döntött, az a fegyházban tölti éveit. Mert a törvény őt sújtja, aki elhagyatva, betegen, szegyenbe lökve elköveti a legrettenetesebbet: megöli a gyermekét s nem azt az öntudatos, lelketlen szoknyavadaszt, aki gyáván megszökik, amikor a baj megvan vagy havi pár forinttal akarja elintézni az egész ügyet.

Mindjárt az első sorban föltünik egy gyönyörű baba-arcu, hullámos feketehajú zsidó-lány. Keze, amelyikben a varrás pihen, finom és hófehér. Nagyon jó családból származik, elcsábították és ő elpusztította a gyermekét. Hat évi fegyházat kapott a fiatal teremtés. Ha ránézek, elfacsarodik a szívem és ökölbe szorul a kezem. A csábítóját sánczmunkára kellene fogni.

Kimegyünk a teremről a muskátlis folyosóra és onnan a hálótermekbe. A sok krucifixet kezdem kissé fölöslegesnek találni. Végre mégis csak állami intézet ez ahol mindenféle hitűek vannak és nem zárda. Ámbár lehet, hogy az elítélteknek jól esik a keresztrefeszített Krisztus látása. Talán türelemre tanítja őket a nagy szenvedő. A közös hálótermekben tiz-tizenöt priecsszalmaszakkal és csikos takarókkal. Minden ágy fejnél czédula az elítelt nevével, bűnével, büntetésével és a lejárati napjával.

Ezután sorra nézem a kórházat, ahol most harminczkét beteg fekszik, a tüdőbeteg-szantóriumot, ahol négy nőt ápolnak, a gyógytárt, majd átme gyünk a református templomba, a csinos katolikus kápolnába, ahol tót és magyar prédikációkat szoktak tartani, sorra veszem a szabóműhelyt, tollfeszítőt, végre benyitok az iskolába. Egy kedves testvér éppen imádkozik a rabokkal. Amikor belépünk, abbahagyják és köszönnek. Candida nővér, a kísérőm, kostolót akar adni a nagy „szigoru“-ságból és rászól az apáczára:

— Kedves testvér, miért tűri, hogy ezeknek a fejükön legyen a kendő, amikor az iskolában ülnek?

A kedves testvér alázatosan hallgat.

Candida nővér most egy fiatal, derék menyecskehez fordul, akin fehér pruszlik feszül:

— Miért van magán munka-ruha?

— Kedves testvér, éppen bejöttem a mezőről és nem volt időm...

— Jó, jó — szól szeliden az apáca és diadalmasan reám néz, mintha mondaná: De most csak szigoru voltam, mi?

Az iskolából a könyvtárszobába megyek. Ezt a helyiséget a pálosok is könyvtárnak használták. A mennyezete még a régi díszes és gipszraizok közt még ma is tisztán olvasható:

M
A P I A
N O S T
Re

A fegyház könyvtárában tulnyomó a vallási könyv, de van vers, elbeszélés és regény is. A rabok magánhasználatra annyiszor kapnak könyvet, ahányiszor kívánják, azonfelül pedig naponta egy órát fölolvassnak nekik. Az apácák bibliákat tartanak raktáron s ezeket a rabok-

nak előadják. Az első keresetéből majd mind bibliát vásárol.

Az apácák elkülönített lakosztályai mellett elhaladva, lemegyek az udvarokra. Néhol téglarakások állnak és kísérom a gondos háziasszony kertelkedésével mondja:

— Építenek... olyan nagy a rendetlenség most nálunk.

Az első udvarban pávák sétálnak a rózsák közt. Nagy pávák és egy tuczat apró. Candida nővér ismét szigoru akar lenni:

— Mihály bácsi! — kiáltja.

Mihály bácsi egy kis mordképű fegyőr, de fölismerhetetlen vázsongonyában, kimászik a bokor alul és szemhunyorogva megáll:

— Tessék.

— A kis pávák megint az udvaron járnak. A macska majd megfog egyet.

Mihály bácsi ravaszul int az udvar sarka felé.

— Tudom most is ott a macska a kosár alatt, de éppen lesek a rongyosra. Ha kibujik, jól pofonvágom.

Ezzel Mihály bácsi mászik vissza a bokorba, én meg elgondolom, hogy kiűn az életben nem mindenütt ilyen idillikus.

Nagy, tágas udvarokra, inkább kertekre bukkanok. Naponta egy órát rózsabokrok közt, zöld pázsiton sétálnak a rabok. Most csak három fegyelmi zárkás jár fel és alá és egy harisnyát kötő apáca vigyáz rájuk.

Megkérdem, mivel szolgáltak rá hárman a fegyelmi büntetésre.

— Veszekedtek — feleli a kedves testvér. — Megesik, hogy összevesznek egymás közt. Kivált a cigányasszonyok czivakodnak folyton. A cigány nők még itt a fegyházban is lopnak. Egy-egy marék fosztott tollat elcsipnek a szomszédjuk elől, hogy nekik több legyen, amikor lemérik s ebből irgalmatlan nyelvelések szoktak keletkezni. Akkor egyet-egyet magánzárkába dugunk. Tavaly egy vasat is kapott — fejezte be büszkén.

Az udvarokon túl óriási gyümölcsös kert látszik. Messzebről, a jegenyefák közt kis tó csillog a napfényben, közvetlen mellette a nyári fürdő. Tavaly fürdésüközben egy cigányasszony megkísérelte a szökést. A patak medrében föl-szökött egy darabon és leült egy bokor alá. Persze öt percz alatt megtalálták. Amikor a fehérzubbonyos fegyőr feléje tartott, kiszólt:

— Ugyan hagyjón békén bácsi, mi haszná ha följelent... Onnan szöktem ki.

S csak akkor látta ámulva, hogy kire bizta magát, amikor visszavitték a fegyházba.

A gyümölcsös kerten túl két pontokat látni: rabok, akik a szikrázó napfényben a mezőn dolgoznak. Óriási darab föld tartozik a gazdasághoz, valamint nagy gazdaság is. Az udvaron lovak nyeritenek, sertések rőfögnek s a szemétdombon büszke kakas kukorikol. Az árnyékban egy pár hatalmas kutya fekszik.

Visszatérünk az irodába, ahol igen kedves látvány, amint két apáca nagy könyvek fölé hajol és ír. Így szinte elveszti minden borzalmasságát az anyag, amit rubrikálnak, az emberölések, a gyilkosságok.

Végezetül valami érdekes esetet kérek Candida nővértől:

— Nincs itt uram semmi. Egyik nap úgy telik el mint a másik, békességben, szeliden. Reggel ötkor kelünk, imádkozunk, iskolába megyünk, azután kezdődik a munka. Délben egy óra, a mezei munkásoknak két óra pihenő. Este-felé séta és nyolczkor a hálótermekbe vonul mindenki. Kilencz óra után már csak egy-egy gyerek sir néh.

— Gyerek?

— Igen, az intézetben jelenleg tizennégy csecsemő van. A szoptató anyák egyéves, ha a gyermek gyenge, másfél éves korukig maguknál tarthatják gyermekeiket. A kicsinyek szoktak néha sirni.

Tehát még ez sem hiányzik a „félelmetes“ fegyházból: gyerek. Egész más hangulatban távoztam, mint ahogy jöttem. A kis pirosarcu apáca illedelmes pukkedlivel nyitott ajtót és tiz percz múlva két fürgé ló már a hegyek alján kocogott velem.

A párbajellenes kongresszus,

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 6.

Ma délelőtt fejezte be tanácskozásait a párbajellenes kongresszus. A mai tanácskozás szolgálta a leghivebben a párbajellenes ligák céljait. Ma tanácskoztak ugyanis arról, hogy milyen eszközökkel lehetne a törvényhozást rászorítani a párbaj megszüntetésének törvényben való biztosítására. Dessewffy Arisztid előadó nemzetközi párbajtörvényvel kívánta megoldani. Sokan helyesebbnek tartották — és erre indítvány is tétetett, — hogy minden állam a maga területén önállóan intézze el ezt a kérdést. A kérdés megoldását végül a végrehajtó-bizottság elé utasították. Azután megszabta a kongresszus módozatait is, amelylyel a párbajellenes szövetségek a polgári és katonai törvények párbajra vonatkozó szakaszainak módosítása s a becsületbiróságoknak országoként való szervezése körül érdemes tevékenységet fejthetnek ki. Végül kimondta a kongresszus, hogy a jövő évi kongresszus idejét és helyét a Budapesten megalakuló végrehajtó-bizottság határozza majd meg.

A mai tanácskozásról tudósításunk itt következik:

A nemzetközi párbajellenes kongresszus tanácskozásainak mai harmadik napján Dessewffy Arisztid elnök, délelőtt kilencz óra után nyitotta meg az ülést; mindenekelőtt bemutatta az újabb érkezett táviratokat, elsősorban Merry del Val bíbornok, államtitkárnak táviratát, melyben a pápa köszönetét fejezte ki a kongresszus üdvözléséért.

Ezután a napirend megváltoztatásával a 10. pontot tárgyalták s Crispolti marchese indítványára e pont elintézését a Budapesten megalakítandó végrehajtó-bizottságra bízta.

Majd együttesen tárgyalták a napirend 6. és 7. pontját s megállapították, hogy csak azután fognak áttérni az 5. pontra, amely így szól: Vegyes, katonai és polgári becsületbirósági intézmények szervezése.

A 6. és a 7. pont előadója Dessewffy Arisztid lévén, az elnöklést Dubour alelnök, a francia liga tagja vette át és mielőtt az előadónak átadná a szót, bemutatja XIII. Alfonz spanyol királynak meglhangu köszönő sürgönyét.

Dessewffy Arisztid előadó kifejtte, hogy a nemzetközi jog is megkívánja a párbajviisszaélésnek megszüntetését. Mindenütt elfogadandó törvényt kíván a párbaj ellen. Ez nagy lépése volna a nemzetközi jog fejlődése terén, kezdőpontja volna egy nemzetközi törvényhozás alkotásához. A kongresszusnak kiváló jogtudósokból álló bizottságot kellene kiküldenie, amely megszerkesztené ezt a törvényjavaslatot, amely azután egy közelebbi kongresszus által elfogadtatván, a központ lehetőleg diplomáciai uton eljuttatná a különböző kormányokhoz. Az orvosoknak határozottan vissza kell utasítaniok a párbajnál való segédkezést. E részben Buttino turinói orvoshoz hasonló határozati javaslatot nyújt be, melynek értelemben már a promóció alkalmával esküvel kellene fogadni minden orvosdoktornak, hogy párbajnál segédkezni nem fog.

Crispolti marchese módosítást nyújt be a határozati javaslatához, amelynek értelmében a párbaj elleni törvény megalkotásánál minden nemzet a részleteket külön nemzeti sajtóságaikhoz mérten állapíthassa meg.

Laguna (Saragossa) és Abignente olasz lovassági százados hozzájáruló felszólalásai után, akik közül az utóbbi a párbajt mint közönséges premeditációs bűncselekményt kívánja büntetni, Antonio fuldai polgármester a németek részéről is kifejezi hozzájárulását az előadói javaslatához.

Illari Le Rohn (Rennes) érdekes beszédben visszanyulva a párbaj történelmi előzményeire és fejlődésére, valamint a párbajellenes akció előzményeire, arra a következtetésre jut, hogy mindenekelőtt nagyon szigoruan kell büntetni a rágalmazást és becsületsértést. A párbajellenes törvény megalkotása rendkívüli nehézségekkel jár. Bizonyos országokban, amelyek érettebbek az ügy megoldására, becsületbiróságokat kell alkotni. Különösen nem szabad a párbajra való kihívást, amely csak előkészületi cselekmény, már mint befejezett büntetést sulnani. A történelem megmutatta, hogy a párbajra egy időben halálbüntetést szabtak és ez sem volt képes a párbajt megszüntetni. Szólo szerint erős, érzékeny pénzbüntetéssel kellene sújtani a párbajozókat. (Tetszés.)

Laguna spanyol hadbíró (Saragossa) ezután ismerteti a párbaj ellen irányuló legújabb spanyol törvényjavaslatot, amely a párbajra való kihívást becsületsértésnek tekinti és már ezt is egy naptól

nat évig terjedő szabadságvesztéssel és 500 franktól 5000 frankig terjedő pénzbüntetéssel sújtja.

Desseffy Arisztid előadó a vita hatása alatt határozati javaslatát oly értelemben módosítja, hogy a bizottság küldessék ki a kérdéses tárgyalásra, hanem minden egyes liga, különösen jogtudós tagjainak meghallgatásával tovább tanulmányozza ezt a kérdést.

Süss Ferencz joghallgató (Bécsi Párbajellenes Diákliga) határozati javaslatot terjeszt elő, hogy az új katonai büntetői eljárást csak akkor fogadják, ha abban hatályosnak ígérkező rendelkezés lesz a párbaj ellen.

Théry Maurice (Páris) az angol párbajellenes törvényhozással tett tapasztalatok révén Illarié-hoz hasonló czélzatu határozati javaslatban konkludál, amelynek értelmében a párbaj enyhébben büntetendő. Együttal emlékeztetve Desseffy Arisztid előadó érdekes közlésére, hogy az angol királynő a párbajozók családjainak az udvarképességből való kizárásával milyen nagy mértékben hozzájárult a párbaj megszüntetéséhez, javasolja, hogy a kongresszus az angol uralkodónak is hódolatát mutassa be, mint azon ország uralkodójának, ahol legelőször szünt meg tényleg a párbaj. (Élénk helyeslés.)

A kongresszus ehhez egyhangulag hozzájárult.

Abignente lovasszázados (Sarno) szól ezután ismét hangsúlyozva, hogy a párbajszokás megszüntetésére első lépésnek annak kell lennie, hogy a hadseregéből kiküszöböltsék a párbaj.

Ezzel a vita véget érve, Desseffy Arisztid előadó módosított határozati javaslatát elfogadták, egyttal elfogadták Butttoni (Torino) tegnapi előterjesztett határozati javaslatát, hogy az orvosi egyesületek hívassanak fel, hogy tegyenek meg mindent, hogy tagjaik párbajnál ne segédkezzenek. Elfogadták továbbá Desseffy Arisztid ma előterjesztett határozati javaslatát, hogy az egyetemek orvosai fakultásai kéressenek fel, hogy az orvostudorok esküjébe vegyék be azt is, hogy párbajnál segédkezni nem fognak.

Az ötödik pont következett ezután: Vegyes (katonai és polgári) becsületbirósági intézmények szervezése.

Bourbon Alfonz herceg kívánságára Desseffy Arisztid felhívja a figyelmet arra, hogy ily becsületügyi bíróságok számos országban, Magyarországon is, nagy számmal szerveztettek már és számos esetben megakadályozták a párbajt.

A kérdést különben Chrispoli marchese javaslatára a párbajellenes törvényhozás reformja ügyében kiküldendő bizottsághoz utasítják azzal, hogy 1909. márczius 31-éig jelentést tegyen.

Abignente (Sarno) javaslatára továbbá egyhangulag kimondta a kongresszus, hogy kívánatosnak tartja, hogy a párbaj a hadseregekben megszüntetessék.

Ezzel a kongresszus munkája végére ért

Az elnök indítatva érzi magát arra, hogy a tanácskozás végén köszönetet mondjon először a fenséges Bourbon hercegi párnak, amely a párbajellenes mozgalom ügye iránt e kongresszuson is lankadatlan érdeklődést tanúsított, azután a kormánynak, a fővárosnak, a kongresszus rendezőinek és mindazoknak a tényezőknél, akik a sikerre befolytak.

Chrispoli marchese ékes szavakban méltatta kivált a Bourbon királyi hercegi párnak a párbajellenes mozgalom körül való áldásos szereplését.

Ezután néhány percze felfüggesztették az ülést, amely idő alatt a társaságról az ülésteremben több fényképfelvételt készítettek.

Az ülésnek újabb való megnyitása után Desseffy Arisztid vevén át az elnöklést, az első nemzetközi párbaj-ellenes kongresszus végén konstatálta azt a nagy erkölcsi sikert, melyet a kongresszus elért. Az a kötet, amely a tanácskozás anyagát tartalmazni fogja a párbajellenes mozgalom irodalmának első hivatalos megnyilatkozása lesz. A maga részéről is köszönetet mond a Bourbon hercegi párnak a kongresszus sikereinek nagymértékű előmozdításáért (Élénk tetszés és taps.) és az első párbajellenes kongresszust berekesztettnek nyilvánítja.

Antony földai polgármester köszönetet mond a magyar végrehajtó-bizottságnak, első sorban Desseffy Arisztid elnöknek és Gergely Ede főtitkárnak a kongresszus mintaszerű előkészítéséért és a vendégek szeretetreméltó fogadásáért.

Az elnök és a főtitkár köszönő szavai után az ülés véget ért.

A kongresszus tagjainak legnagyobb része még ma elutazott a fővárosból.

Bourbon Alfonz herceg, a párbajellenes küzdelem buzgó előharczósa, aki szeretetreméltó módon általános rokonszenvét és szeretetet vívott ki Budapesten, szívósságának is bizonyítékát adta. A herceg ugyanis hálából, amiért Budapestről indult ki a párbajellenes kongresszus eszméje, Budapest szegényei részére hatezer koronát adományozott.

Mozgó képek.

A sakál bucsuja.

(A fővárosi tanács elhatározta, hogy az állatkertet 1,200.000 korona költséggel ujjaszervezi.)

SAKÁL URFI: Isten veled anyaiom, gondolj rám vagy egyszer.

SAKÁL KISASSZONY (sirva): Hát elmész, Lajos, hát itt hagysz engem árván?

SAKÁL URFI: Elmegyek angyalom, mert ez a sivatagi élet nekem absolute nem konvenál. Meguntam, hogy egész nap piszkos beduinok elől bujkáljak és éjszaka kimásszak, hogy száraz tevecsonokat rájgak. Adieu Lujza...

SAKÁL KISASSZONY: Ez komoly, Lajos?

SAKÁL URFI: Ez komoly, de azért bizál bennem, én nem felejték el. Ha jól megy sorom, irok és utánam jössz.

SAKÁL KISASSZONY (zokog): Oh Lajos, én úgy érzem, a te szavad csak oly könnyű, mint a sivatag homokja... Sohasem fogsz irni...

SAKÁL URFI: Ha nem irok, esküszöm, már nem vagyok az élők sorában... De vigasztalódj, te szegény... Katzernél van viszontlátás...

SAKÁL KISASSZONY (elcsukló hangon): És hova készülsz, Lajos?

SAKÁL URFI: Budapestre megyek. Ott a főváros ujraszervezi az állatkertet, ott vállalkozok állást.

SAKÁL KISASSZONY (zokog): Budapestre? Oh Lajos... oh Lajos...

SAKÁL URFI: Ugyan ne bőgj... Jó dolgom lesz... fővárosi segédsakál leszek fizetéssel, drágasági pótlékkal, korpótlékkal, lakáspénzzel és évi remunerációval. Budapest az egy finom hely, ahol a sakált megbecsülik. Ott vannak testvéreink, az irodalmi sakálok, akik régebben elszakadtak tőlünk, azok hosszú haját növesztenek, irodalmi kávéházakba járnak és nem fizetnek a főpinczérnek.

SAKÁL KISASSZONY: Én mégis félek, Lajos.

SAKÁL URFI: Ugyan mitől? Éhen nem fogok halni, mert abból az egy millió kétszáz ezer koronából két, talán három évig is telik husra. A munkám pedig igazán kevés... Kijön hozzám egy gyerek az apjával és azt mondja: papa, ez egy kutya, az apja meg rámondja: ez, mein Kind, egy tigris és nekem az a kötelességem, hogy ilyenkor komoly maradjak. Hát ez csak nem nehéz, Lujza?

SAKÁL KISASSZONY (keservesen zokog): Lajos, ne menj, Lajos azért még se menj... Mire az az ujjaszerzés meglesz, fehér les már neked minden szőröd. És mit csinálsz te addig Budapesten?

SAKÁL URFI (pityereg): Mennem kell Lujza... Meg kell próbálnom a szerencsém... A tanács már elhatározta az ujjaszervezést és ha az ügydarabok csakugyan harmincz évig vándorolnak bizottságról-bizottságra, akkor Lujza, édes szerelmem, engem már csak mint lábszönyeget látsz viszont, mert én meghalok... Isten veled. (El.)

SAKÁL KISASSZONY (a földre borul): Soh'se látom többé, soh'se látom többé... Oh, mennyi mindent elhatározott már a budapesti fővárosi tanács és semmi sem valósult meg harmincz év előtt... Oh Lajos, az isten áldjon...

(Elájul.)

Ray.

TÁVIRATOK.

Katonai előkészítés.

Páris, június 6. A hadügyi államtitkár a kamarában egy törvényjavaslatot nyújtott be, amely szerint az összes, testileg alkalmas fiatal francziák kötelezve legyenek sorozásuk előtt magukat a katonai szolgálatra előkészíteni. Ez az előkészítés az összes nyilvános tanintézetekben és különösen a hadügyminisztérium részéről jóváhagyandó egyesületekben történik. A fiatal emberek, akik eredményteljes előkészületekről bizonyítványt kapnak, némely előnyöket fognak élvezni.

Aehrenthal és Tittoni.

Róma, június 6. A Stefani-ügynökség jelenti, hogy báró Aehrenthal külügyminiszter táviratilag utasította az osztrák-magyar diplomáciai ügyvivőt, hogy fejezzi ki Tittoni külügyminiszter előtt legbensőbb köszönetét azon meleg és szívélyes szavakért, amelyekkel negyedik beszédében I. Ferencz Józsefnek jubileumáról megemlékezett.

Stolypin az orosz flottáról

Pétervár, június 6. (Saját tudósítónktól.) A dumában Stolypin miniszterelnök ma nagy beszédet mondott a flotta-javaslat mellett és hangsúlyozta, hogy ha a népképviselőt a hitelt megtagadná, abból semmiféle konfliktus nem támad a kormány és a дума között.

A дума befejezte a tengerészeti költségvetés feletti vitát. Gutszkow, az oktoberista párt vezére azt indítványozta, hogy parlamenti bizottságot küldjenek ki a flotta és a tengerészeti minisztérium ügyeinek felülvizsgálására. A vita bezárása után Stolypin miniszterelnök kifejtette, hogy a kormány nem hajlik meg ellentmondás nélkül a dumának már megállapított ítélete előtt és pedig nem elfogultságból, hanem azért, mert szerinte nem a veszteglés, hanem az előretörékvés vezet sikerre. Ezután a дума elfogadta a már ismeretes napirendi indítványt.

Szerb bandák garázdálkodása.

Szófia, június 6 (Saját tudósítónktól.) Nagy izgatottságot kelt az a hír, hogy Maczedóniában a szerb bandák egyre veszedelmesebben garázdálkodnak. A kormányhoz közel álló lapok éles hangon irnak Szerbia ellen. A Wrome fenyegetőzik a hatalmi kérdés fölvetésével, ha Szerbia nem vet véget a bandák üzemleinek és nem dezavuuálja az üszkübi főkonzult.

Az olvasóhoz.

Az „Egyetértés“ úgy politikai állásfoglalásában, mint társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi szerepében hi marad eddig nagy multjához, amely a magyar olvasóközönség előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi életünkben pedig mindenkor döntő fontosságú tényezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely e lapot nagy hagyományához híven, eddig irányította, ezentul is mindenben vezérelve lesz. A független, önálló nemzeti állam kiépítése, a magyarság állami erejének és mindenben parancsoló uralkodásának érvényesülése, ez az a cél, amelyért az „Egyetértés“ ezentul is törhetetlenül és megújuló intenzitással küzdeni fog.

Olvasóink ragaszkodása és szeretete egyedül erősségünk, amely ebben a nehéz feladatunkban megsegít. Viszonzásul a legmegbízhatóbban megszerkesztett nagy magyar napllapot adjuk, amely úgy irányelvek szigorú betartásával, mint a napl események részletes és pontos feltárásával ezentul is a vezető helyen fog állani.

A magyar közönségnek az „Egyetértés“ a legkedveltebb lapja, ezt a szeretetet ezentul csak fokozottabb munkássággal fogja kiérdemelni.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Egész évre	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

UJDONSÁGOK.

Akarom . . .

Nékem a szíem szolgám, nem uram,
Bár kintől reszket a közeledben . . .
Én tudok akarni törhetetlen.

Akarom, hogy gyöngések sohse láss.
Akarom, hogy kaczagjak, nevessek.
Akarom, hogy vágy nélkül szeressek.

Akarom, tudjad: kevély a lelkem.
Bár tépett, csapzott, törött a szárnya . . .
Akarom, hogy rám ne gondolj számvá.

S egyszer . . . ha néked fájna az élet
S meg nem gyógyítva a más szerelme:
Akarom, a k k o r jussak eszedbe . . .

Nil.

Fehér virágok — piros virágok.

Szép volt az is, amikor gyémánt-butonos szépasszonyok utcahosszat koldultak az elhagyott, szegény gyermekekért. Ez a mai nagy tarkaság azonban még sokkal szebb. Friss, ezüstös gyermekkacaj tölti meg a délibábosan tikkadt levegőt. Pirosposzsgás, pufók gyermekarcok, nevető, nagy gyermekszemek mindenfelé. S a széles uttestegen, ahol máskor a nap ilven szakában a kenyér rabszolgakaravánia hullámszik pihenéstelen, ma az irgalom tékozlása foly. Az elmúlásra szánt szerencsétlenekért az élet zsendülő palántái szálltak sikra. Piros virágok a fehér virágokért . . .

És végzik a szeretet munkáját szívesen, gondtalan gyermekörömmel. . . óh bűbájos, édes fiatalság te! Aki kaczagva harczolsz a halál angyalával.

Be sokat ócsároljuk is ezt a mi szép és rossznevelésű Budapestünket; és mennyi szép, meg jó kitelik mégis te belőled. Ez a mai nap még formátlan volt egy kicsit. Olyan bizonytalan, olyan félszeg, mint a kamaszgyerek. De ebben a kamaszkorában is olyan kedves, olyan lelketmegillető. A szépasszonyok idei napja már valóságosan kiforrott, kiegyéniült budapesti sajátosság volt. Akár csak Páris „Mi-carême“-je, vagy az olasz „Carneval“. Olyan kaczagó, olyan minden konvencziótól mentes, csak éppen hogy a lényege, a tartalma több, becsebb. Ilven lesz egy-két ismétlődés után ez a mai ormóttan indulás is. Ki fog formálódni, meg fog szépülni, mint a csitri süldőleányból ragyogó hajadonná bimbózó rózsza. Csak . . . csak . . .! Tegyük későbbre a napját, nehogy egy is fakó virággá hervadjon a kaczagó pirosak közül az égő nap perzselő tűzében . . .

Ma nem volt baj, hál' Istennek! És gyült a krajczárka, meg a szürke nikkelpénz serényen a fürgé üvegperselyekben. Barnapiros kacskók munkáltak s fáradt, fehér kezek áldják a munkájukért. (—vay.)

NAPIREND. Napár. Vasárnap, június 7. — Róm. kat.: D. Pünk. vas. — Prot.: Pünk. vas. — Görög-orosz: Május 25. E. Sz. Iván. — Zsidó: Sziv. 8. — A nap két reggel 4 óra 4 perczkor, nyugszik este 7 óra 52 perczkor. — A hold két délelőtt 11 óra 48 perczkor, nyugszik éjjel 1 óra 12 perczkor. — A hold első negyede reggel 5 óra 56 perczkor.
A miniszterek nem fogadnak. — Országos tornaünnep a Thököly-utti millenárius versenypályán délután 3 órakor. — Radványi Manó felolvasása a Kereskedelmi Utazók Egyesületében. — Fényképkiallítás a Múzeumokban nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. — Tavaszi és grafikai kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja zárva. — Tavaszi kiállítás az Uránia Képtéri szalonjában nyitva 9-2-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum összes terei zárva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A többi múzeum és nyilvános könyvtárak zárva.

Naptár. Hétfő, június 8. — Róm. kat.: Pünkösdi hétfő. — Prot.: Pünkösdi hétfő. Medárd. — Görög-orosz: Május 26. Kárpusz. — Zsidó: Sziv. 9. — A nap két reggel 4 óra 4 perczkor, nyugszik este 7 óra 53 perczkor. — A hold két éjjel 12 órakor, nyugszik éjjel 1 óra 25 perczkor.

— Lapunk legközelebbi száma kedden a rendes időben jelenik meg.

— **A király huszárezrede Bécsben.** A nagyszabású első huszárezred, melynek a király a tulajdonosa, április 27-én indult el Nagyszabásból, hogy az osztrák császárvárosban üdvözöljék az ezredtulajdonost, kinek nevét hatvan esztendeje viselik az 1-es huszárok. A bevonuló huszárokat az a kitiintetés érte, hogy a schönbrunni kastély parkjában a király meg szemléltette őket. Az ezred ma délelőtt 11 órakor érkezett Schönbrunnba, ahol a király már lóháton várta ezredét. A megérkezéskor steinbergi Petteani Arthur lovag ezredes jelentést tett a királynak, aki ezután ellovagolt az ezred arcvonalá előtt, ezután pedig az ezred vonult el a király előtt. A fogadtatáson és szemlén Ferencz Szalvátor főherceg is résztvett. A király nagyon meg volt elégedve a nagyrészt békésmegyei fiukból álló ezred friss kinézésén és hangosan így szólott oda a legénységhez:

— Fiúk! Nagyon meg vagyok elégedve!

Az 1. számú huszárezredet, amelynek egyenruhája sötétkék csákó és attila, sárga gombokkal, 1756-ban alapították. Azóta számos csatában, ütközetben vett részt és mindenütt kitünt batorságával, amely nem egy Mária Terézia-rendhez és vitézségi éremhez juttatta tagjait. Az ezred 1823 óta nem állomásozott Bécsben. Ez idő óta leginkább galicziai helyőrségekben, a Bánátban és Erdélyben állomásozott. 1815-ben, a napoleoni hadjáratok befejezése után az ezred akkori parancsnoka, Zichy-Ferraris gróf vezetése alatt a díjoni táborból indult haza Magyarországra. Utja akkor a Habsburgok ősi kastélya mellett vitt el.

— **Császári jubileum és Csehország.** Az osztrák kormány felhívást intézett Csehország közigazgatási hatóságainak vezetőihez, hogy lehetőleg sürgősen tegyék meg javaslataikat az uralkodói jubileum alkalmából kitiintetendőről, mert a király azt kívánja, hogy a kitiintetések nem a trónralépés évfordulóján, december 2-án, hanem augusztus 13-án jelenjenek meg. Hir szerint az uralkodó hatezer kitiintetést fog adni a jubileum emlékére.

— **Kitiintetés.** A király Bossinszky Ferencz szász hercegi udvari tanácsosnak, Szász Coburg Gothai Fülöp herceg központi irodája igazgatójának a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a III. osztályú vaskoronarendet díjmentesen adományozta.

— **A honvédelmi miniszter új rendjele.** A király megengedte, hogy Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter a német császár által neki adományozott porosz királyi vörös sasrend I. osztályát elfogadhasa és viselhesse.

— **Miniszterek pünkösdi ünnepe.** Wekerle Sándor miniszterelnök ma klopódiai birtokára utazott, ahonnan a pünkösdi ünnepek után tér vissza a fővárosba. Ugyancsak ma reggel 8 órakor utazott el a déli vaspályáról Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter is a Balaton mellé, ahol a pünkösdi ünnepeket fogja tölteni. A miniszter kedden tér vissza ismét a fővárosba.

— **Nász a csári családban.** Mihály nagyherceg, a czár fivére, legközelebb el fogja jegyezni Viktoria Patricia hercegnőt, a connaughti herceg másodszülött leányát. Viktoria hercegnőről, ki feltűnő szépség, egy év előtt azt híresztelték az angol fővárosban, hogy halálosan szerelmes egy angol arisztokratába.

— **Fürstenberg hercegnő regénye.** Koczian Gusztáv volt főhadnagynak, Fürstenberg Amália hercegnő, vőlegényének Brünben lakó atyja, Koczian Hugó császári tanácsos ma levelet kapott Karlsruheából a hercegnőtől. Azt írja leendő apósának, hogy anyja beleegyezett a házasságba s az esküvőn, amely néhány hét múlva lesz, ő is meg fog jelenni. Így hát semmi akadály sincs többé, mert a hercegnő fiverei már előbb beleegyeztek a házasságba.

— **Lord Tweedmouth betegsége.** Aberdeenből jelentik, hogy lord Tweedmouth valószínűleg a kontinensre lesz kénytelen menni idegbaja miatt. A „Daily Express“ értesülése szerint a volt tengerészeti miniszter elméje egészen elhomályosodott és testileg is rones lett lord Tweedmouth, annyira, hogy nem képes aláírni kérvényét, amelyben lemond a titkos tanács elnökségéről.

— **Ormódy Vilmos kitiintetése.** Élénk emlékeztünkben van még az a közgazdasági és kulturális szempontból hatalmas méretű és fényes ünnepség, mely ez év márczius 13-án az Első Magyar Általános Biztosító Társaság ötven éves jubileuma alkalmával zajlott le s amely messze túllépte egy társaság örömmünnevének kereteit. Az egész magyar biztosítás-ügynek volt ez diadalünnepe és becsületet szerzett annak az ötven éves nagy munkának, amelyet a Magyar Általános Biztosító Társaság végzett, de becsületet szerzett e munka mindenkori lelkének és irányítójának, ormódi Ormódy Vilmos főrendiházi tagnak, a társaság vezető igazgatójának. A tiszteletnek, a szeretetnek, az igazi érdem elismerésének volt ez az ünnepe. A társaság alapításakor, mint egyszerű tisztviselő vett részt a fiatal intézet uttörő munkájában s ma, ötven év szakadatlan munkája után, mint a magyar biztosítási ügy elismert vezére áll előttünk, aki elismerten nagy európai hírnevét nem hiu ünnepségekben és tömjénezésekben szerezte meg, hanem a nehéz és alkotásokban gazdag munkában. Ez a munka fölvirágoztatta a Magyar Általános Biztosító Társaságot, de nagyra és önállóvá fejlesztette az egész magyar biztosítási ügyet is. Emellett Ormódy, mint ember is megnyerte mindazoknak szeretetét és tiszteletét, akik csak valaha érintkeztek vele. Általános örömmöt kelt tehát az a tény, hogy ormódi Ormódy Vilmos főrendiházi tagot, a magyar biztosítási ügynek ezen előkelő képviselőjét nagyszabású közgazdasági és jótékonyági érdemeiért a király Ferencz József-rendjének nagykeresztjével tüntette ki. A magas kitiintetést a Budapesti Közlöny vasárnapi száma fogja közölni. Ez oly kitiintetés, melyhez hasonló a közgazdasági téren működő legkiválóbb hazafiaknak csak vajmi ritkán jut osztályrészül. Annál kedvezőbb hatást tesz tehát Ormódy magas kitiintetése, mert nemcsak a minden tekintetben kiváló és elismert nagy közgazdászt éri a magas kitiintetés, hanem az igazi munka jutalma az, amely munkával Ormódy az egész magyar biztosítási kultúra egyik legfőbb oszlona lett.

A legmagasabb királyi kegy eljutott egyuttal Ormódy hűséges munkatársához. Szende Károlyhoz is, aki a társaság jubileuma alkalmával a magyar biztosítási ügy terén szerzett kétségbevonhatatlanul nagy érdemeinek elismerésül szendrői előnévvel magyar nemességet kapott. Ez a kitiintetés is érdemes emberre esett és közgazdasági körökben igaz örömet keltett.

— **A revali entreeue.** Napok óta nagy szigorúsággal őrzik a revali kikötőt. Az érkező kereskedelmi gőzösöknek másfél kilométernyi távolságra kell maradniok a hadihajóktól és csak akkor szabad a kikötőben horgonyt vetniök, ha a katonai parancsnokság előzetesen átvizsgáltatta a rakományt. Sem vitorlácsónakoknak, sem evezősöknek nem engedik meg, hogy a flotta demarkacionális vonalához közeledjenek. Naplemente után egyáltalán semmiféle hajót sem bocsátanak a kikötőbe.

Eduárd király, a királyné és Viktoria hercegnő tegnap este tíz órakor Londonból elutaztak Oroszországba. A királyi párt egy hajóhad kíséri utjában a revali kikötőig, ahol a találkozás fog történni. Ma éjjel jelentik Kielből: Az Alexandra angol királyi vacht, amely a Viktoria and Albert-yachtot megelőzve indult Reval felé, Runtsbittelnél a szilipkapu közelében csavartörést szenvedett. Két vontatóhajó az angol királyi yachtot átvontatta a Keleti-tenger északi csatornáján Kielbe, ahol hamarosan kijavitották, mire folytatta utját Reval felé.

— **Eulenburg ügye.** Az Eulenburg herceg ellen indított előzetes vizsgálat, hir szerint befejezést nyert. A vádiratot kézbesítik a hercegnek.

Berlinből viszont azt jelentik éjjel, hogy Eulenburg herceg ügyében még mindig nincs befejezve az elővizsgálat. A berlini államiügyészség megkeresésére Bécsben ma tanukihallgatások voltak s többek között gróf Wilczek János is megjelent a rendőrségen, aki Eulenburg herceggel barátságban állott még bécsi nagykövetségének idején. Kihallgatták továbbá Habrda lovagot, Bécs egykori rendőrfőnökét, több képviselőt, köztük Bielchleket, a római fürdő tulajdonosát, néhány kéteshírű vendégfogadó bérletjét, Tschirschki jelenlegi német nagykövetet és a bécsi német nagykövetség ama hivatalnokait, akik már Eulenburg herceg nagykövetségének idején hivatalban voltak.

— Az osztrák egyetemi sztrájk. Ma délelőtt az összes osztrák egyetemeken csönd volt, sehol sem volt se szigorlat, se promóció. A diákok legnagyobb része a pünködsi ünnepre hazautazott.

Bécsben a német-keresztény főiskolai hallgatók bizottsága az egyetemi tanácshoz intézett feliratában tiltakozik a német radikális és szabajelvi diákok által kikényszerített előadás beszüntetés ellen.

— Banket Kallós, Telcs és Márkus tiszteletére. A Vörösmarty-szobrot megalkotó művészek tiszteletére a fővárosi művészgárda kedden este bankettet rendez a „Fészek”-ben.

— Óriási gyárégés Bécsben. Rettenetes tüzvész pusztított ma délelőtt Bécsben. A Sailer testvérek czég czelluloid-gyára esett a lángoknak martalékává. A tüzveszedelmet robbanás idézte elő. A gyár pinczehelyiségeiből törtek elő a lángok. A robbanás tizenhét ember életébe került. De nem lehetetlen, hogy több ember is esett áldozatul. Négy munkás ugyanis eltűnt. A pinczében óriási mennyiségű czellulose-anyag volt felhalmozva és ez kapott lángra legelőször is. A lángok innen közvetlenül a gyárépület első emeletébe kaptak. Ezen az emeleten dolgozik a legtöbb munkás. A lángnyelvek elzárták az utat lefelé és így a holtra rémült munkássereg a második emelet irányában menekült. A tűz ide is követte őket. A munkások rémületükben ide-oda szaladgáltak; a lángok az egyik szögletből a másikba ugrottak. A második emelet egyik sarokszobájában tizenhét munkás és munkásnő verődött össze. Mindannyian elpusztultak. Hogy mi történt azután, senki se tudta. Amikor végre a tüzet részben lokalizálták, mind a tizenhét embernek megszenesedett kollistétét megtalálták a szobában. A tizenhét halotton kívül mintegy tíz munkás életveszedelmesen, öt könnyebben sebesült meg. A gyár porig leégett: a tulajdonos egyik nővére is a halottak közt van.

Az otákringi tűzkatasztrófáról érkező utóbbi jelentések szerint eddig tizenhét teljesen összeégett holttestet találtak meg. A kórházakban elhelyezett súlyosan sebesültek száma sokkal nagyobb. A gyárban összesen ötvenöt ember dolgozott. Az áldozatok között van a gyártulajdonos nővére is, aki a munkások felett gyakorolta a felügyeletet. A tüzvész délelőtt fél 11 óra tájban keletkezett, amikor a gyár teljes füzemben volt. A munkások a padlásaitól fel akartak menekülni, de a lángok utiukat állották. A legtöbb halottat ott találták meg. Egy irodai hivatalnok, aki kiugrott az ablakon, mindkét lábát törte.

— A cettiniei pör. A cettiniei bomba-pör mai tárgyalásán iratokat olvastak fel, amelyekből kitűnik, hogy a merénylet terve valóban létezett és hogy az még a múlt év május havában kelt, továbbá, hogy a belgrádi közönség jó része tudomással bírt arról. Két nappal a merénylet felfedezése előtt belgrádi lapok azt a hírt hozták, hogy belgrádi diákok között a montenegrói diákok manifestumát köröztették, amely forradalomra buzdítja a montenegrókat. Bozovic és Tomics levelei is ezt bizonyítják. Előzőleg az a hír terjedt el Belgrádban, hogy Miklós fejedelmet meggyilkolták. Felolvastak továbbá több montenegrói előkelő férfiuhoz intézett levelet, amelyek arra intik, hogy a készülő forradalom ellen tegye meg a szükséges intézkedéseket.

— A prágai sakkverseny. A mesterverseny tizenötödik fordulójáról tudósítunk a következőket: Leonhardt nyert Kvicala ellen, aki durva elnézést csinált. Teichmann spanyol játékban Duras ellen nyert 36 lépésben. Alapin a skót játékban tisztnyeréssel győzött Mieses ellen. Spielmann négyes huszárjátékban Treybal ellen nyert. Salve skót játékban győzött Dus-Chotimirski ellen. Janowski nyert Leontjeff ellen. Marshall és Maróczy közt a spanyol játék 11 lépés után remis lett. Rubinstein és Schlechter között vezérgyalogjáték végződött remisvel 18 lépés után. Süchting szintén remis ért el Vidmar ellen a spanyol játékban.

A verseny állása a tizenötödik forduló után: Schlechter 11½, Vidmar 11, Duras 10½, Rubinstein 10, Leonhardt 9½, Maróczy 9, Teichmann (1), Janowski 8½, Marshall, Salve 8, Süchting 7½, Mieses 7, Alapin (1), Dus-Chotimirski 6½, Bardeleben, Spielmann 5½, dr. Kvicala, Prokes 5, Treybal 3½, Leontjeff 2½.

— Az Örökimádás-templom felszentelése. Az Üllői-ut 75. száma alatt néhány évvel ezelőtt fogtak hozzá az Örökimádás-templom építéséhez, amelyet a megboldogult Erzsébet királyné emlékének szentelnek. A templom mellé zárdát emeltek a Szent Erzsébet rendü apácák számára. Az alapköletétel ünnepeyénél az uralkodóház is megjelent és maga a király tette az első kalapácsütést. Azóta az ögróf Pallavicini Edéné elnöklete alatt álló templomegyesület és Kanter Károly apát, a királyi vár Szent István-templomának plébánosa felligyelete alatt serényen folyt a munka és most már a közeli befejezés előtt áll. A zárdá épülete már a múlt év őszén egészen készen állott és lakhatóvá is tették, de a templom építése, daczára, hogy a múlt esztendőben külseje elkészült, a nagy gonddal folyó belmunkálatok miatt még nem fejeztették be, de előreláthatólag rövid pár hónap múlva az utolsó ecsetvonást is megteszik. A templomot valószínűleg még az idei ősz folyamán országos ünnepély keretében fogják felszentelni, amelyen az uralkodóház is résztvesz.

— A tanítók árvái. A király megkoronáztatásának évfordulóján a Budapesti Tanítók Segélyező Egyesülete szép ünnepélyt rendezett az Újváros-háza közgyűlési termében, nagy közönség jelenlétében. Az ünnepi beszédet Rákos István mondotta, mely után Barcza Albin egyesületi titkár jelentést tett a tanítók árváinak ösztöndíjairól. A Ferencz József ösztöndíj-alapból öten kétszáz koronát, az Erzsébet-alapból hárman kétszáz koronát, a Kazinczy-alapból ketten száz koronát, az egyesülettől pedig kilenczen kaptak száz koronás ösztöndíjat.

— Mentők napja a Margitszigeten. Említettük volt József főherczeg és Augustia főherczegnő azt a nagyvlekkü elhatározását, hogy a Margitsziget pünkösd hétfőjén rendes belépődíjainak teljes összegét a mentő-egyesületnek adományozzák. Hogy a főváros közönsége mily szeretettel viseltetik a mentők nemes intézménye iránt, legjobban bizonyítja, hogy azok, kik a szigetre szabad belépőjeggyel és idényjeggyel bírnak, elhatározták, hogy ezen a napon nem veszik igénybe ezen kiváltságos jogukat, hanem ők is megváltják belépő-díjaikat, hogy az az összeg, amelyet a fenséges pár a mentőknek szánt, minél nagyobb legyen. A Dunagőzhajózási Társaság helyi hajói, melyek a nagyközönséget a Dunán átszállítják a szigetre, pünkösd hétfőjén lobogódsízt fognak ölteni, ezzel dokumentálván azt, hogy ők is a jótékonyság szolgálatában állanak. A szigeten különben semmiféle ünnepség, avagy egyéb látványosság nem lesz. Ez az intézkedés egyenesen a főherczegi pár parancsára történik, de egyébként a mentők kívánsága is az volt, mert semmikép nem akarták kitenni a nagyközönséget annak, hogy áldozatokat hozzon. Azt, hogy a sziget pünkösd hétfőjén a mentők, mindössze néhány mentő-zászló és néhány jelvényes mentő fogja jelképezni a sziget hídfőjénél és hajóállomásainál. Nem kételkedünk abban, hogy a főváros polgársága, mely mindenkor igen nagy számban keresi fel a sziget csodázzásépű, árnyas üdülő-heyeit, pünkösd hétfőjén el fogja lepni teljesen a szigetet, mert hiszen ezzel nemcsak maguknak szereznek kellemes élvezetet, hanem egyuttal megterhelhetés nélkül fogják szaporítani annak az intézménynek a fiiléreit, mely legjobban reászolgált a közönség támogatására.

Ezzel kapcsolatban, hogy a közönség némi tájékozást szerezzen a mentők nagy és nehéz munkájáról, meg kell említenünk, hogy például a mai napon mintegy hatvanhárom esethez vonultak ki. Délelőtt a zsidó hitközség, tekintettel a mai ünnepre, mindkét templomához kérte az őrség kivonulását. Ide dr. Aczél vezetésével négy kocsi és fizenkét mentőorvos ment ki. A délutáni gyermekfelvonuláson mozgó őrségek dolgoztak és ezenkívül még ötvenkét esetben nyújtottak első segélyt. Látható tehát, hogy mennyire megérdemli ez a derék testület a közönség pártfogását.

— Pünkösd és a muzeumok. A fővárosi muzeumok nyitási rendjében a két pünködsi ünnepen változás áll be, amennyiben pünkösd vasárnapján a Szépművészeti és Mezőgazdasági Muzeumok kivételével a többi egész nap zárva lesz. Ellenben pünkösd hétfőn minden muzeum, köztük a Nemzeti Muzeum, valamennyi tárva-nyitva áll. A nyilvános muzeumok olvasótermeiket a két ünnepnapon zárva tartják.

— Oltások a tuberkulózis ellen. A bécsi orvosi egyesületben igen nagy érdeklődés mellett Heymans tanár tartott felolvasást a tuberkulózis elleni új oltási módról. A szarvasmarhák beoltásáról volt szó. Az új eljárás, amely egyszerű és igen hatásos, a himlő elleni védőoltás alapján nyugszik. T tuberkulózis elleni oltásoknál a főczél az, hogy a beoltandó testet olyan állapotba juttassuk, hogy a tuberkulózis-infekciónak ellentálljon. Az új oltási eljárás a következő: Sásból készített tokocskába egy milligramm tuberkulózis-bacillust helyez el és a sás végét zselatinnal elzárja. Az így elkészített tokocskát a beoltandó marha bőre alá varrják, úgy hogy az ott sejtfaiként működik. Az egyik oldalon a test nedvei hatolnak be a sástokocskába és táplálják a bacillusokat, amelyek ott elszaporodnak, de később elhalnak. Másrészt azonban a tuberkulózis bacillusok által termelt mérgek a sás csövén keresztül kijutnak a szervezetbe, ahol ellenmérget termelnek és ezáltal a szervezetet a további tuberkulózis infekcióktól megvédik. Tizenkét-tizenhét hónap elteltével a sástokocskát eltávolítható, miután a bacillusok időközben elhaltak belsejében. Az ekképpen beoltott állatok már negyedik holtaptól kezdve a hatodik hónapig éppen úgy reagálnak a tuberkulus injekciókra, mint a tényleg tuberkulózisos állatok. A tizennyolczadik hónap elteltével a szarvasmarha teljesen immunissá válik a tuberkulózis ellen és még sucután injekciók esetén is egészséges marad. Az új oltási módszer egyszerű és veszélytelen, mert maguk a bacillusok nem jutnak ki a tokból, csak termékeik terjednek el a testben. Ez jelenleg a legideálisabb oltási módszer és nem lehetetlen, hogy a jövőben terápiai czélokra is eredményesen lesz alkalmazható. Heymans tanár előadását követő vitában dr. Detre budapesti orvos is részt vett és a maga részéről örömmel üdvözölte az új oltási módszert, amely az eddigi eljárásokkal ellentétben a teljes gyógyulást is elősegítheti, mert Heymans kísérleteiből máris az a remény meríthető, hogy a jövőben hatásos védőszert fog szolgáltatni a tuberkulózis ellen.

— A dédpapa nősiil. Portman, a legvagyonosabb angol arisztokraták egyike és a felsőház tagja nőül vette miss Livingstone Learmouth-ot. Ez a körülmény magában véve nem volna különös, de érdekessé teszi az a körülmény, hogy a lord legközelebb a 79-ik születésnapját ünnepli, míg „ifjú neje” szintén 71 tavaszt látott már. Lord Portman többszörös dédpapa és a Portman-család négy generációja vett részt a St.-Mary-templomban megtartott esküvőjén. Az újdonsült házaspár a mézeseteket a lord bryanstoni pompás birtokán fogja eltölteni. Az angol arisztokrata körök és a lapok a legnagyobb részletességgel foglalkoznak az érdekes házassággal.

— A katonák élelmezése. A katonák bizonyára örülni fognak a hadügyi vezetőség újításának. Az élelmezési bizottságokat felszólították, hogy tegyenek kísérletezéseket, vajjon a katonák élelmezésénél miként lehetne a tejtermékeket érvényesíteni. A hadügyi vezetőség arra törekszik, hogy a tejet, turót és sajtot a legénység élelmezési cikkei közé felvegye s így változatos és jó táplálékot adjanak a legénységnek. Mindenütt, ahol az élelmezés számára kevés pénz áll rendelkezésre, a hussal való ellátást a növényekkel való táplálkozás rendesen háttérbe szorítja. Az élelmezési cikkek helyes kiválasztása és összeválogatása a legénység élelmezésében nagy jelentőséggel bír és a katonai parancsnokoknak, az élelmezési és egészségügyi közegekkel együtt, a gyakorlat és az elmélet összes segédeszközeit igénybe kell venniük, hogy a legénységi élelmezés számára kiszabott csekély illetményekkel a katonát úgy táplálják, hogy hivatásának mindenkor teljesen megfelelhessen.

— Örült anya állatias tette. A fehérmegeyi Igaz községben Keszli Juliannát elcsábította egy módos legény, akinek szülei nem egyeztek bele a házasságba, mert a leány szegény volt. A legény erre Amerikába vándorolt s a leányt magára hagyta kis gyermekével. Az elcsábított leány a csalódást annyira szivére vette, hogy buskomorrá lett s később az örütség jelei mutatkoztak nála. Tegnap aztán kitért rajta az örütség; dühöngeni kezdett, majd baltát fogott s azzal héthónapos gyermekét darabokra vagdalta. A boldogtalan teremtés aztán a községházára rohant s elmondta rémes tetteit. Örízet alá vették.

— **A Campanille ujjáépítése.** Velenczéből írják, hogy az 1902. július 14-én összedült Campanille felépítése egy fél év óta rendszeres és gyors léptekkel halad előre. Ezidőszent már 27 méter magas és minden hónapban 3 és fél méterrel emelkedik. Az új Campanille felavatása 1911 április havára van tervbe véve. Az építésnél használt téglákat a trevisói téglagyárból szállítják. A téglához szükséges anyagot a legnagyobb gondal készítik elő a kiformált téglákat nem széntfűzőn, hanem faparázson égetik ki, mert ezáltal sokkal tartósabbak lesznek. Mielőtt az építésnél felhasználják, újból alaposan megvizsgálják és egy héttig vízben áztatják, hogy felszabadítsák a kénés sóktól. Az eredeti régi alapzat gerendákkal való alátámasztásával már elkészültek. Összesen 3065 gerendát használtak fel a czélra. A torony építésén száz kőműves és napszámos dolgozik. Ugyancsak szépen halad a Sansovino loggia felépítése is. Egyedül a terracotta Madonna-kép, amely a loggia oltárát díszítette, aligha lesz helyreállítható. E kép a katasztrófánál 1600 darabra esett szét, amelyeket Zai fiórenczi szobrász csak a legnagyobb fáradsággal bírt összeállítani, de a Madonna feje és a két vállja teljesen hiányzik.

— **Kossuth-szobor Vámosmikolán.** Vámosmikolán mozgalom indult meg, hogy ott felállítsák az első Kossuth-szobort Hont vármegyében. A szobor-bizottság már megalakult s elnökévé Kádár Mihályt választotta. A szobor leleplezését október hó 6-ára tervezik.

— **Pinczérfiasok vizsgálja.** A budapesti vendégfőiskola tanoncziskolájában ma délután volt az évfáras vizsgáló vizsga, amelyen a kereskedelmi kormány részéről Mártonffy Márton udvari tanácsos, orsz. iparoktatási főigazgató, Vigh Albert főigazgató jelennek meg. A tanulók az összes tantárgyukból, főleg a magyar, német és francia nyelvből, számtanból, üzleti fogalmazásból meglepő ismereteket árultak elő. A vizsga befejezéseitől Glück Frigyes, az iskola felügyelő bizottságának elnöke, nagyhatású beszédet mondott, mire Mártonffy Márton teljes elismerésének adott kifejezést az elért eredmény felett. Végül a jutalmakat osztották ki.

— **Öngyilkos papkereskedőség.** Ma este tíz órakor a Vörösmarty-utca 62-es számú házban lévő Merkur-kávéház udvarából revolverdörrenés hallatszott. Az alkalmazottak s a házbellek rémülten futottak össze s a kávéház udvari bejáratánál vértében fetrengve egy fiatalembert találtak. Az elősiető rendőr a mentőkért telefonált, akik már csak a beadott halált konstátálták. A rendőrség csakhamar megállapította, hogy a fiatalember Komlósy Imre 19 éves papkereskedőség. Komlósy hevesen udvarolt Virág Irénnek, a kávéház felirónőjének s az utóbbi időben nagyon rendetlen életet élt. Sokszor reggelig is kimaradt s az éjszakázásokkal üzletét is elhanyagolta. Az Andrássy-ut 51. szám alatt lakó édes anyja minden igyekezetével azon volt, hogy a fiút a jobb útra térítse s nem egyszer erős szóváltás támadt közöttük. De mert a fiu nem akart a jó útra térni, az anyja még a lakásból is kikérgette. Ez is, meg a nem viszonzott szerelem nagy hatást gyakorolt Komlósyra, ki napról-napra züllött s az állását is otthagya. Ma este aztán végső kétségbeesésében végzett az élettel. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Valuta Bank Részvénytársaság új rendszere.** A Valuta Bank R.-T., mint már több ízben jeleztük, a takarékoság ösztönzésére és fokozására új rendszert létesített és igen helyes ideát honosított meg. A kis takarékbetevőknek a rendes kamatozáson felül ama figyelemre méltó előnyt nyújtja, hogy tetemes számú sorsjegyeket csoportokba egyesítvén, azoknak csoportonként körülbelül 9 millió korona főnyereményeire a betevők már 25 koronás legminimálisabb takarékbetéttel teljesen díjtalanul játszanak. A takarékperselyek díjtalanul bocsájtanak a betevők rendelkezésére. Hogy ezen újítás mily sikert ért el, legjobban bizonyítja azon körülmény, hogy a Valuta Bank R.-T. immár az V-ik sorsjegycsoportot létesítette, újabb 9 millió korona főnyereménnyel, mely újabb sorsjegyekkel együtt az összes sorsjegyek ötször 9 millió korona főnyereménnyel csoportosíthatnak. Ugy a fővárosi, mint a vidéki takarékbetevők tudomására adjuk a fenti V-ik csoport megnyitását, valamint, hogy takarékbetétek után 5% kamatot fizetnek. Bővebb felvilágosítással a Valuta Bank R.-T. szolgál, Budapest, V., Váci-körút 48. szám.

— **Vasúti szerencsétlenség.** Egy kívándorlókkal megtelt kocsit Rochefort mellett nekiment egy vasúti átjárónál egy rendezővonatnak. Öt ember életét vesztette, három megsebesült.

— **Pénzüntézetli tisztviselők gyűlése.** Debreczenben a pénzüntézetli tisztviselők kongresszusára az ország minden részéből számos pénzüntézetli tisztviselő érkezett, köztük báró madarasi Beck Gyula is. Este ismerkedési estély volt. A hólnapi kongresszus főtárgya: egy önálló nyugdíjintézet létesítése. Ezenkívül szakügyeket tárgyalnak.

— **A millárdos leánya és a képhamisítványok.** Newyorkban nemrég egy hamisító bandát leplezték le, amely azzal foglalkozott, hogy régi és újabb művészek híres festményeit lemásolta s az értéktelen másolatokat óriási áron adta el amerikai millárdosoknak. Hír szerint az utóbbi tíz évben amerikai millárdosok által vásárolt festmények kilencz-tizedrésze csak másolat. Newyorkban a legtöbb másolatot Pierpont Morgannak leánya vásárolta meg, akinek képtárában állítólag mintegy száz ilyen festmény van. Amikor ebben a dologban egy újságíró meginterjúvolta a millárdos kisasszonyt, Morgan leánya ügyesen vágta ki magát.

— **Nekem teljesen mindegy,** mondotta, hogy egy kép eredeti-e, vagy sem. A fő, hogy tetszik nekem. És szívesebben vásárolok egy jó másolatot, mint egy rossz hamisítványt.

— **Külföldi orvosdoktori oklevelek honosítása.** A budapesti tudományegyetem tanácsa hosszas tárgyalás után döntött a külföldi orvosdoktori és gyógyszerész mesteri oklevelek honosításának egységes szabályozása ügyében. E döntés szerint külföldi, tehát osztrák doktori oklevelek is, a hazai tudományegyetemek által csak az esetben nosztrifikálhatók, ha a külföldi oklevél birtokosa ugyanolyan előfeltételeknek veti alá magát, amelyeket a magyar tudományegyetemek doktorjelöltjeitől hazánkban megköválnak. Ha valamely külföldi állam a magyar doktori oklevelekkel szemben szigorubb rendszabályokat alkalmaz, akkor a nemzetközi jogelveknek megfelelő viszonyosság értelmében az illető állam doktori okleveleivel szemben ugyanolyan eljárás alkalmazandó. Az osztrák orvosdoktori oklevél Magyarországon csak az esetben honosítható, ha az illető valamely hazai tudományegyetemen a második és harmadik orvosgyakorlati szigorlatot sikeresen leteszi. A törvényes viszonyosság elve alkalmazandó a gyógyszerészmesteri oklevelek honosításánál is.

— **Letartóztatott fürdőrablók.** Lembergől érkez távirati tudósítások szerint Zokopane galicziai fürdőhelyen három orosz rablót tett ártalmatlanná a rendőrség. A három gonosztevő kihallgatván, azt vallotta, hogy a „Potemkin” hajó menekültjei közül valók; az egyik azt állította, hogy ő a Potemkin orvos volt. Amikor a Potemkin lázadó legénysége egy matróztársuk megölése miatt megszökött, s tíz napi kóborlás után megadta magát a konstanzi hatóságnak, ők hárman tisztességes kereset híján rablásra vetemedtek, s ez kitűnő foglalkozásnak bizonyulván, sorba fosztogatták a fürdőhelyeket, míg most rajtavesttek.

— **Rohitsl Sauerbrunn.** A világhírű fürdőhely fejlődésének óriási lendületet adott a weizi Pichler-féle villamosági művek bevezetése és az évről-évre gyarapodó látogatottság, ami világos bizonyítéka a pazar kényelem vonzóerejének. Az új fürdőszezonnak a pompás időjárás módfelett kedvez, s élénkséget költszött a fürdőhelyre. A vendégek névsorában, melyet most zártak le először, kétszázkét fürdővendég neve szerepel s többek között a következők jelentek meg Rohitsl: Witzigmann Pál tábornok (Pozsony), Schrotter professor és neje (Kroisbach), Alois Walter felsőbírósi alelnök (Grác), Plescott Hermann elmentengernagy és neje (Bécs), Pawlicki udvari tanácsos és neje (Grác), Heinrich von Szegner tábornok (Pozsony).

— **Öngyilkosság az esküvő előtt.** Aradon egy gazdag oláh árvaleány, Lapsits Valtimia jegyben járt egy aradi fiatalemberrel s tegnapi volt kitérve az esküvő. Az árvaszék azonban nem intézte el még a menyasszony örökségi ügyét, e miatt pedig vőlegénye nem akart esküvőre menni. Keserves vége lett ennek a ridegségnek. A leány bánatában mérget ivott s meg is halt.

— **Nemzetközi távirókongresszus.** A lisszaboni nemzetközi távirókongresszus elfogadta a code savakról szóló szabályzatot. Elhatározták ezután, hogy német, angol és francia tagokból külön ellenőrző hivatalt szerveznek, amelynek a codeok jóváhagyás miatt előterjesztendők. Olyan codeok, amelyeket vagy nem terjesztettek elő, vagy amelyeket nem hagytak jóvá, érvényben maradhatnak, de joguk lesz a táviró-igazgatóságoknak ilyen codeok szavait elfogadni vagy visszautasítani.

— **Rablók üldözése.** Tegnap este Rigában a mintani külvárosban veszett lövöldözés nagy izgatottságot keltett. Két fegyveres rabló kifosztott egy marhakereskedőt, akinek segélykiáltásaira sok arra menő és több rendőr üldözésbe vette a rablókat. Menekülés közben a két fegyveres utonálló lelőtte két üldözőjét és egy rendőrtisztviselőt halálosan megsebesített. Közel egy óráig tartott az elkeseredett üldözés s végül sikerült utolérni a rablókat. A rendőrök mind a kettőt agyonlőtték.

— **Hajókirándulás Budapest környékére.** A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási r.-t. Budapesttől, az ugynevezett Kis-Dunán át Visegrád—Dömösre közlekedő helyi gőzösei a legkitűnőbb alkalmat nyújtják az oly élvezetes hajókirándulások megtételére. A társaság egyik gőzöse reggel 8 óra 30 perczkor indul Budapest—Eötvös-térről, 8 óra 40 perczkor a Batthyány-térről és 8 óra 55 perczkor Óbudáról s Szentendre, Leányfalu, Tahitótfalu, Tahi, Dunabogdány, Visegrád, Nagymaros állomásokon kikötve, délután 12 óra 40 perczkor érkezik Dömösre. Délután 6 órakor Dömösről visszafelé indulva esti 9 órakor érkezik vissza Budapest—Eötvös-térre. Ez a gőzös — péntek kivételével — naponta közlekedik. A második gőzös, amely minden nap közlekedik, a Kis-Duna mentén nyaraló hivatalnokokra való tekintettel délután 2 óra 20 perczkor indul az Eötvös-térről, illetve 2 óra 25 perczkor a Batthyány-térről és 2 óra 40 perczkor Óbudáról és a fentebb felsorolt állomások érintésével délután 6 óra 20 perczkor érkezik Dömösre. Visszafelé ez a gőzös mindennap reggel 4 óra 45 perczkor indul el Dömösről és reggeli 7 óra 45 perczkor Budapest—Eötvös-térre érkezik. A menetdíjak e helyi járatu gőzöskön való utazásra rendkívül mérsékeltek. Így a 3 napi érvénynyel bíró oda- és visszautazásra érvényes menettérti jegyek ára Budapestről Szentendrére és vissza az I. osztályban 1.70 K., a II. osztályban 1.—K. Leányfalura, Tahi vagy Tahitótfalura és vissza az I. osztályban 2.—K., a II. osztályban 1.20 K. Dunabogdány, Visegrád, Nagymaros, vagy Dömösre és vissza az I. osztályban 2.—K., a II. osztályban 1.30 K. E hajókon való utazásra — a főváros közelében nyaralók előnyére — igen mérsékelt áru jegyfüzetek is adatnak ki. Az államhivatalnokok részére szolgáló jegyfüzetek ára különösen mérsékelt. Államhivatalnokok, katonatisztek, gyermekek féláron utazhatnak, katonák (legénységi) a II. és III. osztályban szintén. Csoportos iskolai kirándulások lényeges menettérjedelmében részesülnek. A hajókon vendéglő is van, amely a társaság által ellenőrzött olcsó árak és figyelmes kiszolgálás mellett gondoskodik az utasok ellátásáról.

— **Gyors- és teher-áru felvételi hely Budapest—Lipótvárosban.** A székesfővárosi közönség nagy része nem bír tudomással arról, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága már évekket ezelőtt „Budapest—lipótvárosi városi iroda” czímen irodát rendezett be a Lipótvárosban — Arany János-utca 21. sz. alatt — ahol a vasuton elszállítandó gyors- és teher-árak 1000 kgm. súlyig feladhatók, melyekről végleges átvételi elismervények (feladási venvények) szolgáltatnak ki. Terjedelmes, tűzveszélyes és oly árak, melyeknek vasuton való szállítása különös feltételekhez van kötve, a felvétel alul ki vannak zárva. Hivatalos órák hétköznapokon reggel 8 órától 12 óráig és délután 2 órától 7 óráig vannak megállapítva, a törvényes munkaszüneti napokon azonban az iroda nincs nyitva. Az ezen városi irodában feladott áraknak az illető pályaudvarokra való kifuvarozásáért következők illetékek számíthatnak fel: a) gyors-árakért: 10 kgm. súlyig 30 fillér, 10—15 kgm.-ig 60 fillér, minden további 50 kgm.-ért 50 fillér; b) teher-árakért: 50 kgm.-ig 60 fillér, minden további megkezdett 50 kgm.-ért 40 fillér. A szállítmányok csekély díjazásért a fő- és székváros IV—IX. kerületéből a lakásról ezen városi felvételi irodába is elszállíthatnak.

— **Leszurt rendőr.** Közvetlen lapzártá előtt értesülünk, hogy a Király-utca és Nagymező-utca sarkán levő „Vörös macska” éjjeli mulatóban Kiss IV. János közrendőrt a közönség sorában kitört hirtelen verekedés közbe leszúrták. A telefonon előhívott rendőrség három utászkatona személyében a tetteseket elfogta s a VI. kerületi kapitányságra kísérte. A szeme alatt súlyosan megsebesített rendőrt a mentők szállították a Rókus-kórházba.

— **Vihar, villámcsapás.** Hajduböszörményben tegnap este és ma reggel erős vihar dühöngött és a villám három helyen lecsapott. Egy helyen a ház falát megprezesztette, Kodnár Imrét pedig, ki háza tornácán ült, a villám féldoldalt érte és most élet-halál közt lebeg.

— **Ajándék a Szépművészeti Múzeumnak.** Aichholzi Miller Jenő, a finom műizlésű gyűjtő, akit a magyar Alföld legigazibb ábrázolójához: Pettenhofen meleg barátság fűzött, a mester egyik legértékesebb alakítását a Szépművészeti Múzeumnak ajándékozta. A kép 1874-ből van keltezve és debreczeni híres gyűjteményéről egy részletét ábrázolja megkapó közvetlenséggel és indulatosan finom színezéssel.

— **A szerető.** Cernisora Floressa községben Tyikula Mihály gazda öreg szomszédjának fiatal feleségének udvarolgotott és többször találkozott is. Tyikula felesége ezt észrevette és elárulta öreg szomszédjának, hogy fiatal felesége férjével együtt a tilosban jár. Tegnap este az öreg Redőny lesbe állott és mikor felesége kamrájából Tyikula kilépett, Redőny hasba lötte. A csábító azonnal szörnyet halt. A csendőrök a gyilkos férjet letartóztatták.

— **A gyorsforraló áldozata.** Barcsan halálos szerencsétlenséget okozott a gyorsforraló. Bradics Dezső szíjgyártó fiatal felesége a gyermeke számára spirituszon melegítette a tejet. Mikor a lángot el akarta oltani, ráfújt, de a láng kicsapott és ruhája tüzet fogott. Ijedtében az udvarra szaladt, de mire segítség érkezett, annyira összeégett, hogy csakhamar belehalt sebeibe.

— **A magyar egyetemi énekkar Berlinben.** A budapesti egyetem énekkara ez év őszén Berlinbe rándul, ahol hangversenyt fog adni. A művészeti kirándulás előkészítése végett Hackl N. Lajos kar nagy pünkösdkor a német fővárosba utazik.

— **Lopás a vonaton.** Sebestyén Artur panaszt tett a rendőrségen, hogy Nagyváradról Budapestre utaztában a vonaton ellopták 2960 korona készpénzt és 5000 koronáról kiállított váltó elfogadványt. A lopással Izsák Sándor budapesti vendéglőst vádolják, aki az eset után eltűnt. A büntető törvényszék vizsgálóbírája ma Izsák ellen elfogatóparancsot adott ki.

— **Magyar öngyilkos Bécsben.** A főkapitányság táviratot kapott a bécsi rendőrigazgatóságtól, hogy ott egy elegáns uriember, akit magyarnak tartanak, öngyilkossá lett, agyonlőtte magát. Fekete sevtöröhát viselt, továbbá fehér inget, ilyen jelzéssel: Tomany Albert Budapest. Nős ember lehetett, mert az ujján jegygyűrűt találtak. Körülbelül negyvenöt évesnek látszott, kerek, barna arcú, vörösös hajszu, öszbevegyült oldalszakállu férfi. A fotográfiája megtekinthető Lévy Antal kapitánynál, a főkapitányságon.

— **Halál a malomkerék lapátjai között.** Borzalmas véget ért Apátfalván Bikling Róbert tizenegy éves fia. Pajtásaival ott fürdött a Marosban a vizimalom mellett s pajkosságból a malom kerekeivel kezdtek játszani. Bikling egyszerre csak a kerék lapátjai közé került a hiába erőlködött, nem tudta magát kiszabadítani. A többiek segélykiáltásaira a molnár megállították a kereket, de már későn. A fiu akkor már halott volt.

— **Ápolónői tanulók felvétele.** A Magyar Vörös-Kereszt-Egyesület tulajdonát képező Erzsébet-kórházban Budapesten, továbbá a borsodvármegyei Erzsébet-kórházban Miskolcra az 1908. évi július 1-én új betegápolónői tanfolyamot nyit. Az üresedésben levő tizenegy, illetve öt helyre csak azt lehet rendes tanulóul felvenni, aki életének 18. évét betöltötte, de a negyvenet még nem, magyar állampolgár, magyar nyelven tökéletesen beszél és ír, megfelelő értelmi képességgel és elemi ismeretekkel bír, testileg és szellemileg teljesen egészséges, büntetlen előéletű és erkölcsi tekintetben kifogás alá nem esik. A budapesti tanfolyamra való felvétel iránt a folyamodást a Magyar Vörös-Kereszt-Egyesület igazgatóságához (I. Vár, Disz-tér 1. sz.) legkésőbb f. évi június 20-ikáig kell benyújtani, ahol a közelebbi feltételek is megtudhatók. A miskolczi tanfolyamra a folyamodványokat dr. Köllér Károly kórházi igazgató, ügyvezető alelnök kezeihez Miskolcra, legkésőbb június 10-éig kell intézni.

— **A Közbiztonság című rendőri hetilap pünkösti száma igen élénk és változatos.** Gegus Dániel rendőrkapitány a dáni ítéletről írt vezércikket és a tárca rovatban vidám kihágási tárgyalást dolgozott fel, kacagató humorral. Cikkeket írtak még: Darvas Gyula, dr. László Berthold, Tábori Kornél és Székely Vladimir rendőrfogalmazó.

— **Iskolatársak találkozója.** Iváncsó István székesfővárosi mérnök, (Budapest, VII. Garai-utca 30. sz.) felkéri azokat, akik 1893. évben a kassai premontrai főgimnáziumban vele együtt érettségiztek, hogy e hó 27-én, délelőtt 10 órakor Budapesten az Elm-féle vendéglőben (Múzeum-körút és Rákóczi-ut sarkán) a megbeszél 15 éves találkozóra jelenjenek meg.

A győri főreáliskola volt iskolatársainak egyesülete június 20-án délután a győri m. kir. áll. főreáliskola épületében évi rendes közgyűlést tart. Ha a tagok nem jelennek meg az alapszabályokban előírt számban, úgy nyolcz nap múlva a közgyűlést a megjelent tagok számára való tekintet nélkül okvetlenül megtartják.

— **Gyors- és teherárúk házhoz szállítása.** A m. kir. államvasutak a vasúti üzletszabályzat 68. §-a alapján már évekel ezelőtt rendszeresítette azon intézményt, hogy a budapesti-józsefvárosi, budapest-nyugoti és budapest-dunaparti teherpályaudvarokra érkező gyors- és teherárúkat a címzettek saját szerződött fuvarosával házhoz szállítja, ha a címzett a Duna balpartján a IV—IX. kerületben, továbbá a Mexikói-, Erzsébet királyné-, Hajtsárs- és Egressy-ut által határolt városrészben, vagy a tisztviselőtelepen lakik. Ugyancsak ezen szerződött fuvarosával vámolatja el a Budapesten átmenő és azon Budapesten helyben rendelt vámárúkat is, melyeknek elvámolása a vasútra bízott; egyúttal a külföldről érkező — házhoz szállított — szállítmányok után kiállítandó árnyilatkozatokat is ezen megbízottja által állítja ki. Utánvéttellel szemben, Budapesten a Duna jobbpartján lakó felek részére szóló, továbbá terjedelmes, tűzveszélyes és oly árú, melyeknek összszúlya az egy tonnát meghaladja, csakis a vállalkozóval kötendő előzetes egyezés alapján szállíthatnak házhoz. Jogában áll ezenkívül mindenkinek, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága által e célból szerződött fuvarozónak közbenjárását kizáró utasítást adhasson. Ezen utasítás az illető állomáson még az áru megérkezése előtt írásban nyújtandó be. A házhoz való elszállítási díjak a következők: a) gyorsárúkért: 10 kg. súlyig 40 fillér, 10—25 kg.-ig 60 fillér, 25 kg.-on felül 50 kg.-ig 70 fillér, 50 kg.-on felül minden megkezdett további 50 kg. 60 fillér; b) teherárúkért: 50 kg. súlyig 60 fillér, 50 kg.-on felül minden megkezdett további 50 kg. 50 fillér; c) adóköteles tárgyak megadóztatásáért: 50 kg. súlyig terjedő árúknál fuvarvelenkint 30 fillér, 50 kg.-on felül 50 fillér. A statisztikai árnyilatkozatok kiállításáért a vállalkozó nyilatkozatankint 20 fillért számíthat. Az árú házhoz szállítása esetén, ha az áru fogyasztási vagy vámilletéknek alávetve nincs s ha a címzett a fuvar-

levélben kijelölt helyen feltalálható s az árut ott á is veszi, csak a fuvarlevélen felszámított összeg szedetik be. Ha az áru vámilletéknek vagy fogyasztási adónak van alávetve, még a címzettnek kézbesítendő vámnyugta, illetve adóbárca szerint fizetett vámilleték, fogyasztási adó és vámközvetítési illetékek is megfizetendők. A szállítványozó az árut a lakás vagy üzlethelyiség azon részébe tartozik állítani, mely e célra neki kijelöltetett. Ha címzett az áru befuvározása idején lakásán nincs, a másodszor, esetleg többször is megkísérelt kézbesítésért külön illeték nem számítható fel. Ha címzett az áru átvételét megtagadja, vagy azt a városnak más, nem a fuvarlevélben megjelölt helyére küldi, a viszszavítel, újra való elhozatal, vagy más helyre való szállításért a díjszabá szerű illeték újból felszámítható. Esetleges panaszok a budapest-jobbparti üzletvezetőséghez juttatandók.

— **Halálozás.** Rotmann Adolf életének 87-ik évében meghalt. Az elhunytban Rott Sándor, a Folies Caprice népszerű komikusa édes atyját gyászolja.

Buzioni Keglevich Rikárd gróf mareggel bécsi lakásán (V. Gringasse 13.) 61 éves korában meghalt. Gróf Keglevich, aki évek hosszú során át elnöke volt a nemesi kaszinónak, 1885. év óta a Szent István-templom kezelőségének ellenőre volt.

Bécsben ma este meghalt dr. Pacak volt cseh nemzetiségi miniszter felesége 57 éves korában. Pacakné végrendeletében 30.000 koronát hagyományozott elszegényedett cseh kereskedők istápolására.

Súlyos veszteség érte kiváló festőművésznőnk: Boemm Rittát, férjzett Fehér Kálmánné urasszonyt. Édes anyja, özv. Boemm Tivadarné, életének hatvanhatodik évében, hosszas szenvedés után csütörtökön meghalt a fővárosban. Temetése ma délután volt igen nagy részvét mellett.

— **Rendőri hírek.** Életunt gépész. Roncsák Gábor 24 éves gépész a Csokonai-utczában levő Nemzeti Szállodában ma reggel melbe lötte magát. Életveszélyes sebével a Rókusba vitték. Tettének okát nem tudják. — **Balesetek.** Kovács János 25 éves szobafestő ma reggel a Vas-utca 17. számú ház első emeletéről leesett. Súlyosan összezúzta magát. A Rókus-kórházban ápolják. — **A Szűz-utca 3. számú háza előtt a 481. számú postakocsi kereké kiesett s a kocsi felborult.** Csóri István kocsis leesett a bakról és súlyos sérüléseket szenvedett. Mentők a Francia-ut 59. számú lakásába vitték. — **A Szentendrei-uton levő Leipziger-féle szeszgyárban Schwimmer János napszámos leesett egy kocsiról s a lábát törte.** — **A Rákóczi-ut 10. számú háza előtt Graba István kocsis 663. számú bérkocsijával elütötte Hízem László 33 éves munkást.** Apró sérüléseket szenvedett. — **Róna József szabómester harmadfél éves Pali nevű fia az Erzsébet-körút 49. számú ház emeletéről leesett.** Haldokolva vitték a gyermek-kórházba. — **Végzetes fürdőcs.** A Császár-fürdő uszodájában ma reggel maídnem végzetessé váló szerencsétlenség történt. A medence légmélyebb helyén, ahol másfél méter magas a víz, egy 25—27 éves fiatalember elmerült és sokáig küzdött, csapkodott, amíg végre észrevették és az uszómester kihuzta a víz alól a félholt, eszméletét vesztett fiatalembert. Életveszélyes állapotban az Irgalmasok kórházába vitték. — **Tolvaj kereskedő.** Hercz Mór divatáru kereskedő följelentést tett a rendőrségen, hogy Herskovits Jakab pozsonyi születésű 27 éves kereskedő 1000 koronát érő árut vett bizományba tőle. A holmit eladta és a pénzzel megszökött. A rendőrség nyomozza.

x **Zászlók,** címerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Börbajok, hajhullás és kopaszág** sokszor évekig makacsul dacolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönig Izsó elektroterapiái intézetében (D'Arsonvalisátio), kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csúsz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombírt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban lessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulthatatlan hátszer mindama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keltekezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban lessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

x Erő-gép. Minden ipari és gazdasági üzemre nézve fontos az olcsó és megbízható hajtóerő. A modern technika egyik tökéletes vívmánya e téren a Diesel-motor, amely az üzemgépekkel szemben támasztott követelményeinek a legteljesebben megfelel; tüzelőanyag fogyasztása óránként és tényleges löörönként körülbelül 1 fillér, kezelése a lehető leg-egyszerűbb, helyszükséglete fölülte csekély, minden pillanatban és minden előkészület nélkül üzemre kész, füst és szagmentesen dolgozik, úgy hogy akár a nagyvárosban, akár a vidéken, mindenütt alkalmazható. E motorokat hazánkban a Fegyver- és Gépgyártó Rt. és a Gyártó Rt. a Budapesti Gépgyártó Rt. és a Gyártó Rt. gyárában, legelőkeltebben kivitelben és érdeklődőknek szívesen nyújt bővebb tájékoztatást.

x Kwizda-féle szabadalmazott kautsuk-horsszalagok lovak részére. Ezen horsszalagok kiválóságának bizonyítékul szolgáljon az a körülmény, hogy ezek kiváló szaktéknitelyek tudományos műveiben a legmelegebben ajánlatnak. Dr. Zörn F. A. udvari tanácsos, tanár, Leipzigben kiadott „Lófel-szerelés” című művében bővebben szól a Kwizda-féle szabadalmazott horsszalagról és óvó-készülékek lólabák részére és azokat teljes elismerésben részesíti. Benedikt Neidhard cs. és kir. főállatorvos által kiadott „Oktatás a lóisméről” című művében, valamint Koch A. cs. és kir. állatorvos „Állatgyógyászati Encyklopaedia”-ban a Kwizda-féle szab gummi horsszalagok, mint kiválóak lesznek felemlítve. A Kwizda Ferencz János cég Korneuburgban Bécs mellett, kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg szép képes árjegyzékét.

x Tisztelt olvasóink figyelmét a Magyar Ipar- és Arubank Részvénytársaság lapunk mai számában megjelent hirdetésére felhívjuk azon megjegyzéssel, hogy ezen intézet a hirdetésben említett gépeken kívül tűz- és robbanómentes benzinnemzvényeket is szállít bányaiüzem, mezőgazdaság és erdőgazdaságok részére.

x Jubileum. A hazai fürdőhelyek gyöngye, a kies fekvésű Buziás, mely szénsavdús természetes gyógyforrásai révén világhírűvé lett, jubileumot ül: 10 éve annak, hogy szívbetegség gyógykezelésére berendezkedett, amikor dr. Mahler, a jelenlegi vezető főorvos hivatott meg a fürdő vezetésére s kinek sikerült Buziás-fürdőt ily rövid idő alatt elsőrangú szivgyógy-fürdővé alkotni. Lapunk más helyén közöljük Buziás-fürdő leírását, melyre t. olvasóink figyelmét felhívjuk.

x Szecsessziós fall órák, csiszolt üvegekkel és kellemes mélyhangzású harangütéssel, nagy választékban található Polgár Kálmán műoránál. (Műhelyek, raktár és elárúsítás Budapest VII., Erzsébet-körút 29. I. em.). Az érdeklődők kívánságára nagy képes album-árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

x Pünkösdi a Beketow-czirkuszban. A czirkuszban pünkösdi vasárnapján és hétfőjén két-két előadás lesz, mindegyik előadásban a teljes, óriási műsort mutatják be. A műsorban 14 elsőrangú művészi produkció van, melyek Budapestben még egyáltalán nem voltak láthatók. A délutáni előadásokon 10 éven aluli gyermekek fél helyáratat fizetnek.

x A nyaralás nem minden. Aki csak teheti, a nyári melegek beálltával menekül a poros, füstös városból. Valóságos népvándorlás indul meg a fürdők és nyaralóhelyek felé. A beteg ember is helyesen teszi, ha nyaral, de a fő mégis csak az, hogy olyan gyógymódban legyen része, amely őt bajától megszabadítja. Erre vonatkozólag rendkívül hasznos és érdekes utmutatás foglaltatik az „Értekezés a villamos gyógymódról” című könyvben, melyet a világhírű Elektro Vitalizer orvosi rendelő intézet (Budapest, Károly-körút 2., felemelet 10.) adott ki és mindenkinek, külön férfiak és külön nők részére ingyen és bérmentve zárt borítékban készségeggel megküldi.

x Rózsaiünnepélyek a fővárosban. Az Amerikai Park-Ósbudavárban a két pünkösdi ünnep alatt nagy rózsaiünnepélyek lesznek. Ez alkalommal a park valóságos virágerdő lesz. Tizezer, Párisból külön e célra hozott villamos körte fogja tündéri fény-nyel világítani a parkot. Lesz ingyen kinematográf, honvédeknek, Ber. Saglieri és öt cigányzenekar. Minden látogató szép rózsavaját kap. Lesz sok érdekes látvány. A magas művészi színvonalon álló Varietében az összes nagy művészek lépnek föl. A Tabarin-Moulin rougeban pedig a ritka érdekességű mutatványok egész sorozata. Kényelmes közlekedés egész éjjel mindenfelől. Kedvezményes jegyek a tőzsdekkben.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb fel-szerelt torna- és vívóterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Az előkelő világ kiváló előszeretettel keresi fel a Michelstaedter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruházát; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpa vésvé vannak és így túlkövetelés nem létezik.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x A nyári idény a budai Szt. Lukács-fürdőben rendkívül élénk és látogatott. A május havi vendég-névsorból felemlítjük a következőket: Fény Ibram basa és neje, belgrádi nagykövet, Konstantinápoly; James Black, Alexandria; Emerico Fratelli, vasuti főfelügyelő, Torino; Walter János kereskedő, Wien; Nerimoff Steva, Odessa; Georgescu Constantin, Bukarest; Petrovic Lyuba, Palánka; Haller József és neje, Wien; Ciupe Nicolae, Braila; Demayó Mátyás, Belgrád; Müller Károly és neje, gyáros, Wien; magyarádi Boross Zoltánné és leánya, Aranyos-Medgyes; dr. Horváth Lajos, ügyvéd, Kassa; Rakkottay György és kisérte, gyáros, Losonc; Perniczai Szaich Gyula és családja, közs. jegyző, Káty; Lencsés Ambrus, Nagyszében; Bannert Antal, fő-mérnök, Szatmár; dr. Doroszláv Péter és neje, orsz. képviselő, Temesvár; Sonnewend Frigyes, törv. bír., Szekszárd; dr. Kolozsváry Sándorné, Kolozsvár; Mikó Péter, földbirtokos, Liptószentmiklós és még számosan.

x Fischer és Társa villamos czégtábla-vállalat egy év alatt több mint 600 db. villamos czégtáblát szállított, míg a székesfőváros összes iparosai 49 darabot szállítottak. Ezen eredmény igazolja, hogy Fischer és Társa czég legjobb és legmegbízhatóbb e szakmában. Szállítunk villamos czégtáblákat legkedvezőbb fizetési és bérleti feltételek mellett. Iroda és gyártási telep VI., Gyár-utca 36. szám.

x Arany-, ezüst, drágakő-ékszereket a legelőnyösebben lehet beszerezni magától a gyárostól a legújabb angol rendszer szerint részletfizetéssel. Rendkívül gazdag tartalmu árjegyzékét készségeggel megküldi, sőt a kívánt ékszerekből vásárlási kötelezettség nélkül is szívesen küld választékot Sárka János ékszergyáros Kolozsvárt.

x Evészközök és nászajándékoknak való dísz-tárgyakról sok száz fényképpel tarkított albumot állított össze Polgár Kálmán órásmester (üzlete és raktára Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. sz.), melyben a hazai ötvös-ipartermékek szép sorrendben fel vannak tüntetve. Ez a körülmény külön megemlítést érdemel, mert Polgár Kálmán a „Magyar Védő-Egyesület” tanúsága szerint a honi ékszeripar terjesztésén fáradozik. Aki tehát rendelésével nevezett czéphez fordul, az nemcsak előnyösen vásárol, de egyben a hazai ipart is támogatja. — Lapunk olvasóink közvetlenül Polgárhoz intézendő felszólításra a tekintélyes album-árjegyzék ingyen és bérmentve megküldetik.

x Rózsaiünnepélyek alatt a parkot 10.000 villamos rózsza világítja meg, amelyek külön e célra Párisból hozattak. Lesz: látványosságok egész sorozata, ingyen kinematográfia legújabb képekkel, honvédeknek, Eberslagier és öt cigányzenekar. Mindenfelől élénk közlekedés! Kedvezményes jegyek a tőzsdekkben.

x A Parisiana-esték esténként igen zsúfolt házat vonzanak a Fővárosi Orfeumban. Rendkívül humorosak és kacagtatók a színre kerülő eredeti francia egyfelvonások, különösen „Az erős darab” és „A pénz levélhordó” címűek. Vasárnaptól kezdve közkívánatra színre kerül a híres „Ein angebrechener Abend”, amelynek főszerepét Godai Richárd alakítja igazán mesterileg. Ez a kiváló darab a múlt évben szenzációt keltett és hogy az idén is nagy sikere lesz, az több mint bizonyos.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézet. Elektromágneses gyógyítás
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalizáció).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibráció).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
— Rendelés d. o. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus.

Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdés (Paralysis).
Idegfájdalmak, Idegcsábák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelősorradás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, hugasavas lerakódások, ízületi és csontbetegségek).
Székrekedés.
Agyagserebajok (Elhízás, cukorbetegség, vészségényesség).
Bőrbaajok. Bőrviszketeg.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszág).
Aranyeres csomók.

Szezon vége.

— Színházi beszámoló. —

Színházi bírálóink az alábbiakban számolták be a színházak idei szezonjának sikereit, balsikereit, arról a színvonáról, amelyen színházaink álltak, a haladásról, melyet tettek s a munkáról, amelyet végeztek. A megrajzolt képekből az olvasó tiszta fogalmat nyer arról, ami muzsatemplomainkban idén történt. Csak azt jegyezzük meg meg, hogy a magyar kir. Operaházról szóló beszámolót, az alább közölt hivatalos kimutatáson kívül, akkor fogjuk közölni, ha a dalszínház kapuit bezárják.

Nemzeti Színház.

Kétségtelenül téves uton haladnánk, vagy legalább is helytelen nézőpontból indulnánk ki, ha a Nemzeti Színház idel szezonját, melynek utolsó akkordjai most hangzanak el, pusztán a balsikerekből ítelném meg. A balsikerek egész sorozata kísérelhet valamely színházat egy, vagy több szezonon át és mégis emelkedőben lehet maga a színház, annak színvonala, művészi jelentősége, kulturális hatása.

Volt már rá példa nem egy alkalommal Paulay idejében, hogy egyik balsiker érte utól a színházat a másik után s mégis hihetetlenül magas színvonalon állt. A közönség bizalma nem rendült meg a nagy színpad missziójában s az eszményiség a művészetben s a színház beléletében érvényesült, dacára a balsikereknek. Oly nagy mértékben képviselte első színpadunk akkor a tiszta, művészi eszményiséget, hogy azóta sem érte utól egyetlen direktorium sem.

Nem tartanám nagy szerencsétlenségnek azt a mindenesetre sajnálatos körülményt most sem, hogy az idén nem kísérelte különös szerencse Nemzeti Színházunkat, ha más irányban rekompenzálva volnának a nagyobb művészi igények. A bukásokat egyszerűen apróbb-nagyobb baleseteknek volnék hajlandó minősíteni.

Igy azonban az idei szezon sterilitása, szimptoma, melynek nagyobb jelentősége van, mint amilyenek első pillanatban feltűnik. Szimptomája ez a meddőség, a cél- és irányvesztésnek, mely vagy fullajtárja a lefelé való haladásnak, vagy maga a dekadencia minden deprimáló jelenségeivel együtt. Eljutottunk odáig, hogy ami még mindig elsőnek mondott és elsőnek tartott s talán valóságban is első színpadunknak egyáltalában nincs művészi iránya. Nem középpontja már a művészi törekvéseknek, nem azoknak az ideáloknak sem, amelyek művészi törekvésekben foglaltatnak. Csak a nimbusza maradt meg; az is elhanyagolt félben van; fénye halványodik, sugarai bágyadtak. A nagy színművészeti mozgalmak nem itt futnak össze, nem itt jegezsednek ki s nem innen indulnak ki, hogy szétterjedve az országban teljesítsék művészi hivatásukat.

Bár láttam volna az irányok és irányzatok harcát ebben a színházban! Akkor bizonyára kisebb jelentőséget tulajdonítanék az idei balsikereknek. Képviselve voltak ugyan különböző irányok, de csak véletlenül; úgy, amint kedvező, vagy kevésbé kedvező véletlenek szele odasöpörte a direktorium asztalára a különböző irányu darabokat. Vagy az anyag megválasztásában tévesztették el a dolgot, vagy egyáltalában nem voltak válogatók. Uralkodó irányt, vagy irányzatot sem az előadott darabok bemutatásában s kiválasztásában, sem a művészi erők elhelyezésében, sem a rendezésben, sem a művészi élet benső szabályozásában nem követett a színház. Csak próbálgattak ide-oda. Próbálgatták változtatni az előadási stílus-irányokat: ez volt az egész. Az eredmény pedig az volt, hogy majdnem sülus nélkül peregték le az előadások s a legnagyobb művészi igények kielégítetlenek maradtak.

Romantikus színezetű és modern irányzatú darabok kerültek színre félsikerekkel, vagy teljes sikertelenséggel, miközben az összjáték vajmi ritkán volt teljes harmoniában. A közönség gyakrabban távozott bosszankodással, mint meglegedetten s valóban ritkán nagy gyönyörűségtől eltelt. Mintha mindent balos-suta kézzel készítettek volna elő. Az ensemble nem érvényesülhetett a maga művészi tökéletességében, aminek különböző okai voltak.

Nem érvényesülhetett, mert egyrészt a művészek a versenyben külön igyekeztek érvényre jutni, szinte egyik a másik rovására s úgy látszik, nem

volt olyan imperatív művészi központi erő a színházban, mely tudásával s a tudás energiájával imponálva, kiegyenlíthette volna a játék-stil egyenetlenségeit. Hiábál Művészeknek csak az igazi tudás imponál. A hivatal nem elégséges, hogy a különböző és divergáló ambíciókat sakkban tartsa, egymáshoz közel hozza és egymással kiegyenlítsse oly mértékben, hogy azok nagy összhangban olvadjanak össze. A bölcsességben s tudásban foglalt erőre van szükség, hogy ez az összhang megteremtődjék.

De nem érvényesülhetett sok esetben azért sem, mert a művészek munkával túl voltak halmozva és éppen ezért gyakran nem teljes készültséggel voltak kénytelenek a pöröndra kiállni.

Sokat dolgoztak s mégsem készültek el!... Ez talán ellentmondásnak látszik. Pedig valóban úgy áll a dolog. Merem állítani, hogy soha így kimerítve, meghajszolva, a végsőig elcsalózva még nem voltak a Nemzeti Színház művészei, mint az idén. De nem azért, mintha valamely nagyszabású előadás előtt harmincz-negyven próbát tartottak volna, amint méltó is volna elsőrangú színházhoz. Hanem egyszerre három-négy darabra is készültek. Sokszor öfletszerűen kaptak elő valamely darabot s parallel készültek arra is, mialatt más darab bemutatása volt küszöbön. Sokszor egy héten, néha két héten át is folytak próbák olyan darabokkal, amelyeknek előadása vagy egészen elmaradt, vagy eltették jobb időkre s mire aktuális lett, újra kellett kezdeni a próbákat, vagy készületlen volt az egész apparátus, vagy csak félig készült el. Megtörtént nem egyszer, hogy öt-hat próba után — beleszámítva az olvasó-próbákat — került bemutatásra valamely új darab. Ez még arra is kicsi idő, hogy a művészek a memorizálással elkészüljenek. Pedig a művészek időre van szüksége, hogy szerepének szellemébe elmerüljön, hogy azt egészen magáévá tegye és — ha hiányos — a magából kiegészítse. A különböző munkában esetleg céltalanul tuhajszott művész elkedvetlenedik, kimerül, vagy tehetetlenné lesz. Nem tulsok munkára van szüksége a nagy színháznak, hanem jó munkára. A tulsok munka csak azt eredményezi, hogy igazi művészi sikerhez nem juttatja sem az egyes művészt, sem a színházat.

Ezenfelül pedig gyakran nem voltak helyükön a legértékesebb művészi erők. Egyesek majdnem az egész szezonon át pihentek, míg mások majdnem minden előadáson megjelentek. Amíg egyrészt túlfelértépt díjakban egyesek valóságilag usztak, addig mások annyit sem játszhattak, mint amennyire szerződésük kötelezte őket. Ez az elégedetlenségnek, a benső, elfojtott, vagy nyit haragnak majdnem kikapadhatlan forrása volt. A benső elégedetlenség, a visszavonás, a villongás csak hátrányára válhatik a színháznak. A művészi anyag kellő kihasználása legalább oly fontos dolog a színház művészi színvonalának fentartásában és fejlesztésében, mint a darabok megválasztása és betanítása.

Hogy egyszersmind szerencse sem kísérte a színházat ebben a szezonban, legalább jelentős szerencse nem, az sajnálatos dolog. Nem tudom, mennyi része van ebben a véletlennek, mennyi a kapcsolásnak. Bizonyos, hogy darabokban csalódtak, amelyekhez nagy bizalommal viseltek, más darabok viszont sikeresebbek voltak, mint amennyitőlőlük vártak. Ez csak a tudatosság hiányát jelenti. De mást is tapasztalhattunk: darabokat, amelyek hosszabb életűek lehettek volna, hirtelen és váratlanul levettek a műsorról, amikor pedig a bevételek számaránya a mellőzést nem indokolta. Más darabokat — mint mondani szokás — forcíroztak s néha félig üres házak előtt adták elő. Ez ugy tünteti fel a dolgot, mintha személyi kultusznak hódoltak volna ebben a színházban. Legalább pedig arra enged következtetni, hogy nem egyenlő mértékkel mérték vagy a szerzőket, vagy a darabok értékét.

Lehetséges, hogy a pénztári kimutatás nem lesz kedvezőtlenebb a tavalynál. De ezt a magam nézőpontjából nem tartom mérvadónak. A pénztári mérleghez semmi közöm. A művészi és a benső adminisztráció szempontjai az egyedüliek, amelyek mérvadóak, amikor a szezon vége felé a következőtéseket levonom. A színház színvonalának s művészi eredményeinek ezek az egyetlen mérő eszközei.

Ilyen körülmények közt nincs szükség arra,

hogy felsoroljam egyenkint a darabokat, akár a magyar, akár az idegen szerzőket, amelyek a legnagyobb magyar színházban az idén megjelentek. A felsorolás csak statisztika volna, amit kapuzás előtt valószínűleg a színház maga fog elintézni, amint minden évben el is intézte. A kép, mely az idén szezon végén elélem tárult, az volt, amint megrajzoltam.

Van-e valami biztatás ebben a képben a jövőre nézve? ... Nem akarok a teljes skepticizmus álláspontjára helyezkedni. A dekadencia még nem olyan ázsiai mérvű, hogy javulásra ne is lehetne kilátás. A Nemzeti Színházat megillető irányok megtalálásával, az igazi művészi eszmények tudatos szolgálatával igenis helyre lehet hamarosan állítani a régi színvonalat, mely a színház hivatásának és tradíciójának megfelel. De akkor minden néven nevezendő kicsinyes szempontokat szükségszerűen el kell ejteni s csak a nagy nézőpontokat kell követni.

Timár Szaniszló.

Az Operaház.

Az Operaház az évi szezonjáról az igazgatóság a következő adatokat teszi közzé: A szeptember hó 19-től június hó 11-éig terjedő időnyben, 267 nap alatt, az Operaház összesen 204 előadást rendezett, 63 napon pedig az intézetet zárva tartották. Ifjúsági előadásul színrekerültek a következő dalművek: Hunyadi László, Bánk bán, Büvös vadász (2-szer), Szt. Erzsébet legendája, Nemo. Gyermekelekedésul a „Jancsi és Juliska” meseoperát adták a „Babatündér” ballettel. A jótékonycélu előadásokból tizenháromat az Operaház és a Nemzeti Színház nyugdíjintézete javára rendeztek.

Az időny alatt színrekerült dalművek és ballettek száma — a szerzők nemzetisége szerint csoportosítva — a következő:

Tíz magyar szerzőtől kilencz dalművet adtak harmincz előadásban és hat balletet huszonnyolcz előadásban. Tizennégy francia szerzőtől tizenöt dalművet, ötvenhat előadásban és két balletet négy előadásban; nyolcz német szerzőtől tizennégy dalművet negyvenhat előadásban és egy balletet négy előadásban, hét olasz szerzőtől tizennégy dalművet hatvanhárom előadásban, végül egy orosz dalművet három és egy cseh dalművet szintén három előadásban. Előadtak tehát ötvennégy dalművet kétszázkét és kilencz balletet harminczhat előadásban. Ujdonság volt négy dalmű (Fortunio, Eliana, Téli regé, Csavargó) és két ballet (Magyar tánczegeveleg, Csodaváza). Új betanulással színre került nyolcz dalmű (Eladott menyaszonny, Onyegin, Szent Erzsébet legendája, Mari, az ezred leánya, Norma, Próféta, Tannhäuser, Tévedt nő) és két ballet (Sylvia, Tánczrészletek „Király mondta”-ból.)

Vendég szerepeltek a következő művészek: Szamosi Elza tizenkilencszer, Burrián K. tizszer, Caruso Enrico egyszer, Svárdström Valborg hétszer, Medek Anna kétszer, Orelid M. József tizenkétszer, Hardy Helén kétszer, Weidl Lucy egyszer, Feinhals Frigyes hatszor, Sebeők Sári kétszer, Didur Ádám egyszer, Arnoldson Sigríd hatszor. Vendégfellépések száma hatvankilencz.

Az Operaház előadásainak bevétele az utolsó hét színházi időny alatt a következő volt: az 1901—2. évben 452.000 K, 1902—3-ban 477.000 K, 1903—4-ben 499.000 K, 1904—5-ben 495.000 K, 1905—6-ban 580.000 K, 1906—7-ben 585.000 K, 1907—8-ban 632.000 K. A Vigszínházban az időny alatt 12 előadást rendezett az Operaház.

Vigszínház.

A legjavithatatlanság idealisták is belerezignálódottak már abba, hogy a színház nem: a muzsák temploma, a színészek nem: a nemzet napszámosa, végül: hogy azt, vajjon egy magánszínház betöltő-e hivatását, a pénztári könyvből lehet legpontosabban meghatározni. És ezek szerint, a pénztári könyvből megállapítható rezümé nyomán, a Vigszínházról elmondhatjuk, hogy ebben az esztendőben nagyon is betöltte hivatását. A szezon jól indult, a közepe táján ugyan kissé pangott, de aztán annál jobban neki-lendült.

Ezt a szezonvégi nekilendülést két magyar darabnak köszönthet a Vigszínház. És ez nemcsak örvendetes, hanem jellemzetes is arra a kedvező pozícióra, melyet ez a színház a köztudatban elfoglalt.

Friss energiák, küzdő porondjának nézik, fiatal íróink a legnagyobb kedvvel ezt a színházat keresik fel. A szűk magyar pályán többé nem a Nemzeti Színház tekintélye, hanem a Vigszínház friss ereje az aranygyapjú. Az íróknak nem tekintély kell, hanem jó színház, mely lámpafényre hozza minden szándékait.

Az első magyar mű, mely a sikert meghozta, operett volt: a „Tatárjárás”. A közönség érdekesnek találta, hogy Hegedűs Gyula operett-szerepben működött, azonfelül Kálmán Imre és Bakonyi Károly is nagyon azok közül való, akik tudnak a népszerűség hangszerén. A másik magyar siker, bár sikernek nem volt kisebb, jelentősége sokkal komolyabb. Ha nem is táplálunk többé illuziókat a színház irodalmi missziójával szemben, sietve kell regisztrálnunk azokat a pontokat, melyekben valamely színházi siker az irodalommal is közösséget tart. A „Tanító” sikere ezek közül való.

Ha Bródy Sándornak nem is jelentősebb műve, mégis izig Bródy Sándoré, egy dusan gazdag mesélő játékos kedvének szülötte. Gazdag, színes, illuziókat termő. És érdekes, noha természetes, hogy egy artisztikus darab hogyan termékenyít, inspirál minőjárt színházot, rendezőt, színészt egyaránt. A Vigszínház ezidei legjobb előadását is a „Tanító” jelenti. A színház egy elmés, színes, mozgó, színpadkép, a színészek a helyükön, nagygyá nő ki közülük Varsányi Irén és egy csomó fiatal ismeretlen — hogy csak Tihanyit említsen — egyszerűen előrerugtat.

A színház többi magyar ujdonsága között — Rajna Ferencz „Tiszti fruska”, Garami Ernő „Meváltás felé”, Komor Gyula „Jókedvű Matyó” és Csörgő Hugó „Félszerelm” című drámája — nem akadt különösebb siker. Némi viszhangot csak Garami érdekes szociális téma-keresése keltett. A nyári ujdonságot az idén is Heltai Jenő írta. A tavalyi darabok közül Heltai „Bernát”-ja ért el sok előadást. Molnár Ferencz világot járó „Ördög”-e is tulajdonképpen csak ebben a szezonban bontakozott teljes népszerűsége: harminczháromszor játszották.

Különösen furcsa sor, ha végignézzük a Vigszínház egész repertoárján. Valamelyes lányt, némi elveket a darabok válogatásában nehéz volna megállapítani. Hja, szerelmeseknél ne keressünk konzekvenciát és Siker asszony merő szeszély: nagyon megtánczoltatja az udvarlóját. Francia dolgot a régi fajtából négyet kaptunk az idén. Sikere csak kettőnek volt a „Nincsen elvámolni valója?” és a „Josette kisasszony, a feleségem” címűeknek. Ezekon kívül Friss energiák küzdő porondjának nézik, fiatal íróink volt angol darab és volt francia darab az ugynevezett komolyabb fajtából. Bernstein és Wolff irodalmi abszolút igénytelenségét. De úgy látszik, a közönség is. Emez legalább közömbös az irodalom ügyére; amaz ártalmas. Az angol darabokat nyilván az a dramaturgiai szempont importálta hozzánk, hogy oda-kiinn meg sem álltak az 500-ik előadásukig. Persze, nálunk másként van. Sutro és Fitch nem igen torbóztak híveket.

A Vigszínház színháza nem hozott különösebb szenzációt. A stílus a régi, a tíz év előtti francia vigitáték „beszélő stílus”-a, melybe a Vigszínházbeliek oly pompásan beletanultak. Pedig mennyi kintű színész vár ott új stílus-próbákra, új feladatra! A dekoratív rész mindig elsőrangú. Néhány szép interieurt láttunk a bemutatók során.

Bárdos Artur.

Magyar Színház.

Beöthy László bámuló azt mondják, hogy ő a legzsenedlisabb magyar színházigazgató. Ezt az állítást — bár elismerem a Magyar Színház mostani igazgatójának sok jeles tulajdonságát — nem merném könnyelműen aláírni. Még a tisztelők egy másik csoportjával sem értek egyet, amely a „legélelmesebb” jelzőt adományozta neki.

Szerintem sokkal közelebb járunk az igazsághoz, ha azt mondjuk: „Beöthy László a legszerencsésebb színházunk direktorunk.” Elvégre ez se dehonesztáló titulus és a kellemes következtésiben nem is éppen megvetendő.

Elvégre Beöthy László, ugy a múltban, mint a jelenben is, sok olyan „Schnitzert” követett el, olyan sokszor vétett az irodalmi és színházi hatások meg-

ítélése — jobban mondva: megérzése — dolgában, hogy méltán kételkedhetünk zsenialitásában.

Akárhányszor megessék, hogy nagy siker reményében nagy összegeket költött egy-egy darabra, amely aztán csufosan megbukott; vagy, hogy olyan női és férfi „star“-okat szerződtetett, akiket csakhamar el kellett bocsátania. Ez pedig sem előrelátásra, sem élelmességre nem vall.

Hanem, igen, szerencséje van... még pedig: vakmerőséggel párosult szerencséje. Valóságos vanbanque direktor, aki nem válogatós az eszközökben s nem riad vissza a nehézségektől. Jelszava: „Aki sokat mer, sokat nyer!”

Már a családját is nagyon szerencsésen választotta meg. Más igazgatót élesen bírálának meg egyes kudarc esetén, melyért Beöthy Lászlónak kijár a dicséret. És amikor neve és rokonsága a tekintélyt előlegezik, személyes tulajdonságai, kedvesége, szellemessége — egyéniségének „charmeur“-tipusa — lefegyverzi még a legnagyobb ellenfeleit is.

Csak a barátai megválasztásában nincs szerencséje. Vagy talán nem is ő választotta meg őket, csak akaratán kívül ragadtak hozzá, mint a kullancs. Pedig sokan vannak, akik a madarat tolláról, az embert barátjáról vélik megismerni és egyenesen töle származottnak gondolják azt az érdekében elkövetett sok izléstelenséget s csunyaságot, amiről talán csak utólagosan és — felteszem róla — méltatlankodással értesül.

Ezek többet ártnak, mint használnak. Ezek keltik föl a kárörömet, az ellenszenvet, a gyűlölködést. És meglehet, hogy ezek ügyetlen hizelgésre s önző vagy ostoba tanácsadásra vezethető nem egy balsiker, mely a Magyar Színház „új érájában” elég gyakori volt s melyek már-már veszélyeztetni látszottak a merész vállalkozás jövőjét.

Mert miről volt szó? Beöthy László a múlt év októberében átvéve a Magyar Színház vezetését, egyszerre szakított a gyökeret vert, népszerű hagyományokkal és trikós operettek helyett komoly — sőt olykor: komor — drámákat ígért a könnyű színpadi koszthoz szokott érsebétvárosiaknak.

Mindenesetre dicséretet érdemlő ambíció és nemes feladat. Csakhogy aki ilyesmire fog, rendelkezék megfelelő darabokkal s társulattal. Ezek az előfeltételek hiányoztak. Amikor az „új” Magyar Színház október 11-én megnyit, szomorú bukásnak voltunk tanúi. Mikszáth gyönyörű elbeszélését, a „Szent Péter esernyőjét” vitték, botránnyosan megcsonkítva, felette gyöngye előadásban színpadra.

E darabnak előzményei vannak: Beöthy László pályázatot hirdetett Herczeg Ferenc „Sziurus”-ának, Jókai Mór „Uj földesur”-ának és Mikszáth Kálmán „Szent Péter esernyője”-nek dramatizálására. A három jutalmazott pályamunka közül csak az utolsó került színre. Képzeltető, milyen lehet a másik kettő!

Beöthynek szimpátiája a dramatizált regények iránt egyáltalában szembeszökő. Magyar Színházi direktorságának első negyedévében három ilyen remekművet mutatott be. Egyet már említettem, a második: „Dorian Gray”, a harmadik: „Raffles”. Már most tessék ítéletet mondani egy olyan színházgató zsenialitásáról s izléséről, aki így iparkodik a műsorát gazdagítani. A közönséget dicséri, hogy mind a három darab megbukott. Mindössze a Wilde szenzációs regényének híre és melodramai karaktere tartotta Dorian Grayt egy ideig műsoron.

Közben idegen társulatok vendégszereplésére volt bízva némi érdeklődést kelteni. Jellemző, hogy a Magyar Színház új korszakának első félévében négy idegen nyelvű előadást élveztünk: Constance de Linden francziául, Zaccani olaszul, Aalberg Ida finnül és a berlini Hebbel-Theater társulata németül játszott a magyar muzsa hajlékában. Ezek se vonzottak közönséget. A sikkes francia, a nagy talián és a rokon finn előtt üres padosok tátongtak... Csak éppen a németeknek volt publikumuk, ami elég jellemző, ugy a színházra, mint a budapesti viszonyokra nézve.

Beöthy László délutáni olcsó előadásokat is

inaugurált és ezt úgy értelmezte, hogy „olcsó husnak hig a leve.” Nagyon közepes előadásban felújította Bródy Sándor erős irányzatú darabját, „A dadá”-t, a „Gyurkovics leányok”-at és „Nóra”-t.

Az utóbbit mégis kiveszem Halmy Margit gyönyörű Nórájáért. E csodás finomságú művésznő megbecsüléséért különben is sokat meg lehet bocsátani a sokszor sötétben tapogató és legtöbbször vakon merő direktornak, aki minden feladatát gordiusi csomónak tekinti.

Halmy Margitnak köszönhetjük a legművészebb élvezetet s e tekintetben a többek közt Henri Bernstein színművére, a „Kerülő ut”-ra és Capuséra, a „Két iskolá”-ra utalunk.

Néhány merész szerződéssel és több szerencsétlen akvizíció háttérbe tolásával, de leginkább egy európai műveltségű, széles látókörű és rendkívül finom színpadi érzékkel megáldott rendező megnyerésével sikerült a Magyar Színház előadásait úgy az összláték, mint a darabok megválogatását és beállítását illetőleg nemcsak „versenyképessé”, hanem a többi színházra nézve egyenesen félelmetessé tenni.

Nem írjuk ugyanis egyedül a szerencsés véletlen javára, hogy január elseje óta — tehát Márkus László rendezősége idejétől kezdve — a Magyar Színházban, egy pár apróság efemer megjelenésétől eltekintve, bukást lehessen feljegyezni. Ellenben három darab: a már említett „Két iskola”, továbbá Földes Imre „Császár katonái” című színműve, különösen pedig a „Sasfők” fényes sikert aratott.

Ezek az előadások a már elpártolt közönséget visszahódították, sőt a másik két/dramai színház habituéit is oda vonzották.

A Magyar Színház erősségei, a nagyjövőjű rendező és a nem eléggé magasztalható Halmy Margit mellett: Forrai Rózsi, Mészáros Giza, Törzs, Csontos, Réthey, Rátkay, Pap Miska, Z. Molnár... egytől egyig elsőrendű, kitünő művészek. Ha ezek továbbra is hívek maradnak az intézetnek s ha másoktól sikerül megszabadulnia, a jövő szezonban még érdekesebb mérközésekre számíthatunk, melyekből — remélhetőleg — a „Gretchen”-ek számúve lesznek.

Kürthy Emil.

Népszínház-Vigopera.

A fővárosi színházak közül kétségkívül a Népszínháznak volt a legmozgalmasabb szezonja. Nem mintha a művészet terén produkált volna szenzációkat, hanem egyszerűen azért, mert a vezető személyek gyors változása mindig megteremtette a maga irányváltozását. A szezon elei Napoleonok, kik nagyképpien hadat izentek a főváros összes műintézetének, akik egy csapással romba akarták dönteni az Operaházat és az összes drámai és operett-színházakat, Mader szerencséjére, eltűntek az ismeretlenség homályába. De nagyon siralmas is volt az a gárda, melylyel ezek az urak hódító hadjáratukra indultak. Az ember szinte csodálkozott, hogy hol szedték össze azt a sok hangtalan énekesnőt és humor nélküli komikust. Soha még oly hideg közönséget nem láttam, mint a Népszínház-Vigopera első előadásain. De nem is lehetett felmelegedni oly előadásokon, amelyekben a szereplők legtöbbje szív és lélek nélküli háb volt, mely a rendező utasítása szerint gépiesen végezte a reá rótt munkát. Csakhogy a rendezés méltó volt a társulathoz. Fejtelenség és színpadi fegyelméletlenség voltak fő jellemvonásai.

A leghálátianabb munka a kritikának jutott, mert komolyan foglalkozni a Népszínház akkori előadásával, igazán bajos volt. És hogy az egymásután következő darabok nem részesültek a megérdemelt bukásban, azt kizárólag a közönség kíváncsiságának köszönhetjük. Mert az bizonyos, hogy a közönség nagy részét jobban érdekelte a pompásan átalakított nézőtér, mint a színpadi produkciók.

Az „Egyfőrtés” volt az első, mely kemény kritika tárgyává tette a szervezkedésnek azt a módját, melylyel az új rezsim kizárta a Népszínház kötelekéből annak volt oszlopos tagjait. Csupa érdemes művészt. Kritikánk jogos volt, ezt bizonyították később a tények, mert már a megnyitás napján egy-

hangu volt a vélemény, hogy az új társulat tagjai megdöbbenően messze mögötte állnak a régi Népszínház tagjainak.

Rövid idő alatt aztán beteljesedett az a jóslatunk is, hogy sem operának, sem drámának nincs közönsége a Népszínházban. A „Bolond Istók”, de különösen „Raskolnikov” gyorsan lekerültek a műsorról. Nem sokkal jobb eredménnyel járt „Carmen” és „A parasztbecsület” operák színrehozatala. Bár előbbinek meglehetősen közönsége volt, még sem hozta be a színháznak a nagy költségeket, melybe színrehozatala került.

E szomorú tapasztalatok után decemberben Mader igazgató felbontotta Forrai Oszkár, a színház eddigi Intézőjének szerződését. Forrai volt ugyanis az, ki Mader társulatát oly szerencsés kézzel összehozta, hogy a kritika humorának állandó anyagot szolgáltatott.

Forrai távozásával Mader vette kezébe az ügyek vezetését. S miután néhány jobb erőt szerződtetett társulatához, többek közt Környei Bélát, ha nem is kifogástalan, de legalább tűrhető állapotokat láttunk a Népszínház színpadán. Így mindjárt Martos és Huszka darabja „A tündérszerelem” elég szép erkölcsi és anyagi sikert hozott. Az első igazi sikert azonban a „Nagymamá”-val aratta a színház. Blaha Lujza páratlan művészete az elmúlt színházi szezon egyik legnagyobb sikerű darabjává emelte a „Nagymamát”. Röviddel a darab színrehozatala előtt nagy esemény színhelye volt a Népszínház színpada. A főváros közönsége három estén át ünnepelte Blaha Lujza színpadra lépésének ötven esztendő jubileumát, mely ünnepély keretében közönségünk, különféle egyesületek és a nagy művésznő pályatársai oly lelkes óvációkban részesítették a „Nemzet csalóányát”, amilyenekben magyar színésznőnek még nem volt része.

Röviddel a Blaha-ünnepélyek után a Népszínház vezetőségében ismét nevezetes változás történt. Mader igazgató társigazgatóul szerződtetette Bálint Dezsőt, akire rábízta a színház összes adminisztratív ügyeit. A két igazgató most alapos takarítást végez a színház társulatában, ami azonban, hála Forrai szerződéskötéseinek, nem éppen simán folyik le.

A két igazgató különben már hozzáállott a jövő évi társulat szervezéséhez, amennyiben szerződte a jövő szezonra, mint állandó vendéget, Medgyaszay Vilma, ami már magában véve elég garancia arra nézve, hogy a jövő esztendőben végre-valahára igaz művészetben lesz részünk a Népszínház-Vigoperában. Az új kórikus Nyáray Antal, a Modern színház volt tagja lesz. Ezenkívül — mint értesülünk — az igazgatóság már megállapodásra jutott Komlóssy Emmával is, úgy, hogy a gyönyörű hangú primadonna ösztől kezdve ismét tagja lesz a Népszínháznak. Itt említjük meg, hogy a Népszínháznak március óta új főrendezője van Mérei Adolf személyében, ki elég garancia arra nézve, hogy a jövőben a rendezés iránt sem lesz panaszunk. Ezek szerint reményünk van, hogy a jövő szezonban a Népszínház megint elfoglalja azt a helyet, amelyet régebben elfoglalt az ország műintézetei között. Kritikánkat mindenesetre fentartjuk arra az időre, amikor, ha reményeink teljesednek, mi leszünk az elsők, akik ezt konstatálni fogjuk, éppen úgy, mint amikor korholni kellett.

Simon Vilmos,

Király-Színház.

A Királysínházban operetteket játszanak s ezért nincs sok beszámolni való erről a színházról. Legfőbb meg lehetne számolni, hogy hány darabot játszottak és ha a kötelességtudás nagyon tombol az emberben, föl lehetne sorolni a darabok címét. De más bajos mondani.

Ez nem lekicsinylés, különösen nem a Királysínház lekicsinylése akar lenni, mert ez a műintézet igazán nem tehet róla, hogy az operette rossz idők járnak. Az operett most érzi, mennyire nem fejlődésképes műfaj és tapasztalja, hogy régi formáival nem hat. A közönség megunta a régi hangot, beosztást,

Románbanktól	Tisztviselők	Földbirtokra	Házakra	Képviselet
	5-40 évre.	40%-ra az érték	I. II. és III. helyre.	Urszágos Földhitel
		65-80%-ig		Budapest, Erzsébet-körút 2. sz.

elrendezést, különösen a mióta kizárólag rossz szövegeket írnak és kétesértékű zenéket komponálnak. Amióta élmés szövegek és kitűnő muzsikák nem kötik le a közönség figyelmét, azóta az emberek boszankodva veszik észre, hogy az operett buta, egyhangu, nyerekes és avult. Mai librettistáink képtelenek kitálatni egy új műnyszt, a legcsekélyebb formabeli változást, képtelenek belevinni új hangot, friss levegőt, hanem vagy szolgálai módon másolják a régiakat, de izlés és humor nélkül, vagy zagyvaságokat írnak össze azon a czimen, hogy „az operettszöveg egy rongy s abban minden hülyeség megengedett.” Valósággal lenézik ezt a munkát és mentegetőzve mondogatják „csak a pénzért”. Szövegeiken azután meg is látszik, hogy szeretet nélkül íródtak, pongyolák, üresek, humortalanok és nagyon sokszor izléstelenek. Mindez nem csak a magyar szövegírókra áll, hanem áll, talán fokozott mértékben, a bécsiekre, azután a németekre és magukra a francziákra is. Az angol szövegek nem oly rosszak, amilyeneknek híresztelik. Azok más czélt szolgálnak, mint a mieink és azt a czélt kitűnően szolgálják. Persze amire kopottan, megtépálva, minden csillogástól megfosztva hozzánk érnek, nem sokat érnek. Olyanok, mint egy szines pillangó, amelyről egy gyerek minden himport letörölt.

Ez a szeretetlenség az oka annak, hogy ez a nagyon kevésse fejlődésképes műfaj még azt az egy lépést sem tudja megtenni előre, amelyet megtehetne. Ezért veszti el a vonzóerejét az operett, mert ebből a hibából származnak az összes többi megölő az operettnek. A rossz és sablonos szöveg nem ad alkalmat kitűnő zenék komponálására, nem teremt új, újszerűen megzenésíthető helyzeteket, nem ad módot a rendezőnek a régítől elütő munkára és megakadályozza, hogy a színész újat produkáljon.

Minden bajnak a szöveg az oka. A naív helyzetek unalmasak, a képtelenségek boszantók, a megzenésített szerelmi kettősök már nem érdekelnek, a „jön az udvar” kiáltásra betűlő kőristák két oldalt való elhelyezését előre tudjuk, az ostoba hajlongásokat és karmozdulatokat, amelylyel a kar a primadonna énekét kíséri, szintén a pokolra kívánjuk, együtt azzal a komikussal, aki bohóc ugrásokkal és ragasztott orral akar megnevetetni. Minden régi, minden avult, a sok unalomban legföljebb egy-egy ügyesebb trükk hat, vagy a világosító, meg a jelmezszabó érnek el nagyobb sikert.

Mi az oka ennek a tespedésnek, hiszen egy statisztikus sem állítja, hogy megfogott a szellemes emberek száma ezen a földön? Egyszerűen az, hogy egy operett kiállítására annyi pénzbe kerül, hogy az igazgató, aki elsősorban üzletember, nem mer ismeretlen emberekkel experimentálni. Ezért írják a szövegeket mindenütt egyes kiválasztottak, akiknek már „nevük van.” Ha nevüket bukások árán szerezték is. Nálunk van librettista, akinek tíz darabja bukkott meg, sőt ha szigorúan veszem, csak bukkott darabot írt, mégis, ha ma benyújt egy szövegkönyvet, nyomban elfogadják. Ehhez hasonló iparos van a fővárosban még vagy tíz és a fővárosi közönség már évek óta ezeknek a termékeknek kapja felváltva. A nagyrészt dilettáns komponistáinkra ugyanez áll. Természetes, hogy ily körülmények közt csak pangás következik.

Ez ellen még Beöthy László sem mer, vagy tud tenni, pedig ő okos, agilis és ügyes direktor. Őt gyűrű veszi körül, amelyen belül ő ül és számol. Ilyenformán nincs módjában, hogy a műfajért tegyen valamit. Aki Beöthy Lászlóval csak egyszer beszélt, az tudja, hogy Beöthy ezzel teljesen tisztában van. Ismeri a bajokat, eredő forrásait és különösen tisztában van a magyar viszonyokkal. De ő hallgat és mi csak ilyenkor, amikor visszapiantunk, veszzük észre, hogy az okos ember szép csöndesen nagyrészt külföldi darabokból állította össze repertoírját.

A „Vig Nibelungok” kezdték a sort. Úgyes, parodisztikus dolog volt, persze nem a mi közönségünknek s különösen nem a Királyszínház publikumának való. Ezután a „Vig özvegy” felújítása következett Fedák Sárival s a jól ismert darabban az új czimszereplő hatott egy darabig. Verő György „Falusi madonnája” volt a szezon első magyar darabja. Az operett nem tetszett, hamarosan le is tűnt a műsorról. Ugyanakkor távozott a színházról Fedák Sári, aki végleg elhagyta Ma-

gyarországot és Szentgyörgyi Lenke, aki a vidékre szerződött. A „Varázskeringő”-től várta a színház a nagy sikert. A speciálisan bécsi szöveg tetszett is, hiszen hallgatták a zenét is, de a Vig özvegyhez hasonló siker elmaradt. Ide esik Ráthonyi Akos távozása és valamivel előbbre Környei Béla elmenetele. Majd újra bécsi darabot szervirozott Beöthy: a „Dollárkirálynőt”, amely szintén csak közepes sikert aratott. A „Drótostót” felújítása kis időre visszahozta a kitűnő Sziklay Kornélt. A sort egy szépen kiállított, de gyöngény megírt revü, Martos Ferencz „100 év múlva” című darabja zárja be.

Az előadások jobbra gondosak voltak, de csaknem mindegyiken rontottak a színház női és férfi dilettánsai. Mert a Királyszínháznál ebből a fajtából elég akad. De most a színészekre tévedek, ezekről pedig sokat lehetne írni. Mégis jobb, ha befejezem a beszámolót.

Urai Dezső.

Nyílt-tér

(E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

KRONSTEINER-féle új Zománcz-homlokzat festékek

50 különféle színű festékek, vizes felkenyendő, mosható, vihar- és tűzálló, zománcz- és más anyagok, egyszerű alkalmazás, ellenálló és jobb mint az olajosok. — Homlokzatok, kőfelületek stb. régelesbb megújítása. Festési költség négyzetméterenként 2/3 krajczár. **Meglepnő eredmény. — Viharálló homlokzat-festék**, mászó láncolajestéshez használt 49 színben kilógrammonként 12 krajczártól felébb. — Kérem ingyen mintalapot, mintakönyvet stb. **Kronsteiner Károly** Wien, Haup'str. 120

Dr. HARMAT GYULA

Tüdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.

Tüdő, mellhajok, tüdővész, tuberkulózis, vérköpés, tüdőveszesurhat, kitűnő eredménytelő gyógyításhoz inhalációkkal és szerművelésekkel. Rendel. 11-12 óráig.

Vérnyógyítás.

Hemopatía

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köszvény, asztma, görvéllyör, szívdűlt gyomor, bel- és idegbajokban (neurasthenia) és nemely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szelvény és elmozzar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz (eg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének **Dr. Kovács J.** egyet. orvosnak (Hemopatía) rendelőintézete van Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt. Rendelés naponta 9-11-ig és 3-5-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.

Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forró-méleg kén-s források. Iszapfürdők, iszaphorogások, massage, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvizusodák. Olcsó és gondos penzió. Csuz, koszvény, idegbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a

Szt.-Lukácsfürdő igazgatója Buda

Szt.-Lukácsfürdő vendéglője.

Délelőtt, délben és este dus választéku étlap

Toll Arpád és Károly kitűnő zenekarával

„Szt.-Lukácsfürdő” Részv.-Társaság.

Kristály-só.

A legfinomabb és legtisztább magyar só-termék a legszigorubb egészségügyi követelmények szerint feldolgozva.

Nem csomosodik! Mindig száraz!

Kapható minden jobb fűsz. és csemegeterekedésben.

Ecsai egészségügyi kiáll. 1906. állami díj, díszoklevél, aranyérem.

Serravallo China-Dor vassal.
Kapható a gyógyszerárakban 1/2 liter 2 00 K., 1 liter 4.00 K. palackokban. 27887

A prágai sakkverseny.

Alig csendesedtek le a bécsi sakkverseny örökösök finishe nyomán támadt izgalmak, a sakkvilágot ismét újabb mérkőzések foglalkoztatják. A prágai kereskedelmi és iparkamara az osztrák császár-hatvanéves uralkodásának tiszteletére jubileumi kiállítás rendezett és hogy a jubiláris évforduló még emlékezetesebb színezetet nyerjen, a kiállítás végrehajtó bizottsága nemzetközi sakkverseny megtartásával kötötte azt egybe. A Bécsben résztvevett mesterek nagyobb része tehát egy hónapi pihenés után, május 17-én, újra kiállott a küzdőterre, hogy a sakkjáték kabalisztikus utvesztőjében az ész, számítógépes elme fegyverével egymással fölvegyék a harcot. Ha összehasonlítjuk a legutóbbi és a most folyó verseny résztvevőinek névsorát, úgy csakhamar azon meggyőződésre kell jutnunk, hogy ez a mostani verseny még erősebb, mint a bécsi volt. Kvantitás tekintetében ugyan egyforma, de kvalitás tekintetében ez erősebb. Bécsben ugyanis nem játszott sem Janowski, a régi gárdának egyik legveszedelmesebb játékosa, sem Widmar, a fiatalabb generációnak egyik új csillaga. A lista azonban még így sem teljes, mert még mindig több, ugynevezett „nagy ágyú” maradt távol. Hiányzik első sorban dr. Lasker Emanuel világmester és hiányzik dr. Tarrasch Siegfert, a nürnbergi német nagymester. Pedig a sakkvilág már igazán szeretné végre ismét a küzdők sorában látni a világmestert, aki nyolcz év óta csak egyetlen egyszer gyönyörködtette játékaival a világot egy versenyen. Dr. Lasker ugyanis — miután 1894-ben először és 1896-ban másodsor is legyőzte Steinitz Vilmost, az akkori világmestert — az 1896-iki nürnbergi, az 1899-iki londoni és az 1900-iki párisi versenyek után, amelyeken első díjakat nyert, utóljára az 1904-ik évi amerikai versenyen játszott, de ott már nem lett első. A világmester ettől kezdve visszavonult és nem mutatott hajlandóságot arra, hogy versenyeken résztvegyen. S így a sakkozók előtt mindenkor nyílt kérdés marad, vajon a világmesteri cím vindikálójá csakugyan a leg-erősebb-e. Így sohasem lehet megtudni, hogy nem erősebbek-e azok a folytonosan szereplő világhírű mesterek, kik egymásután aratják a legfényesebb diadalokat. Dr. Lasker ugyan ismétlen kijelentette, hogy a világmesteri címért hajlandó bárkivel fölvenni a küzdelmet. De milyen feltételekkel?

Dr. Tarrasch, ki csaknem negyedszázados szereplése után babérain megpihenve, szintén visszavonult a versenyektől, talán igazán hivatott volna arra, hogy a világmesteri címért mérkőzzék. A német sakk szövetség fáradozott is azon, hogy dr. Lasker és dr. Tarrasch közt a match megvalósuljon, kitűzve díjjal 4000 márkát a győztesnek és 2000 márkát a vesztesnek; sőt még München város tanácsa 1000 márká tiszteletdíjat is felajánlott a győztesnek. És mi történt? A világmester, aki nem akar a versenyeken riválissal találkozni s aki hangoztatja, hogy matchben bárkivel mérkőzik, visszautasította a kihívást, mert a feltételekben megállapított díjak szerinte csekélyek. Nagyobb összeget pedig bajosan fordíthatnak ilyen célra.

Ha tehát Lasker ragaszkodni akar a titulusához, anélkül, hogy kitenné magát az esetleges leveretésnek, csak olyan feltételeket kell kitűznie, hogy teljesíthetetlen volta miatt senki se tudjon vele matchelni. Így aztán dr. Lasker örökké legyőzhetetlen világmesternek nevezheti magát. Természetesen, az más kérdés, hogy a sakkvilág is annak fogja-e mindig tekinteni, ha nem látja bizonyítva. Dr. Lasker, ki tudvalevőleg mintegy hat év óta Amerikában él, ez év elején Európába jött, beutazza az egyes országokat, szimultán előadásokat tart, sőt a múlt hét folyamán Prágában is megfordult. Azonban sem a bécsi, sem a prágai versenyen nem volt hajlandó résztvenni. Pedig kétségtelen, hogy jelenlétével csak fokozta volna azt az érdeklődést, mely a verseny iránt mindenfelé megnyilvánul, dacára annak, hogy még több kiváló mester, nevezetesen dr. Bernstein, Forgács Leó, Niemzowits, Buru stb. maradt távol a versenyről.

A három hét óta folyó prágai verseny eddigi eredménye méltán kelthet feltűnést az egész sakkvilágban. Schlechter Károly, a bécsi versenyjátékvesztés nélküli győztese, ezuttal még kitű-

nőbb formát mutat és nem engedi meg, hogy társai közül bármelyik is tulszárnyalja őt. De igazi meglepetést Vidmar kelt, ki kezdettől fogva Schlechter nyomában halad. Ez a fiatal laibachi mester, ki ez év elején megnősülvén s mint mérnök, Grácban telepedett le, már a múlt évi karlsbadi versenyen is magára vonta a világ figyelmét, mert akkor is a versenyzők élén tartotta magát és csak az utolsó héten szorult le. Duras és Rubinstein előrenyomulása nem meglepő, mert e két fiatal mester kiváló játékeréről már ismételtlen meggyőződhetett mindenki. Ellenben váratlan és fölötte meglepésszerű Maróczy eredménye. A magyar nagymesterben ezuttal szinte alig lehet fölismereni azt a heroszt, ki az előző években versenyről-versenyre aratta a legszebb győzelmeket. S mert ezuttal véletlenül nem áll olyan helyen, amely őt méltán és leginkább megilleti, különösen a magyar közönség körében sürűn hallunk olyan aggodalmaskodást, mintha a magyar nagymestert már elhagyta volna az energiája. Mi persze már hozzá vagyunk szokva, hogy az idegenek elől évről-évre Maróczy hozza haza az első díjakat. Az első díjat azonban senkinek sem lehet előre okkupálni, különösen ilyen nehéz versenyeken nem, ahol a tudás mellett a nyugodtság és a megfelelő hangulat is egyik főfaktor.

A versenyeken sok mindenféle mellékkörülmény lehet befolyással a játékerőre és hogy Maróczy ezuttal nincs diszponálva, eléggé bizonyítja az a körülmény, hogy már két játszmát is veszített, ami nála teljesen szokatlan. Nagyfoku indiszpozícióra vall csak az is, hogy még a leggyöngébb ellenfelekkel szemben sem tudta teljes erejét kifejeíteni s azokkal volt kénytelen remisvel megelégedni, akiket más-kor könnyedén legyőzött. Ilyen átmeneti jellegű indiszpozíciók gyakoriak. Dr. Tarrasch például, aki előzőleg már vagy hat első díjat nyert, az 1906. niürnbergi versenyen a tizedik díjon osztozott Cohnnal, a rákövetkező évben pedig mint első, világmesteri címet is kapott. Marshall az 1904. amerikai versenyen Lasker előtt lett első játszma-vesztés nélkül, azután egy-két versenyen hátul volt, az 1906. niürnbergi tornán azonban már ismét játszma-vesztés nélkül futott be elsőnek, határozottan ráczafolva azokra, akik előzőleg azt rebesgették, hogy Marshall hanyatlott.

A versenyeken elért legszebb győzelmek Maróczy nevéhez fűződnek és meg vagyunk róla győződve, hogy legközelebb már ismét teljes fényében fog ragyogni a magyar név a világlődön.

Egyébként a prágai verseny megtartásával ugyancsak kitett magáért a kis cseh nemzet. Sakk-szövetsége nincs, de azért a mesterversenyen kívül nemzetközi főtornát is rendezett, ami csak a szövetségkel bíró Németországban szokásos. Vajjon mikor fog eljönni az az idő, mikor nálunk is rendezhetők lesznek az ilyen versenyek, ha még a kisebb-szerű országos verseny rendezése is nehézségekkel jár?

Gajdos János.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Naftalin.

(Heltai Jenő bohózatának bemutatója a Vígshízházban.)

A színház, mely mindig jobban hozzáálzkodik az emberi szükségletekhez és ezekhez a síró és nevető szükségletekhez képest komédiázik tragédiát és komédiát, végérvényesen megtalálta a nyári ember biológiájának megfelelő műfajt is: a nyári bohózatot. A nyári ember pedig az az ember, amelynek legnagyobb problémája, hogy hová menjen vacsorázni, amely salátát legel és minden alkonyatkor nagy élményekről sző álmokat.

Eme nem éppen új, de éppen ezért tudományos megállapítások után rátérhetünk a tényre, hogy Heltai Jenő az idén is nyári bohózatot irt a Vig-

színházban. Heltai mindenesetre erre való ember, de nem azért, mintha nagyobbra nem volna való, hanem éppen ellenkezőleg, ő olyan komoly dolgokra hivatott, hogy bátran irhat akár nyári bohózatot is. Sőt ennek a mai bohózatának száz kvalitásából éppen a ritkaságosan hivatott darabíróra kell következtetnie mindenkinek, aki tudja, hogy mi az: embereket ilyen elevenre kifarangni, ilyen közvetlenül beszéltetni, általuk ilyen érzékelhetően, szagoltatóan miljót rajzolni, mint ahogyan a „Naftalin” emberei a pesti miljót beszélnek, rajzolják.

A darab megépítéséhez már talán jobban ért Heltainál néhány francia, de a Naftalin ötlete olyan ügyes és annyira pesti, hogy telik belőle három, és mulattató három felvonásra. A színhely: egy nyári, naftalinillatú pesti lakás. Ebben zajlik le gyors egymásutánban az urnó, a szerető, a férfi és az após tilos szerelmi ügye. Sőt némelyiknek kettő is. Nagyon mulatságos módon bogozódnak össze ezek az ügyek, oly súlyosan, hogy végül egymást sem tudják megkülönböztetni egymástól és egy „délutáni primadonnát” férfinak néznek és viszt. Ez a fantasztikus elem ugyan kissé a bohózati mértéken túl is elhíhetetlen, de ami fő, végül közmegelegedésre bonyolódik le minden és vígan mehetünk a zöldbé, uborkasalátára. A részletek igazán elmések, mulatságosak és egy-egy Heltai-ötlet biztosan talál, mint a Haubitz-golyó.

Azonfelül Heltai-versek is vannak itt, kedves és elmés versek, melyekhez a mindig invenziózus és mindig ötletes Szirmai Albert irt kótát. Kuplékat, melyek Varsányi, Kornai Berta, Vendrei és Tapolczai ajkáról kelvén szárnyra, a népszerűség igézetét hordozzák és mindjárt biztos programot is szolgáltatnak a nyári vendéglők czigányzenekarainak. A darabban még Hegedűs, Sarkadi és Kiss Irén játszanak. Mind mulatságosan. A közönség minden ötletet kítő derültséggel honorált és a máshonnan is népszerű szerzőket sokszor a lámpák elé tapsolta. (B-s.)

(*) A Városligeti Nyári Színház. A Városligeti Nyári Színházban ma este a „Tötlegény Amerikában” című bohózatot mutatták be. A czimszerepet Ferenczy Károly játszotta.

(*) Az ember tragédiája a Népszínházban. Az ember tragédiájából a Népszínházban már megkezdődtek a zenés összpróák. Madách műve nagy zenei apparatussal kerül színre, amelynek kiemelkedő momentumai Luczifer kiátkozása a mennyből és a londoni temető. Az eddigi berendezésektől eltérőleg ugyanis Luczifert kilökik a mennyből s az első kép hatalmas végső sorait a bukott angyal a csillagos égbolt felé dörög, mely mindörökké bezárult előtte. A londoni temető jelenetében, ahol eddig az egyes alakok sétálva mentek be sirjukba és sétaközbe mondották el versikéiket, az egész londoni tömeg egy nagy sir szélén kuporgva várja a halálát, fölöttük a halál rejtelmesen villogó kaszája s egy „danse macabre” hangjai mellett zuhannak a sirba. Adám és Éva ábrázolói Beregi Oszkár és Tóvölgyi Margit már e hét végén Budapestre érkeznek s a jövő héttől fogva részt vesznek a próbákban.

(*) A Vígshízház jövő hetét Heltai Jenő új énekes bohózata, a Naftalin dominálja, amelyet a két pünkösdi estén és azután minden második nap: szerdán, pénteken és a következő vasárnap is játszanak. A hét többi napján a játékrend legsikeresebb eredeti újdonságai osztozkodnak olyformán, hogy kedden a Tanitónót adják, csütörtökön és szombaton pedig a Tatárjárást ismétlik. A szombati estével a Tatárjárás elérte az ötvenedik előadás jubileumát.

(*) Otero visszavonul. A tüzes szemérről, gyémántjairól és kalandjairól híres Otero visszavonul a színpadi diadalok mezejéről. Így mondta ezt ő maga a World egyik munkatársának. És arra a kérdésre, hogy mi készítette erre a lépésre, azt felelte, hogy Madrid után vágyik, mert Madridban sok a virág és gyakori a bikaviadal. Virágot fog nevelni és egy bikaviadalt se fog elmulasztani. A nagyon indiszkrét újságíró azt is megkérdezte, hogy mi a finom arcbőrének titka s hogy hány éves. Az elsőre azt felelte: a hideg vízzel való mosdás és a masszázs. Aztán elnevette magát:

— Hány éves vagyok? Az egyik azt mondja tizennyolc, a másik — ötven. Az igazság... hogy e napokban multam huszonhat éves.

(*) A Müpártoló Egyesület tegnap tartotta meg Hauszmann Alajos elnöke alatt idei művásárlását Bruck Miksa festőművész, egyesületi igazgató műtermében. A vásárló bizottság, tagjai között karácsonykor leendő kisorsolásra, körülbelül ötezer korona értékű műveket vett meg. A vásárlással kapcsolatosan megemlítjük, hogy az egyesület immár huszadik esztendeje áll fenn s e hosszú idő alatt úgy erkölcsi, mint anyagi támogatásával hathatósan hozzájárult a magyar képzőművészet fejlesztéséhez. Az egyesületnek tagja lehet bárki. Tagul Bruck Miksa festőművész, igazgatónak a Munkácsy-utca 14. szám alatti műtermében lehet jelentkezni.

(*) A Magyar Színház pünkösdi bote. A Magyar Színházban e hetét is természetesen Rostand nagy-sikerű műve, a Sasfók dominálja. A világhírű dráma, amely eddig harminczhét előadást ért meg a Magyar Színházban, hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton kerül színre. Csütörtökön és vasárnap Földes Imre szenzációs drámáját a Császár katonáit adják ötvenkilenczedszer és hatvanadszor.

(*) A 100 év múlva című revü a Király Színház jövő heti műsorán is egyedül szerepel. A pünkösdi ünnepekben lesz két délutáni előadás is: vasárnap a Dollárkirálynő kerül színre, míg hétfőn a Drótos-tót adják. 14-én, vasárnap délután rendkívül olcsó (koronás) helyárakkal Rákosi Szidi színésziskolájának növendékei tartanak előadást a Király Színházban. Színrekerül a Szulamit című daljáték.

(*) Kabarés jutalomjáték. A Népszínház-Vigopera műszaki személyzetének jutalomjátéka e hó 18-án, csütörtökön délután 3 órakor lesz. Színre kerül ez alkalommal a Szökött katona, a női főszerepben Ledovszky Gizellával. Az előadás után nagyszabású kabarét lesz a legkiválóbb fővárosi művészek és művésznők közreműködésével. Az állandó tiszteletjegyek érvényesek.

(*) Az országos zeneakadémia operai növendékeinek évváró vizsgálatát június 11-én, csütörtökön este fél 8 órakor tartják meg az Operaházban mélyen lezállított árak mellett. A Fra Diavola, a Bajazzók, a Gioconda, a Mari az ezred leánya és a Mignon című operákból kerülnek színre egyes jelenetek. A tanfolyamot végző növendékek, akik ez estén fel-lépnek: Haselbeck Olga, Oberna Mária, Sziráki Dóra és Vásárhelyi Terka.

(*) A budai nyári színházban pünkösdi kettős ünnepén összesen 4 előadás lesz. Holnap, vasárnap délután a Gül-Baba, este a koldusgróf, hétfőn délután János vitéz, este a szép Darinka van műsoron. Kedden a Mignon operának lesz a negyedik előadása. Pénteken Szigeti József „Nőemancipáció” című énekes bohózatát ujtják föl. Szombaton a „Carmen” operát adják az idén először. A színház legközelebbi újdonsága „A komédiások” (Cousin Bobby) című nagyszabású operette lesz, melynek zenéjét Mil-lőcker irta.

(*) A Városligeti Színház pünkösdi előadásai. Pünkösdvásárnap és hétfőn négyszer adják — dé-lután fél- és este rendes helyárakkal — Ferenczy Ká-rolv és F. Sziklay Szerén felléptével „A töt legény Amerikában” című bohózatot. Csütörtök felelevenit-tik Zihrer gyönyörű zenéjű operettjét, „A svihá-kok”-at. Nagy gonddal készül a színház személyzete Hervay Frigyes „A pesti amazonok” című újdonsá-gára, melyre az igazgatóság Medgyaszay Vil-mát, a kitűnő primadonnát szerződtette.

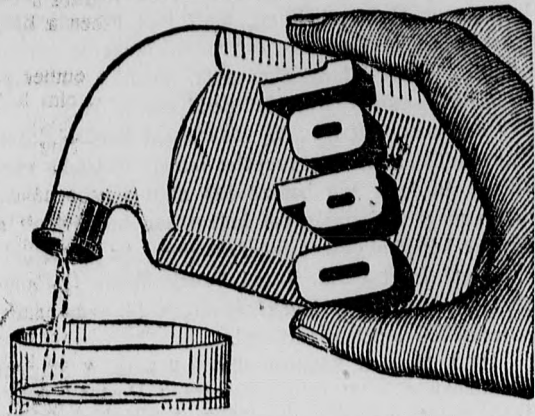
(*) Az Uránia Színházban ez lesz az utolsó hete ebben a színházi évadban. Műsoron a régi darabok java szerepel, így: „Rendnek muszáj lenni”, „Velen-ce”, „Szerlem története”, „Éjfél nap országá”, „A ló”, „A tenger”. Jóformán valamennyi új mozgatóny-kép felszereléssel kerül a közönség elé, sőt Dessewffy Arisztid „Velenze” című darabja teljesen új átdol-gozásban, új képekkel, új szöveggel és új mozgók-kal.

(*) Évváró hangverseny. A „Lovas-féle Zene-konzervatórium” e hó 7-én, vasárnap délelőtt fél-tizenegy órakor az intézet nagy hangversenytermé-ben (Andrássy-ut 67. I. em.) évváró hangversenyt tart. Belépő-díj niúcsen. Pontos megjelenés kéretik.

6 **visit Fénykép 1 f50**
HUNNIA FÉNYKÉPÉSZ.
 BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
 Használata valódi áldás gyomorbajoso-knak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz
 az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt tel-jesen rendbe hozza
 His ávcr 40 mlér.
 nagy ávcr 60 mlér.

Aki az Odott kövekezélsen mindennad használja, az a tudomány mai állása szerint a képzelhető legjobb fog- és szájjapolást gyakorolja.

FŐVÁROS.

(A főváros közgyűlése. A jövő szerdára — június 10-ére — kitűzött rendes közgyűlés főbb tárgyai a következők: Előterjesztés a m. kir. állami gyermekmenedékhely megőrzése céljára terület átengedése iránt. — A budapesti asztalosipar terület védősége alatt álló anyagtárház-szövetkezet kérvénye a X. ker. Temető-dűlőben fekvő telek egy részének a bérbeadása iránt. — Előterjesztés az Allatkert végleges berendező-tervének a megállapítása és a szükséges költség fedezete ügyében. — A főváros kezelése alatt álló alapok készpénzeinek gyűmölcsöző elhelyezésére alkalmas pénzintézetek kijelölése. — Előterjesztés a VII. ker. Erzsébet-sugárut ügyében. — A X. ker. új izraelita temető megőrzése. — A tanács előterjesztése a Budapesti magyar forgalmi bank r.-t. zálogizletére létesítendő biztosíték és a szedhető kölcsön díj ügyében. — A Budapesti Polgári Lövész-Egyesület kérvénye, lövődíjak adományozása iránt. — Előterjesztés a községi lóvágóhídon szükséges megőrzések ügyében. A sertésközvágóhídi mellékterményeket értékesítő szövetkezetnek a sertésközvágóhídi bélműsor használati díja ügyében hozott tanács határozat ellen beadott fellebbezése. — Előterjesztés a fővárosi alkalmazottak 1907. évi karácsonyi segélyének a fedezete ügyében. — Előterjesztés a mérnöki hivatalnál és a központi számvevőségél alkalmazott ideiglenes műszaki személyzet illetményeinek a fedezete tárgyában.

(Az Erzsébet-sugárut. Az Erzsébet-sugárutnak évek óta vajdó ügye végre a megvalósulás stádiumába lép. A főváros törvényhatósági bizottsága a szerdai közgyűlésen foglalkozik a kérdéssel. A főváros tanácsa az illetékes szakforumok véleményének meghallgatása után a következő javaslatot teszi:

A tanács a maga részéről azon meggyőződésben van, hogy legelső sorban is az a feladat, hogy a VII. kerület beépített belső részének azon részén kell segíteni, amely a Király-utca, Károly-körút, Rákóczi-ut és Erzsébet-körút által határoltatik és amelynek belső ut- és utcarendszere oly zavart, hogy már ezen oknál fogva is méltán magára kell, hogy vonja a közhatalóság gondoskodó figyelmét. Ehhez járul még az is, hogy ezen városrész zavart uthalálzata nemcsak közlekedési és forgalmi szempontból, hanem szépségi és mindenképpen közegészségi szempontból eshetik komoly kifogás alá, mert az egymást elkerülő, tehát átmenő forgalmat nem biztosító sikkatörseirű utcák az ő zsufolt ócska házaikkal, amelyek sokaságába a napfény alig hatolhat be, minden ragály és járvány felvételére alkalmasak. Ennek fogva tehát a tanács készséggel támogat minden olyan kezdeményezést, amely azt célozza, hogy ezen szomorú állapotok megszüntetessenek és ezen városrész is egészséges, szép és közlekedésre teljesen alkalmassá tétessék. Ezen cél lebegvén a tanács előtt, nagyon természetes, hogy az indítványban jelzett Erzsébet-sugárut létesítésének eszméjét is tisztán és egyedül a fentebb előadott szempontokból vizsgálhatja és ennél fogva ezáltal melőzendőnek tartja az indítványba hozott Erzsébet-sugárutnál esetleges távorgalmi célok elérését és nemalán az ezen cél szem előtt tartásával járó méretezést. A tanács nagyban és egészben a tanács III. ügyosztálynak a középítési bizottmány által pártolt előterjesztése alapján állván, a maga részéről is kívánatosnak, sőt szükségesnek tartja azt, hogy a fentebb körülírt városrész a Központi városház Károly-köruti homlokzatának központjából kiindulólág

az Erzsébet-körutig egy megfelelő széles uttal át-törőssék és az indítványt ily értelemben pártolva, azon javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy határozatilag mondja ki azt, hogy a Központi városház Károly-köruti homlokzatával szemben egy az Erzsébet-körutig futó széles ut megnyitását szükségesnek tartja és felhívja a tanácsot, hogy ezen ut létesítésére vonatkozólag az összes részletes műszaki felvételeket és terveket haladék nélkül minden irányban kiterjedőleg dolgoztassa ki és a végrehajtásra alkalmas munkálatokat a végrehajtás elrendelése végett terjeszse a közgyűlés elé.

(Uj szemészeti és idegkörtani klinika. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter ma leiratot intézett a székesfőváros hatóságához, amelyben az új szemészeti és idegkörtani klinika építendő engedélyének a sürgős megadását kéri. A miniszter nagy súlyt helyez az engedélynek azonnal való megadására, hogy a klinikát az 1909-ben Budapestre összehívott nemzetközi orvosi kongresszuson már be lehessen mutatni.

(A főváros alapítványi helyei a kereskedelmi akadémián. Budapest székesfőváros tanácsa az adományozása alá eső s a budapesti kereskedelmi akadémia felső kereskedelmi iskolájánál betöltendő 12 fővárosi, egy Ferencz József és Erzsébet és egy Deák Ferencz nevet viselő alapítványi, összesen tehát tizenhárom tandíjmentes helyre nyilvános pályázatot hirdet. Pályázi lehet 1908. július 11-ig. (Központi Városház, I. em. 10.)

A számvevőség által betervezett kimutatás alapján tisztelettel javasolja a tanács, hogy az 1908. évre a gyűmölcsöző pénzkészletek elhelyezésére alkalmas pénzintézetekül a következő intézetek jelöltesse ki: a Pesti Hazai Első Takarékpénztáregyesület 11,398.900 korona erejéig, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár 3,937.500 korona erejéig, az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár 7,613.421 korona erejéig, a Magyar általános Takarékpénztár R.-T. 4,491.157 korona erejéig, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 16,750.000 korona erejéig, az Első Magyar Iparbank 1,242.550 korona erejéig, a Magyar Leszámitoló és Pénzültóbank 11,679.987 korona erejéig, a Magyar általános Hitelbank 23,366.217 korona erejéig, a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön R.-T. 2,877.598 korona erejéig, a Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság 2,943.750 korona erejéig, a Hazai Bank Részvénytársaság 7,576.489 korona erejéig, az Országos Központi Hitel- és Pénzügyi Társaság 2,657.333 korona erejéig, a Budapest Erzsébetvárosi Takarékpénztár 1,088.780 korona erejéig, a „Hermes” Magyar Általános Váltóizlet Részvénytársaság 621.250 korona erejéig, a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság 6,682.500 korona erejéig, a Magyar Jelzálog Hitelbank 12,950.000 korona erejéig. A főlírt intézeteknél tehát összesen 117,877.532 korona lenne elhelyezendő.

(Felvilágosító közegek az előjáróságoknál. Dr. Feleki Béla fővárosi bizottsági tag ma a következő indítványt nyújtotta be Fülepp Kálmán főpolgármesterhez:

„Mondja ki a közgyűlés, hogy minden kerületi előjárásnál egy, a fogalmazói szakhhoz tartozó és arra képes tisztviselőt megbiz azzal, hogy a közhírré teendő napokon és hivatalos órák alatt a hivatalhoz fordulónak közigazgatási és jogügyekben felvilágosítást ad arra nézve, hogy melyik hatósághoz forduljanak, az illető hatósághoz szóló kisérő levéllel ellátja őket és esetleg kitanítással szolgál szegényvédelem igénybevételére nézve.”

Megokolás: A székesfőváros területén már régebben működik a „Jogvédő egyesület vagyontalanok részére”, mely az indítványban megjelölt célból alakult; azonban tagjainak minden buzgósa daczára, mert a szükséges anyagi eszközök rendelkezésére nem állanak, mert hivatalos helyiségének központi elhelyezésénél fogva éppen azok nem vehették igénybe, akik arra legjobban rászorultak, intenzívebb tevékenységet kifejteni nem tudott; ennek az intézménynek működését akarja kiegészíteni az előjáróságoknál szervezendő felvilágosító szolgálat, melyből később a kerületi előjáróságokkal összekapcsolt néphivatalok kifejlődhetnek. Az indítvány megvalósításával az ingyenes jogvédelem átvitelték a jótékony mezejéről a községi szociálpolitika körébe. Minthogy a lakosságnak minden egyes felnőtt tagja gyakran van abban a helyzetben, hogy a kerületi előjáróság hivatalos helyiségeiben megjelenjen, a hatósági jogvédelem igénybevétele általánosabb lesz, mint az eddigi jótékonyági alapon s azonkívül, mint minden helyes szociálpolitikai reform, ez is fokozni fogja a szegényebb osztályok bizalmát a fővárosi hatóságok iránt. Talán felemlíthető még az a szempont is, hogy a felvilágosító szolgálat létesítésével a hivatalok felesleges és célra nem vezető, emellett időt rabló kérdézősködésektől felmentenek. Az ily községi felvilágosító organumok Németországban nagy számmal léteznek és utabban Ausztriában is létesítettek és a legszebb sikerrel működnek.

Fürdőidényre

legnagyobb választékban kaphatók

Fürdőruhák:

Hölgyek részére orosz szabással frt 3, 3.50 és feljebb.

Leánykák részére 11 éves korig frt 1.75 2.— és feljebb.

Uszóruhák és nadrágok

Felnőtteknek uszóöltönyök —.80 —.85 —.95 kr. és feljebb

Fiuk részére uszó öltönyök —.50 —.55 —.60 kr. és feljebb

Uszónadrág, kivágott szab. —.20 —.30 —.40 kr. és feljebb.

Kertész Pál

divat-nagyáruházában

Rákóczi-ut 40.

(a Népszínházzal szemben)

Telefon 46-79 Telefon 46-79

Fürdő-köpenyek

Óriási választékban hölgyek, urak és gyermekek részére, kitűnő frottir-kelméből készitve elegánsan diszitve, forint 3 50 4. — és feljebb

A szegény asszony meséje.

(Az amerikai „Suso”-ból.)

Mies Betty

Tavaszi volt — az erdőn szerelmi dalba kezdett két nagy szarvasbogar.
Egy szegény dokkmunkás felesége ment arra, felszedte őket és hazavitte.
Olyan a hangjuk, mint egy kis gép kattogása, — gondolta boldog képzelődésben a szegény asszony — hadd higgyek a szomszédaim, hogy nekem is van „World” vibratós massage apparátusom, mint nekik.
Persze, senki sem hitte, hiba berregtek a bogarak, az asszony csunya és rúncos maradt.
Sétájuk közben arra vetődtek Mr. Breitfoord és leánya Miss Betty, hallották az emberek gonyó lödését, megszánták a szegény asszonyt, és zóra reggelenkint nem a szarvasbogarak, hanem egy igazi kis vibratós gép zakatolása hallatszik ki az ablakon.

A „World” vibratós massage apparátus már Magyarországon is kapható, az Amerikai Porcella Póder Részvénytársaság magyarországi főképviseleténél, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1.
Ára: 20,—, 40,—, 100,—, 300,— és 500,— korona.
Ismeretelő-füzet már magyar nyelven is megjelent.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Siremlék Szabó Miklósnak. A Kuria közelben elhunyt elnökének fia gyönyörű művészi siremléket állított atyja sírja fölé. Az emléket Strobl Alajos szobrász már mintázta s azon életnagyságban a gyászoló Juszticiát ábrázolja a mérleggel és pallossal kezében. Bánatos arckifejezésével igen szépen fejezi ki a művész azt a gondolatot, hogy az Igazságnak egy hü katonájával kevesebb van. Az emléket bronzba öntik s a halottaknak még az idei ünnepén fölavatják.

§ A június havi esküdtzéki tárgyalások sorrendje. A budapesti büntető törvényszék esküdt-bírósága június hóban a következő ügyeket tárgyalja: június 9-én Coronisu Virgil izgatási, június 10-én Csotai János szándékos emberölési, június 11-én Horváth Elemér rágalmozási, június 12-én Pap György szándékos emberölési, június 13-án Paskuj Antal és társai becsillestérségi, június 15-én Obuch András izgatási, június 16-án Szabó Zoltán izgatási, június 17-én Zsák József izgatási, június 19-én Schwarcz Richard izgatási, június 20-án Gajári Ödön rágalmozási, június 22-én Nagy Kálmán rágalmozási bűnügyeit.

§ Egy báró üzemel. A Moltke—Harden-pör perverzításainak immár párja is akadt. Egy magyar mágnásról derült ki olyan fajtalankodás, amely világbotrány hőisévé avatta Eulenburg herceget. Az illető báró Wittenberg Mór. Már az elmúlt esztendőben is meggyúlt e miatt a baja a hatóságokkal. Dr. Hegedűs Sándor fogorvos Erzsébet-köruti lakásán volt találkaja a fogorvos egyik alkalmazottjával, de az áldozatnak szánt ember az ablakon át menekült el a beteg hajlamu báró elől. Ekkor nem lett a dolognak semmi komolyabb következménye. Beszűgés következtében a rendőrség újból figyelmes lett báró Wittenberg Mór üzemelére és detektíveket küldött ki. Az egyik detektív rövid idő múlva meggyőződött arról, hogy a báróról szóló mendemondák mindenben fedik a valóságot. Ezen az alapon indult meg a nyomozás, amely három médiumot is kiderített, kik azonban még a vizsgálat folyamán ismeretlen helyre távoztak és így nem voltak felelőségre vonhatók.

A báró hazudni nem akarván, a vallomástélt egyszerűen megtagadta, egy szót sem szőlt az ellene emelt súlyos vád ellen. A báró konok hallgatása mit sem használt, mert a tanúk igen súlyosan vallottak ellene, de meg a feljelentő is elmondott mindent. A detektívnek már rövidebb idő kellett a megfigyelésre, de azért sokkal részletesebben adta elő azt az elkövetett fajtalanyságot, amely évek óta egyedüli szórakozását képezte a gazdag mágnásnak.

Az ügyet ma tárgyalta Benke járásbíró. A báró ügyvéd nélkül jelent meg a büntetőjárásbíró előtt. Nem akart úgy látszik a dologról tárgyalni senkivel.
— Mit hoz fel a védelmére? — volt az utolsó kérdése Benke járásbíróknak.

— Semmit.
Tíz perc múlva Benke járásbíró kihirdette az ítéletet.

Halálsápadtan hallgatta végig a báró az ítéletet, amely őt természetellenes fajtalankodásért egy havi fogságra ítéli.

Az indokolásban kimondja a bíróság, hogy a bün-

etés kimérésénél enyhítő körülménynek csupán a vadlőtt büntetlen előéletét tudják, súlyosítónak azonban azt a körülményt, hogy előkelő származásu, aki hivatalba lenne a közérkölcök felett örködni, továbbá a vétség elkövetésének módját, annak hosszú időn keresztül való üzését és tagadását. Ezért kellett e szigorú büntetést kimérni.

§ A háról rablógyilkosság. Déván ma fejezték be a háról rablógyilkosság pörének tárgyalását. Mult év december 8-án Háró községben Markot Sándorné gazdag özvegyasszonyt lakásán halva találták. A hulla nyakán fojtogatás nyomait konstataáltak. Kezdetben a nyomozás eredménytelen volt, mígnem feltűnt, hogy az özvegy szomszédságában lakó Muntján Ágoston oláh cigány családja feltűnően költökezik. A csendőrség megfigyelte Muntjánékat, kik Romániába akartak szökni, de a szurdoki szorosban elfogta őket a csendőrség. A mai főtárgyaláson Muntján Ágoston és felesége töredelmes vallomást tettek. Elmondták, hogy gyakran bejártak az öreg asszonyhoz és látták, hogy mindig sok pénze van. Muntjáné említette a férjének, hogy a pénzt meg kell nekik szerezniök. Férje végre beleegyezett és december nyolczadikán este átmentek az özvegyhez, kit ágyban fekvé találtak, egy darabig beszélgettek vele, majd megrohanták s míg az asszony lefogta, férje kézzel megfojtotta. A szekrényből 254 koronát raboltak ki. Az esküdtek mindkettőt bűnösnek mondták ki a gyilkosság és rablás büntetében és a töredelmes vallomást enyhítő körülménynek véve, a törvényszék mindkét vádlottat életfogytig tartó fegyházra ítélte.

§ A Sándor-utcai gyermekgyilkosság. Pár nappal ezelőtt a rendőrség letartóztatta Marmorstein Éva cselédeleányt gyermekgyilkosság miatt. Marmorstein Éva hosszú idő óta áll Deutsch Jakabné szolgálatában, akinek a Sándor-utca 17. számú házában kilőzője van s mellékfoglalkozásként szobaurakat is tart. Marmorstein Éva bűnös viszonyának következményét megölte s a pinczében elásta. A bűnös cselédeleányt ma hallgatta ki dr. Kiss István vizsgálóbíró s a kihallgatás után elrendelte ellene a bűnvizsgálatot gyermekölés büntetéseért a vizsgálati fogsággal együtt. Marmorstein Éva védelmével mai kihallgatásakor dr. Gleichmann Lajos ügyvédet bízta meg.

§ Hivatalvizsgálat. A budapesti kir. büntető törvényszék vizsgálóbírói osztályán, mely a három vizsgálóbíróból és a hozzájuk beosztott öt albíróból, valamint a megfelelő számú jegyzői és kezelői személyzetből áll, az összes bírói és egyéb személyzet ügykezelésére kiterjedő előírt félévi elnöki felügyeleti vizsgálatot az egyéb elfoglaltsága miatt elfoglalt Zsitvay Leo elnök megbízásából most Sárkány Lajos bíró, az esküdtbírói helyettes-elnök végezte el ezen a héten. Ugyancsak ma végezte be hivatalvizsgálatát a budapesti büntető járásbírósnál dr. Bakonyi Kálmán kir. táblai bíró is, aki a lefolytatott vizsgálat eredményéről terjedelmes jelentésben számolt be.

§ Sikkasztó ügyvédjelölt. Dr. Hédervári Lehel országgyűlési képviselő és ügyvéd úpesteri irodájában volt alkalmazva két évvel ezelőtt Geiringer Mór ügyvédjelölt. Principálisra vakon bízott benne s mikor egyik kliense 2400 koronát adott az ügyvédnek, hogy abból perbeli ellenfelét elégítse ki, Hédervári átadta a pénzt Geiringernek azzal, hogy vigye el az ellenfél ügyvédjének, dr. Totis Vilmosnak. Geiringer magához vette a pénzt, távozott az irodából s egy óra múlva szabályszerű nyugtával tért vissza, amit Hédervári nyugodtan tett el kliense aktái közé. Néhány hét múlva aztán kiderült, hogy Geiringer a saját céljaira fordította a pénzt. Hédervári nem csapott lármát, kifizette újból az elsikkasztott összeget. Geiringerrel pedig megegyezett, hogy havi 100 koronás részletben fogja neki azt visszafizetni, fe-dezetül pedig jó kezesekkel váltót ad. A váltón Geiringer atyja, Geiringer Lajos és sógorai, Schulhof Gábor mérnök és Dávidovics Sándor orvos nevei voltak. Hédervári rég leszámította a váltót s miután a hűtlen ügyvédsegéd nem fizette a havi részleteket, a bank peresítette a váltót. Ekkor újabb meglepetés érte Hédervárit. Kiderült, hogy a váltón levő aláírások is hamisak s hogy Geiringer atyja és sógorai nem bíztak meg senkit aláírásuknak a váltóra való eszközésére. Dr. Hédervári Lehel most már okirathamisításért jelentette fel Geiringert, akit a törvényszék hét havi börtönrre ítélte. A kir. Tábla helybenhagyta az ítéletet. A kir. Kuria Bömsches Gyula elnöke alatt

tegnap foglalkozott ez ügyben benyújtott semmisségi panaszokkal s dr. Weisz Ödön védő indítványára megsemmisítette az elsőfoku ítéleteket és utasította a kir. Táblát, hogy a védelem által kívánt keretben a bizonyítást egészítse ki s hozzon új ítéletet.

§ Előleg a boldogságra. Nős, családos ember léte-re Schneider Pál asztalossegéd udvarolni kezdett Józsa Anna cselédeleánynak, akiről tudta, hogy néhány száz korona megtakarított pénze van. Hogy ezt megszerezze, elhagyta feleségét s gyermekét s Józsa Annával — akinek házasságot ígért — közös háztartásra lépett. Rövid idő alatt rábeszélte a leányt, hogy költözködjönek ki Morvaországba, ahol ő majd munkát kap. A leány hitt szavainak s 314 korona pénzt átadta a „völegényének” megőrzés végett, míg ő barátaitól elbucszik. Schneider Pál ezzel a pénzzel nyomban megszökött. A faképnél hagyott „menyasszony” feljelentésére Schneidert letartóztatták s közel három havi fogság után ma vont a felelőségre a büntető törvényszék család büntetéseért. A tárgyaláson a vádlott beismerte, hogy házasságot ígért a leánynak s hogy ennek 40 koronájával megszökött. Azt azonban tagadta, hogy 314 koronát adott volna neki a panaszosnő. A lefolytatott tárgyalás után, mikor már a bíróság ítéletet akart hirdetni, váratlan fordulat történt. A panaszosnő kijelentette, hogy panaszát visszavonja s nem kívánja a vádlott megbüntetését. A magánvádra üldözendő családi ügyben a panasz visszavonása folytán a bíróság ezután megszüntette a további eljárást.

KÖZGAZDASÁG.

A munkaadók szervezkedéséhez. Jelentették tegnap, hogy Kornfeld Zsigmond elnöke alatt megalakult a Magyarországi Munkaadó Szervezet Központja, mint önálló testület. A hír közgazdasági körökben igen jó hatást tett, mert a legutóbbi időben a munkások között ismét izgatások folytak a könynyelmű hatalmi sztrájkok érdekében s így tartani lehetett attól, hogy az idej — amugy sem túlságosan kedvező — ipari termelés folytonossága ismét megszakad. A központi szervezet létesítése a termelés folytonosságának egyik látható biztosítéka lesz. Értethető meglepetést kelt tehát a Gyáriparosok Országos Szövetségének ma kiadott kommunikéje, amelyben a következő nyilatkozatot teszi:

„A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége, mely már két év előtt előkészítette a szervezkedés alapjait s azóta a kérdést napirenden tartja, május 26-án megalakította az értekezleten képviselt iparágak egyhangú határozatából a Munkaadó Szervezet Szakosztályát. Miután a gyáripar szervezkedésének ezen meglevő kereteit a Szövetség tagjainak közkívánata szerint továbbra is fenn akarta tartani s mert a Szakosztály ugy a hozzácsatlakozott tagoknak, mint minden hozzáfördülő ipari érdekeltségnek idevágó érdekeit a legteljesebben istápolja: minden félreértés kikerülése végett — a több oldalról hozzáintézett kérdésekre — kijelenti a szövetség vezetősege, hogy sem a szövetség központja, sem vidéki szervezetei, sem a szövetség szakosztályai, tagjainak szolidaritásán alapulva — egyetlen újabb központi szervezkedéshez sem csatlakozott.”

Ez a nyilatkozat nem mond kevesebbet, mint azt, hogy nyíltan szakadás történt a munkaadók között olyan kérdésben, amely éppen egyesíteni lett volna hivatott őket. Szomorú jelenség ez, amely még szomorubbannak látszik akkor, ha a kulisszák mögé tekintünk. Miről van ugyanis szó? Arról, hogy az összes magyar munkaadókat egyesítsék a termelés folytonosságának biztosítása érdekében. Az előkészítési munkálatok több helyen folytak, míg a vezető szerep az Országos Iparegyesület és a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége kezében volt. Mind a két testület külön-külön és egymásiránt nagy adag féltékenységgel dolgozott. Pedig célban egyet akartak s jóformán ugyanazon eszközöket is. Eltérés jóformán csak abban volt köztük, hogy az egyik párt, az Iparegyesületi, egészen független központi szervezetet akart, a másik párt pedig, a Gyáriparosok, a MGyOSz kebelében akart egy szakosztályt e célra. E miatt a két főcsoport ellenségeskedett, aminek természetesen maga az ügy vallotta kárát. Mindazonáltal érthetetlen az egymással szemben való merev és rideg magatartás. Erthetővé lesz azonban akkor, ha megtudjuk, hogy személyi érdekek moz-

Amerikai jéggel hűtött etterem

Aczél Gambrinus Nagyvendéglője

Szalmaözvegyeknek !! Ebéd Table d'Hote 2 korona, egész nyáron nyitva.

gadják a dolgokat. Harcz folyik az elnökségért. Ki legyen az elnök? Az egyik csoporté-e, avagy a másiké? És ezért, a személyi érdekekért, nincs most egységes szervezete a magyar munkaadóknak. Ez pedig baj, mert nem egy-egy érdekcsoport ügye a szervezkedés szükségessége, hanem az egész magyar gazdasági életé, amelynek létérdeke az, hogy az osztrák verseny ellen vívott nehéz harcában ne kösse le erőinek javát, a könnyelmű és a hatalmi sztrájkok ellen való örökös küzdelem. Győzzön a magyar munkaadók között a kölcsönös belátás érzése s féltetve a személyi érdekeket, egyesüljenek annak a nagy nemzetgazdasági célhoz, szolgálatában, amit a termelés folytonosságának biztosítása fejez ki.

A Görögországgal kötendő kereskedelmi szerződés tárgyaiban a m. kir. Kereskedelmi Muzeumban dr. Kovács Gyula igazgató elnöke alatt ma értekezlet volt, melyen a Görögországgal már rendes üzleti összeköttetésben álló cégek részint írásban, részint élőszóval előadták, hogy a Görögországgal kötendő kereskedelmi szerződésre nézve mik volnának az óhajaik. Vutskuts Miklós fővármázi fővámellenőr, a Kereskedelmi Muzeum vámiügyi előadója felsorolta mindazon árukat, amelyeket Görögországban elhelyezhetünk, vagy onnét első kézből beszerezhetünk. Ismertette a görög autonóm és szerződéses vámok jelentőségét és a görög vámkezelési módszert. Ezután az illető kiviteli cégek megjelent képviselői sorra előadták, hogy nézetük szerint milyen vámtételek mellett foglalhatna tért a görög piacra a magyar liszt, a papír, a dynamok és elektrotechnikai cikkek, az agyagáruk, a keményítő, a vegyszert cikkek, a petroleum, az izzólámpák, a gépek és motorok, ötvösmunkák, kalapok, írószerek, üvegáruk stb. Többen más kapcsolatos kérdéseket is hoztak szóba.

Az új kölcsön. Az új kölcsönt ma aláírták, de a Hitelbank csak hétfőn teszi közzé a kölcsön kibocsátásának feltételeit.

Az OMKE. tolnamegyei kerülete. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés tolnamegyei kerülete tegnap tartotta meg az évi közgyűlést. Szekszárdon Leicht Lajos elnöklésével. D. Müller Ferenc kerületi titkár terjesztette elő az évi jelentést, amelyben biztatónak jelzi a vármegyei utahálózat kiépítését, a baja-báttaszéki hid építését, a báttaszék-dombovári vasut elsőrangúsítását, továbbá a báttaszék-dombovári rövidesen beillesztendő harmadik vonatrát, ugyszintén a megyei telefonhálózatnak közeli létesítését. A közgyűlés a jelentést egyhanglag tudomásul vette.

Szétbomlik a műtrágya-kartell! Tudvalevő, hogy az osztrák és magyar műtrágyagyárak kartellje az év elején feloszlott s nyolcz magyar műtrágyagyár két osztrák gyárral megalakították a Műtrágyagyárak Értékesítő Szövetkezetét, melynek igazgatósága rayonokba osztotta be az ország területét és az egyes gyárak között kontingentálta a szállítandó műtrágya mennyiségét. Eddig rendben is lett volna a dolog, s a magyar gazdaközönség bőrére szövetkezeti czéger alatt működött volna új köntösben a kartell tovább is. Kiváltképpen a dunántúli gazdák huzták volna az új kartell működése révén a rövidebbet, mert az osztrák műtrágyagyáraknak nagy előnye, hogy közel fekszenek Magyarországon északnyugati határához és olcsóbb fuvardíjakkal szállíthatók a műtrágyát, mint a magyar gyárak. Ennek a versenynek megtörésére alakult az értékesítő szövetkezet, melynek főbomlása azonban biztosra vehető. Ugyanis magyar kézre jutott a Johann Heilinger et Co. bécsi czég deutschwagrami gyára, mely kénsavon kívül mintegy 2400 waggon szuperfoszfátot állít elő évente és termelésének jelentékeny részét Magyarországon helyezi el. Az említett vállalatot — mint ismeretes — a „Hungária” műtrágya-, kénsav- és vegyi ipar r. t., a „Klotild” első magyar vegyi ipar r. t. és a „Danica” vegyi ipar r. t. együttesen megvásárolták. A vállalat, mely Budapesten székelő magyar részvénytársasággá fog átalakítani, ezentúl első sorban az osztrák piac számára fog dolgozni és ezért bécsi irodáját továbbra is fentartja. Ez a körülmény azonban azt igazolja, hogy a magyar részvénytársaság bécsi irodája ezen-

tul is fentartja dunántúli összeköttetéseit és így a szövetkezeti czéger alatt működő magyar műtrágya-kartell főbomlása biztosra vehető, mert a bécsi czég bekerülvén a kartellban álló szövetkezetbe, részt kell juttatni neki is a kontingensből, ami a szövetkezetben levő többi magyar gyárak oly megerősítésével járna, amit a mostani nehéz viszonyok között el nem bírhat. Inkább szétugranak tehát, sem hogy a szövetkezet semmi előnyt nem nyújtó működésére a saját zsebükből ráfizessenek.

A német tőzsdetörvény végrehajtása. Egy évi vajudás után végre az új német tőzsdetörvényt életbe léptetik. A német birodalmi tanács most rendeletileg szabályozta a berlini terménytőzsdén közvetített eladásokat. A szabályzat mindenekelőtt megállapítja, hogy csak jó egészséges áru szállítható. A szállításnak a felek által megállapított hónapon belül az eladó által választott időpontban kell történnie. A teljesítés helye Berlin. Csak olyan áru szállítható, amely előzőleg három, ezen czélra kijelölt és megsejtett szakértő által megvizsgáltatott és szállíthatónak elismertetett. Ha ezen vizsgálat buza, rozs, zab, vagy tengeri tonánként két márkáig terjedő értékkülönbötet állapít meg, a vevő az árut átvenni köteles a különbötet megtérítése vagy levonása mellett. A két márkát felülmúló értékvesztéstől a két márkát nem szállítható. Hasonlóképpen van ez megállapítva a lisztre nézve, ha az értékkülönbötet száz kilogrammonként 25 pfennig tesz ki.

Munkások hitele. Az Erzsébetvárosi hitelbank rt. — hír szerint — üzletkörébe szándékozik vonni a jobb gyári munkások adósságainak konvertálását és erre a czélra alaptőkét megfelelően föl fogja emelni. A munkáskölcsönök életbiztosítással lesznek kombinálva, hogy az adós elhalálozása esetén sem a pénzügyintézet, sem a hitelegesületekbe csoportosított munkásokat veszteség ne érje.

A szőlő új betegsége. Nemrégiben megírtuk, hogy a ménés-magyarádi borvidéken a szőlőkben a tőkéken nagy pusztulásal fenyegető betegség mutatkozik. Darányi földművelésügyi miniszter sürgősen utasította az országos szőlészeti kísérleti állomás igazgatóját, hogy a szőlőbetegségek megállapításában gyakorolt tisztviselőt azonnal küldje le a helyszínre és a szőlőbirtokosoknak szükséges felvilágosításokat és a védekezésre vonatkozó utasításokat adja meg s eljárásáról a minisztert táviratilag értesitse. Felhívta egyúttal a ménési vinczellér-iskola igazgatóját, hogy a kiküldöttet eljárásában a legmesszebbmenő módon támogassa.

Új talpátelítő telep. A Máv.-nak a bükkfalpák feltétele czéljaira ez idő szerint három telítő telepe van üzemben, míg egy negyedik most épül Mezőtelegden. Ez utóbbinak üzembehelyezése után a négy telepen éjjel-nappali fokozott munkával a legjobb esetben 1.200.000 darab talpát lehet majd telíteni, holott már a folyó évben 1.280.000 bükkfalpa feltétele válnék szükségessé. A Máv. az ország tölgyfaállományának folytonos csökkenése folytán mind nagyobb mértékben kényszerül áttérni a bükkfalpák használatára, mihez azonban természetesen megfelelő teljesítőképességű telítő telepekről is gondoskodni kell. A kereskedelmi kormány ennek folytán egy ötödik bükkfalpátelítő telep létesítését vette tervbe, melynek czéljaira az új államvasuti beruházási javaslatban 800.000 koronát irányzott elő. A nagy arányokban tervezett és teljesen korszerű berendezéssel megépítendő telítőtelep — írja a Vegyszereti Lapok — olajtelítésre rendeztetnék be, mert az olajjal telített bükkfalpa tartóssága az ágyazatban a cinkkloriddal telített bükk átlag 7½ éves tartósságával szemben legalább 15 évre tehető és habár a 2½ méter hosszú bükkfalpa darabjának olajjal történő telítése 2.50 koronába kerül a cinkkloriddal való telítés 60 filléres költséggel szemben, a telítés többköltsége mégis bőven megtérül a nagyobb tartósságban és a pályafentartási költségeknek így elérhető csökkentésében.

Terményhamisításnál az orvos vegyvizsgálatot nem végezhet. A földművelésügyi miniszter elvi határozatként kimondotta: hogy a terményhamisítási kihágás esetében az büntetendő, aki a hamisításra alkalmas anyagot és az, aki a már hamisított anyagot hozta forgalomba. Mivel orvos vegyvizsgálatot

végezni a törvény szerint hivatva nincs, az által teljesített vizsgálat csak előzetes (ellenőrző) vizsgálatnak tekinthető s költségei csak mint eljárás költsége állapíthatók meg.

Új papír a tőzsdén. Legutóbb már megírtuk, hogy a budapesti értéktőzsde legközelebb új papírral gyarapszik, amennyiben a Magyar Hadfelszerelési Gyár Részvénytársaság (Pozsony) papírjait bevezetik a tőzsdére. A tőzsdetanács már elfogadta a társaság ebbeli kérelmét s így — aminél értesülünk — a papír már kedden, e hó 9-én az üzleti forgalom tárgya lesz. Az új részvényt a Magyar Pénzügyintézetek Központi Hitelbankja vezeti be.

A párisi nemzetközi hűtőipari kongresszus 1908. október hó 5—10. napjain tartják meg. Költségeire a francia törvényhozás 40.000 frank hitelt engedélyezett. A kongresszus hat szakosztálya élén a legkiválóbb francia akadémikusok állnak. A legtöbb európai vasut és nagy hajózási vállalat 30—60%-os kedvezményt biztosított a kongresszus résztvevőinek, akik Párisban számos innepélyre és estélyre kapnak meghívókat. A tagsági díj: pártoló tagoknak 100 frank, rendes tagoknak 20 frank, rendes tagok hozzátartozóinak 10 frank. A rendezőség hölgybizottságot alakított, mely a résztvevők családtagjainak kalauzolásáról és szórakoztatásáról fog gondoskodni. Érdeklődőknek felvilágosítással szolgál a magyar bizottság, melynek a m. kir. Szabadalmi Hivatalban (Erzsébet-körút 19. szám) van a helyisége.

Új biztosító társaság. Barsay Andor országgyűlési képviselő — hír szerint — egy angol pénzcsoport közreműködésével 200.000 font alaptőkével tüzbiztosító társaságot alapít, amely leginkább nagyobb mezőgazdasági átalány-biztosítással foglalkozik majd.

Új ammoniákszódagyár Magyarországon. Már volt hír arról, hogy Lukács György v. b. t. t. egy ammoniákszódagyár alapításán fáradozik. E fáradozások eredménye, hogy Deési ammonia-szükség gyári r.-t. czég alatt 3 millió korona alaptőkével új vállalat alakult, mely évi 750—1000 waggon ammoniákszóda előállítására Deesen nagyobb szabású gyártelepet fog létesíteni. A gyár építését még ez év folyamán megkezdik, úgy, hogy a vállalat 1910 elején üzembe jöhet. Az alakuló közgyűlésen a vállalat igazgatósága a következőképpen alakított meg: Dr. Lukács György v. b. t. t. (elnök), gróf Korniss Károly (alelnök), Veith Béla, Ráth Péter, Csatáry Frigyes, Tolnai Arnold és dr. Mayer Lajos. A felügyelő bizottságba bevalasztottak: dr. Szüllő Géza, Duschnitz Emil és Schwarz J.

Adria-hajók forgalma klüföldön. Fiuméba érkezett: Báró Kemény Bordeauxba, Matlekovics Pólabá, Kolozsvár Szebenikóba, Tisza Nápolyba. Indult: Deák Civitavechiából Rouenbe, Jókai Methillből Velencebe, Kálmán Király Rouenből Cardiffba, Lederer Sándor Genuából Maurizióba, Rákóczi Cataniából Bariba, Szent László Marseillesből Genuába, Baross Gibraltáron áthaladt Anesra felé.

Új cementgyár. Melocó Péter budapesti cementgyáros egy új cementgyár alapításán fáradozik. Az alapítási tervzet szerint a gyár a főváros környékén, a Budaeörs határában lévő márga-telepeken létesülne és évi 5000 waggon portland-cement és 10000 waggon román-cement előállítására rendeztetnék be. A vállalatot részvénytársasági alapon 3 millió korona alaptőkével tervezik.

Papirkereskedések esti zárórája. A budapesti papirnagykereskedő cégek és papirgyári raktárak egyezményt létesítettek, amelynek értelmében június 1-étől augusztus 31-ig üzleteiket és irodáikat esti félhét órakor bezárják.

Gyáripárosok állásfoglalása a román vámszerződés tárgyában. A Magyar Gyáripárosok Országos Szövetségének igazgatósága tegnap Chorin Ferenc elnöklése alatt ülést tartott, amelyen beható vita folyt a Romániával kötendő kereskedelmi szerződésről, amelyhez a magyar iparnak kiváló érdekei fűződnek, amennyiben Romániába való kivitelünk, melynek fő tárgyait ipari gyártmányaink képezik, évi 18—19 millió korona értéket képvisel. Mivel az egyre fokozódó német verseny igen komoly veszélyvel fenyegeti ezt a kivitel is, a Magyar Gyáripárosok Országos Szövetsége nyomatékosan és sürgősen hívja fel a kormány figyelmét gyáros tagjainak in-

Rohitsch-Sauerbrunn
Stájerországban

Vasut, posta és távírdá.

Teljesen átalakítva!
Császárfürdő, modernül berendezett vizgyógyintézet.
Styriafürdő, ugyan berendezett szénsavfürdők.
Kitűnőnek bizonyult gyógyhely (nyomor-, bél-, máj- és vesebajok, krónikus székrekedés, ideg-, epekövek, elhízás, cukorbetegség, csusz, reuma, gége- és torokkatarrus és szívbaajok ellen. A gyógyforrások Karlsbadhoz és Marienbadhoz hasonlók.
Diätetikus és terrain kurák. — Kitűnő ivóvíz-kúra. — Villamos világlás. — Lift. — Modern csatornáza.

formációi
val való r
dasági öss
vezetesen
elsőrendű
biztosítá
óvása cz
mellett kö
zűdés ügy
tárgyalás
merülnek
son oda a
den indok
felvétekek
piacokra
az általán
tekintettel.

A Cs
ügyi minis
kijelentést
parcelláz
terjeszteni.
újít akari
nép kizsák
módra sz
által. Bék
kossága v
műveletek
kiszgádái
gyobb erő
az ideje a
nton rende
ismeretlen
elviselhetl
értesítenek
ből két b
tervbe.

Érdeke
Böszörmén
lád uradal
ség határá
a grófi esz
ség lakossá
tól. Gróf C
földbirtok
rös szabály
község kül
mogyi Mih
jai kijelent
kossák 2,0
uradalmat.
a két millió
vében írásl
egyezségre
kosság par
földjét. U
szegapáti
lakó földm
lajdonosa
hanem has
földet, am
parcellázás

Az El
Magyar A
május hav
biztosítás
korona biz
állítás álta
39,464,013
lett betérj
kötvény le
bekövetkez
biztosítási
december
kérő és 1,
darab élett
111,471,258
Életbiztosi
korona let
(1857) az
összes bi
473,589,398

Kiver

Kinev
Ignácot,
segédigaz
denstein
tári gyako
cs. és kir
murai és
és a köz
gyakornok

formációjára, hogy lehetségessé tegyék a Romániával való minél sűrűbb és minél egészségesebb gazdasági összeköttetéseket s mert az erdélyrészi és nevezetesen a székelyföldi és a brassói iparra nézve elsősorú életkérdés a román piac megnyitása és biztosítása. A hazai mezőgazdaság érdekeinek megővése céljából az állatforgalomra kellő ellenőrzés mellett kontingentálást javasolt. Miután a vámserződés ügye nemcsak hosszan húzódik, hanem még a tárgyalás megkezdése elől is minduntalan akadályok merülnek fel, a szövetség felkéri a kormányt: hasonló oda a külügyminiszternél, hogy a többször minden indok nélkül eljuttat tárgyalások fonala mielőbb felvétesse és a kereskedelmi szerződés a keleti piacokra utalt magyar ipar jövőbeli életfeltételeire, az általános magyar közgazdasági szempontokra való tekintettel, mielőbb megköttesse.

A Csáky gróf család birtokai. A földművelésügyi miniszter a budgettárgyalás alkalmával azt a kijelentést tette, hogy legközelebb a telepítésről és parcellázásról szóló törvényjavaslatokat be fogja terjeszteni. A miniszter a parcellázó törvénnyel újít akarja vágni annak, hogy a földéhes szegény nép kizsákmányoltassék, az egyes vidékeken gombamódrú szaporodó parcellázó részvénytársaságok által. Békésben és Csanádban egyes községek lakossága valóságos tönk szélén áll a parcellázási műveletek folytán; az évi amortizációt a községek kiszagadái a jobb természeti években is csak a legnagyobb erőfeszítéssel bírják törleszteni. Valóban, itt az ideje annak, hogy a parcellázás törvényhozás uton rendeztesse, hogy a hiszékeny köznépet lelkiismeretlen nyereszkedési vágyból ne vigyék bele elviselhetlen terhekbe. Mint bennünket Nagyváradról értesítenek, a Csáky grófok biharmegyei fekvőségeiből két birtoktest parcellázását vették újabban tervbe.

Érdekes tárgyalásokat folytat ugyanis Bereg-Böszörmény község egy idő óta a gróf Csáky-család uradalmi vezetőségével. Bereg-Böszörmény község határában 3170 holdnyi területű földbirtoka van a grófok családának. Ezt a földterületet akarja a község lakossága örök áron megvásárolni tulajdonosaitól. Gróf Csáky Lajos, aki negyedmagával bírja a földbirtokot, tegnap Nagyváradra érkezett és a Körös szabályozó társulat irodahelyiségében tárgyalta a község küldötteivel, Molnár János főbíróval és Somogyi Mihály földesgazdával. A község megbízottjai kijelentették gróf Csáky Lajos előtt, hogy a lakosság 2,000,000 koronáért hajlandó megvenni az uradalmat. Gróf Csáky Lajos felszólította őket, hogy a két millió koronáról szóló ajánlatot a község nevében írásban terjeszsek be a családhoz. Ha sikerül egyezsége jutniok a birtokvétel felett, akkor a lakosság parcellázni fogja egymás közt az uradalmi földjét. Ugyancsak most folyik a tárgyalás a Körörszegapáti alatt elhúzó Körmösd pusztja környékén lakó földműves nép és gróf Csáky Viktor, a föld tulajdonosa között. Gróf Csáky Viktor nem örökáron, hanem haszonbérbe akarja kiadni a lakosságnak a földet, amelynek ugyancsak az a szándéka, hogy parcellázza a birtokot.

Az Első Magyar Biztosító forgalma. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaságnál 1908. év május havában 7,967,007 korona tőkéről szóló életbiztosítási ajánlat nyújtott be, melyből 6,807,007 korona biztosítási tőkéről szóló ajánlat kötvénykiállítás által lett elintézve. 1908. év január elsejétől 39,464,013 korona tőkéről szóló életbiztosítási ajánlat lett beterjesztve és 33,437,913 korona tőkéről szóló kötvény lett kiállítva. A folyó év január elseje óta bekövetkezett halálesetek folytán 2,006,210 korona biztosítási tőkéről szóló kár lett bejelentve. Mult év december 31-ével 417,298,409 korona biztosított tőkéről és 1,437,974 korona életjáradékról szóló 119,692 darab életbiztosítási kötvény volt érvényben, melyre 111,471,258 korona gyűjtött díjtartalék van kimutatva. Életbiztosítási károk címén az 1907. évben 4,140,193 korona lett kifizetve, míg a társaság alapítása óta (1857) az évenként közzétett kimutatások szerint, az összes biztosítási ágazatban előfordult károkért 473,589,398 korona összeg fizetett ki.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Junius 6. —

Kinevezések. A közös pénzügyminiszter Gunda Ignácot, közös pénzügyminisztériumi segédhivatali segédigazgatót, segédhivatali igazgatóvá és dr. Bodenstein Gusztávot, ugyanezen minisztérium levéltári gyakornokát II. oszt. levéltári fogalmazóvá; a cs. és kir. ház és a közös külügyek minisztere dr. Murai és köröstarcsai Török Bélát, a cs. és kir. ház és a közös külügyek minisztériumbeli fogalmazó-gyakornokot, zarkafalvai és paznézi Práznovszky

Iván a király személye körüli minisztériumi miniszteri fogalmazót és dr. németkereszturi báró Dóczy Tibor m. kir. pénzügyi fogalmazót a cs. és kir. ház és a közös külügyek minisztériumába II. oszt. udvari és miniszteri fogalmazókká; a debreczeni itélőtábla elnöke Végh Emil ügyvédjelölt, váli lakost és Doros Sándor végzett joghallgató, máramarosszigeti lakost a debreczeni itélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű ájtalan joggyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Mihály Elemér győri állami főreáliskolai tanárt ugyanebben a minőségben a dévai állami főreáliskolához; az igazságügyminiszter Kovács Albert békéscsabai járásbírói irnokot a gyulai törvényszékhez helyezte át.

Pályázatok. A magyaróvári járásbírósnál két ideiglenes betétmásoló díjnoki állásra folyó évi június hó 15-ig; a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi fogalmazó, földadó nyilvántartási biztos, a nagyajtai járásbírósnál telekkönyvi átalakító díjnoki állásra 2 hét és a tótsóvári erdőhivatalnál egy famesteri állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. június 6-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 órában az ország északi, nagyobb felén mindenütt voltak zivataros esők, amelyeknek mennyisége helyenkint a 10 mm-t meghaladta és elvéve 30-40 mm.-re is emelkedett. Ó-Gyallán jégeső esett. A hőmérséklet, amely közel 5 C°-kal volt magasabb a normálisnál, ma reggel az északi részekben kissé súlygy. A maximum Eszéken 34 C°, a minimum Tátrafüreden 9 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Hősiűyedés és helyenkint zivataros esők várhatók.

Allomás	Magasság m	A hőmérséklet Celsiusus skálán	Szelektív és erője	Felhőzet	Levegő hőmérséklet	Hőmérséklet
A-Szalonta	63.2	20.9	NE	2	0	30
Angvár	62.0	19.2	SE	3	8	29
Kősmárk	59.5	19.0	S	1	1	25
Losonc	60.8	18.6	NE	2	2	27
Gyalla	59.5	22.9	S	2	2	30
Budapest	69.5	19.8	NE	1	1	29
Terény	59.2	21.1	W	1	2	29
Veszthely	60.0	22.4	SE	2	0	28
Décs	60.9	21.1	SE	2	0	30
Győr	61.5	19.3	SE	2	0	31
Ózonda	61.5	20.4	S	0	0	32
Szeged	61.6	20.6	S	2	1	29
Mezővár	62.9	20.2	E	1	0	30
Nagyvárad	62.8	20.3	SE	2	1	28
Kolozsvár	64.3	15.8	S	2	0	20
Nagyereben	62.9	18.0	S	1	0	27
Szalmár	—	0	—	—	—	—
Körös	19.6	19.6	NE	1	1	31
Arvasszalla	15.2	—	—	—	—	25
Solmecezhánya	18.2	—	—	—	—	25
Komárom	10.2	—	—	—	—	30
Magyaróvár	21.5	SE	1	2	29	
Sopron	20.6	W	1	0	28	
Keszék	22.1	S	1	0	32	
Békéscsaba	21.9	—	—	—	—	30
Debreczen	20.2	SW	1	4	30	
Kecskemét	21.0	S	2	0	28	
Győr	21.1	S	2	0	29	
Órosz	—	—	—	—	—	—
Arad	21.6	S	4	2	31	
Geombolya	—	—	—	—	—	—
Vercs	23.3	SE	3	0	32	
Órsova	—	19.4	—	—	—	31

VIZÁLLÁS.

méter		méter		
jun. 6. jun. 5.		jun. 6. jun. 5.		
Inn	Bárding	2.43	2.34	
Duna	Passau	8.46	8.89	
	Linz	0.88	0.86	
	Bécs	0.89	0.49	
	Pozsony	2.50	2.31	
	Komárom	3.24	3.19	
	Budapest	2.67	2.67	
	Paks	3.12	2.80	
	Mohács	3.54	3.70	
	Gömbös	0. —	4.64	
	Újvidék	0.12	4.30	
	Pancsova	3.18	3.30	
	Orsova	8.43	8.55	
Morva	Morvafalu	0.45	0.45	
Vág	Zselna	0.52	0.58	
	Trencsén	0.45	0. —	
	Szered	0.72	0.71	
Rába	Szt-Gothárd	0.32	0.28	
	Sárvár	0.01	0.01	
	Győr	2.58	2.58	
Dráva	Vasvár	0.42	0.38	
	Zákány	1.15	1.15	
	Bárca	2.24	2.32	
	Eszék	1. —	1. —	
Mura	M.-Szardán	0.04	0.04	
Száva	Zágráb	0.16	0.12	
	Szilok	2.28	2.36	
	Mitrovicza	3.25	0.15	
Szamos	Décs	0.48	0.56	
	Szalmár	0.02	0. —	
Kraevna	N.-Mallény	0.40	0.18	
Latorca	Munkács	0.28	0.20	
Laboreza	Homonna	0. —	0. —	
Una	Peresceny	0. —	0. —	
	Bjaya	M.-Sziget	0.88	0.29
	Tekoha	0.33	0.28	
	V.-Namóny	0. —	0.34	
	Tokai	0.50	0.38	
	Tiszafüred	0. —	0.64	
	Szolnok	0.52	0.64	
	Csongrád	0.40	0.55	
	Szeged	1.25	1.40	
	T.-Bocsa	2.04	2.29	
	Titel	3.74	3.69	
	Hód	0. —	0.93	
	Rárta	0.88	0.40	
	Ladmeza	0.65	0.74	
	Zsuzsola	1.45	1.42	
	Sala	0.34	0.38	
	H.-Németi	0.02	0.30	
	Berettyó	0.11	0.06	
	B.-Ulfalu	0.36	0.71	
	Cemena	0.13	0.08	
	Holányos	0.12	0.02	
	Tonka	0.27	0.38	
	Órshonó	0.85	0.35	
	Borsosjenő	0.22	0. —	
	Rákás	0.38	0.08	
	Gyoma	0.14	0.16	
	Gy.-Fehérvár	0. —	0. —	
	Branyicska	0. —	0. —	
	Sohorsán	0. —	0. —	
	Arad	0.28	0.30	
	Makó	0.34	0.36	
	K.-Kostély	0.75	0.70	
	Béga	0.62	0.82	
	Kiszéto	0.0	0.22	
	Lomovár	0.0	0.22	
	Becserek	0.90	0.92	

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND

IDEGENEK UTMUTATOJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejeskoládó gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bombonyár, teásütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Fleischmann Lipót szalámi és füstöltbúsná gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27-08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Asslenraioni Generali (Triestini ált. biztosító-társaság) Alapít 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz. az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátási és leánykihazasítási biztosítások. — Tűz-, szállítmány-, betöréssel lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykihazasítási Egylet m. sz. Gyermek- és életbiztosító Intézet Budapest, VI., Teréz-kört 40-42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek és mindenemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000,000 korona. Ed-dig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000,000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogközlösön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályországjáték főeljárásító helye: VI., Andrassy-ut 5. Kézi zalogüzletek: IV., Károly-kört 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef-kört 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Háztartási cikkek.

Drogna és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12-30. Hosa Izidor és Társa „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Brock J. Henrik, Budapest. Gyár: IX., Liliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrassy-ut 32. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorai legmodernebb kivitelben. Arak a legjutányosabbak. Vidéki megrendelésekre különös súlyt fektetünk. Arjegyék ingyen és bérmentve.

Viz- és légszeszvezeték és csatornázás.

Piszurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalat, épületbádós mülhelye és horgany díszítmények gyára. Légszesz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vizelék, mindenemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegviz-gyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összeköttetéssel vagy saját tűzhelyvel. Ambergi légszeszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszesz-készülék minden házbán. Telefon 20-83.

Angol férfi- és nőiszabó.

Pobner Ferenc férfi és női szabó Váci-utca 26. Párisi-utca sarok. Allandó nagy választék a legújabb divatszövetekben.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-kört 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcím: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos -vasutakat. Bánya -vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikket. Különltelegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrégepek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstsátrgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárát földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemruk.

Szenássy, Hoffmann és Társa selyemruház IV., Bécal-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenássy cég van, tisztelettel kérjük, selyemruházunknak szóló b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives kiírását, Szenássy, Hoffmann és Társa selyemruház” kizárólag IV., Bécsi-utca 4

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDÉ

Gabonaföldzsde.

Budapest, június 6.

A külföldi tőzsdék ma ismét lanyhább irányzatuk kielégítő terméskilátásokra, ellenben nálunk ma emelkedő irányzatot kapott lábra. A tiszavidék nagy részéről ugyan kielégítő esőket jelentettek, de a nagy Alföldön máig még mindig szárazság miatt panaszkodnak. A helyi spekuláció ezt újabb vételekre használta fel és az októberi buza kurzusát 10.38-ról 10.63-ig emelte. Az emelkedett árfolyamok mellett nagymérvű fedezések történtek, úgy, hogy a mai forgalom szokatlan nagy arányt öltött. Októberi zab szintén nagy keresletnek örvendett, ellenben rozs és tengeri ma is elhanyagolt maradt.

A készáru piacra szilárd volt ugyan a tendencia, de korántsem olyan mértékben, mint a határidőpiacra. Elkelt 8000 mázsa buza, melyért 5-10 fillérral többet lehetett elérni. Rózsa és tengeri 5 fillérral, zab 10 fillérral drágult.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 900 mm. 78.8 kg. 23.50 korona, 2100 mm. 77.5 kg. 23.60 korona, 600 mm. 75 kg. 23.60 korona, 500 mm. 76 kg. 23.35 korona, 200 mm. 76.5 kg. 23.50 korona.

Fejérmegyei: 200 mm. 75 kg. 22.80 korona. Pestvidéki: 1600 mm. 78 kg. 23.50 korona. Szt.-Tamási: 1350 mm. 75.1 kg. 23.50 korona. Rózsa: 300 mm. 20.20 korona, 50 mm. 19.90 korona, 100 mm. 19.75 korona.

Tengeri: 4000 mm. 13.28 korona. Zab: 100 mm. 15.20 korona.

A határidőpiacra kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre 10.35, 10.36, 10.33, 10.59. Rózsa 1908. októberre 8.87, 8.89, 8.85, 8.94, 8.92.

Zab 1908. októberre 7.35, 7.30, 7.44. Tengeri 1908. júliusra 6.64, 6.67.

1 óra 30 percig zárulnak:

Table with 2 columns: item name and price range. Includes októberi buza, októberi rozs, októberi zab, júliusi tengeri.

Délutáni forgalom.

Délután fedezési vásárlásokra az árak tovább emelkedtek.

4 óra 30 percig zárulnak:

Table with 2 columns: item name and price range. Includes Buza októberre, Rózsa új októberi, Zab októberre, Tengeri júliusra, Tengeri 1909 májusra.

Budapesti gabonaforgalom.

1908. június 4-10. június 5-ig.

Erkezett: Elszállított:

Table with 2 columns: item name and quantity. Includes Buza, Rózsa, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

Értéktőzsdé.

A tőzsdén ma is, úgy, mint az utóbbi napokban, egyáltalában alig volt üzlet. A külföldi tőzsdékről ma reggelre érkezett jelentések megfelelőek voltak, ennek folytán barátságos hangulattal és a tegnapi zárlat jegyzéseivel nyílt meg az előtőzsdé. A forgalom folyamán, mivel a várt bécsi ösztönzés kimaradt, csak szórványosan fordultak elő üzletkötések változatlan jegyzésekkel. A déli tőzsdén ösztönzés híján szintén kevés üzletet bonyolítottak le. A Magyar hitel és Államvasut-részvényekben volt csak gyenge forgalom, a többi vezető papírban csak elvétve volt üzlet. A helyi piac teljesen üzletlennel

volt, csakis Drasche közzémbánya-részvényben történt pár kötés. Az árfolyamok a lanyhaság következtében a legtöbb papírral lemorzsolódtak.

Az Osztrák hitel 610.25-ről 629.50-re gyöngült, aztán 630 koronára javult, a Magyar hitel 747 korán kezdő árfolyama 746-ra gyöngült, az Államvasut 689.50-ről 687.50-re ment vissza, aztán újra 689.75-re javult és déli zárlatkor 689.25 koronán maradt. Déli vasut 127 koronán kötött.

Forgalomba került továbbá: Jelzalog 436-436.50 koronán, Rima 555.50 koronán, Városi villamos vasut 266.50 koronán, Közüti 550.50 koronán, Magyar koronajáradék 93.50-93.47% koronán, Hazai bank 276 koronán, Magyar aszfalt 140 koronán.

Előtőzsdé.

Előtőzsdé üzletlennel.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 630.25, Magyar hitelrészvény 747, Osztrák-magyar államvasut 689.50-687.50, Rimamurányi vasut 555.50, Magyar koronajáradék 93.50.

Déli tőzsdé.

Déli tőzsdé kedvtelen.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 630, Magyar hitelrészvény 746.50-745.50, Osztrák-magyar államvasut 689, Déli vasut 126.75, Rimamurányi vasut 554.50, Magyar koronajáradék 93.45-93.50, Drasche-féle téglagyár 478.

Prémium-üzlet: A díjbitosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8-10, K, 1908. június hó végére 22-24 K.

Utőtőzsdé.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 628.50, Magyar hitelrészvény 747.50-745, Államvasut 689.25, Rimamurányi 554.50, Közüti 550.50.

BÉCSI GABONATÖZSDÉ.

A mértékadó külföldi tőzsdék általában hanyatló irányzatot jelentettek. Miután Dél-Oroszországban és az Al-Duna mentén végre-valahára eső volt és a vetések állása lényegesen javult, ugyszintén az Egyesült Államokból is kedvező aratás reményét jelentették néhány államban, az árak a hét végéig hanyatlottak, annál is inkább, mert nagy gabonaszállítma

Main table with multiple columns: Buza, Egyéb gabonaföldzsde, Burgonya, Különb. termény, Faj. Includes prices for various types of grain and other products.

Table with multiple columns: Allamadosság közlönszók, Záloglevelek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmak, Különb. vállalatok. Includes financial and industrial data.

Table with multiple columns: Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmak, Különb. vállalatok. Includes financial and industrial data.

S Z I N H A Z A K

Vasárnapon, 1908. június 7-én.

Remzeti Színház

Nászinduló.
Dráma 3 felvonásban. Írta Henry Bataille. Fordította Császár I. Reger. Lechátélek. Ödön. Csan de Mórlit. Deszö. Clozieres. Bónis. Grace. Márkus E. Suzanne. Paulayné. Mme de Pleasuns. Helvöy L. Hortense. Vi. váry M. Glesieresné. Gerö L. Mile D'Andely. Kelemen. Magnet. Váradí A.
Kezdeté fél 8 órakor

Király színház

Délután 3 órakor
Adollárkirálynő.
Operett 3 felvonásban. Írták Willner A. M. és Grünbaum. Először fordította Farago Jenő. Zenéje szerzette Kall Leó. John Cauder. Németh. Alice, leánya. Petráss S. Dick, az unokaöccs. Sima. Daisy Gray, urokanuga Ötvös G. Tom. Cauder test. Csizsör. Dénes László. Raskó. Schlick Hans baró. Dohos. Labinska Olga. Szegedi. Miss Thomson. Orioly Fl.
Este 8 órakor
100 év múlva
Enekos. tanczos. látványos tréfa 3 felvonásban. 9 képben. írta Martos Ferenc. Zenéjét össze állította Marthon Géza. N. Zajtlay István. Németh. Bacsur Gaszton. Papir. Tóth Thea. Ötvös G. Péter. hoteltulajdonos állalkortárs. Boross. Franco, Major, műnizster, szorkeszölő. Szirmai. Pavlicsek, Pribiesek. Samu, szerecsen. Rátkai. Sasa. László R. Peleskei polgármester. Dörögi. Z. Molnár. Kekk, Huszárkapitány. Raskó

III. Kir. Operaház

TANNEAUER.
és a wartburgi dalnok versenye.
Regényes opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner. Richard. Fordította Id. Abrányi Kornél.
Hermann. Venczel. Erzsébet unokahuga. Szamosi. Tannhäuser. Anthes. Wolfram. Takács. Waltham. Déri. Biterolf. Noy. Heinrich. Pichler. Reinmar. Kárpál. Venusz. Kaczor. Pasztorfi. Payor.
Kezdeté 7 órakor

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17.

PARISIANA-ESTÉK.
Ma közkívánatra:
Ein angebrochener Abend
továbbá
Az erős darab
és
A pénzes levelhordó
valamint
Österreicher Rudolf
humoros felolvasása.
Az előadások kezdete esti 8 órakor.
Hideg buffet. Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig.

Az ingatlanok közvetítésével foglalkozó ügynökök egyesületének egyetemesi helyisége és találkozó helye
VI. ker., Andrassy - ut 54. sz.
Louvre Kávéház.

PESTI VIGADÓ KIOSK
Vigadó reggeli
kávé, vagy tea, vagy cacao, vagy csokoládé,
1 tojás vagy méz,
adag vaj 1 korona
Reggeli kávé 40 fillér
A kiosk egész éjjel nyitva van.

Wampetics vendéglőjében
Kedvező idő esetén naponta délután és este valamint vasárnap és ünnepnap délelőtt is
katonazene

DELI étterem és kávéház
a Dunaparti korzón, Wurm-u. sarkán

Ma és mindennap délután 4/5-7-ig és este 7/9-10-ig kezdve az európai hírt

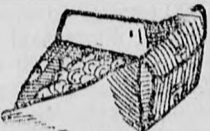
CISKOVSKY
quartette hangverseny, fényes változatos műsor.
Hideg és meleg ételek. Rendes polgári árak.

Czimbalom kedvelők
Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadelmestől, czimbalmok máz 25 irtól kezdve kaphatók, ugyanint az összes hangszerek a legjobb minőségben. Számos kiállításon elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakszerű munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám

„VALUTA“ erszény
egy darab bőrből készíte ára 1 korona kizárólag
„Székely“ bőrdönsél VII. 9 Rakóczi-ut.
Arjegyzék ingyen

SZABADALMAKAT
védjegyeket és mintaoltalmat megszerző Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PASZTOR (bej. cég.) BUDAPEST, VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 17. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

Jól lát?
Ha nem, akkor forduljon bizalommal
HATSCHEK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök is legelőtérben kaphatók ingyen árjegyzék bérmentve.

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC

Zongoraterem
és kölcsönző intézetét ajánlja
CSUPORT J.
BUDAPEST,
Koronaherceg-utca 9.

Szőlőbirtokosok,
kiknek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borai vannak, felhívhatunk cégünknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

Akar Ön kényelmes tartós és elegáns lábbelit viselni? Ez esetben csak Angyal cipőt

Angyal cipőt
vásároljon, mely akkor valódi, ha a talpán ezen

Allandó raktár az ország következő üzleteiben:

- Abrudbánya.
- Brassó.
- Beregszász.
- Beszterce.
- Békés.
- Csikszóroda.
- Debrecen.
- Deés.
- D.-Szt.-Márton.
- Esztergom.
- Eperjes.
- Érmihályfalva.
- Fehérváralja.
- Gyulafehérvár.
- H.-M. Várhely.
- Halas.
- Hatvan.
- H.-Szoboszló.
- Igló.
- Ivanicgrad.
- Kassa.
- Kiskunfélegyháza.
- Korompa.
- Kaposvár.
- Liptó-Szt.-Miklós.
- Léva.
- Miskolc.
- Munkács.
- Makó.
- M.-Sziget.
- M.-Sziget.
- Margitta.
- Maros-Ludas.
- N.-Kálló.
- N.-Kapos.
- Orsova.
- Pozsony.
- Pécs.
- Szatmár.
- Sepső-Szt.-Györy.
- Sz.-Somlyó.
- Sz.-Somlyó.
- Szilágy-Cseh.
- T.-Szt.-Miklós.
- Temesvár.
- Tasnád.
- Tata.
- Ungvár.
- Ujgradiska.
- Varanó.
- Zimony.
- Zsibó.
- Ozv. Darkó Károlyné
- Joan D. Awrigeanu
- Iczkovits Lajos
- Gottstein I. Károly
- Huppert Lajos
- Potoczki Pál
- Elfenbein és Kleit
- Frank J. Mózes
- Jeremiás Adolf
- Weisz B.
- Wohl Izidor
- Weinberger Mór
- Vasille Bercean
- Homolay Károly
- Friedmann József
- Stern Ignác
- Steiner Vilmos
- Weinberger L. Farkas
- Márkus József
- Fran Jurkovic
- Pollák I.
- Karpelesz Testvérek
- Stein Lehel
- Fekete Lajos
- Venetianer Aranka
- Pál L.
- Löffler Ignác
- Moskovitz Lajos
- Hegyi József
- Weisz B. és Társa
- Weisz Jenő
- Lipecki Gyula
- Mandula Farkas
- Hj. Oláh Bálintné
- Grünbaum Jakab
- Schicketanz Bertalan
- Reif Gyula
- Reisch János
- Guttman S.
- Szibi József
- Schupiter Lajos
- Nagy Bándor
- Lebovits Bernát
- Deutsch A.
- Brauch Lajos
- Rosenberg B. és Társa
- Adler Arthurné
- Gottlieb Vilmos
- Müller Zsiga
- Herskovits és Engländer
- Jakob Rosenfeld
- Roth Adolf

„Angyal“ védjeggyű cipők még számozott üzleteiben a felsoroltakon kívül kaphatók.

Viszonteljesítők forduljanak közvetlenül az „Angyal“ cipők gyárához

Engel Simon
Budapest, Rákóczi-út 8.

SCINIA / A R

Vasárnapon, 1908. június 7-én.

Népszínház-Vígopera

Délután 3 óraker.

A veszedelem.

Falusi drama 2 felv. írta Somlai Artúr.

A gazda Kőrthi
Az asszony Forgas R.
Órg kocsis Hoiváth
A fiatal néres Nagy
A kis szolgáló Talián A.

Ezt követi:

Páris almája

Operet 1 felvonásban. Írták: Piers és Cailliet, zenéjét szerző: Claude Terrasse
Vénus Turchányi O
Juno Petrács B.
Minerva Langor K. G.
Sylvane faun Környei B.
Gylere Della Donna
Páris Pázman K.

Este 8 óraker

Náni.

Eredeti népszínmű, dalokkal 3 felvonásban. Írta Follinus.

Krentzer Michel Andorfi
Náni Torányi
Szepl gyermekel Pázmán
Ozv. Molnár Jánosné Izsoné
Józi Szekely
Bódi gyermekel Dobi
Szilárd Péter Lubinszky
Roza leánya Marosi A.
Lupi bácsi Nagy
Sándor fia Virág

Vígshínház

Délután 3 óraker

A tanítónő.

Falusi életkép három felvonásban. Írta Bródy Sándor

Személyek:

A tanítónő Varsányi I.
Órg Nagy István Szörény
Nagyasszony Haraszti H
A tanító Tihanyi
Kántor Venurey
Kántorkasszony Komlóssy I.
Róza Hegedűs
Káplán Bárdi O.
Szolgabíró Tapolczai
Törvénbíró Balassa
Gray Ida Hegedűsné

Este 8 óraker

NAFTALIN.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Írta Heltai Jenő, Zseróját szerző Szirmai Albert.

Személyek:

Dr. Szakolczay B. Hegedűs
Farka, a felesége Varsányi I.
Lohoda Péter Tapolczai
Palkony Etus Kornai B.
Dr. Csillagos K. Vendrei
Menczi a felesége Kiss I.
Kahóczsné Kész R.
Kapronczay Tamás Sarkadi
Házmester Szerémi

Orgona-harmoniumok

mindkét rendszer szerint, legolcsóbban szállítanak

Pajkr Rezső és Tsa
Budapest, X., Delej-utca 11/II.

(Tisztviselő-telep).
Fedőes harmoniumok pontos orgona méretekkel.
Bőrmentes szállítás az utolsó vasúti állomáshelyig.
Vasúti kocsik és teherkocsiknak külön szállítási engedélyvel.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

Buziási gyógyfürdő

vasúti állomás, posta, távirtda és telefon. Közvetlen gyorsvonati kocsik Budapest nyugati pályaudvarról.

Idény május 15-től szeptemb. 15-ig

Speciális gyógyfürdő szívbeteg részére

női haloknál, hólyag- és vesebajoknál, kök és tüdőbetegségeknek, a legutak, az emésztő- és kiválasztó-szervek hirtelen hirtelménél. Sankór, vér-szegénység, görvél- és angolkór, általános gyengeség és a női ivarszervek idült bajainál. Radionaktív szén-dioxid és szén-dioxid források.

Prospektust kivanatra küld: **a fürdőigazgatóság.**

Szálloda

Az **ARANY BÁRÁNYHOZ**
PÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4
Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2:60 koronától felfelé.
9 percznyire az Operától és Kärntnerstrassétól.
Világos szobák, Világos szobák.

Az újpesti hajóállomási vendéglőben

naponta élelmezés a közönség előtt **szabad-tűzön főzött**

HALÁSZLÉ

Dunai terasz. Gyönyörű kilátás. **Katona hangverseny.**

Michelstädter utóda

OSKÓ GEZA

BUDAPEST, IV., Váci-utca 3. sz.

A szabott árak a talpba vértve.

AMERIKAI-PARK

TELEFON 4-49 **UJ OS-BUDAVÁRA** Igazgató: Friedmann A.

Első Nagy rózsáünnepély

Minden látogató szép rózsavázát kap.

Mindkét ünnepén nyitva: délután 3 órától reggel 4 óráig.

Szenzációs elite előadások a Variete színpadon délután 6 óraker (fél helyárak mellett) és este 10 óraker.

A Tabarin Moulin-Rougeben táncelőadások éjtől reggeli 4 óráig rendkívül érdekes műsorral, amit meg kell nézni!

Rózsáünnepélyek alatt a parkot 10.000 vllamos rózsza virágja meg, amelyek külön e célra Párisból hozattak. Lesz: látványosságok egész sorozata, ingyen kinematográfia legújabb képekkel.

Honvédzenekar Bersaglierienekar és 5 cigányzenekar

Mindenfelől élénk közlekedés!

Kedvezményes jegyek az összes tőzsdékben kaphatók.

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendéglője
VI. kerület, **Andrassy-ut 39. szám.**
A szalmaövegyek legkedveltebb etterme.
Mérsékelt árak! * Különb. kiszolgálás

A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer - Hitel- osztály megnyílt

a legolcsóbbtól a legismertebbéig kaphatók készpénzért vagy banknál törlesztendő részletek.

A vásárolt zongorák vagy hangszerek értékét egy bank rögtön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adósa. A hangszer ára tehát csak annyi, mintha készpénzért venné.

Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-telepén.

Budapest, Király-utca 58. szám.
Prospektus és árjegyzék minden hangszemlék külön díjmentesen.

Hull a haja? Használja a **Petroleum-hajszesz-t.**
Egy eredeti üveg ára 2 korona. Kiszállítás hely: **Gara Géza és Tsa drogéria** Bpest, VIII. József-örút 70. Tőzsdék árjegyzékét közzé.

Miért kell

gyermkeknek

okvetetlenül „DIANA-SÓSBORSZESZ”-t használni?

1. Mert gyermekeknél gyakori a mandula-daganat, torokbajok. Reggelenként a vízbe öntve, szájosásnak és gargarizmának használva, soha se lesz duzzadt mandula, toroklob, nehéz nyelésből származó fájdalmak.
2. Mert büzös szája soha nincs annak a gyermeknek, aki sósborszeszes vízzel mossa száját, öblögeti torkát.
3. Mert rossz szájize nem lehet annak, aki egyszer kimossa száját, torkát „Diana-sósborszesz“-szel.
4. Mert fogfájása vagy lyukas foga, vagy sárga sohase lesz, ha Diana-sósborszeszes vízzel mossa száját és fogait tisztítja.
5. Mert aki esténként karját és lábszárát jól bedörzsöli „Diana-sósborszesz“-szel, az jobban kibírja a testgyakorlatokat, sőt az abból eredő fáradt és lankadt fájdalmat meg sem érzi.
6. Mert a gyenge gyermek erősítésére és a puha, lusta test edzésére legjobb egy jó bedörzsölés „Diana-sósborszesz“-szel.
7. Mert el van ismerve, hogy a „Diana-sósborszesz“-bedörzsölés kellemesen hat a szervezetre, erősen frisíti hűsítő és fájdalomcsillapító.

Mindenütt kapható.

Vigyázni kell a bevásárlásnál, hogy a külső sárga burkolatpapíron okvetlenül olvasható legyen e két szó „Diana sósborszesz”. Postán szétküldi az egyedüli készítő

Egy eredeti üveg ára 20 k.

Erényi Béla

DIANA-gyógyszertára
Budapest Károly-körút 5. sz.

SZINHÁZAK

Vasárnapon, 1908. június 7-én.

Magyar színház

A császár katonái.
Drama három felvonásban. Iria Földes Imre.
Karády István Vágó
Karády Zoltán Garas
Karády Erzsébet Borostyán
Schneller Lajos Z. Molnár
Marjay István Réthey
Szilassy Ernő Törzs
Ioász Géza Csontos
Sárossy Agósti Vándori
Keller Gyula Doktor
Szédláczek János Papp
Pintár István Tarnay
Ferenecz Köröndy
Kezdeté fél 8 órakor

Városligeti Nyári Színház

Délután fél 4 órakor
Tótlegény Amerikában.
énekes bohózat
Este fél 8 órakor
Ugyanaz.

Fővárosi nyári színház

Délután 3 órakor
Gül-Baba
dalljáték 3 felvonásban.
Este fél nyolc órakor

A koldusgróf
Operett 2 felvonásban. Iria Leon Viktor, fordította Mészáros Adolf zenéjét szerzeszte Ascher Leon

Uránia színház
Velence
Kezdeté 1/2 órakor

CHICAGO

Mozgófénykép vállalat
Bpest, VII., István-ut 39
Telefon 93-09.

Magyarország legelőször mozgófényképkiosztó osztálya. Kétszáz adunk 1000 méter képe hetenként kataszteri változással napi 15 koronáért.
Nagyobb vagy kisebb képmennyiségnél a kölcsönzési ennek áránban csak a 50% vagy emelkedik

Apollo Projektograf
(Telefon 68-39.)

Bölcsődal. Feltéknység a halál után. Félelem az apacheoktól. Rókaadászat. Fokozatos fufang. Lelki-furdalás, melyől Amerikai miómosok kutyái. Párba egy hadihajon. Anyai szív. Egy olasz hadihajó fedélzetén. Hulda kedvese. Kacsavadászat a Velencei tavon. Főúri príjáték. Galambloveszet a Margitszigeten
Gyermekelőadás kezdete 6 órakor, rendezés kezdete 8 órakor.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Pünkső vasárnap, június 7-én és Pünkső hetén június 8-án
2 nagy ünnepi dísz előadás.
Délután 4 és este háromnegyed 8 órakor.
Mindkét előadásban egy és ugyanazon nagy műsor. — Minden előadásban a 12 óriási orosz-óriás.
A délutáni előadásban a 10 éves aluli gyermekek minden ülésén ingyen kávékat fizetnek.

JARDIN de PARIS

(Párisi kert.)
(Erzsébet királyné-ut és Hermína-ut sarkán.)
A pünksői ünnepi éjszakai koncert a platán kert d. u. 6 óráig nyitva.
1/2 9 Nemzetközi-kabaret 1/2 9
Kökény, Solti, Magyar, Boross, Bársony.
A drezdai királyi Belvedere vendéglátéka
Carl Christoff, Barisson Gertrud, Hans Freddy.
A NASZÓ Medgyaszay Vilma
The 6 Empire Stars Lo-La-Li Seors Plocloti
Táncmutatóványok.
2-4 Cigányzene Francia konyha Amerikai bar
Kocsis és omnibusz közlekedés reggelig.
Jegyek elővételben Zinser & Kontznel Andrassy-ut

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ

Tennis-pálya-készítő és felszerelő Versenyjátékosok egyedüli raketjavítója. — **MACHER REZSO** sportüzlete Budapest, IV., Koronaheroz utca 3. szám (Az udvarban)

Itt van az alkalom!

Megelőztem az óriási áremelkedést és tettelesen vettem pártban is olcsó árakban és abban a helyzetben vagyok, hogy b. verőmet nagyon olcsón szolgálhatom ki a raktáron van 30-40 wagon olcsó üveg, porcellán, lámpa, szománcz, vasedeny, konyha felszerelés, vendéglő és kávéházi berendezés, nasszajándék és dísz tárgyak.

- ARAIK:**
- Étkező-készlet 6 személyre, rokokó finom porcellán csak 3.50 Forint
 - Étkező-készlet, teljesen 6 személy, modern fazon festve és aranyozással, beégetve 6.50
 - Étkező-készlet, teljesen 6 személyre, rokokó-stílus, díszes festés, elsőrendű minőség 7.95
 - Étkező-készlet, 6 személy, rendkívül díszes, rokokó-stílus, pecsenyétál, eleg. festéssel 10.-

Legelőször és legnagyobb választék csak elsőrendű 12 személyes étkező-készletekben, díszesen festve, dusan aranyozott rokokó-fazon, kétszáz égetve, finom minőségű porcellán árai.

- 3 ovál levestál, 3 mártás alja,
- 3 nagy pecsenyétál, 3 nagykanál,
- 3 kis pecsenyétál, 3 kiskanál,
- 3 nagy tésztátál, 3 sórtartó,
- 3 kis tésztátál, 13 mély tányér,
- 3 főzeléktál, 36 lapos tányér,
- 3 salátátál, 12 kis tányér

25 frt.

Azonkívül vannak készletek egészen 100 frt. forint

Étkező 12 személyre, rokokó-stílus kisebb összeállítás, 42 db. díszes festéssel és beégetve 12.50

Étkező 12 személyre, rokokó, díszes festés, All 2 leves, 3 pecsenye, 3 tésztá, 3 saláta, 3 főzelék, 3 mártás, 3 alj, 3 sórtartó, 3 kanál, 12 mély, 24 lapos, 12 dessert, 12 csont-tányér 24.-

Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokó-stílus 3.25

Tea vagy kávékészlet, díszes és beégetett, dusa aranyozással, rokokó-stílus, szép festéssel 4.-

6 személyes kávékészlet, festett és beégetett aranyozással 1.75

6 személyes boros-, sütső- v. vízeszkészlet festett és beégetett aranyozással 1.75

1 teljes angol díszes nagy, valódi majol. mosdókészlet 4.50
Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mély, lapos 10-10
Vízcs vagy boros pohár 5 kr. és 10-10
1 asztali lámpa, 3000 lumen 1.50
1 asztali lámpa, 3000 lumen, díszes 1.50

6 személyes finom üvegkészlet vésőt, elegáns mintával

6 vízes pohár 6 pezsgős pohár
6 boros 1 vízes kanos
6 likőrös 1 boros butella
6 soros 1 likőr üveg **6 frt 50 kr.**

2 db legjobb zománcozott fazék és lábás 3.50
1/2, L-től 5 literig csak
1 zománcozott kávédaráló csak 1.85

Vidékre ingyen láda, ingyen csomagolás, ingyen vasúthoz szállítás

Takács Ferencz
nagyban és kicsinbeni gyári raktára
Baross-tér 4. sz.
Rákóczi-ut végén.

Csak **ROGÁTSY-féle BORAX**-ot kérjünk!

MAGYAR ASSZONYOK

és leányok, ha az arc-, test- és kéz-bőrfőzőket üdén, tisztán, rózsásan és egészségesen akarjátok megtartani, használjátok kizárólagosan és állandóan a magyar gyártmányu, kitűnő és elismert **Rogátsy-féle**

Magyar Pipere Borax-ot,

mely mint testápoló és szépítő szer feltűnő hatással bír, hatás biztos és gyors.

- Angyal Boriska, Jáászborórný. Arany kanál. Nincs jobb pipere!
- Arany Gáborrný, H. Bőszörmény. Ezüst kanál. A magyar pipere borax a legjobb boraxot.
- Gállik Aranka, Bősztercebány. Ezüst kanál. Kérek meg egy postacsomagot.
- Lizkay Ferenoznó, Losonoz. Aranykanál. Kitűnő eredménnyel használom a magyar pipere boraxot.
- Vida Andrásnó, Kassa. Arany kanál. Arczom és kezem tisztaságát a magyar pipere boraxnak köszönhetem.
- Medgyessy Paula, N. Kikinda. Ezüst kanál. A magyar pipere borax meghozta a kívánt eredményt.

FOLYTATJUK

Egy doboz ára 30 és 75 l., 10 nagy doboz vidékre bérmentve Magyar Pipere Borax-Crém 1 tégely 1 korona. Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 80 fill. Kapható minden gyógyszárban, drogeriában és fűszerüzletben vagy az egyedüli gyártónál:

ROGÁTSY RÁLMAN drogeria BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. sz.

Figyeljünk a „ROGÁTSY” névre.

Csak **ROGÁTSY BORAX**-ot fogadjunk el!!

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem. Budapest, IV., Károly-körút 26., I. emelet.

FÓGAK

Aranyfogkeronak, aranyhidak és mindennemű kaucuk fogazatok, melyeket a szájból kivenni nem kell. A gyökerek eltávolítása főlösileges. Tartós porcellán- és arany-tömések. Foghúzás teljes érzéstelenítéssel, 10 évi jótállással. Vidékiek 1 nap alatt kielégítetnek, megvárhatják. Mérsékelt árak.
Dr. Edelmann József fogorvos és néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt technikai asszisztense Marfal (Tarnó) Arthur - (Lift).

Jutassákokot

90 fillértől darabonként

Lenzsákokot

125 fillértől darabonként,

Ponyvát (vizhatlan) 70 fillértől -méterenként szállít a

Fischer-téle zsák és ponyvagár Budapest, Nador-utca 31-33. 25 év óta az ország lejeentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Ponyva-kölcsönző intézet.

HETI MŰSOR:

Június	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vilgyszínház	Király-Színház	Nemzeti Színház	Magyar Színház	Főv. nyári színház	Uránia színház
8 Hétfő	d. u. este Az aranyember	Lakmé	Naftalin	A Drótostót 100 év múlva	A sarga csikó Három feleség	Sasfiók	János vitéz A szép Darinka	Rendnek muszáj lenni
9 Kedd	Velencei kalmár	—	A tanítónő	100 év múlva	Tündérszerelm	Sasfiók	Mignon	A szerelmem története
10 Szerda	A dolovi nabob leánya	—	Naftalin	100 év múlva	Náni	A Sasfiók	A postásfu és a huzg	A tenger
11 Csütörtök	Ottelló	Vizsgaelőadás	Vizsgaelőadás Tatárjárás	100 év múlva	Három feleség	A császár katonái	Liszt urak a zárdában	A ló
12 Péntek	Képzelt beteg Szerelmem játéka	—	Naftalin	100 év múlva	Csigánybaró	Sasfiók	Nőemancipáció	Az éjtéli nap országa
13 Szombat	Turcáret	—	Tatárjárás	100 év múlva	Denevér	A Sasfiók	Carmen	Nincs előadás
14 Vasárnap	d. u. este Figaró házassága	—	Az ordóg Naftalin	100 év múlva	Három feleség	Nincs előadás A császár katonái	Lysistrata Orpheusz az alvásban	—

Az Osztrák-magyar bank zálogleveleinek kisorsolása

1908. június 4-én.

A 4%-os, 50 éves záloglevelekből a következő számok sorsoltak ki:

Forintról szóló:
(42-ik kisorsolás.)

5000 ftos drb.		1000 fttos drb.			100 fttos drb.		Koronáról szóló: 12-ik kisorsolás. 10.000 K-ás drb.		
1311-1320)	17491-17495	3901	3944-3952	16215-16226	5201-5230	13219	17423-18429	201-205	7701-7703
2721-2730	17497	3902	12401	16228-16234	5232	13222-13224	23201-23211	573-580	8535-8540
4411-4417	17499	3904-3916	12402	16236-16238	5234	13226-13228	23215-23242	5531-5540	
4420	18567-18570	3918-3930	12404-12411	22501-22526	6694-6700	13230-13238	31622-31638	2000 K-ás drb.	
5561-5570	20841	3934-3938	12414-12418	28801-28813	13205-13209	13403	31645-31656		
8181-8183	20842	3940	12420-12422		13211-13214	18405-18413		4501-4531	
8185-8190	20844	3941	12424-12435		13218	18415-18418		10208-10221	
8941	21661-21670							200 K-ás drb.	
8942	24631-24635							11901-11956	
10071-10077	25391							16701-16732	
12264-12267	25392							22101-22108	
13775-13780	25395-25400								

Minden f. é. június 4-én kisorsolt záloglevél 1908. október 1-től fogva úgy a jelzáloghitelpénztárnál Bécsben, valamint valamennyi bankintézetnél kifizetettik.

A kifizetés a záloglevél és a hozzátartozó még le nem járt szelvények visszaadása mellett történik. Netán hiányzó szelvényekért azoknak összege a tőkéből levonásba hozatik.

A f. é. június 4-én kisorsolt záloglevelek kamatoztatása 1908. október 1-én megszűnik. Az ezen napon esedékes szelvény tehát még kifizetettik.

A f. é. június 4-e előtt kisorsolt, de még fel nem vett 4%-os, 50 éves záloglevelek szelvényei, melyeknek kamatoztatása már megszűnt, előmutatás esetében ezentul is kifizetettnek ugyan, azonban a záloglevelek beváltásánál a hiányzó szelvények összege a tőkéből levonásba hozatik.

1) A felsorolt számcsoportok teljesen kisorsoltak, ennél fogva például 1311-1320 azt jelenti: 1311-től bezárólag 1320-ig.

A korábbi sorsolásoknál kisorsolt 4%-os, 50 éves záloglevelekből még be nem váltottak:

Forintról szóló:

Következő számok:		100 fttos drb.		Koronáról szóló: Következő számok: 10.000 K-ás drb.	
5000 fttos drb.					
51	177 1850 2950 3388 5046 6025 6482 12191 17906	89	1129 1799 3381 4358 6394 11156 17440 25131	1231	2601 2604 2607 2610 2693 2696 5366
61	567 2938 3004 4041 5821 6026 6486 12192 23483	91	1158 1800 3426 4359 6442 12121 17441 25136	1282	2602 2605 2608 2691 2694 2697 5420
62	1109 2939 3005 5085 5925 6419 7300 17027 23484	92	1308 1854 3440 4368 6443 12123 17442 27202	1283	2603 2606 2609 2692 2695 5365
1000 fttos drb.				2000 K-ás drb.	
483	870 2464 4061 5611 6079 20732	308	1317 1859 3490 55 0 7429 16131 20918 35919	3816 10704 10706 10708	
601	938 2611 4063 5641 6621 20733	310	1318 1876 3753 5647 7432 16155 21423 35920	4945 10705 10707 10710	
643	940 2833 4198 5646 6522 24823	311	1629 1993 3835 5661 8814 16157 23322 35921	200 K-ás drb.	
644	989 3156 4845 5702 6549 24825	312	1651 2372 3928 5662 9737 16158 23327 35922	613 3027 4219 16007 18222 19307 19330	
645	1072 3749 5250 5703 6553 24826	313	1652 2503 3944 6003 9738 16165 23333 35923	614	3028 4229 18217 18223 19308 19331
801	1082 3295 5286 5704 9322 24827	396	1653 2518 3945 6072 10223 16166 23332 35924	618	3029 4236 18218 19302 19309
802	1244 3465 5340 5705 12551 26401	397	1654 2532 3981 6092 11128 16167 23333 35925	3019	3030 4241 18219 19304 19327
846	1507 3476 5431 5737 12552 27805	571	1655 2552 4207 6094 11135 16169 23334 35926	3020	3031 15904 18220 19305 19328
861	2155 3477 5432 5738 17717 27840	819	1788 3001 4222 6115 11141 16810 25121	3023	3032 16006 18221 19306 19329
868	2164 3478 5478 6064 19908 28022	820	1796 3083 4294 6116 11148 17418 25123		
889	2221 3500 5482 6068 20705	955	1797 3108 4326 6117 11154 17419 25124		
		979	1798 3317 4333 6158 11155 17420 25127		

Ezen be nem váltott záloglevelek kamatoztatása az illető kisorsolás után legközelebb következő szelvény határidővel megszűnik. Az Osztrák-magyar bank által kiadott 4%-os 40 1/2 éves záloglevelek 1904. december 5-e óta teljesen ki vannak sorsolva; azoknak kamatoztatása már megszűnt.

A kisorsolt záloglevelek közül a következő darabok bíróságilag semmissnek nyilváníttak: 4%-os, 40 1/2 éves záloglevelek, 5000 fttos címletek: 1231 és 1255 sz.

A még ki nem sorsolt záloglevelek közül a következő darabokra nézve a megsemmisítési eljárás megindított: 4%-os 50 éves záloglevelek, 100 fttos címletek: 15466 és 16282 sz. Bécs, 1908. június 4-én.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Wolftrum főtanácsos. Bilinski kormányzó. Schmid helyettesvezértilkár.

A sorsolási jegyzék az Osztrák-magyar bank valamennyi bankintézeténél és mellékhelyénél kapható és kívánatra keresztkötés alatt bérmentve is megküldetk. (Utánnyomás nem díjaztatik.)

Versenyárgyalási hirdetmény.

A m. kir. földmivélségi miniszter ur rendeletére a Vág folyó balpartján, Negyed község határában létesítendő partbiztosításhoz szükséges 58310 m³ terméskőanyag termelésére és szállítására nézve 1908. évi július hó 1-én déli 12 órakor az alulírt m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében nyilvános, zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni. Az ajánlati feltételeknek megfelelően kiállítandó és felszerelendő ajánlatok a kifizetett napon déli 11 1/2 órájáig a szállítandó kő mintájával együtt ugyanott nyújtandók be.

A kötetendő szerződés mintája és az annak kiegészítő részét képezendő általános és részletes feltételek, valamint az ajánlati feltételek az alulírt hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati minta is megszerezhető.

Komárom, 1908. évi június hó 5-én.

M. kir. folyammérnöki hivatal.

Berlini Victoria Általános Biztosító Részvény-Társaság.

Alapított 1853.

Biztosítási állomány 1905. dec. 31-én 7.212.099,80 | Hozzájárulások az 1905. évben 183.873,00

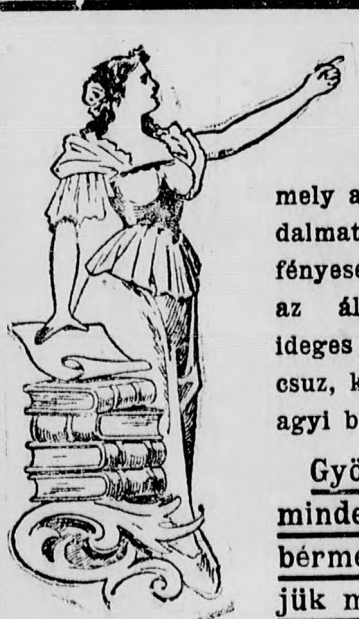
Vagyoniállomány 1905. dec. 31-én 630.857,79 | Évi nyereség 817,128

Különös előnyök: Megtámadhatatlanság: A követény egy évi fennállás után semmissé válik. Alapján sem támadható meg. - Próbai vagy öngyilkosság: Az első évben a teljes díjtarifalet és azután az egész biztosítási összeg fizetetik ki halálesetben. - Világkövetény: Kezdetlétől fogva tartozó és utazás az egész földön pótlék nélkül megengedve. - A biztosítás megszűnésének kizárása: Három évi fennállás után a biztosítás nem válik érvénytelenre. - Legmagasabb költségek és visszavásárlási érték három évi fennállás után. - Megszűnt biztosítások érvénybe helyezése és hónapon belüli orvosi vizsgálat nélkül csak. - Házborbiztosítás teljesen költségmentesen. - Nyereségnyeresésszedés: A biztosítás 90%-a a biztosítottaknak mint nyereségosztás. - Már 1878. óta az összegdíjban 23.723.331 K. kiutaltatott a biztosítottaknak mint nyereségosztás. - Példa: 100.000 koronára szóló megelőző és hálal események 37%-ával emelkedő osztalék fizetettek ki. - Példa: 100.000 koronára szóló megelőző és hálal események 25 évi időtartammal kötött biztosítás egy 30 éves egyén részére összesen 6060.- koronába kerül.

Rövid, világos biztosítási feltételek, fenntartások nélkül. Egyes képviselők alkalmaztatnak.

Igazgatóság Magyarország és a Keleti országok részére

Budapest, V. kerület, Széchenyi-utca 1. szám.

Az Electro-Vitalizer az egyedül tökéletes, tudományos elvek alapján szerkesztett, galvan-elektromos testkészülék, mely az összes kulturállamokban szabadalmat nyert. E készülékkel fényesnél-fényesebb sikereket érünk el állandóan az általános és nemi ideggyengeség, ideges sziv-, gyomor- és bélbántalmak, oszuz, köszvény, ischias, hűdések, gerincez agyi bántalmak stb. kezelésénél.

Gyönyörű ismertetőkönyvünket minden érdeklődőnek INGYEN és bérmentve, zárt borítékban küldjük meg. (Nők részére külön kiadás.)

„Elektro-Vitalizer“ orv. rend.-intézet Bpest, Károly-körút 2. félem. 10.

Elismerő levél. Lányi Adolf, gyógyszerész. Lipótvár. 1908. ápr. 18. Tek. Dok. or. ur! Van szerencsém értesíteni, hogy az Electro-Vitalizer készülék három havi használatát után igen jól érzem magam. A használat előtt fáradtabb voltam, a egy km-t gyalogoltam mint most ha 4-5 km-t gyalogolok és o y könnyűséget tapasztalok, hogy három havi használat után többre mentem, mint négyszeri fürdővel, pedig évente három hétig időztem ott. Hala az égnék úgy jaro, hogy senki sem hinné, hogy tabs dorsalisom van. Emésztésem, székélesem rendes és egyáltalában sokkal jobban érzem magam, mint ahasználat előtt és az alvasom és étvágyam sokkal jobb.

Szelvény egy ingyen könyvre.

„ELEKTRO-VITALIZER“ orvosi rendelő-intézet

Budapest, Károly-körút 2. félem. 10

Kérem részemre díjlanul, bérmentesen és zárt borítékban elküldeni a

„Modern Villamos Gyógymódról“

szóló művet (férfiak) részére

(A nem kívánt kötet töröndő)

Név:

Cím:

LAUB LIPÓT

≡ BUDAPEST ≡

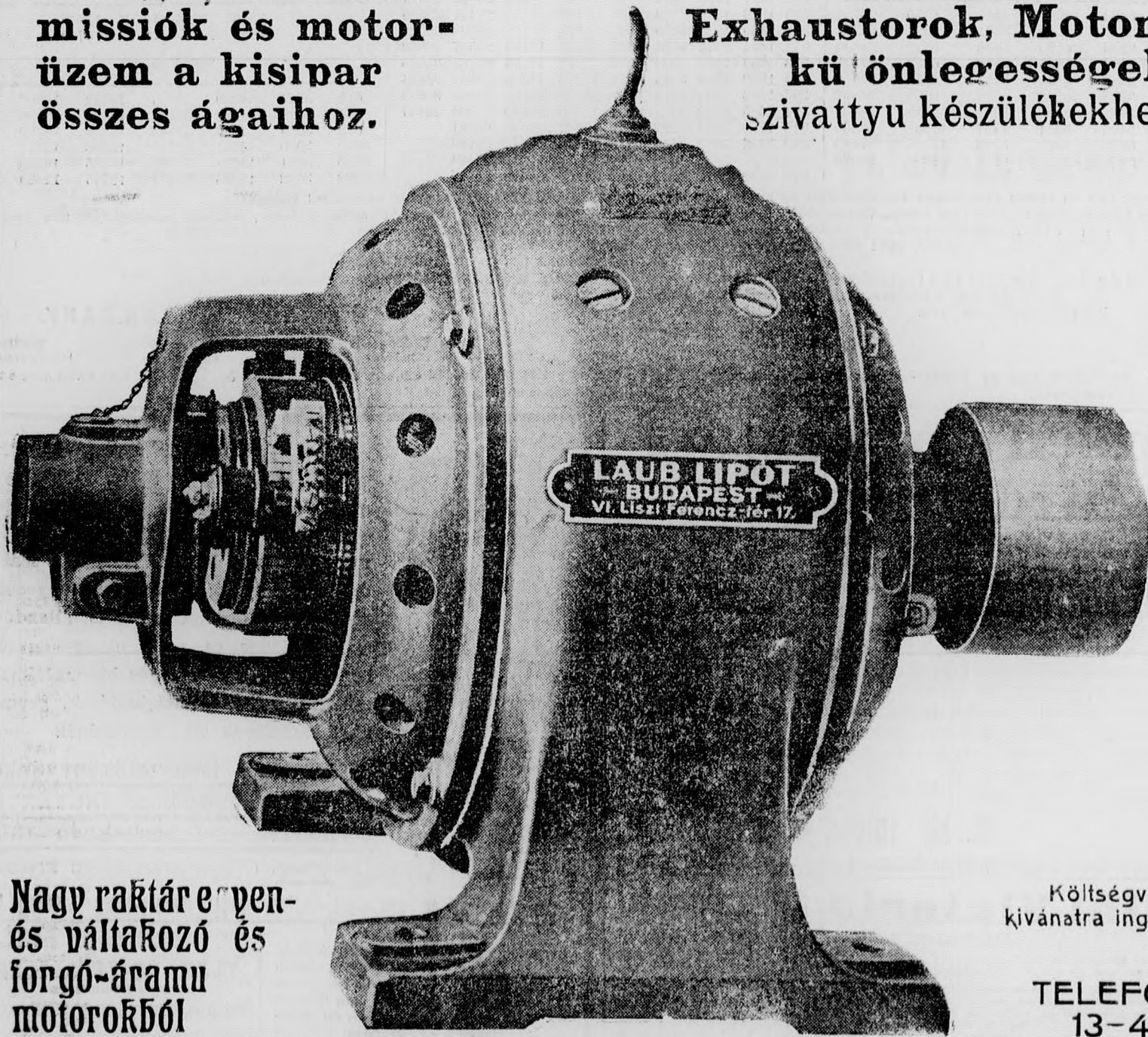
VI. LISZT FERENC-TÉR 17.

Elektromotorok és Dinamók

$\frac{1}{2}$ lóerőtől 100 lóerőig a le-
csebb áram- és erőfogyasztással

A legújabb trans-
missiók és motor-
üzem a kisipar
összes ágaihoz.

Ventillatorok,
Exhaustorok, Motor-
kü önlegességek
szivattyú készülékekhez

Nagy raktár egyen-
és változó és
forgó-áramu
motorokból

Költségvetés
kivánatra ingyen.

TELEFON
13-47.

Gábor Ignác

FIU-INTERNÁTUSA

Budapest, VI. ker., Nagy János - utca 33. szám.

Az ág. ev. főgimnázium, VI. ker. főreáliskola, polgári és kereskedelmi iskolák közvetlen közelében. Villa szép, nagy árnyas kertben tennisz-pályával. Modern berendezés. Villamos világítás. Egyéni tanítás. — Gondos nevelés. — Állandó felügyelet. Francia, német és angol társalgás. Zene. — Rajz és festés. — Vivás és svéd torna.

Szünidei internátus a Tátrában.

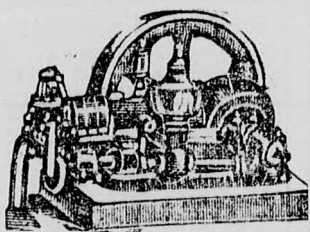
Bővebbet az igazgatóság.

Szabadalmi, védjegy- és mintaltalom kieszközlése minden kultuál lamban.

Adler Miksa okl. gépész-mérnök, hítes szab. ügyvivő

BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 51.

Magyar Ipar- és Árubank
Részvény-Társaság
Budapest, V., Váci-körút 12. sz.

Ajánia:
legjobb szerkezetű légszesz-, benzín-, nyersolajmotorait, szivógáztelepeit, magánjáró benzinfűrészeit, benzínkötő lokomobiljait, valamint teljes cseplőkészleteit benzínlokomobil hajtásával.

Katzky Lajos

Építőművelő-mester
Zephyr szab. ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek mint raktára

TELEFON Budapest, VI. ker.,
22 - 78. Liszt Ferenc-tér 14.

Hatschek Béla

Budapest, 2-4 közt, VII. ker. utca 6. földszint 2.

Emberi műszerek
minden színben kaphatók, külön formák készítője. Szemüveg vagy orrszorító a szemek kipróbálása után adatnak, orvosi rendelvény szerint pontos kiszolgálás.

BOROSZNOGYOGYFÜRDŐ

Zólyom megyében mérföldekre terjedő lénve-sektől körülvett völgyben. Vasúti állomás, posta, taverda, telefon a fürdőtelepen. For és szélmentes havasi levegő. **Glaubersós forrásal** ivógyógy-módra kitünő sikerrel használhatók mindazon betegségek-nél, melyeknél a **karlsbadi kura van** javulva gyomor, máj, epé, vesebajok, cukorbetegség, elhízás. Jól berendezett **vizgyógyintézet**, **Kneipp-ku-rára** alkalmas rét és patak. Szénsavas és fenyő fűdők. Hízáló és fekvő gyógymódok. Száznál több tiszta, száraz szoba. Konyha házi kezelésben. **Olcsó árak. Állandó fürdőorvos.** Képes prospektust szívesen küld a tulajdonos: **Rosenaer Lajos** Besztercebányáról.

Hűsítő italok

készítéséhez friss gyümölcsből előállított kellemes zamatu málna, citrom és narancsszörp kivonatot szállít **Ligethy Gyula** gyógyszerész Budapest, I., Fehérvári-ut 37. Minta kollekció 3 Ko. szörphöz 2 korona 50 fillér beküldésére bárkinek bérmentve. Árjegyzék és utasítás ingyen. Szikvizgyárosok és vendéglősöknek nélkülözhetetlen. — Utazáskor, kirándulásokon csukrozott vízbe cseppentve a legkellemesebb üdítő ital.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, állandó nagy raktár

Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Előkészítő tanfolyam
Építő, kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgához. Síker biztosítva.

BUDAPEST,
VII. ker., Baross-tér 17. sz.
VAGI JOZSEF
műépítész, igazgató.

30 forint. Varrógépek
egy új valódi csapadékos Singer varrógép zárszerkezéssel 6 évi időtartamra garancia.

SINGER A.
műépítész Budapest, főútlei Árkáta-utca 55. Mindenemű varrógépek javítását legutányosabb árban elvégelele. Árjegyzék ingyen

Ujdonság!
Gamsbua
Ujdonság!
— K. 380-tól felfelé. —
A. Sachsel Bécs
kalapkészítő

XVII., Kalvarienberg, Nr. 34.,
II., Taborstrasse Nr. 39.,
XVI., Neu erfelderstr. Nr. 2.
képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas-és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelött Gyar-utca.
Telefon 14-09.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretheben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123.
TELEFON 62-80.

Mérnöki műszereket
vez, elad, cserél, lejt-mérők, Planiméter, Teleskop Goerz-Zeiss-Triäder stb

HATSCHKEK EMIL
Andrássy-ut 13.
Flókja: Erzsébet-körút 38

15 forintért tiszta gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kivitelű **öltöny** vagy **felöltő**

Krausz F. és Tsa
ut szabómester
Budapest, Rákóczi-ut 69.
Vidokra mintákat mértékű teli utasítással bérmentve. Helyben szabásunkat mintákkal házhoz küldjük.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezésel, rész-és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol borgeámiturák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám
I. emelet 268
Kazinczy-utca sarok.

Polgári árak!
Pontos kiszolgálás!
Kitünő szabás!

vidokra minták, kidők nagyobb rendelésnél személyesek elmegek

Zeliszka János
angol ur szabóterme
BUDAPEST,
Andrássy-ut 56. I. em.

Állandó válasszák a leg-lyvatosabb angol és bel-föld szövetekből

Fűthető fürdőkád.
50 koronától febb, kádak 12 koronától felfelé mindenféle arválttu és vízvezeték beronde-zéni vállalatok

LEFKOVICS ADOLF
Wesselényi-utca 51/E. Erzsébet-körút és Harsia-utca között
Arizervák bérmentve.

Fénykép-készítéket
objektívet vesz, elad, cserél híres Appolo lemeznek egyedül-elárusító helye.

HATSCHKEK EMIL
Andrássy-ut 18.,
flókja: Erzsébet-körút 83.
Alapítólott 1877.
30kkal olcsóbb, mint részlet-fizetésre.

Saját gyártmányu vas és rézhutorok

Rézagy — — — 45.- irt
Vasagy matraczsal 8.50 •
Gyermekegy — — 11.50 •
Sodronyagy-betét 3.50 •
Vas- és rézhutorok gyári árban. 28048

WEISZ LIPOT
Király-utca 99 szám,
TELEFON 57-01

Pénzkölcsönt
4, 4 1/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmező, fő-vasáros, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III. helyen 5-70 évig törleszt-hető. Személyhitel tisztviselőknél gyorsan eszkö-zöltetik.

HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Bu-dapest, Teréz-körút 11a.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám,
Izabella-utcasarkán

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C 288

Vadászfégyverek
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is polom aron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint. Előfektető lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Greuer-záru, Bücksilinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher Drilling, valódi Krupp acélsöveggel 65 forint. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghmerles, ugyanitt egy órsz. ténykepezőgép, egy perzs. szőnye és egy motorke-rekpar nagyon olcsón azonnal eladó. IVE. Egyetem-tér 5. szám Radónál 49082

Cseresznyét.
nagyzeműeket postakosaranként 4 kor nyorkat kalarabét, tökök zöld va babot, tökök, kelpozstát gombát, csukorbor-ót, snargát, carfiolt és új burgonyát, egyenes 3 kor. ismét eladóknak külön árajánlat, Szabó Csongrádról.

Ropogós
cseresznyét és egrest nagyzeműeket élvezésre és befőzésre postakosaranként 2.40 korért szállítja Szabó Géza Csongrádról.

Réthý
név látható a valódi pe-metefü cukorka minden egyes darabkáján. 721v

Polgari, gimnáziumi.
kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérék. 27828

Szabok részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytársaság Nagymező-utca 46. 27903.

Kiadó
Lellén, a Balaton partján egy kényelmes villa. All negy szobából, két verandából, konyhából, és mellékhelyiségekből. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Parktagyár
Gyöngyösön ajánlja svár-mányait. 27733

Kolozsvári
jogtudományi és állam-tudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítettünk elő a legrövidebb idő alatt kiprobált módszertünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta lennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciálisan tanfolyam melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen olcsó díjazás a Lovó-beli érdeklődésekre ki-merítően válaszol Dr Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egvestárgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyszintén államszám-viteltani államszám-gára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szemínárúm. Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsa-utca 44.)

Magánkutató iroda
Rákóczi-út 75. Kényes megbizatosokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal ugy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Réza Telefon 67-47. 27750

Részletfizetésre
porcellán szervizek, lámpák: Kérésre árlap ingyen Ivánkovits Károly Szeged.

Nevelőnőket
német, angol, francziákat, boneokat lelkiismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelv-ismerettel sürösen keresek. Szegheőné S. Lulza, Budapest, VI. ker., Dessew fu-utca 22. 28822

Nyári lakás.
Kovács-patak - Esztergomi csavargózós - nagy erdei parkban emeletes nyaralóban, a melyben páratlanul szép kilátással bíró toronyépület is van, nagyobb és kisebb lakások butorozva kiadók. Czim a kiadóhatalban. 5569

Csunya kezeket
3 nap alatt bársonyosmává és hófehérré teszi a Kerpel kozmító üvege 90 fill. 4 üveget bérmentve küld Kerpel gyöngysz. Bpest. Lipót-körút 28 27947

Több mint
600 vagyon s hölgy óhajt mielőbb férjhez menni. Komoly házassalándók (vagyon vallás, foglalkozás, mellékes) forduljanak Schlesinger céghez, Berlin 18. czimre. (A kontinens legnagyobb intézete) 28678

Bükkhasabfaszenet
rostált és legjobb minőségben teljes vasuti kocsi-rakományokban bármely állomásra legutányosabban szállít Gerő Mundi Budapest, VI., Eötvös-utca 34. 28688

Nevelő
kerestetik szeptember elsejétől, okl tanár vagy tanárjelölt, lehetőleg lutheranus, gymnásium és elemi növendékek mellé, zene-értők előnyben. Teljes uri ellátás, külön lakás, fizetés megegyezés szerint. Ajánlatokat azonnal ker Masz-nyik gyógyszerész Györök Aradmegye. 28676

Magyar kir. államvasutak 121747/908. sz. C. III. a.

Új személydiiszabás életbeletetése.
Az oravicza-németbogsán-részczabányai h. é v. vonalán, a megnyitás napjától zóna-rendszerű személy- és podgyász díj szabás lép életbe. Ezen díjzabás a magyar királyi államvasutak díjzabás elírúsitó irodájában (Budapest, VI., Csen-gery-utca 33.) 20 tillért kapható. Bpest, 1908. május 27. A z igazgatóság.

Magánnyomozó
törv. be oxyzett cég el-vállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutató-sokat, személyek, laká-sok üzletek feltűnés nél-kül megfigyelést s el-tűnt egyének és névte-len levelek írónak ki-nyomozását, bel és kü- földön, Barna Libor Já-nos, Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 15. Telefon 109-52. 28587

Májusi
friss csemege juhturót szál-lít 5 kgos bödönökben, 6 koronáért Hegyi téglásajt kilója 1.60 korona. Hegyi juhturógyár, Nagyszabos. (Gömbör m.) Helyi kép-viselők verestetnek. 28508

Gépeszkeket
cseplés idényre nyszintén gazdatiszkeket és az összes gazdasági személyzetet, szakértelem és tapasztalat-ért teljes letelepést vál-lalok a hely adó urak röz-szere teljesen költés és díjmentesen ajánl Krakaner Aron Budapest Nagymé-ző-n 26. Telefon 94-76.

Szepességi csemegek
BARTA-féle veresátonya belélt, málna, sva-mócza-, csipkebogyózat, gomba- és muskovit-v. ket. pastétomokat ajánl a FELKAI KON-ZERVGYAR Felka, Szepesmegye. Kerjen ár-jegyzéket. 28972

Zálogcédulákat,
villanásokat, ékszerket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb áron veszek. Brillánsokért többet fizet-tek, mint amennyiért vették. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 27133

Veresátonyabetóti
B A R T A-féle, 6 kilón postakosárúvege 6.- korona FELKAI KON-ZERVGYAR Felka, Szepes-m. 28972

Jó és olcsó
nyár-ló és fűdőlőhely. Lőcse, szab. kir. városa, szepes-vármegye székhelye; 573 méter magasan a tenger szine felett, a városban és a város körül szép sétá-nyok, 1-2 kilométernyire fenyőerdőkkel környezve, teljesen portalan, ózonos levegővel; kikövezett és csatornás utcákkal és ter-ekkel; jó és olcsó élle-mezéssel, könnyű közle-kezés, kellemes szórakoz-tató és kiránduló szom-szédhelyekkel. Az odautazás és ott elszállásolás körülményeiről tüzetes fel-világosításokkal szivesen szolgál a város rendőr-kapitánya. 5564

Szülő-tulajdonosok
„Peronospin“
mely már 7 év óta hasz-nálható van. Hátsó- és elő-sokkai jobb és olcsóbbi permetezőnő, mint a kókó. Egy csomag 1 hokó vizre 60 fillér. 10 csomag rendelésnél bér-mentve küldi Demeter M. gyógyszerész Szésváros.

Magánjáró
gőzcseplőkészlet 8 lóerejű, kifogástalan gyári javítás-sal, magyar állami gyárt-mány, igen előnyös áron és fizetési módokkal megvételre ajánlatik Szűcs Ödön cég által Baján.

BUTOR
részletfizetésre vagy meghatározott idő-re-szűcs árak és legkedvezőbb fi-ze, isai feltételek mellett. Fővárosi igazgatóság szolgálat

Liszt István
Bpest, IV. Koronaherceg-u. 2 (Károly-ter. szarkán).

butorraktárban.
Több mint 500 képpel ellátott árjegyzéket bárkinek 60 fillér ellen franko elküldjük

BEKHORUT,
(hasznos) gyomorgörcs legjobb gyógyszer a BARTA-féle PERETE-APONTA GYÖGYBÖR gyógyszereszek és fü-gyessereknél 1 üveg ára K. 1.60. 6 üveget 8.- Koronáért bérmentve szállít a FELKAI KON-ZERVGYAR Felka, Szepes-m. 28972

!!! Olcsó kölcsönök !!!
Tízéves kölcsönökön 6-6 1/2%-ra, 15 35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költés nincsen! Díjazás utólagos! Felzálogkölcsönök 4-4 1/2%-ra, 4-62-500% annuitás mellet. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Óvadékokra az érték 75%-ig. Kationliszteknek hadnagysá-gú kezelve előnyös feltétele-ekkel. Tarcshifelt, Váltó-kölcsönt gyorsan és elő-nyösen folyósítunk. Ingatl-anok erdők, bányák adásvétele Oszlársorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk! Minden fel-világosítás díjtalan!! Kép-viselőik alkalmaztatnak! 28678

Déli vasut.
A pünkösdi ünnepek alkalmából a személyforgalom ébonyoltása érdekében a rendes vonatokon kívül június hó 7. és 8-án Budapest d. v. és Siófok között még külön gyors és személyvonatok is fognak közlekedni. E vonatok a következő menetrend szerint közle-keenek: Június hó 7-én a 202a. számú külön gyorsvonat indul Budapest d. v.-ról reggel 8 óra 15 perczkor, Székesfehérvárra 9 óra 34 perczkor és Siófokra 10 óra 28 perczkor érkezik. Június hó 8-án a 203a. számú külön személyvonat indul Siófokról délután 4 óra 23 perczkor, Székes-fehérvárra este 6 óra 18 perczkor és Budapest d. v.-ra este 8 óra 14 perczkor érkezik. Ugyancsak június 8-án indul Siófokról a 202a. sz. külön gyorsvonat este 6 óra 54 perczkor, mely Szé-kesfehérvárra 7 óra 59 perczkor és Budapestre este 9 óra 20 perczkor ér-kezik. Mindezek a vonatok köz-önséges gyors- és sze-mélyvonatu menetjegyek váltása ellenében használ-hatók.

„Stenográfia“
Országos Gabelsberger gyorsíró és gépiróskola Váci-körút 33.

Díjtalan gépirásoktatás. Havonta új gyorsírási, gép-írási és kereskedelmi szak-tanfolyam. Kedvezményes nyári kurzusok. Okleveles tanárok. Belratkozás naponta.

Váci-körút 33.

Százezer koronánál
jóval nagyobb forgalmu fűszer, sör, hentes és rő-vidáru üzlet az ország má-sodik városában előnyösen átadandó Czim a kiadó-hivatalban. 28676

Onnek övni kell a feleségét!
Minden család részére leg-fontosabb illusztrált könyv s tulbó gyermekalkás ellen, melynek eredményét a há-lalratok ezzel igazolják, díszkréten küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 277. Lindenstr 50

Villamos világítás
sajt dynamóval, lakó-házak, gazdaságok részére. Teljes és villa-mos czikkeket árjegyzéke ingyen. Arájánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elek-tromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Ajtók, ablakok
VASREDONYOK, VASRÁCSOK, kapuk használ-tak és újak olcsón kaphatók:

Lefkovits Jakabnál
Bpest, V., Korall utca 10. a nyugati pályaudvar kö-zeleben.

Gramofonok
kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok részlet-fizetésre is kaphatók.

MAGY. IPAR ES KE-RESKEDELMI R. T.
BUDAPEST,
VII., Király utca 98/b. Kerjen árjegyzéket. 2789

MEGHODITOTTUK A VILAGOT!
A legeönyösebb részletfizetésre **zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt**
készpénzbeni áron a leg-ujabb rendszerű **bank hitel** után kizárólag csakis Reményi nagy magyar bank-szertelepen. Prospektus és árjegyzék in-gylen. Budapest, Király-u. 58. szám.

FARAGÓJ.
műbutorraktár, kárpitos és díszítő Bpest, Váci-utca 2.

Elfogad teljes lakberende-zéseket, valamint minden-nemű kárpitos-és díszítő-munkákat. 27881

Mintaraktár műveszi kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből. :: Költségvetés díjmentes.

Asszonyok
vigyázzatok! Tulnag gyer-mekalkás ellen megtanít védekezni Fischer Róza kézikönyve. Több ezer kö-szöndő és halirat. 1 koron-áért esetleg bélyegekből megküldi Fischer Róza asszony, Budapest, Dam-janich-utca 28/B, föld-szint, ajtó 5.

Urasági butorokat, szőnyeget, csillárokat
és legteljesebb berendezé-seket (gyárakat és üzle-teket is) veszek és eladok

Nagy Zsigmond
VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett). Gyöngyöri választék a leg-finomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy mastajta nálo, ebédlo, őr szoba és szalonbutorokban. Rezhálószobák börgarnitú-rák és kárpitoslétekben Perzsa, amyrua és más sző-nyegekben és függönyökben modern bronzcsillárokból gáz, villamos stb.-hez. 28597

A gyermekvédelem.

Irta: Ruffy Pál,
miniszteri tanácsos

A magyar humanizmus történetében valóban korszakos ünnep volt a budapesti menhelynek e hó 3-án rendezett megnyitó ünnepélye. Az egész ünnepet áthlatotta az a benső, az a mély érzés, mely a nagy államigazgatást, mint a nagy társadalmat a gyermekmentés érdekeihez köti. Meleg, közvetlen, a szeretet által átszőtt, szép ünnep volt ez, melynek emléke megmarad azoknak lelkében, akik annak részesei voltak.

Az a zárókő, melyet gróf Andrássy Gyula belügyminiszter és Széll Kálmán az épület falában elhelyeztek, valóban mértőföldjelzője annak a haladásnak, melyet ez ország rövid, pár év alatt a gyermekvédelemben kifejtett.

Ki hitte volna, hogy tíz évvel ezelőtt, midőn a törvényhozás a nyilvános betegápolásról szóló törvényt megalkotta, hogy abból az egy sornyi rendelkezésből, mely az elhagyatott gyermek gondozását az országos alapra utalja, rövid idő alatt ily nagy intézmény fejlődik.

Egy elejtett mag és lett belőle, mint Jean Paul mondja: egy egész teremts.

Ehhez Széll Kálmán nagy alkotására volt szükség. Előtte az egész társadalom a gyermekvédelem irányításában teljesen tétova, tájékozatlan volt. Még maga a törvényhozás is, mely az 1901. VIII. t.-cz.-et megalkotta, nem birt szabadulni a lelencz-kaszárnyák fogalmától. Akkor még mintegy a köztudatra reánehelzedett, hogy az ugynevezett lelencz-ügy el sem képzelhető más képen, mint hogy az állam nagy kaszárnyákat épít, azokban a senki gyermekét raktározza; hogy pedig az elhelyezést kényelmesebbé tegye, beállítja a kapu mellé a forgóládát, vagy meggyújtja a piros lámpát és a gyermek, a társadalom életfölsége amint

beözönlik az egyik kapun a lelenczházba, úgy kiözönlik a hátsó kapun a temetőbe.

Századokon keresztül így közigazgatták a gyermek ügyét és az ember szívesebben jár a kitaposott uton, mint nyomtalan rengetegben, különösen ha attól nem az ő feje fájdul.

Ma már nem ismerünk lelenczházat, nem ismerünk lelencz-ügyet, de nem ismerünk lelenczet sem. Ezt a lebecsmérő kifejezést már is száműztük a magyar társadalmi igazgatás szótárából.

Széll Kálmán új iskolát alapított és megalkotta azt a nagy szociális szervezetet, mely az elhagyott gyermeket az állam oltalmára bizza és hogy saját szavaival éljünk: „merte kimondani azt az elvet, hogy a mindenképp elhagyatott gyermeknek joga van ahhoz, hogy az állam megvédje.

Körülfekintő bölcseséggel vonta meg a határt az állam kötelessége és a társadalom részvéte között, de e mellett az állami gyermekvédelmi igazgatás szervezetébe beleszította a társadalomnak részvételteljes munkáját.

A gyermekvédelmi törvényben megnyilatkozó nagy szociális gondolat Széll Kálmán keze alatt abban a nagy rendszerben bontakozik ki, melyet ő a gyermekvédelmi törvények végrehajtása iránt megalkotott. E rendszer szerint az elhagyatott gyermekek felvétele oly egyszerű, annyira nélkülözi a bürokratizmus merevségét, nehézségét, hogy majdnem azt mondhatnók, könnyebb elhagyott gyermeket az állami gyermekmenhelyben elhelyezni, mint egy ajánlott levelet a postán feladni.

Széll Kálmán tisztában volt azzal, hogy a gyermekvédelmet egy merev, bürokratikus rendszerrel fentartani nem lehet és azért abba, ami a rendszerben bürokratikus, belevezette a szervezett társadalomnak a merev formák által meg nem bontható munkáját.

De arról is gondoskodott, hogy az ál-

lamigazgatás kezelői maguk se legyenek bürokraták. Maga választotta ki tanítványait és az ő nagy szívét osztotta meg velük, hogy kötelességük tudatának szárnyat adjon a hivatottság lelkesedése.

Megindult a munka. Tizenhét menhely épült fel, legutolsónak a budapesti menhely.

E menhelyek kettős gyűrű-vonallal foglalják be az országot, mely gyűrű-vonalnak központja a budapesti menhely.

Az egyes menhelyek mindegyre sűrűsödő rajvonallal árasztják el azt a vidéket, amelyek természetes központjai.

Ma tizenhét állami menhely kötelékében majdnem 40.000 oly gyermek örvend a boldogító életnek, akiket az állami gyermekvédelem mentett meg s akik ez oltalom nélkül vagy életük, vagy becsületük által, de elveszendők voltak.

Arvaságra jutott volna a gyermek; vagy legalább is a gyermekvédelem rendszere nem fejlődhetett volna ki oly mély tartalommal, ha gróf Andrássy Gyula belügyminiszter nem öleli magához az elhagyott gyermek sorsát.

Gróf Andrássy Gyula nélkül a gyermekvédelem természetes fejlődése nem lett volna képes megelőzni azokat a függő kérdéseket, melyeket lázas sietséggel érlelt meg a gyorsan haladó idő. E kérdések megoldása nélkül sorvadásnak indult volna a nagy aiakítás.

Gróf Andrássy Gyula terjesztette ki az elhagyatottság fogalmát azokra a gyermekekre, akik azelőtt a társadalom legalsóbb népe szeméjje között a legerkölcstelenebb elemek, rabviselt büntetett emberek környezetében a legnagyobb nyomorban szenvedtek.

A belügyminiszternek mult évi híres, mondhatnók máris világhírű, 60.000 számú rendelete a társadalmi nyomor és züllöttség szerencsétlen áldozatainak megnyitotta a gyermekvédelem kapuit.

A Margitszigeten.

Sokat járok ki e szigetre,
Hová Margittal annyit jártam.
S a padokon üldögélek,
Hol együtt ültünk, vagy rá vártam.

Minden hely, ahol együtt ültünk,
Fájó és mégis édes emlék —
Minttha vidám, szép nyári reggel
A sírok között járnék, kelnék.

Kezecskejét először itten
E fák alatt csókoltam én meg
S kezéről aikam, ajakára
E zárdaromok között tévedt.

E romok közt épült lelkemben
A boldogság derűs tanyája —
S itt borúlt az utolsó csókkal
Rá, az enyészet sötét árnya.

A romok helyén templom áll most;
Emlékére egy kis hercegnék —
Szívemben meg' templom helyén rom,
Emlékére e szerelemnek . . .

Vértessy Gyula.

A tenger.

Irta: Bárdos Artur.

(Utánnymás illos.)

Robogó zavaros álmok, gyötrő zökkenések után ismét zökcent egyet a kocsí és én nem tudtam többé elaludni. Ugy éreztem, hogy nagyon-nagyon mélyre heesett szemmel nézek föl a pislogó lámpára, melyet csak félig takart be a kék posztó-ernyő. A barátságatlan félhomályban, két alvó között, riadtan néztem körül. Félig kialudt életek között úgy hallgattam a szívem zakatolását, mint rugójátört óraszekrényt, melyben a gépezet végsőt iramodik, mielőtt örökre megállna.

A gyönyörűen fájdalmas napból nem maradt meg éjszakára, csak a fájdalom, valami pusztító keserűség a szívemben, mint a mérge a pohár fenekén. A nappal nagy megismerési egyetlen halálos konkluzióvá zsugorodtak össze, a büszke öntudat egyetlen fanyar érzéssé, melyben nincs lendület, csak a halál bizonyossága.

De mégsem voltam egyedül. A torzonborz vastag szemöldökű francia is virrasztott a szemközti ülésen. Mert egyszerre csak megszólalt, anélkül, hogy rám nézett volna, mintha nem is lehetne másképpen, mint hogy én sem alszom.
— Ugy-e bár, uram, ön melankólikus?

Meglepetten kaptam föl a fejemet. Aztán roppantul boszotott a kérdés banalitása és hozám férköző bizalmassága.

— Sajnálom, de csalódást kell önnek okoznom. És nem értem . . .

Nem figyeltem rá.
— Lássá, uram, — kezdte el ismét némi szünet mulva, — mi hamar megérezzük egymást,

közelségét a léleknek, melyben szintén ott van a fekete méreg.

— De uram, — szabadkoztam dühösen, — ily késő éjjeli órában kizárólag az alvásra gondolok. Nagyon egészséges ösztön . . .

De akkor már figyeltem rá, agyam öntudatlan megfeszítésével és kimeredt szemgolyókkal. A lelkemben halk, vinnyogó cinizmus kacagott. Az én tragédiámból a más tragédiája lett. Ő a gyöngébb, a nyöszörgő. Orvos lettem, fürge mágus, a kezemben megvillant az operációs kés.

— Ön nem alhatik, mert önben is virraszt a melankólia. Mikor két ember így egymás mellett szenved emberi voltát, lehetetlen, hogy az ostoba, gögös konvenczió ne engedje őket megszólalni. Gög . . . Istenem, minő bárgyuság! Annak tudatában ugyanis, amit letagadhatatlanul tudunk e pillanatban. Én is, de ön is. Amit titkolódzva ott hord a lelke legmélyén. Gondolkozzék annak a gyógyulhatatlan sebnek a fájdalmával és lássa be, mily emberietlen gög a hallgatás.

— Analitikus hajlamu beteg, — állapítottam meg magamban vidáman a diagnózist. Hang nélkül kacagtam, de a könyvem is kicsordult belé.

— Vannak pillanatok, — folytatta, — amikor egyszerre sokkal intenzívebben lát meg az ember mindent, ami eddig itt-ott, loppal, futólagosan, egy-egy dolog fanyar mellékizében, vagy pillanatnyi hiány-érzésben bukkant föl, öntudat nélkül. Néha hirtelen magnézium-fény lobban fel, fájdalmas világosságot vet be az agyunkba, hogy meglássuk a sötétséget. Mert ez a mindent elborító, megvihatatlan sötétség: ez az egyetlen világosság, ez egyetlen lendület nélkül való igazság a világon.

— Persze, a mámor . . . Ezek a mámor nélküli való pillanatok, — mormolta inkább önma-

... részlettelzetésre
... górá,
... nót,
... balmot,
... edüt
... árákon a leg-
... rendszerű
... hitel
... árólak csakis
... nagy magyar hang-
... szerrelépén.
... és árjegyzék in-
... yon.
... t, Király-ua-
... szám.

AGÓ J.

... tár, kárpitos és
... szító
... czi - utca 2.
... jes lakberendo-
... lamint minden-
... tos- és díszítő-
... nkákat. 27881
... művészi kivi-
... okból, francia
... szövetekből,
... etés díjmentes.

... zonyok
... Tulnagy gyer-
... ellen megtanít
... Fischer Róza
... Több ezer kö-
... alírat. 1 koro-
... g bélyegekben)
... Fischer Róza
... udapest, Dam-
... 28/B, föld-
... 5.

... asagi
... rokat,
... egeket,
... rokat
... ebb berendezé-
... akat és üzle-
... szek és eladó.
... Zsigmond

... r-utca 3.
... örü mellett).
... álaszték a leg-
... modern és
... ati és fényezett
... plisander vagy
... jo, ebedő, úri
... onbutorokban
... ák borganitu-
... rpitosfélekben
... rna és más szó-
... s illegnyokban,
... onzesilárookban
... s stb.-hez.
... 26597

Ki vonná kétségbe, hogy gróf Andrassy Gyulának ez épp oly határozott, mint nemeslelkű elhatározása irányította a büntető-törvénykönyv e napokban letárgyalt novellájának tervezőit. Ez a szellem az, mely kimondja, hogy az erkölcsileg züllött, hogy a büntettes gyermek egy a társadalom szédületes, lelketlen forgatagának megtévelyedett áldozata. Gyermek, kinek környezete az oka, hogy lelkének tiszta világa elhomályosult; gyermek, aki joggal megkívánhatja tőlünk, hogy részvétellel legyünk iránta, hogy megmentjük.

A züllött gyermek megmentésének alap-gondolata, hogy a gyermeket nem szabad a felnőtt, egyéniségében teljesen kialakult ember mérőszalagjával mérniünk. Lágy anyag ez, idomítható és hajlítható.

A cserepes korongjának egy meghibbanása elég ahhoz, hogy a reá helyezett agyagnak, melyből a művész műremeket gyurni akart, formája vesszen.

Az a sötét környezet, melyben az ily szerencsétlen gyermek él, eltompítja a lelkét. Ha pedig az egészséges gyermeket megronthatja egy hirtelen reá csapó hideg fuvallat, mennyivel inkább árt meg annak a finomabb szervezetnek, amit mi léleknek nevezünk, minden durvaság, rossz példa, kegyetlenség. Sorvadásnak indul, ha a szeretet melegét nem érezi.

Egy év tapasztalata meggyőzött bennünket arról, hogy a gyermekvédelem rendszere meg bír küzdeni a lélekmentés e felette nehéz feladatával is. Meg bír küzdeni kizárólag azáltal, hogy a züllésnek indult gyermekben iparkodik megtalálni a lelket és iparkodik annak érzelmeit szeretetteljes gyengédséggel kifejtetni.

Már is százakra tehető azoknak a gyermekeknek a száma, akiket gróf Andrassy Gyula mentett meg a tolonczházak zárkáiból, a közigazgatási fogházak fojtó környezetéből s akik becsületes pártfogók oltalma alatt, becsületben serdülnék becsületes em-

berekké. Csak a környezet boruja volt, mely elhomályosította a kristályt. A tiszta napfényben újra felragyog az Isten fénysugarának, a gyermeknek romlatlan lelke.

De az állami gyermekvédelem munkakörének határt szab a törvény. A 15-ik év utolsó napja kiszakítja a gyermeket az állami gyermekvédelem melegágyából.

Gróf Andrassy Gyula hozzálátott a társadalmi jótékony-ság szervezéséhez. Az állam által megmentett gyermeknek nem szabad vissza, lehullania a bűn fertőjébe, amelyből vétetett. Az állami gyermekvédelem erkölcstelen munkát végezne, ha a 15-ik életévet betöltött gyermeket a bürokratikus gög ridegségével magától eldobná.

Az állam által így nevelt gyereket alkalmas és gondos nevelőre kell bízni, hogy ez a gyermeknek oltalmára legyen akkor, midőn annak erre az oltalomra legnagyobb szüksége van.

Az országnak egész társadalmá sora-kozik, hogy az állami gyermekvédelem munkáját felváltsa. Azokat az elismerő szavakat, melyek a megnyitó ünnepélyen gróf Edelsheim-Gyulai Lipótnak áldásos munkásságát méltatták, az egész ország társadalmá viszhangozza már is.

Minden nemesen érző ember lelkéből beszélt a miniszter, midőn a menhely megnyitó ünnepélyén azt mondotta, hogy: „bár-csak sok Edelsheim-Gyulait adna az Isten hazánknak! Ez a fajta ember hiányzik Magyarországon! Ez a fajta ember, aki önzetlen, hűség nélkül egy célnak szenteli magát és egész erejét arra fordítja, hogy ezt a célt fellendítse.“

Valóban gróf Edelsheim-Gyulai Lipótnak köszönhetjük, hogy a társadalom jótékony-sága kibontakozik az ötletszerűség kezdetleges formáiból s jótékony intézményeink egy céltudatos, egységes, szerves munkára tömörülnek, amely munkában az egész magyar társadalomnak együtt kell lennie.

A társadalomnak e szervezett munkájá-

gának. Aztán ismét a magyarázó élénkségével, bizonyos gyönyörködéssel markolva a saját fájaldalmában, folytatta:

— Valószínűleg azért látok most így, mert fordulópont előtt állok. Mosolyogni fog, uram, magam is sokszor mosolygok rajta, de hát én tengerészkapitány vagyok. Ez a választott mesterségem. Ugy-e különös? Ezzel a beteg szívvel . . . (bal mellére ütött, hogy csak úgy kongott belé). De azért erős legény vagyok és az egész külsőm hozzákeményedett az unifornishoz.

Ránéztem a torzonborz fiúra és hirtelen úgy láttam, mintha a vastag szemöldökét, a marcsona bajuszát egy mozdulattal leválasztotta volna az arcáról, mint a színész, aki a függöny előtt hajlongva mutatkozik meg maszk nélkül a közönségnek.

— Néha, mikor ráüvöltök a legénységre, az az érzésem, hogy csak az anyámnak kellene megsimogatnia a hajamat és menten sírva fakadnék, mint apró gyermekkoromban . . . No igen! Fordulópont előtt állok. Két évi szárazföldi élet után holnap ismét tengerre kell szállnom. Másfél évre, uram, másfél évig a tengeren. C'est dur . . .

— De, uram, — fakadtam ki, — csak nem akar a szárazföldön tengerész lenni!

— Igaza van, egészen igaza van. Méltán kérdezhetné azt is, mért választottam ezt a mesterséget? Hát éppen a fekete méreg miatt. Mindig foglalkoztam magammal — a magunkfajta mindig foglalkozik önmagával — és ismertem a természetemet. De ez is megcsalt. A természet minden jelensége csak játszik velünk, még ez a nyomorult gépezet is, amelyet a természetből leg-sajátabbunknak tudunk, még az ennen lelkünk is megcsal. Éreztem, hogy ábrándozásra, gondolkodásra hajló a kedélyem és szerettem a természetet és óhajtottam a tengert. Azt hittem, hogy

a harmóniát, hajh, a harmóniát . . . a természet legközvetlenebb keretében, vad hullámhegyek tetején, vagy a végtelenség kék kódében megtalálom. Mily nevelés! Van idő, amikor a természet legősibb fájaldalmát, amely ott sikolt a viharban és ott üvölt, lidérces éjszakákon a farkas ordításában, csak pillanatnyi diszharmóniának érezzük. Amikor még hiszünk a harmóniában. Tudtam, hogy melankólikus vagyok. De mi az ifjuság melankóliája? Aféle könnyed, illanó felhő és körülötte remények csupa — kék ege. El-erlingatódzunk rajta, olyan édes, kéjes szenvedés . . . De később! Mikor el sem tudjuk képzelni többé a reggelt, a derültebb perspektivákat . . .

Pedig a reggel jött, ott kívül a robogó börtönnünk függőnye mögött, éppen akkor jött, kéken, aranykódösen, mosolygón. Halvány kék, nagyon kék reflexeket ergetett ránk és különösen lágy formákba oldotta föl a francia arcát, melyet mintha csak e pillanatban láttam volna először. Fáradt arc volt. Két meleg kutya-szem világolt ki a gömbölyű formákból. És a mélységesen kék fény e pillanatban egy mosoly gödrein meg hasadékaik tünt el és dombjain ragyogott elő. A betegem mosolygott. Kissé fáradtan, halk, merengő, távoli mosolylyal. A fantázia mosolyával.

— Most két évig szárazföldön tartott a parancs. Párisban. Azt hiszem, nagyon boldog voltam . . . Öntudatlan és boldog. És az öntudatlanság állapotában nyitottam rá a boldogság problémájára. Mert az adott legnagyobb emberi boldogság: éppen az öntudatlanság. Fiatal koromban éppen az ellenkezőjét hittem ennek. Csendet és magányt kerestem, hogy a bennem hullámzó zavarokkal, kiros pillanat-érzésekkel öntudatosan leszámoljak. Konkluzióhoz akartam jutni és a tenger megtanított az egyetlenre, a

ban az elsőség a magyar asszonyt illeti meg. Mily gyönyörű tere nyílik a magyar nőnek, ha veleszületett érzelmeinek magasztos tudatát követi.

Csak fel kell ismerni a célt és akkor nem teher többé a munka, mert csak a céltalan munka merit ki, a céltudatos munka megkettőzi a kitartást és az erőt.

Be kell következnie annak az időnek, melyről gróf Andrassy Gyula azt mondotta: „immár Magyarországon nem is szabad elhagyatott gyermeknek lennie.“

Ne feledjük, hogy a gyermekvédelem nagy munkájában Európa összes államai között a magyar nemzet vezet és a végzett jó munka tudatában mondhatta ki Széll Kálmán: „a gyermekvédelmi ügyben ma előljárunk Európában, azzal egész Európa bámulatát és elismerését küzdöttük ki“.

Wolkenstein Oswald Gobert gróf.

Budapest, június 6.

Érdekes és ránk, magyarokra nézve nagybecsű füzet hagyta el Sátoraljaihelyen a sajtót. A címe: „Wolkenstein Oswald Gobert gróf atyai és anyai ágon való egyenes leszármazása a Rákóczi és Hohenzollern hercegi családokból.“ A történelmi jelentőségű tanulmány szerzője báró Waldbott-Bassenheim Frigyes. Magyarra fordította báró Waldbott-Bassenheim Ödön doktor. Pompás, történelmi értékű és jelentőségű arcképeket is tartalmaz a füzet, többek közt Hohenzollern Anna Mária hercegnőt és I. Rákóczi György erdélyi fejedelmét is. Okmányzerien bizonyítja be a kitűnő szerző, hogy Wolkenstein Oswald Gobert gróf a Rákóczi és Hohenzollern családoktól, úgy atyai, mint anyai ágnak egyenes leszármazottja. A közölt leszármazási táblázatból kitűnik, hogy Wolkenstein Oswald Gobert gróf a Tokaj melletti bodrogkeresztúri szép uradalmán ma is, mint ősenek, I. Rákóczi Györgynek, örökösei lakik.

Akármiilyen történész foglalkozik ezentúl a Rákóczi-családdal, műve csonka fog maradni, ha a báró Waldbott-Bassenheim művével nem foglalkozik. A genealógia a történelem egyik igen fontos és egyáltalában nem mellőzhető

konkluzióra, mely megöl. A zöld, a végtelen, végtelen tenger. Amely egyetlen hullámával lenyeli a mi egész hajóvilágunkat és minden lobbogó, pislákoló emberéletet . . . A szárazföld a miénk, megsarkantoyuzuk, az urai vagyunk. És Páris! A mámorok városa. Mert a konkluzió az: hogy el kell felednünk a konkluziót. Mámorban kell élnünk. A város fix pontok köré fűzi az életünket. A városban az emberi hatalom diadalmas kövei emelkednek. Nem érezhetjük magunkat kicsinynek, pusztulónak, pislogó lidércfénynek . . . Meleg kis fészke volt Párisban. Milyen meleg! Minden tárgy, minden puha, színes szőnyeg, minden bolondos nippelólam beszélt, engem vallott urának. Az ablakom fehér medvebőr és az égből csak annyi, amennyit a függönyömön keresztül beengedtem. És odalenn a színes robogó, diadalmas Páris. Aztán egy édes, bolondos, kicsi párisi nő . . . Az én nőm, szeszélyes, hófehér angoramacskám. Nő, akinek mosolyai és könyei vannak. Van ennél szebb a világon — egy nő könyvével és mosolyánál? Mindentől el kell szakadnom. Ezer apró, édes száltól, mely engem is belefűzött a városba, az emberek közé, az élethez. Másfél évig csak tengert fogok látni. Zöld, végnélküli tengert. C'est dur . . .

Elhallgatott. Fájt a csend. És — bár ütök, öntudat nélkül, — éreztem, hogy gyöngédtelességet cselekszem, félrehúztam az ablakunk függönyét.

Szemünk elé kaptuk a kezünket mind a ketten. Beözönlött, elárasztott a nap. Boldogan, föllelékző tüdővel fürödtem meg benne.

Marseille közelében voltunk, a tengernél Felujjongtam, hogy tekintetem átszárguldoit a halvány, kék kódokban uszó végtelenségen.

Fáradt, barázdás arccal ült mellettem a tengerész és gyűlölettel meredt a tengerre.

segédtudománya és éppen ezért tulajdonitunk fontosságot ennek a füzetnek, amelyet igen nagy tudással s lelkiismeretes buvárlattal irt meg a tudós szerző. A legkisebb adatot is felsorol és elhelyez, hogy a családfát megállapítsa. De minden adatot okmányokkal támogat a szerző és így a genealogia valóban értékes adalékokkal gazdagodott.

Abból indult ki, hogy amidőn nemzeti nagy ünneppel hazahozatták II. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona hamvait, hogy hazai földben, a kassai székesegyházban helyeztessenek örök nyugalomra, a Rákóczi-koporsók után haladó leszármazottak élén elsőnek láttuk, nem éppen meglepetés nélkül, Frigyes főherceg hajdani főudvarmesterét, gróf Wolkenstein Ozwaldot, a „gentlemen of the turf” jóismert, elegáns és viharezzett alakját. Általános érdeklődést keltett, hogy mely okból illette meg őt ez az elsőbbség? Tudva volt ugyan, hogy a gróf anyai ágon, az Erdődy és Aspermont grófok utján, a Rákócziaktól származik, hogy azonban atyja részéről is egyenes leszármazottja a Rákóczi-családnak: eddig csaknem ismeretlen volt.

E leszármazásra vonatkozó történelmi adatokat elsőbbsen csakis barátja és szomszédja részére akarta összegyűjteni a szerző, de miután kimutatja, hogy gróf Wolkenstein nemcsak hazai nagy családjaiknak u. m. a Rákócziaknak, a Báthoryaknak, a Zrínyieknek, a Frangepánoknak, hanem a német Hohenzollern háznak is egyenes uton leszármazottja; a dolog tágabb körben is érdeklődést fog kelteni.

Habár II. Rákóczi Ferenc fejedelemnek a szépséges Sarolta-Amália hessen-rheinfelsi hercegnővel Kölnben az 1699. évben kötött házasságából két fia született, a család ezekkel mégis fiágban kihalt, míg ellenben nővére, Rákóczi Julianna-Borbála hercegnő után az Aspermont-Linden-Reckheim Ferdinánd Gobert gróffal 1691-ben kötött házasságából több gyermek maradt, akiknek egyenes leszármazottjai egyrészt Wolkenstein Ozwald, Gobert atyja, másrészt az édes anyja.

Az Aspermont-Rákóczi házasság képezi kiinduló pontját a nem érdektelen genealógiai tanulmánynak, melyben felkeresi egyrészt felmenőn mindkettőnek elődjait, egészen őszüléikig, másrészt megállapítja leszármazottjaiknak sorát egészen a jelen korig.

Horn I. E. „Franz Rákóczi II. Fürst von Ungarn und Siebenbürgen” című történelmi jellemrajzában a következőket írja: „Julianna se óhajtott kolostorba visszavonulni, sem pedig örökségét szerzetes-rendeknek jutálni. Neve, gazdagsága, kiváló szellemi és testi tulajdonságai nagyra növesztették nagytekintélyű kőröinek számát, de gyámla, a bíboros, határozottan visszautasított minden ajánlatot, mígnem végre legyőzőjére talált a furfangos egyházfejedelem egy okos hadihősben. Aspermont-Linden-Ferdinánd-Gobert reckheimi gróf születésénél fogva Belgium egyik legelőkelőbb, még ma is virágzó nemesi családjának sarja, ki tehetsége és érdemei révén a császári hadseregben a tábornoki rangig emelkedett és ki testi előnyeire nem kevésbé tánt ki, mint észbeli tehetségei és jelleme révén. Rövid házasság után elveszté első nejét, Saroltát, nassau-dillenburgi Lajos-György herceg leányát. A fiatal özvegyember beállott a fogoly magyar hercegleány kérei sorába, felhasználta a VIII. Sándor pápa megválasztása alkalmával Rómában időző bíboros távollétét és kieszközölte az udvar engedelmét arra, hogy Julianna kezét megkérhesse, amibe úgy a leány, mint anyja szívesen beleegyezett, úgy, hogy utóbbit, még a bíboros hazakerzése előtt, vezethette oltárhoz.

Az Aspermont, vagy Aspremont, ősrégi lotharingiai grófi család Metz környékéről. Mivel különféle munkákban rosszakaratúan az a vélemény terjesztett, hogy Julianna férje valamely osztrák katonacsaládból származott volna, ezeket említi meg:

Martell Károly Aspermont grófságát 680-ban hűbérül adta Siegfriednek, kinek ősei, régi történetírők szerint, az olasz Estei hercegi házból származtak. A XVI. században ez a család két ágra oszlott, az idősebbik Aspermont-Linden-nek nevezte magát, ifjabb ágát pedig, mely 1556-ban szerezte meg a vesztfáliai kerületben fekvő reckheimi „reichsunmittelbar” uradalmat, Aspermont-Linden zu Reckheim-nak nevezték; 1583-ban elnyerte a birodalmi grófi méltóságot és felvették a vesztfáliai grófi kollégiumba.

Ebből az ágból származott Aspermont-Linden-Reckheim Ferdinánd Gobert gróf, Julianna hercegnőnek a férje. — Reckheim szabad birodalmi grófságáról, amelynek kastélyában ő mint szuverén ur annak idején meg is halt, Iselin a következőket írja: „...Jülich és Lüttich határai mentén fekszik az és Aspermont-Reckheim bir. gróf tulajdona, a Maas partján, Maastrich közelében terül el, szárazon és vizen vámszedő és pénzverő jogosultsággal bír; kicsi, de sűrűn lakott ország, mely magában foglalja Reckheim városát és várkastélyát, valamint több környékbeli falut. A Lotharingiában fekvő Aspermont grófság vagy 300 falut számlál.

E feudális viszonyoknak megfelelnek az Aspermontok összeköttetései is. Ferdinánd gróf szülei voltak: gróf Aspermont Ferdinánd és Fürstenberg-Heiligenberg Erzsébet grófnő (a ma is virágzó híres hercegi házból), nagyszülei, atyai részről: gróf Aspermont Ernő, ki Mátyás és II. Ferdinánd császárok alatt mint ezredes szolgált és neje Anna Antónia, Gouffier-Bonivet Henrik marquis leánya; anyai részről: gróf Fürstenberg-Heiligenberg Egon bírod., született 1588-ban, kit Ferdinánd császár, Frankfurtban 1619-ben történt császárrá választása alkalmával lovaggá ütött; majd titkos tanácsos és a bajor fejedelm főudvarnagya lett és végre a „liga” hadseregében tábornagyi rangra emelkedett. Meghalt 1635-ben. Neje Anna Mária, hohenzollerni hercegnő, János György herceg leánya.

Miután az Aspermontoknak a Fürstenberg és Hohenzollern családokkal való összeköttetéséről levéltári okmányok nem állottak a szerző rendelkezésére s csak régebbi munkákból, mint Iselinből is, volt kénytelen adatait összeállítani, ama kérelemmel fordult Fürstenberg Miksa Egon herceghez, hogy ebbeli történelmi adatait felülvizsgáltsa, azokat szükség szerint javítsa és egészítse ki. A herceg legelőkelőbbben teljesítette kötelességét és nemsokára maga küldte el neki donaeschingeni levéltárosának jelentését, mely a következő nemzedékrendi táblázatot tartalmazza:

Hohenzollern-Hechungen
János György gróf,
szül. 1577-ben,
† 1623. szept. 28.

VIII. Egon,
Fürstenberg-Heiligenberg gr.-ja
szül. 1588. márcz. 21-én,
† 1635. aug. 24-én
házasságra léptek 1618. decz. 5-én.

Anna Mária
† 1652. aug. 23-án,

Erzsébet sz. 1621. jun. 15-én, † 1662. szept. 15.
házasságra lépett 1643-ban Aspermont zu Linden
u. Reckheim Ferdinánd gróffal, sz. 1611-ben, † 16..

VIII. Egon gróf, neje Anna Mária és leányuk, Erzsébet, képei a heiligenbergi lovagteremben üggnék a 24. 37. és 62. szám alatt.

Ehhez megjegyzi a szerző, hogy Hohenzollern János Györgynek 1623-ban a saját személyére, valamint utódai részére a birodalmi hercegi méltóság adományoztatott.

Ezzel jelezte az Aspermont-családnak magas rangját és előkelő származását; konstatálta egyúttal, hogy Rákóczi Julianna Borbála hercegnő férjének nagyanyja a Hohenzollern fejedelmi házból származott.

Saját családját vizsgálva, látjuk, hogy Julianna leánya volt az 1676-ban elhalálozott I. Rákóczi Ferencnek és második nejének Zrínyi Ilona grófnőnek (kivéül 1666-ban lépett házasságra). Nagyszülei voltak, atyai részről: II. Rákóczi György, kit még atyja, I. Rákóczi György fejedelem, élteben erdélyi fejedelemmé választottak, de csak I. Rákóczi Györgynek az 1648-ban bekövetkezett halála után vevé át az uralkodást. II. Rákóczi György meghalt sebeiben 1660. évi május 27-én Nagyváradon. Neje volt Báthory Zsófia hercegnő, ki mint hatalmas házának leány-örököse, a nagykiterjedésű Báthory-birtokokat a Rákóczi-családnak juttatta. Anyai részről való nagyszülei főszereplői voltak a XVII. századbeli ama nagy politikai drámának, mely akkor egész Magyarországot kétségbe ejtette, Európát pedig borzalommal töltötte el. Zrínyi Ilona leánya volt Zrínyi Péter grófnak, ki az 1665-ben elhalt Miklós testvére után a horvát báni méltóságra emelkedett.

Népiskolai olvasókönyvek

(Kezelés.)

Sokan, még művelt emberek is azt hiszik, hogy ha a népiskola az olvasás technikájának szövevényes labirintjein átgázolt, akkor már az olvasással végzett is. És kötelességének eleget tesz, ha az olvasási órán a gyermekek váltakozó olvasásánál a tanító egyszerűen ezzel a közhasználatu szóval vezényel: tovább, tovább! Szó sincs róla, ez az eljárás volna a legkényelmesebb. De itt hozzátesszük, hogy egyúttal a leglelkiismeretlenebb is. Meg is mondjuk, hogy miért.

Az olvasás elsajátítása ugyanis értékebb vonalaiban nem öncél, csak eszköz. Eszköz arra, hogy amit az anyagi világban magunk közvetlenül nem láthatunk, nem szemlélhetünk, annak a segítségével ezeket megismerjük. Az így szerzett ismeret az igaz, hogy csak közvetett. De hát van-e ember ezen a földön, aki minden tárgyi dolgot, ami van, ami él, ami mozog és hogyan, milyen törvények szerint mozog, közvetlenül, a saját tapasztalataiból ismert volna meg? Ugy-e bár, hogy nincs. Még néhai Brassay Samuelt sem volt ilyen. Pedig ő polyhisztor volt. És akiben erre hajlandóság van, mégis megismeri. Hézagosan ugyan, de így is jobb, mintha sehogyse ismeri. És hogyan ismeri meg? Ugy, hogy olvas.

Ámde az emberi lelket nem mindig csak az anyagi világ mozgatja, hanem azok a termékek is, amelyek az emberi cselekvésből, lélekből hajtana ki, mint a nagy és merész gondolatok, az érzelmek számos válfajai, az emberi akaratnak, erkölcsnek és az ezekből folyó tetteknek különféle nemes és nemtelen kitörései. Az igaz, hogy nyilvánulásaikban közvetlenül sokszor ezek is észlelhetők, de századokra megrögzítve, mégis csak az írásban, nyomtatásban található fel az emberi léleknek eme momentumai. Ebből pedig az következik, hogy ha ezekkel a momentumokkal meg akarunk ismerkedni és azokból esetleg a magunk számára tanulságokat is akarunk levonni, okvetlen olvasnunk kell. Ebből pedig ismét az a rezulátum, hogy az olvasás technikájának elsajátítása nem öncél, hanem csak eszköz, médium arra nézve, hogy általa egyfelől az emberről, mint ilyenről, másfelől pedig a tárgyról és az ezek körül észlelhető jelenségekről szerezzünk magunknak tudomást. Azért tessük ide szándékosan utoljára, mint az előzmények tömörítését, ezt a két elkülönítő meghatározást, mert tudvalevő, hogy ismereteink kétfélek, u. m. humániak és reáliak. Amoda tartoznak: a történelem és az ezzel kapcsolatos közjogi és magánjogi dolgok, a nyelv, a szépirodalmi termékek, mint az emberi szellemek virágai stb. Emelhez pedig a természettan, a természetrajz, a földrajz stb. Mi sem természetesebb, hogy ezeket az elemeket az olvasókönyvekbe, mint kollektív területre, mind össze kell nagyjából gyűjteni. Mert különben az olvasókönyv tökéletlen lesz.

De az olvasókönyv tökéletességére nemcsak ez a jogos feltétel, hanem az is, hogy tudjuk, mit, mikor és hogyan találjunk fel. Kis gyermekeknél például merő esztelenség volna, ha nekik az olvasókönyvben a földrengések okairól tartanánk díszertációt. A felnötteknél pedig az abc-ről. Viszont bűnözni való dolog volna, ha a hétéves gyereket holmi unalmas leírásokkal gyötörnők. Tehát az olvasókönyv íróinak tudnia kell, hogy: hogyan, mikor és mit.

Hogy kezeljük már most az olvasmányokat. Erre a következők fogják megadni a feleletet:

Általánosan tudott dolog, hogy az olvasmányok tárgyalásánál megkülönböztetünk tartalmi és alakí kezelést. Amaz alatt értvén a tartalom boncolását, emez alatt a grammatikai elnevezéseket, formákat és a helyesírás összes rekvizitumait. Ámde a tartalmi kezelés is kétféle. Az olyan olvasmányokat ugyanis, amelyekben öleg az emberi érzések, hangulatok, törekvések uralkodnak: csupán általános nevelészet szempontból tárgyaljuk. Az olyan olvasmányoknál ellenben, amelyek valamely önállóan jelentkező ismeretág támogatására, erősítésére szolgálnak, már a szakszerűségi szempont a döntő.

Egyébként az egyes olvasmányok metodikai feldolgozása a felsőbb osztályokban (az első osztályról

itt sem esik szó) a következőképpen folyik, vagy legalább is következőképpen kellene folynia:

Az első lépés természetesen itten is, mint mássutt, a cél kitűzése. Vagyis annak a felemlítése, hogy az olvasmányban miről lesz szó. Ezt követi a tárgyalásra való bevezetés. Ennek az a célja, hogy a gyermek lelkét abba az érési állapotba helyezzük, aminő az olvasmány hangulata. Tehát a bevezetésnek leendőlegesnek kell lennie anélkül, hogy a mesterséges páthosza csapna át. Mert ennek ugy sem volna hatása. Ekkor jön a dolog közepe: a tárgyalás. A tanító itt vagy elmondja az olvasmány tartalmát, vagy pedig felolvassa mintaszerűen maga az olvasmányt. Ez azért szükséges, hogy a gyermek az olvasmány tartalma felett áttekintést nyerjen és a részekre figyelme annál jobban odatapadjon. Mert hát tudvalevő, hogy minden olvasmány apróbb gondolati részekre oszlik. Ezeket a gondolatrészeket azért magunknak előre ki is jelöljük, nehogy eljárásunk akadózó, tétova legyen. Mert ha ezt a gyermekek észreveszik, a tanító tekintélye úgy a sárba reked, hogy nincs az a négy meklenburgi ló, amely azt onnan többé kirántani képes lenne. Az egyes gondolatrészek tárgyalásánál a megértésen felül mindig arra törekszünk, hogy azoknak aforisztikus rövidséggel jelölést is adjunk. Amelyet a tábla balfelére fel is írunk annak az okáért, hogy ezek után a diszpozíciók után a gyermekek képesek legyenek az olvasmány tartalmának összefüggő elmondására is. Az egyes gondolatrészeknél figyelmet vetünk a gyermekek előtt az ismeretlen szavak magyarázatára is. Ezeket a tábla jobb oldalára szintén felírjuk. Így az olvasmány tartalmának váza, valamint az ismertett szavak lajstroma is a táblán lesz. Az elsőnek a nyomán az olvasmány tartalmát elmondhatjuk. Az ismertett szavakat pedig leírhatjuk és be is tanulhatjuk.

Ezután a verejtékes, fárasztó munka után jön némely erre alkalmas, olvasmányok moráljának megállapítása és a gyermekek életviszonyaira való alkalmazása. A reális olvasmányoknál pedig a nyert ismeretek összefoglalása és szintén alkalmazása — mondjuk egyes írásbeli feladványokra. Mind a két esetben pedig az ismertett szavakkal mondatok képzése. Ezt berekesztjük az olvasmányoknak technikai begyakorlása.

A grammatikai kezelésnél domináló a tanult nyelvtani elnevezéseknek és formáknak az illető olvasmányból való kikeresése, helyesírási részletek kajtatása stb.

Amint ebből a futólagosan összehevenyészett ismertetésből látszik, az olvasókönyvek az elemi iskolában igen nagy jelentőségűek. Tárgyalásuk pedig nagyon is fárasztó. Elannyira, hogy nincs ismeretség, amely úgy bontaná az idegeket, mint az olvasmányok, már tudniillik akkor, ha azokat úgy kezelik, amint azokat kell.

Szabó Kálmán.

IRODALOM

Biró Lajos könyve.

(Huszenegyet novella. Deutsch Zsigmond és Társa kiadása. Ára 4 korona.)

Biró Lajosnak ebben az új kötetében még nagyobb írói készültséggel, élesebb és átfogóbb meglátással s különösen még finomabban kivert plasztikával tárul elénk mind az a nemes, fordulatos s az élet igazságait felszínre vető mesélő-készség, amely nevét már első könyvének megjelenésekor egyszerre a novellairók legelső sorába emelte. Erősen kidolgozott impressziókkal megfogalmazott történetei, melyeknek külső kerete sokszor egész a kigondoltság határáig zsugorodik, most ebben az új kötetben is külsőre robusztus, nagy vonásokkal dolgozó megfigyelőt állítanak elénk s csak az, ami a nyers elmondás vagy megérzékeltetés határán túl esik, a belső, soha határozatlan ki nem fejezett megérzések lüktető keringése, vagy a történetek hátterében halványan meghúzódó bánatok és szenvedések rajza mutatja leginkább Biró Lajos írói pompáját. Szinte gazdaságos fukarsággal siklik el e drágaköves mélységek fölött, hogy fényüket, tüzüket, értéküket itt-ott a felület erőteljes behasi-

tásával csak annál teljesebben fokozni bírja. De azért a történetek külső burkán mindenütt átcsillámlik és átdereng ez a nagy gazdagság s az olvasó egész bizonyosan tudja, hogy most aranymezőkön kalandozik.

Történeteit emberek élék végig. Emberien és ma. Ezt az életet sokszor csak egy erőteljesen kiélezett helyzet, fonákság, vagy drámai jelenet kedvéért kezdik, de már megkezdésük első pillanatában valóságos életet élnek, mely erőteljesen és markánsul rajzik le előttünk. Ostályokon, társadalmon, városi és vidéki határokon, irodalmi osztályozáson felül rendkívül éles szemmel meglátott és meleg szívvel megérezett hus és vére emberek Biró Lajos könyvének alakjai, akik mindenkor kinőnek az épp ott adott történet keretéből, mert ez a történet életüknek csak egy bizonyos s határoltán véges idejére szorított, míg ők a maguk sajátos életüket élék.

Olyan nagy átfogó s annyi írói készséggel megáldott talentumnál, amilyen a Biró Lajosé, tulajdonképpen pedig nem is lehet szó történetekről, vagy novellákról. Nincs első és ötödik novella s nincs, hogy ennek ez. amannak meg az a meséje. Az egyik tán különösebb, a másik bensőbb. Itt nagy szenvedélyek tüze lángol, ott csak egy-két szikra és parázs melegít. A könyvnek nincsen „legkerekedebb, legjobb gyöngye”, mert, amint hosszú sorban egymás mellé sorakoznak, egyformán, egymás közt és egymással szépek, kerekedek és gyöngyök. Az író fáradtságát, vagy idegenségét egyik sem árulja el. Fejezetei Biró Lajos második könyvének, amely a maga teljességében adja erősségét.

Ami még tán leginkább jellemzi e könyv lapjait, az az emberek tevésének-vevésének drámaisága. Kézen fekvő, hatásos s ami a legfőbb: természetes drámaisága, amely alól sem ők, sem mi szabadulni nem tudunk, amely atavisztikus terheltséggel ott lóg valamennyiünk fölött. Minden agyproduktum, filozófia, humor és szánalom nélküli való drámaiság, amely nemcsak e könyvet, hanem az egész életet kitölti. Nálunk különösen keveseknek adatott meg, hogy ezt így meglássák, így átérezzék és így megírni is tudják. Biró Lajos köztük tartozik aki átolvassa könyvét, nagy irodalmi élvezettel s egy kiváló talentum közelségével lett gazdagabb.

Miklós Jenő.

* Horváth Ákos verseiről. Vékony kis könyv — hetven lap — a Franklin-nyomda izléses, ha immár sablonná váló kiállításában is. Lapozgatom — Isten tudja: hányadszor — és gondolkodom róla — Isten tudja: mióta. Szeretném, ha ez a könyv már a külsejével mondaná azt, ami benne van és amit semmiképpen sem lehet a sablon fogalma alá vonni. Szeretném, ha még vékonyabb volna, ha nem több, mint 18—20 vers látott volna belőle napvilágot. De azt a 18—20 verset azután olvasná, ismerné, csodálná mindenki, akinek szíve van a poézishez. Horváth Ákos könyvéből nem beszél hozzánk a „haza”, az otthon; nincs benne semmi, amiből polgári egyéniségére következtessünk. De a költő maga ott van minden versében, oly pregnans és mégis lehetőleg vonásokkal jellemezve, hogy azonnal ismerőssé válik. Kedves, értékes, közeli ismerőssé. Akinek szívesen megbocsátjuk még azokat a verseit is, amelyeket elengedniünk volna. Mert hiszen ezek csak a nagy, hihetetlenül nagy fiatalság mellett bizonyítanak. Igaz ugyan, hogy a lírai hangulatu, egy-két strófás versecskéhez (zsúr, emlékkönyv, mohlepte köpad, lopott csók, dépit d'amoureux jelenetek) nem kizárólagosan Farkas Imre váltott Magyarországon iparendélyt és az is igaz, hogy fiatalon, lírai költők, mindnyájan megpróbáltuk ilyenénképpen az epikai vénánkat, — de Horváth Ákosnak nem szabad ezeket a versecskéket komolyan vennie. Jóllehet, ugyanazok a tengerhullámok mosták, simogatták gömbölyűre, formásra, kecsesre: mégis kavicsok ezek s nem szabad a sugárzó fényű, könyben és kinban fogant kagylógyöngyök sorába tenni őket. Még itt is meg kell azonban jegyezni, hogy benyomásait, hangulatait épp oly művészettel öltözteti, mint az érzéseit. Annyira keresetlen s mégis oly bevezett a verselése, hogy egyetlen formai hibát sem lehetne a szemére vetni. Pedig ezek a kihagyható versek... A többiek... Ugy hatnak rám, mint egy csomó babonás izézetű

virág. Égőpiros kelyhű, mámoros illatu rózsaszálak; csodálatos szépségben pompázó lila iriszek; forró lélekzetű, ragyogó fehér tubarózsák... A szerelem váltja ki lelkéből a legtöbb dalt. Ezek a rózsák. Pirosak és fehérek, de mind csodaszép. Akkor is, mikor izzó, sóvárgó, mámoros vágyat lehelnek, — akkor is, ha ezüstporos, hamvas pillangószárnnyal borul rájuk az epedés. Lelke szomorúságából nőttek az iriszek. Mert ennek a fiatal léleknek, amely áhitva szomjazza a hajnali fényt, a sugarak csókját, a nap életosztó forróságát: Istenáldotta tehetsége van a szomorúságra. És ez nagy áldás. A mi legfájdalmasabb poétánk szerint is: „ki szomorú nem volt, az mind pogány...”. És a boldogtalan brit zseni valóságos oltárt emelt a szomorúságnak. Hiszen ez a legemberibb érzés — s egyuttal legközelebb visz az Istenhez. Ady Endrét sem a féktelen önimádása teszi nagygyrá, hanem a tomboló, sikoltó, sóhajtó szomorúsága.

Horváth Ákos versei közül azt a 18—20-at, amelyet mindenki szeretetébe ajánlok, ide kellene írni; — de sokkal jobb, kényelmesebb és nyugotibb dolog lesz, ha ki-ki siet megvenni a könyvét. Mégis egyről külön muszáj beszélnem. A gyönyörűségnek oly intenzív rohamát, a földön tulemelő elragadtatását rég nem éreztem, mint amikor először olvastam e versek közül A vihar madarát. Hogy mi van ebben? ... Ó Istenem — minden, ami egy tisztá és nemes, büszke és dacos fiatal lélekből kihiharzik!...

... Fekete szélvész sűrű ködében
Fehér maradtam..."

... És a sötét ár nem von a mélybe.
Bizom a szárnyam szent erejébe..."

— Olvasom, uira olvasom ezt a verset s míg tökéletes rimei, tökéletes rímusa megvesztegető szépséggel muzsikálnak a fülemben: lelkeimmel látom e fiatal viharhadárnak jövőd, diadalmas, villám-sugárral jelölt röptét... És a szívem mélyén megmozdul valami aggódó szeretet. Istenem, őrizd, oltalmazd a szárnyát!... Nil.

* Uj Idők. Pünkösdre egy színes műmelléklettel, sok aktuális képpel és gazdag előkelő irodalmi tartalommal jelent meg az Uj Idők. Novellát ebbe a számba Herczeg Ferenc és Gárdonyi Géza, cikket Farkas Pál, Keve és Lyka Károly, verset Szabolcska, Szilágyi Géza és Kéty Endre. A képek, rajzok közt van több kép a nemzetközi lawn-tennis versenyről, a branyisz-kói hősök emléke, Garay rajza, az országos fényképkiállítás, humoros fejléczek stb. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal Andrassy-ut 10. szám.

* Gróf Monte-Christo. Id. Dumas Sándornak ez a híres regénye most jelent meg új, művészeti fordításban, a Révai Testvéreknél. Ki ne ismerné hallomásból, az öregek emlegetéséből a Monte-Christot? Maga ez a név is különös hangulatot kelt s vágyat megismerni ezt az örökké friss, mindig érdekfeszítő regényt, átélni és átérezni azt az izgalomtelit gyönyört, melybe apáinkat ejtette. Az egymást követő nemzedékek egyformán rajonganak azért a csodás regényért, nincs az a művelt olvasó, aki bele tudna nyugodni abba, hogy a Monte-Christot nem isméri. A világ minden nyelvén egymást érik az új kiadások. Magyar nyelven ez az első teljes és művészeti fordítás, mely jeles költőnk, Harsányi Kálmán tollát dicseri s melyet pompás képek tesznek még élvezetesebbé. Elegáns köntösben, örökifjan lép a Monte-Christo a magyar olvasóközönség elé, hogy újra hódítson és újra a lelkekbe lopja az olvasás legfőbb gyönyörűségét. A négy kötet ára fizetve 20 korona, diszkötésben 30 korona.

* A „Vasárnapi Ujság” június 7-iki püdkösi száma a rendesnél egy egész ivvel nagyobb tartalommal jelent meg. Nagyobb kép-közleményi közt vannak: képek a Branyiszkónál elesett honvédek síremlékének leleplezéséről, Mikszáth Kálmán cikkével, a nagykarolyi Kossuth-szobor leleplezési ünnepéről, a Múcsarnokban rendezett fényképészeti kiállításról, (közte József főherceg, Auusztia főhercegnő, Izabella főhercegnő felvételei), a francia katonák pécsi emlékének leleplezéséről. Szépirodalmi olvasmányok: Bársony István és Cholnoky Viktor elbeszélései, Lévy József, Szabolcska Mihály és Kosztolányi Dezső versei. Fogazzaro regénye, Léon de Tinséau egy szép elbeszélése. Egyéb közlemények: képek a katonatiszti díj-ugratásokról, tárczacikkek a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyetek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val

együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám.) Ugyanígy megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* Az „Uj Szemlé”-nek, Blaskovich Sándor előkelő revuejének most megjelent számának gazdag és változatos tartalmából kiemeljük Blaskovich Sándor politikai tanulmányát Gross-Oesterreichről, Oláh Gyula visszaemlékezését a Tisza-féle fuzióról, dr. Koós Zoltán esszéjét a német egység megállapításáról. Krónikát Ignótus, színházról Traveller irt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: V., Alkotmány-utca 23. Előfizetési ár egy évre 74 korona, egyes szám ára 1 korona. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban.

A vas és a szerves lények.

Budapest, június 6.

Régi időkben az aranyat a fémek királyának, a vasat pedig a háboru jelképének tekintették és Mars nevet adtak neki. Az újabb idők azonban más véleményt érlelt meg. Am tarstsa meg bár az arany továbbra is az ő büszke nevét és a világ emberei között, akik csupán a külső fénynek és élvezeteknek hódolnak, találjon bár számos tisztelőre: a vas, ha nincs is tündöklő fénye, hasznavehetőség és áldás tekintetében messze felülhaladja az aranyat.

Már a két fém természetes előfordulását véve is, sokkal nagyobb jótékonyaság a vas az emberiségre, mint az arany. Ez utóbbit a természet mintegy ajándékképpen adja, ugyszólván a föld felszínén van, csak fölveszszük onnan. Nem úgy a vas. Ez mindig a föld belsejében elrejtve terem, úgy, hogy csak nagy és mesterséges munkával juthatunk hozzá, és akkor is még csak érczet találunk és nem vasat. Még akkor újabb fáradságos munkával, nagy ügyel-bajjal amabból kell előcsalogatnunk, aztán ismét különféle műveletek szükségesek, hogy a vas azokat a tulajdonságokat megkapja, amelyek a soknemű feldolgozásra alkalmassá teszik.

Itt is tehát beteljesedik az a közmondás: „Ebül gyűlt szerdeknek ebül kell elveszni.” Az arany éppen azokra, akik ennek a fémnek bővében valának, hozott kevés áldást, mivel ott csupán a semmittevés puha vánkosán heverésztek és a gyönyörnek éltek, a munkától pedig egészen elszoktak. A legtanulságosabb és legelrettentőbb példát e részben Spanyolország szolgáltatja, amely ország Amerika fölfedezése után egyenesen az új világ rész aranyának oda-folyása következtében, az egész föld leghatalmasabb államává emelkedett ugyan, de csakhamar belső rothadás szállott rá és valamennyi gyarmatára az újvilágban.

Mennyire másképp áll a dolog azokban az országokban, ahol a nép a természet testi és lelki erőinek összegyűjtése közepette, a vasat kibányászta és feldolgozza! Mindenütt érzik, tapasztalják itt a munka áldását: az anyagi jólétet, a szellemi előrehaladást.

De ezzel a vas jelentősége az emberekre nézve még nincs befejezve. Valamennyi fémek között, szorosabb értelemben, a vas csaknem az egyetlen, amelynek közvetlen része van testünk épségének fenntartásában. Nélküle az emberek, állatok és növények élete és egészsége még csak nem is gondolható. Mert a vas egyik soha nem hiányozható alkotórésze a vérnek, amely ereinkben foly és azért bátran mondhatjuk, hogy ez a fém közvetlenül nagy befolyással van kedélyállapotunkra, s hogy testünk s lelkünk épsége, jóléte nagy mértékben vérünk mennyiségétől függ.

A vas különböző vegyületeiben mindenütt jelen van, a föld kerekén sehol sem hiányzik. A föld legeslegmélyében éppen úgy, mint annak felszínén: szintugy a merev, szilárd kötőmegekben, mint a megszabadult, laza elmállási terményekben. Valamint most már a vas a termőtalajnak egyik lényeges alkotórészét képezi, szintugy folyton-folyvást megtaláljuk a növények hamujában. És ezek nem csupán azért szivják magokba gyökereiken keresztül a vasat, mivel azt véletlenül a talajban találják, hanem mert az szükségképpen megkívánatik táplálkozásukra.

Bizonyítja ezt többek kísérlete, akik a növények táplálkozására szükséges ásványi táplálószerket kipuhatólandók, a növénymagvakat mesterségesen készített földbe vetették, a táplálószerket tet-

szésök szerint elegyítvén közéje. Így azután azt találták, hogy részben a vas éppen úgy adja meg a növénynek a zöld színt, mint vérünknek a piros színt. Ha a növények a talajban elegendő vastartalomra nem találtak, zöld színök többé-kevésbé hiányzott s jórészt hasonlítottak azokhoz a növényekhez, amelyek napfény nélkül neveltetnek. Ha egyáltalában semmi vas nem volt a talajban, a levelek majdnem egészen fehérek voltak. Továbbá a vas jelen nem léténel a növények nem fejlődtek ki anynyira, hogy virágok képződjenek rajtuk és ha mégis képződtek, nagyon satnya alakban mutatkoztak. De mint mindenben: itt is szükséges a mérték. A vas bősége szintén rendellenességet eredményez, a levelek megbetegednek, száraz betegségbe esnek; szintugy elsatnyul a virágképződés s a gyümölcsstermés is oda lesz.

Hogy a vas lényeges befolyással van a növények kifejlődésére, már ezelőtt régen is ösmeretes volt. Ha nem is mondhatjuk egyenesen, hogy a vas szintugy, mint az embereknel, a növényeknel is a sápkór gyógyítószerül szolgál, mindazonáltal már rég tapasztalták, hogy a mimóza, ha hébe-hóba higitott vasgáliczoldattal meglocsolgatták, nemcsak erőteljes növekedésnek indult, hanem még a levelek zöldje is észrevehetőleg sötétebb színezetet nyert, anélkül, hogy a növény gerjedékenysége gyöngült volna. Nemkülönbö a kertészek a hortenzia piros színét már rég idő óta kékre tudják változtatni azáltal, hogy a föld közé természetes mennyiségű vasoxid-hidrátot kevernek.

A vas (még pedig, mint ilyen és nem mint oxid, tehát a kénhez és foszforhoz hasonlóan) a fehérje-vegyületekben, az állat és az ember vérenek vörös festőanyagában van meg. Az ember véreben átlag egy font vasat találni ezer font vérben. Egy felnőtt ember teste rendszerint 15—20 font vért tartalmaz, tehát 0.45—0.6 latnyi vas van benne. Minthogy a hus, valamint a többi szövetek is foglalnak vasat magukban: nem mondható agyrmének egy vegytudósnak az a véleménye, hogy a halott vérből az elhunyt arczképét, természetesen csak igen parányi alakban, elő lehetne állítani. Orfila, az ismert francia orvos és kémikus, a vérből, amely egy járvány alkalmával rendelkezésére állott, egy vasszemet állított elő, amelyet a felesége egy mellűbe foglaltatott.

Látszólag a vér egynemű, piros folyadékot képez. De nézzük csak meg görcsövel. Ennek segítségével meglátjuk, hogy a vér két egészen különböző alkatrészből van összetéve: egy csaknem színtelen folyadékból és megszámlálhatatlan apró golyócskákból, amelyeket vértestecskének nevezünk. Ezek az utóbbiak is megint különböző minőségűek. E hólyagocskák nagyobbára nem vörösek, hanem sárgásak és csakis azoknak sűrűn egymás felett és mellett fekvése által kapja a vér a piros színét. Ezekon kívül vannak színtelen vértestecskék is, amelyek nagyobbak amazoknál, de vas nincsen bennök. Tehát egyesegyedül amazokban van a vér piros festőanyaga s mivel éppen oly roppant számban vannak jelen: a vért csupán azok látszanak képezni. A színtelen vértestecskék a táplálónedvből és a nyirokból (lymphe) származnak és pótlék gyanánt szolgálnak a piros vértestecskéknél, vagyis: a festőanyag fölvétele által olyanná változnak át, mialatt amazok a lépben és májban elpusztulnak.

Hogy micsoda vonatkozása van a vasnak az állati élethez, még nincs egészen kiderítve. A színes vértestecskék főrendeltetése látszólag abban áll, hogy az oxigénnek a levegőből való fölvetelét közvetítse. A vértestecskék alakjából nemcsak ember-vért lehet állatvértől megkülönböztetni, hanem különböző állatok véréit is.

Ama fontosság mellett, amelylyel a vér testünk fölépítésére, fejlődésére és egészségére bír, könnyen megfogható, hogy mennyire nélkülözhetetlen szüksége van minden embernek a vasra. A vas nemcsak a növényi táplálék és víz révén jut be testünkbe, hanem az állati eledel, legkivált pedig a hus, a tej és a tojás révén is. Hogyha mindazáltal a napunkint táplálékban nincs elegendő vas: akkor a szükséglet erőszakos módon keres kielégítést; mert az embernek azt ki kell elégitenie, anélkül, hogy ő annak tudatával bírna.

Nevezetesen gyermekeknel, akiknek a táplálékuk hibás és elégtelen, tapasztalhatni, hogy a krétát, vagy

a falakról lekaptart meszet nagy kedvteliséssel megesszik, valamint a tintát is a tollakból valóságos élvezettel kiszopogatják. A szülők ezt gyakran rossz szokásnak, avagy pajkosságnak tekintik, holott pedig az ok csakugyan sokkal mélyebben rejlik. Már magában a kellemetlen íznek, mint a minő a tintáé, gondolkodásra kellene serkentenie a szülőket aziránt, hogy itt valami más egyéb lappang, mint gyermeki csintalankodás. Sőt odáig mennek, hogy a gyermeket azért a rossz szokásnak vélt cselekvésért meg is büntetik, ahelyett, hogy ujjmutatást látnának abban arra nézve, hogy a gyermekeknek az eddignél jobb táplálkozás-beli állapotáról gondoskodnának.

De ebből még egy másik komoly tanulság is következik. Az nevezetesen, hogy főleg az iskolákban szorgos gond fordítandó a tinta összetételére. A közönséges tintát, amely gubacsból, kék berzsenyből és vasgáliczból készül, a gyermekek ártalom nélkül nyelhetik el. Amde nem úgy van ez minden tintánál. Sokszor készítik azt rézgáliczczzal, vagy — ami sokkalta ártalmasabb — higanyszublimátot kevernek hozzá, hogy a penészedéstől megóvják.

Hogy ennek a két ártalmas anyagnak a jelenléte a tintában fölismerhető legyen, ahhoz semmi messze terjedő tudományos vizsgálat nem kívánatik. Minden szülő és tanító könnyű szerrel képes magának erről bizonyosságot szerezni. A réz jelenlétének fölismerése végett egyszerűen csak fényes késvasat állít bele a tintába: a vason rövid idő alatt rézkéreg fog képződni. És szintén a vasban bírjuk azt a szert is, amely az ily módon megmérgezett tintát ártalmatlanná teszi. Ha koronkint való felkeveréshez vasszeget használunk (időről-időre ujjal felcserélve) lassankint az egész réztartalom el fog tűnni a tintából, a vasra lerakódás utján. A higany fölismerése már kissé nehezebb. Itt először is a tinta chlorviz hozzááttele által színében elváltoztatandó, azután lefőzzük azt negyedrésnyire s akkor fényes pénzdarabot teszünk a folyadékba. Ha a pénzdarab változatlan marad, úgy nincs benne higany; hanem igenis van, ha a pénzdarab mintegy megezüstözve látszik, vagyis ha fehér kéreggel vonódott be.

A vas különböző betegségekben is nagyon becses gyógyítószerül szolgál. E fémnek gyógytani becsével kimerítően itt nem foglalkozhatunk. Csupán megemlítjük, hogy különböző vas-sók vércsillapító erővel bírnak. A hatás azon alapul, hogy a vas a kibugyogó vért alvadásba hozza és hogy a szabadon fekvő hajszáledények és ütő-erek összehúzódását okozza. Pontos a vas még az által is, hogy testünk jobb táplálkozását közvetíti s így hozzájárul ahhoz, hogy a rossz táplálkozás folytán keletkezett bajt megszünteti. A vérszegénység, vagy sápkór — ha egyenesen vérszűrésztől nem származik — mindig a vér elhasználása és visszapotlása között való aránytalanságban alapszik. Persze ezt a rémitő betegséget megtaláljuk szintugy a gazdagok, mint a szegény sorsuak között, mert ott épp úgy, mint itt alig van fogalmuk testünk hasznos és czélszerű táplálásáról. Amit itt a táplálékban való hiány okoz, itt az a bőség következménye lehet, mert a gyomor megtömése, ha még oly drágák is az ételek, egyenesen egészségtelen. Ezenkívül elkövetnek az előkelő világban még sok más bűnököt is a természet ellen, amiknél a büntetés nem marad el és azután persze a vérszegénység és a vagyonosoknál más forrásokban, mint pl. gyomorbetegségeknél, találja meg a maga alapját, ami természetesen szintén hiányos táplálkozást feltételez.

A vérszegénység, az emberiség eme veszedelmes ellensége, éppen abban a korban jelentkezik leggyakrabban, amidőn a vér testünk üdvös fejlődésére a legnagyobb fontossággal bír, tehát a gyermekkorban és a serdülési idő beálltával. Ez a betegség a leggyakrabban olyanoknál fordul elő, akik gyors növekedésnek indulnak. Minthogy a vér a test minden részét táplálja és a növekedés nagyobb mennyiségű anyagszert tesz szükségessé: ennélfogva itten több vértestecske használatik el, mint amennyi új támad. Ennek az aránytalanságnak a következtében az egyes testrészek hiányos táplálkozása állván elő, csakhamar zavar történik az emésztő-szervek tevékenységében, ahonnan azután a vér újabb képződése mindjobban megcsökken.

E bajnak a kuforrása a hibás és hiányos táplálkozás mellett még az, hogy a gyermekek számos

esetben természet- és szabályellenes lelki és testi bánásmódban részesülnek s ennek folytán már a zsenge korban mutatkozik náluk a vérszegénység. Minthogy azonban éppen a leánygyermek nevelése körül követték el a legtöbb és legnagyobb hiba, igen természetes, hogy a baj is ezeknél a leggyakoribb. Szinte úgy látszik, mintha a sápadtság mai napság egyenesen a divatbetegségekhez, mintha a bon-tonhoz tartoznék... A mai fonák nevelés s legújabbban a nőiség valóságos ördögi szózata mellett, amidőn a feminizmus kísért, igazán nem csoda, ha a nő nem bírja fölfogni a jövőben reá várakozó kötelességek teljesítésének messze kiható fontosságát; ha nem képes legszebb és legmagasabb hivatásának betöltésére és ennél fogva nem is a gyermekek mulik, akik már vérszegényen jönnek a világra. Ezek igen gyakran áldozatul esnek a halálnak és ez jótéteménynek tekinthető, mert egy a gyermek-, bint a felnőtt korban csak folytonos szenvedés és vergődés lenne osztályrészüik.

Valóban a vérszegénységnek, ennek a szárnalmas betegségnek, egyetlen hathatós orvossága a vas. De ezzel magával még nincs segítve a bajon. A vas szükséges táplálószer ugyan testünknek, amely semmi mással nem pótolható: de épp oly kevésbé helyettesíthet más táplálószerrel, amelyek testünk fölépítésére és megújítására szükségesek.

A vas csupán a vörös vértestecskék képződését mozdítja elő és ezzel az oxigén fölvételét a belélekezett levegőből. Ez által az élénk tevékenység által a többi táplálószer fölvétele és felhasználása szintén elősegítetik ugyan, mivel a vas közvetlen részt vesz a vér és izmok fölépítésében; de ezeknek a kifejlődésére s épségben tartására erőt adó, tápláló eledelek, valamint a testnek ok-, ész- és természeteszerű gondviselése szükségesek. Csak így gyógyítható e baj gyökeresen, különben pedig a vas nem képes segíteni rajta.

Kemenczky Kálmán.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János

191. számú játszma.

Játszották a prágai főturnán a győztesek csoportjában, 1908 május hó 30.

Vezérgyalog-játék.

Világos:	Sötét:
Abonyi István	Engler
1. d2—d4	d7—d5
2. Hg1—f3	Hg8—f6
3. Fc1—f4	e7—e5
4. e2—e3	e7—e6
5. Hb1—d2	b7—b6

Szakasosabb e helyen 5... Ff8—d6. vagy 5... Ff8—e7, de minthogy ebben a megnyitásban a sötét futár ugyanis csak b7-re fejlődhet, csupán lépésváltoztatásról lehet szó.

6. c2—c3	Ff8—e7
7. Ff1—d3	0—0
8. Hf3—e5	c5—c4
9. Fd3—c2	Fc8—b7
10. Vd1—f3!

Igen jó lépés, mely akadályozza a sötét huszár beállítását e4-re, előkészíti a királyszárny támadást és egyszersmind fenyeget 11. Hd2×c4 gyalognyerés is.

10.	b6—b5
11. Vf3—h3	Hb8—d7
12. 0—0	Bf8—e8
13. Ba1—e1	Hd7—f8
14. f2—f3

Ezzel világos örökre lehetetlenné teszi Hf6—e4-et és nyugodtan megindíthatja a gyalogrohamot a királyszárnyon.

14. Hf8—g6
Jobb volt a h7—pont védelmére e huszárt f8-on hagyni.

15. g2—g4 Hg6×f4
Elhibázott csere, mire világos azonnal jobb játkot kap.

16. e3×f4 g7—g6
Sötét kényszerítve van ezen gyöngítésre.
17. Kg1—f2

Világos teljesen előkészíti a támadást; a királylépés célja, hogy szükség esetén a bástyával foglalhassa el a g-vonalat. Számításba jön még 17. Kg1—h1 is.

17.	b5—b4
18. f4—f5	b4×c3
19. b2×c3	Fc7—f8
20. g4—g5	Hf6—d7

Nem jobb 20... Hf6—h5 sem, amire következhetnék 21. f5×g6, f7×g6 22. He5×g6, Vd8×g5 23. Bf1—g1, Vg5×d2† 24. Be1—e2, Vd2×c3 (ha Vd2—h6, ugy 25. Hg6—f4†) 25. Vh3×h5, Vc3×d4 26. Kf2—f1, Vd4—a1†, Be2—e1 és világos nyer.
21. He5×f7!

Teljesen korrekt áldozat, melynek lehetősége már a 17. lépésnél világos szeméi előtt lebegett.

21.	Kg8×f7
22. Vh3×h7†	Ff8—g7
23. f5×e6†	Be8×c6
24. Be1×e6	Kf7×c6
25. Vh7×g6†	Fg7—f6
26. Fc2—f5†

Hogy a huszár becsérésével a futár gyalogvesztés nélkül legyen ültethető.

26.	Ke6—d6
27. Ff5×d7	Vd8×d7

Sötétnek természetesen vesztett állása van, ha a királylyal itt is vissza.

28. Vg6×f6†	Kd6—c7
29. Bf1—e1	Ba8—e8
30. Be1×e8	Vd7×e8
31. Vf6—e5†	feladja;

világos részéről erőteljesen vezetett játszma, mely markáns vonásokban tükrözteti vissza azt a kiváló kvalitású játékerőt, melylyel a világos bábok vezetője, mint a fiatal magyar gárda egyik legtehetségesebb tagja, rendelkezik.

Sakk-hírek.

A prágai mesterjelölt-verseny ismét egy diplomás mesterrel szaporította a mesterek számát. Treybal Károly, az új cseh mester tulajdonképpen a csehek vállain emelkedett a mesterek sorába, mert hiszen a nemzetközi főturna résztvevőinek több mint kétharmada cseh játékosokból állott. Különben a cseh patriotizmus német-ellenes gyűlölködését mi sem jellemzi jobban, mint az a körülmény, hogy a németek tanácsosabbnak látták a főturnáról távolmaradni; az osztrák-németek közül egyáltalán senki. Németországban pedig éppen csak egy játékos vett részt a főturnán. A cseheknek ama tulbuzgó hazafias törekvésük azonban, hogy a főbb díjak cseh kezében maradjanak, hajótörést szenvedett, mert a magyarokat dicsőségesen képviselő fiatal játszóinknak, ha nem is az elsőt, de a második és harmadik díjat sikerült a csehek elől zsákmányul ejteni. Abonyi István és Chalupetzky Ferencz szép eredménye csak elismerést érdemel, míg Barász Zsigmond, aki pedig kezdettől fogva második helyen vezetett, az utolsó pillanatban váratlanul leszorult és eredményével méltán keltett meglepetést. A főturna lefolyásáról egyébként a következőkben számolunk be. A résztvevő 30 játékost négy csoportba osztották s a csoportversenyek a következő eredményvel végződtek:

A) csoport: Barász, Brach, Treybal 4½, Réti 3½, Dusk 3, Charvát 1, dr. Zelinka 0.

B) csoport: Abonyi, Dobiás, Taussig 4½, Hromadka 4, Perna 2½, Bröckl, Polak ½.

C) csoport: Engler, Kagan 5, Krofta 4½, Krulis-Randa 4, Eljaschoff, Musik 3½, Chodera 2, Procek 0.

D) csoport: Dyk 6, Chalupetzky 5½, Batik 5, Rothlenz 4, Voda 3, Gröszl 2½, Dürschmiedt, Gentner 1.

Ezután az egyes csoportokban legtöbb egységet elért három első győztes uira összekerült a győztesek csoportjában, hol tovább mérköztek a díjakért. A győztes csoport versenyének eredménye a következő:

Az első díjat (500 korona) és a mesteri oklevelet a prágai Treybal K. nyerte 8½ egységgel. A második és a harmadik díjon (350 + 250 K) a budapesti Abonyi István és a győri Chalupetzky Ferencz osztozkodtak 7½ egységgel. A többiek sorrendje: Taussig 7, Dobiás 6½, Barász 6, Dyk 5½, Brach, Krofta 5, Kagan 4, Engler 1½, Batik 1.

Dr. Lasker Emánuel világmester május 19-én Augsburgban tartott szimultán előadást, 2—2 nyert, 1 vesztett és 2 remis játszma eredményével. A világmester 24-én már Prágában volt, hol szintén szimultánban mérközött 26 ellenféllel; Lasker megnyert 16, vesztett 2 játszmát és 8 remis lett.

Prága. Mint hírlik Janowski matchre akarja kihívni dr. Tarrascht, azon kikötéssel, hogy a mérközés színhelye ne Nürnberg legyen.

A „Sakkfeladvány-költészet műszabályai“ és „Schuster Zsigmond feladványai“ című mű most hagyta el a sajtót. A könyv az Athenaeum bizományában jelent meg és minden könyvkereskedésben kapható. Ára 3 korona. A sakkfeladványokkal foglalkozóknak nagy élvezetet nyújtó könyv méltán legközelebbi olvasmányunk.

Az elektromotor a kisiparban.

Budapest, június 6.

Ha a XIX. század a gőz korszaka, akkor a XX. század az elektromosságé. Az elektromágneses tüntemények első felfedezését követő rejtelmes csodálatot ma a gyakorlati természettudományok páratlan fejlődése folytán az emberi tudás nyújtotta hasznosításra való törekvés váltotta föl. Mig egy századdal ezelőtt a nagy tömeg mágikus tünteményeket és csodákat látott az elektromágneses tünteményekben; ma már az egyszerű villanycsengőtől kezdve a géporiásokat hajtó motorokig és a nagy vasutakig mindenki természetesnek találja az elektromos gépek alkalmazását. Már a nagyipari termelésben is egyre nagyobb területeket meghódító veszélyes ellenfele a gőzüzemnek az elektromos üzem: a kisipar egészséges és modern reformja és versenyképessé váló tétele pedig egyedül csak az elektromos üzem segítségével lehetséges.

Olcsó motorikus erő által hajtott megmunkáló gépek nélkül ma még a legügyesebb munkáskezekkel rendelkező kisiparos sem lehet versenyképes. Viszont azonban a gőzüzem s általában az explóziós motorok beszerzési és üzemköltségeit a kisiparos alig képes fedezni. Egyedül az elektromotoros hajtóerő az, amely mindenképpen kielégítheti a kisiparos szükségleteit. Annak a kisiparosnak tehát, aki termelését versenyképessé akarja tenni, műhelyét elektromotorikus hajtóerővel ellátott munkagépekkel kell felszerelnie.

Hogy ez az igazság mennyire gyakorlati tapasztalatok alapján épült föl, azt legjobban igazolja az elektromotorok óriási elterjedése a kisipar körében.

Ha alaposan megfigyeljük a kétféle üzem lényegét, azt tapasztaljuk, hogy a gőz, gáz vagy más explóziós motorok hátrányai a következők:

Idővesztés, míg a motor megindítható; az üzemköltség emelkedése a túl nagy kenőanyag-szükséglet következtében.

Nagy helyfoglalás. Jelentékeny kamatvesztés az által, hogy a beszerzés drága.

Föltétlenül szükséges alapozás (Fundament).

Ezekkel szemben a villanymotor:

minden pillanatban és könnyen megindítható vagy megállítható; zajtalanul és zökkenés nélkül szalad; változó megterhelés mellett is állandó fordulatszámmal bír; fordulatszáma czélszerűen szabályozható; olajsükséglete elenyészően csekély; a legkisebb, legfelreesebb helyen is elfér; olcsó; semmi különös alapozás; csak annyi áramot fogyaszt, amennyire megvan terhelve; könnyen befedhető, tehát gőz, víz vagy más káros befolyások ellen könnyen védhető.

Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni azon körülményt, hogy egy jó hirtelű gyárból való motor magában véve még nem biztosítja az üzem tökéletességét, mert e tekintetben a főszerepet az ész- és czélszerű berendezés játszza, amit csak az évek során át szerzett tapasztalatok alapján lehet megtanulni és ennek felhasználásával lehet valóban ideális gazdaságos üzemet berendezni.

Sokszor előfordult már, hogy a helytelen berendezés következtében az üzem hiányossága a motor rovására íratott, holott jó elrendezés mellett az kitérő lett volna.

A gőz, gáz, benzín és minden más üzem használatánál fejlődött rossz levegő csaknem minden műhelyt egészségtelenné tett, ami az elektromotorok használata folytán megszűnik, mert az sem gőzt, sem gázt, sem semmiféle szagot nem terjeszt. Tehát a villamos üzem nemcsak technikai és gazdasági, hanem egészségügyi szempontból is ideálisnak mondható és, habár közvetve, terjedése arányában javítja a népesség egészségi viszonyait.

Laub Lipót.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

EGYESÜLETEK.

(—) Az állami tisztviselők szervezkedése. Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete elhatározta, hogy szakbizottságokat létesít, melyek fölállításának célja az, hogy az egyes tisztviselői kategóriáknál fölmerülő hiányok és kívánságok az illető szakok illetékes befolyásával és meghallgatásával legyenek megállapíthatók. A szakbizottságok szervezetén most dolgozik egy bizottság László Pál királyi tanácsos elnöke alatt, s egyelőre öt szakbizottság létesítését vették tervbe, még pedig a királyi adóhivatalok, a pénzügyi számvevőségek, a pénzügyi fogalmazói kar, a posta- és távirószak és a kezelő tisztviselők részére. Ezeknek a szakbizottságoknak a száma a lugosi fiók kivánsága folytán egy hatodikkal megszorodik, melyet a műszaki tisztviselők és mérnökök részére terveznek, természetesen ezek bevonásával. E szakbizottságok első sorban a statusrendezés kérdésével fognak foglalkozni, s főfeladatuk az, hogy az egész vonalon egyöntetűséget teremtsenek és egyenlő mértéket alkalmazzanak. Az elnökség kijelentése szerint e szakbizottságok szaporítása elvi nehézségbe nem ütközik.

(—) Az Egyesült Lipótvárosi Polgári Kör tegnapi választmányi ülésén elhatározta, hogy Mezey Lajosnál, aki a kerületnek tizennyolc éven át volt elnöke, más kerületbe való áthelyeztetése alkalmából testületileg tisztelgjen, hogy hálaálmát és ragaszkodását adjon kifejezésre. A tisztelgés az Egyesült Lipótvárosi Polgári Kör disztermében lesz kedden, június 9-én, délután öt órakor.

(—) A református diákszövetség nagygyűlése. A budapesti református ifjúsági egyesület diákszövetsége június 27-étől július 5-éig Almádban, a kies fekvésű balatoni fürdőhelyen, nagyobb szabású nyári gyűlést tart. A gyűlésen jelen lesz a keresztyén diákok világszövetségének elnöke, dr. Fries Károly is Stockholmból. Az előkészületeknek egyik szép erkölcsei mozzanata, hogy a szövetség szegény diáktagjait is rá akarják segíteni, hogy Almádban a gyűlésen résztvehessenek s az uti- és fentartási költségeiket gyűjtésből és adakozás útján állítsák elő. A szép törekvés élén Forgács Gyula, a skót ref. misztió magyar lelkésze áll.

(—) A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűlésének központi választmányja Kölbber Alajos kocsiárósnak elnökletével most tartotta rendes havi gyűlést. Katits Antal igazgató jelentéséből örömmel vették tudomásul, hogy ez az elsőrendű munkáséleti intézményünk mely bámulatosan fejlődik és erősödik. Az év első öt hónapjában belépett tizenkétezer új taggal hatvankétezer rendes fizető tagja van, az idén alakult 30 új fiókkal országsszerint 212 fiókpénztára működik. Vagyona a 3.343.000 koronát meghaladta. Különösen kiemelendő, hogy három év óta 280.000 korona segítséget fizetett ki 352 rokkant vagy elagott munkás és iparos, meg 90 árva segítésére. Az egyelet ötezer korona évi állami támogatásban részesül s utabban az iparkamarák karolták fel annak terjesztését meleg szeretettel és pedig azért, mivel köztudomás szerint a kereskedelmi kormány a munkások rokkant- és agkori ellátását bizonytalan időre levette a napirendről, tehát ezen életbevágó fontos társadalmi kérdésben teljesen az önkéntes egyesülésre vagyunk utalva. Alapító tagokul beléptek a debreczeni, sonroni, temesvári és nagyváradai iparkamarák, továbbá dr. L. Varga Gábor, dr. Bähr Rezső. A vidéki ipartestületek vezetői szinté hivatalosul szervezik kebelükben az egyeletnek egy-egy fiókpénztárát, mely által az oly rég óhajtott iparos-nyugdíj is megvalósulást nyer. Az egyelet központi irodája Budapest, VIII., József-utca 23. számú saját házában van.

(—) Magyar misszionáriusnő Kinában. A református magyar missziótársaság támogatásával Kunszt Irén, az első magyar misszionáriusnő, kiment Kinába és ott a kínai néket térítgeti a Krisztus evangéliumára. A Lórántffy Zsuzsanna-egyesület az évek óta kiünneműködő magyar nő számára nagyobb adományt juttatott. Kunszt Irén missziója gyönyörű eredménnyel jár s napról-napra szaporodik, erősödik az a kis sereg, amelyet ő hódított meg a Krisztus egyházának.

(—) Damjanich özege arcképének leleplezése. A múlt esztendőben dr. Rácz Béláné, Kovács Margit festőművész nő életnagyságban lefestette a nemzet nagyszonyját, a nyolcvankilenc éves özege Damjanich Jánosnéét. A művészi kivitelű képet odaajándékozta a gróf Batthyány Gézáé védősége alatt álló Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesületének, melynek Damjanich János özege megteremtője és 47 év óta elnöke, a festőnő pedig választmányi tagja. Az egyesület kegyeletes ünnepel fogja június 20-án, szombaton délelőtt fél 11 óra-

kor a nagyszony képét leleplezni. A leleplezési ünnep Czinkotán, az egyesület árvaházában lesz. Alkalmi költeményt S. Fáy Szeréna, a Nemzeti Színház tagja fog előadni. Az évzáró vizsgával kapcsolatban megtartandó kegyeletes ünnepen az egyesület szívesen lát vendégeket.

SPORT.

Bécsi versenyek.

Kilenczedik nap.

A Derby.

A klasszikus versenyek legnagyobbika, a díj nagyságára és sportjelentőségére nézve egyaránt magasan kiemelkedő Derby, holnap kerül dűlőre a Freudenauban. Minden istállótulajdonos leghőbb vágya, hogy lova ezen legelső klasszikus versenyünkben győzedelmeskedjék, mert e verseny győztesét mindenkor éviáratra legjobbnak lovának szokták tekinteni. Az idei Derbynek kiváló érdekességet kölcsönöz azon körülmény, hogy benne Németország legjobb háromévese, a Weinberg-istálló nagyratartott „Horizont” ja is indul és sajnos, mindiárt hozzá is tehetjük, hogy elsőrangú eséllyel veszi fel a küzdelmet. Saphir óta nem fenyegette versenypontunk ezen legelső trófeáját oly imminens veszély, mint ezuttal, miután Horizont eddigi teljesítményeit tekintve, kénytelenek vagyunk elismerni, hogy legjobb lovunknak csakis őt kell legyőznie, ha a díjat sikerrel megvédeni akarjuk. Erre a nem éppen könnyű feladatra a Springer-istálló „Peregrin”-je lenne elsősorban hivatalva. Benne a valódi klasszis lo minden kelléke összpontosul, gyors, kitaró, hűen futó és ha küzdelemre kerül a sor, az ostor alatt nyulik és nem tagadja meg lovasának az engedelmét. A Király-díjat imponáló stílusban nyerte meg, noha kilókat czedált ellenfeleinek, épp úgy biztosan győzött az Alagi díjban is és így feltételezhető, hogy helyét megállja a holnapi nagymérkőzésben is. Kizárt dolognak tartjuk, hogy a mi lovaink közül bármelyik is megelőzze a célban, miután eddig Kármantót és Intrigantot kivéve mindent vert. Kármantó esélyeit nem tartjuk egyenrangúnak Peregrinével s legfeljebb csak helyre várjuk, míg az orosz Intrigant, mely egy Flapdoodle-t is alig bír verni, nézetünk szerint semmi eséllyel sem bír. A mezőny többi lovának még a helyezése is meglepetésszámba menne, kivéve a Springer-istálló másik lovát, Matschakert, mely kilovaglás esetén bizonyára helyezve lesz.

Összefoglalva az elmondottakat, nézetünk oda irányul, hogy habár elkeseredett küzdelem után is, mégis sikerülni fog a teljesen magyar tenyésztésű

Peregrin-nek

megvédelmezni az ideai kékszalagot Horizont ellen, míg utánuk Kármantót és Matschakert várjuk.

Jelöltjeink:

- I. Sasaki—Furcsalegény
- II. Parabér—Lesvár
- III. Karlne—Macarsca
- IV. Peregrin—Horizont II.
- V. Rugany—Lepke
- VI. Off—Tinv-Tim
- VII. Zöld—Marcsi—Olly.

— Tizedik nap. —

A pünkösdi hétfői napon a Bona Vista-verseny, a Taurus-handicap és a Corelli-gátverseny a legjobban dotált versenyek. Az első kísérleti jellegű verseny 1000 méterre a legfiatalabb éviárat és a háromévesek között. Mi a kétéveseknek adjuk az előnyt és pedig a Blaskovich-istálló Dicső-jének várjuk a győzelmét, megjegyezvén, hogy a hároméves Álnokot veszélyes ellenfélnek tartjuk. A 2800 méteres Taurus-handicap a stayerek találkozó helye, hol Kuropatkin indul a legjobb eséllyel, míg a Corelli-gátversenyben Folderol győzelmét várjuk.

Jelöltjeink:

- I. Só—Olly
- II. Augur—Old Coin
- III. Dicső—Álnok
- IV. Lepke—Tabby
- V. Kuropatkin—Pretty Dick
- VI. Folderol—Spikinard
- VII. Geständniss—Tunca.

Budapesti ügetőversenyek.

A budapesti ügető-meeting holnapi, utolsóelőtti napjára jelöltjeink a következők:

Jelöltjeink:

- I. Democrat—Bisztra
- II. Easler Child—Sir Potential
- III. Liselotte—Rabló P.
- IV. Admiral—Isar
- V. Siess P.—Marcsi
- VI. Györgyike—Excellence
- VII. Bluff—Carrie Simons
- VIII. Feiser—fogát.

Pünkösdi hétfőn:

Jelöltjeink:

- I. Puztaberényi ménes
- II. Indiana—Kontrás
- III. Democrat—Bankó
- IV. Pompás—Winaus-ist.
- V. Easter Child—Erin
- VI. Ister—Wienerwaldi ménes
- VII. Sennyey-fogat—Black-fogat.

B. M.

(—) Az országos tornaünnepély. A MOTESz pünkösdi torna-ünnepélye megkezdődött. Tegnap délután labdarugó és füleslabda előmérkőzések voltak. Este a millenáris pálya vendéglőjében ismerkedési-est volt, melyen a már megérkezett résztvevők nagyszámban vettek részt. Az ünnepség súlypontja a két ünnepnapra esik, úgy vasárnap, mint holnap, hétfőn a legszebb küzdelmek folynak le délelőtt és délután. Vasárnap, az ünnepség első napjának délutánjára ígérte megjelenését József kir. herceg családjával. A fenséges urat, ki pontban 3 órakor érkezik, a MOTESz tisztikara nevében dr. Nagy Emil fogadja s a külön e célra felállított udvari sátorba kalauzolja, hol az egybegyűlt előkelőségek a miniszterek, a főrendiház, a képviselőház tagjai, továbbá a katonai méltóságok és fővárosi képviselői várják. A fenséges ur megérkezése adja meg a jelet az ünnepély megkezdésére. A „Postás” zenekar zenéjére megkezdődik a felvonulás. 500 fővárosi polgári iskolai tanuló halad zászlóival a menet élén. Ezt követik a résztvevő 26 egyesületnek csapatai, mindannyian zászlóikkal. A menetnek élén az Aradi T. E. zászlóvivő kirendeltsége halad a szövetségi zászlóval. Az udvari sátor elé érkezve, minden egyesület zászlója meghajlításával hódol az ünnepély fővédnökének, József kir. hercegnek. Ezután oszlopokba állás, a Himnusz elénekzése következik, melyet a szabadgyakorlatok követnek. Ezután az egyes versenyek kezdődnek s különös érdekessége lesz az ünnepségnek a 60 hölgy által bemutatott buzogány- és füzérgyakorlat. Az ünnepség részletes sorrendjét következőkben közöljük:

Június 7-én, vasárnap délelőtt 7 órától kezdve: Labdarugó előmérkőzés, 200 m. síkfutás előfutamai, gerelyvetés és előmérkőzés, távolugrás és előmérkőzés, összetett tornászati főverseny, diszkoszvetés, előmérkőzések, 4-szer 100 m. stafétafutás előfutamai, mintacsapat tornázás a „Toldi” vándordíjért, Aradi T. E. és Keresk. Alk. Orsz. Sport-csoportja. Délután 3 órakor: A résztvevő egyletek felvonulása zászlók alatt, általános szertornázás, melyben minden egyesület résztvesz, hölgyek felvonulása és szabadgyakorlata, 200 m. síkfutás középfutamai, távolugrás döntője, „Vécsey”-díjért tannázás a Soproni T. E., az Óbudai T. E. és Postás csapatai, stafétafutás középfutamai, 800 m. síkfutás előfutamai, füleslabda-mérkőzés az Eperjesi T. és V. P. és Kolozsvári A. K. között, labdarugó döntőmérkőzés a BTC vándordíjért.

Június 8-án, hétfőn: Reggel 8 órától kezdve mintacsapatok tornázása a „Vécsey”-díjért, a Nemzeti T. E., Szegedi T. E., Magyar T. K. és Keresk. Alk. O. E. Sp. csapatai, 100 m. síkfutás előfutamai magasugrás 6-os csapatok számára. Délután fél 3 órakor: Hölgyek felvonulása, BTC tornázása a „Vécsey”-díjért, 800 m. síkfutás döntőfutama, 100 m. síkfutás döntőfutama, összetett tornászati főverseny, 1500 m. síkfutás, mintacsapatok tornázása, stafétafutás döntőfutama, diszkoszvetés döntőmérkőzése, füleslabda döntőmérkőzés.

(—) A Corinthian serlegmérkőzés döntője. Vasárnap délután 1/6 órakor mérkőzik a Corinthianok által alapított nagyértékű serlegért a Ferencvárosi T.-C és a Nemzeti Sport-Club a Margitszigeten. A mérkőzés tiszta jövedelme jótekonny célra fordítatik.

győztes csapat játékosai díszített ezüst érmet nyertek. **Bíró:** Harsády (Bp. Rambler) lesz. Belépésre tréningjegyek jogosítanak.

() **Az első magyar testnevelési kongresszus.** Mióta gróf Apponyi Albert kultuszminiszter napirendre tűzte az iskolai testnevelés reformját, azóta az összes testnevelési fórumok élénk tevékenységet fejtenek ki az eszmék tisztázása körül. Hogy a most szétszórtan működő erőket egyesítse s hogy az összes kiválókat kifejezésre jussanak, a Magyarországi Testedző E. Sz. és a Tornatanítók Egyesülete akciózt indított arra, hogy az összes, a testi kultúra kérdéseivel gyakorlati és tudományos alapokon foglalkozó tényezők egy országos nagygyűlés keretében fejthessék ki tanulmányaik eredményét. A kongresszus végrehajtó-bizottsága immár meg is kezdte működését dr. Nagy Emil és dr. Ballagi Aladár országgyűlési képviselők elnöklése alatt s a kongresszus napjait június 27., 28. és 29. napját tűzte ki Budapesten. A kongresszuson tér jut az összes testnevelési ágaknak (torna, atletika, úszás, labdarúgás, vívás, czéllövészet, evezés, tenisz, higiénia stb.) s nem kétséges, hogy értékes anyag gyűl össze majd a kultuszminiszter által megindított iskolai testnevelési reformhoz is. A kongresszust illető mindennemű közlemények a kongresszusi irodába küldendők (Budapest, VIII., Esterházy-utca 26.) **Moór Jenő** kongresszusi titkár czimére.

() **Az angol-magyar mérkőzés,** mely június hó 10-én, szerdán délután hat órakor fog lefolyni a Thököly-uti millenáris versenypályán, az idei mozgalmas football-idény méltó befejezése lesz. Az angol csapat e hó 9-én este érkezik Budapestre az angol szövetség elnöke vezetése alatt. A MLSz. válogató-bizottsága összeállította azt a csapatot, amely a legkiválóbb angol csapattal a magyar football-sportnak fejlettségét fogja bebizonyítani. E bizottság határozatából a következő játékosok veszik fel a küzdelmet: Domonkos László (MTK. játszik hatodszor), Rumbold Gyula (FTC. hatodszor), Csüdör Ferenc (MTK. harmadszor), Ficzer Péter (BTC. ötödször), Bródy Sándor (FTC. hatodszor), Simon Ferenc (BTC. először), Rónai Zoltán (FTC. először), Károly Jenő (MTK. tizedszer), Kőrödy Károly (FTC. harmadszor), Schlosser Imre (FTC. nyolczadszor) és Borbás Gáspár (MAC. tizenkettedszer).

() **Főiskolai sportélet pünkösdkor.** Ámbár a hazai főiskolákon immár a II. fél év is befejeződik, a Főiskolai Sport-Szövetség még mindig élénk tevékenységet fejt ki s a pünkösdi ünnepek alatt két helyen is lesz főiskolai verseny. Így Budapesten a Budapesti Egyetemi AC. rendezti meg Magyarország 1907—1908. évi főiskolai uszóbajnokságát 220 yardra és fél angol mértföldre. Ezek a bajnokságok ezuttal nemzetközi küzdelmeket is eredményeznek, mert a bécsi egyetemek is elküldik képviselőiket. Selmezbányán a Selmezbányai Főiskolai Athletikai Club rendez főiskolai kardesapat-vívóversenyt. Az előrehaladott idény miatt ezuttal csak négy csapat indul: a BEAC., a MAFC. és a SFAC. két csapata. A küzdelem nyílt és szép küzdelmet fog eredményezni.

() **A MAFC. pünkösdi programja.** Hatalmas munkát végez a Műegyetemi Athletikai és Football-Club kiváló versenyző-gárdája pünkösdi kettős ünnepén. Atletika-gárdája három napon át részt vesz a MOTESZ. nagy tornaiünnepén. Vívó-gárdája vasárnap Selmezbányán vív a főiskolai csapatversenyben, uszó-gárdája a BEAC. versenyén startol hétfőn este, míg football-csapata az ünnepek alatt Kaposvárt a Kaposvári Athletikai Clubbal tartja hagyományos football-matchét és klubközi atletikai versenyt. Ez a bálmulatos sokoldalúság mutatja legjobban, hogy e kiváló főiskolai egyetemen mennyire feladata magaslatán áll.

() **Új főiskolai uszókordok.** A múlt szerdán délelőtt a Császár-fürdő férfi-uszodájában a Főiskolai Sport-Szövetség ellenőrzése mellett főiskolai rekordkísérletek voltak, amelyek fényesen sikerültek. Így Hornung Gyula (BEAC) 100 yardra 1 p. 1.3 mp.-el, Donáth Leó (MAFC) 50 yardra 26 mp.-el Kirchknopf Ervin (MAFC) 220 yardra 2 p. 50.4 mp.-el állított föl új főiskolai uszókordokat. Szövetségi ellenőrök: Kelemen Kornél ifjúsági elnök és Moór Jenő főtitkárok voltak, míg az időt Halmay Zoltán, Támedly Mihály és Moór Jenő mérték. Legközelebb új rekordkísérletek lesznek.

() **Nemzeti Sport.** A múlt héten a fővárosi középiskolák tornaversenyei voltak a magyar sportélet kiemelkedő mozzanatai. Az ifjúsági tornaünnepély programjában már érvényesülésre és gyakorlati

alkalmazásra talált az a szellem, mely a legutóbb megtartott testnevelési anketen megnyilvánult. Ennek következménye, hogy az atletikai versenyek és játékok egyensúlyban voltak a tornával. A Nemzeti Sport nagy tért szentel e fontos és szép eseménynek s minden részletében hűen adja vissza, mintegy 15 fényképfelvétellel illusztrálva. Az illusztrációk nagy tömegét a budapesti díjlövés és a poló-mérkőzésekről felvett 15—20 fényképfelvétel egészíti ki. Egyformán gazdag az uszó- és evezős-rovat is. Az Automobil, a Nemzeti Sport melléklapja feloleli a MAUC. nemzetközi kiállításának tanulságait és hírlapszolgálatra is előrendi.

() **Nemzetközi uszóverseny.** Pünkösdi hétfőjén rendezi a Budapesti Egyetemi Athletikai Club nemzetközi uszóversenyt, amelynek keretében a Főiskolai Sport-Szövetség megbízásából két főiskolai bajnokság kerül eldöntésre. Ez lesz az idei év legelső uszóversenye egyúttal az első viadal, mely a M. U. Sz. fenhatósága alatt rendeztetik. A beérkezett nagy számú nevezések módfelett érdekes küzdelmeket ígérnek, különösen a három tiszteletdíjért lesznek érdekes versenyek. A 70 méteres gyorsúszás győztesét Hégnér, Donáth, Munk és Lastorres Aladár közt kell keresnünk, míg a 210 méteres versenyben előreláthatólag Halmay Zoltán fog győzni; a 3/4 ang. mértföldes főversenyben biztosan indulnak: Onodi, Kirchnopf, Lastorres Béla, Hajós, Kiss Géza, Zachár. A staféta-versenyben az M. T. K. stafétája (Baronyi, Hendl, Hornung, Halmay) erős ellenfelet fog találni a M. A. F. C. csapatában (Fabinyi, Fülöp, Belezna, Donáth). A műugrásban a bécsi Rainernek a M. A. F. C. műugrói lesznek veszedelmes konkurrenciával. Ugyanígy külföldi nevezés érkezett a főiskolai bajnokságokra is, amelyekben a bécsi Mayer Lipóttól és Hildebrand Ottótól kell legyőzniük Hornung Gyulának és Kirchnopf Ervinnek. A versenyen több handicap és junior-szám ékelődik be a főversenyek közé. A verseny a Császár-fürdő férfiuszódházában tartatik meg. Kezdeté este fél nyolcz órakor. Belépőjegyül 1 koronás program szolgál.

() **Ferencvárosi T.-C. II. Szegeden és Aradon.** A F. T.-C. jó képességű második csapata pünkösdi két napján vidéken játszik és pedig június 7-én a Szegedi A.-C. egyik legjobbnak elismert vidéki csapat ellen, és június 8-án az elsőrendű eredményeiről ismert Aradi A.-C. ellen. **Bíró:** Müllender Sándor (N. Sp.-C.) lesz.

() **A budapesti nagy regatta.** A Magyar Evezős Egyesület Orsz. Szövetsége jövő vasárnapi evezős versenyére, a szövetség verseny-bizottsága az elmaradó junior kettős pár evezős és palánkos négyes versenyszámok helyébe a Budapesten állomásozó monitoroknak a cs. és kir. haditengerészethez tartozó legénysége, továbbá a Dunagőzhajózási társaság s a m. kir. folyam- és tengerhajózási részvénytársaság matrózai részére külön-külön mérkőzések megtartását határozta el. A „Bruna” hrinni evezős egyesület hájót már elküldötte s jelezte, hogy versenyzői a hét folyamán érkeznek. Az evezős training mindegyik budapesti versenyző egyesületnél zavartalanul folyik, s előreláthatólag a benevezett összes evezősök indulni fognak.

() **A Magyar Uszó-Szövetség új tisztikara.** A Magyar Uszó-Szövetség közgyűlése a MUSz. új tisztikarát a következőképpen alakította meg. Társelnökök: Brüll Alfréd és dr. Virava János. Alnelnökök: dr. Füzesséry Zoltán (MUE), dr. Kovács Aladár (BUE), M. Kanitz Henrik (FTC). Ügyvezető alelnök: Vida Henrik (MTK). Főtitkár: Moór Jenő (MAFC). Titkár: Kiss Géza (MTK). Ellenőr: Malaky Mihály (FTC). Pénztáros: Vadasz Dezső (SKK). Tanácsstagok: Kleberg Vilmos (BBTE), Halmay Zoltán (MTK), Támedly Mihály (BEAC), Lindner Ernő (MAFC), dr. Schneider Béla (FTC), Kugler Sándor (OTE), Pogány Pál (MAFC), Ónody József (MUE), Balatoni Károly (BUE), Kelemen Kornél (BEAC), dr. Hajdu Marcell (BAK). Számvizsgálók: Trebitsch Ernő (MTK), Balogh Hugó (FTC). A szövetség főtitkára ezuton is fölkéri az érdekelteket, hogy a szövetség levelezéseit ezentul czimére (VIII., Rákóczi-ut 9. I.) küldjék.

Téli sport-ozikkek

Mű- és versenykorcsolák. Jégjátékok. Hockey. Jég-hockey szabály 20 fillér. Svéd-, norvég-, svéd-, tiróli-, hüllőgyi- és amerikai rúd sport és gyermek-eszközök, tobozban stb. Lillanföldi aki 30 korona Norvég- és lábcsák, hótalpak. Téli sportöltözékek és felszerelések Sportárjegyzék ingyen.

KERTESZ TÓDOR sportüzlete, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR

Szerkesztői üzenetek,

Virágok. Azért, mert a pesti embernek még nem jutott eszébe. Meg ha eszébe jutott volna is, akkor sem sokat törődik vele, mert egyéb foglalatosságai nem engednék. Aki oly nagy utcazi lakásban lakik, annak pénze van. Sok-sok pénze. És akinek itt a

fővárosban pénze van, az felül egy konflisra, gummikerekiire, esetleg automobilra, elsiet a zöldbe s vajmi kevés a gondja, hogy odahaza mi történik, csak a nyugvóhelye legyen meg, ahol délig kiheverészsze a fáradalmakat. Délután aztán ügyes-bajos dolgai után lát s megint kezd elülről. A pesti ember önmagáért él, nem pedig a közért. Mit törődik hát azzal, hogy az utcán járókélnéknél jólesnék, ha a nagy bérházak ablakaiban muskátlik tarkállanának s az erkélyről zöld repkények csüngenének alá a szép májusi s a meleg nyári napokon. Az említett szálló homlokzatát a világvárosi nagy épületek nyári külseje jellemzi. Az erkélyeken felhalmozott délszaki és hön növények eszünkbe juttatják a virágok városát, de minden illúzióknak odavész, ha továbbmenve, lehangol bennünket az üres homlokzatok monoton szürkesége. Pedig könnyű dolog volna az utcára pompás életet varázsolni és nem is lenne olyan költséges. Megtehetné ezt minden utcazi lakó s ezzel nemcsak a járókélnéknél, de önmagának is gyönyörűséget szerezne. Egy kis jóakarattal meg jóérzés kellene hozzá, hogy majdnem félesztendeig, mikor leglátogatottabb s legmozgalmasabb a főváros, vonzóan kedves s érdekes képe legyen az utcának. Azt hisszük, hogy sok viz fog addig a Dunán lefolyni, míg az embereknek virágos jökdéjük támad elz a szürke nagy várost zöld köntösbe öltöztetni s azt is elhiszzük, hogy ön már réges-rég szívesen járt volna elől jó példával, ha lett volna hozzá utcazi lakása. Adja isten, hogy mielőbb megtehesse.

Doktor. Komárom. 1. 1828-ban halt meg s neje volt az író és műfordító Szemere Pálnak. 2. A „Hölgyfutár”-ba Iszkender név alatt Komocsy József dolgozott. 3. Színyei: Magyar Írók Élete és Munkái a legalkalmasabb. Mindenesetre fáradságos dolog lesz kiböngészni belőle az illető megye összes irodalommal foglalkozó embereit.

Amerika felé. A téma nem volna rossz. De a kidolgozása olyan kezdetleges, hogy még önképző körökben sem keltene vele feltűnést. Nem közöljük.

M. S. Ez önképző körökben is szól.

A. O. A levelet megkaptuk s a választ a kívánt feljén már a múlt vasárnap megadtuk. Hogy az ön figyelmét kikerülte, nem a mi hibánk.

Katona. Előbb eleget kell tennie katonai kötelezettségének s csak azután gondolhat a nőülésre. De ha nem tudja azt az időt bevárni, tessék a honvédelmi miniszterhez fordulni.

H. Irma. Nálunk a jogi fakultás még nem nyílt meg a nők számára. Augusztusban a vallás- és közoktatásiügyi miniszterhez kell folyamodni. Csak a bölcsészeti, orvostudomány s gyógyszerészet. 2. Igen.

Altiszt 78. Ha polgári iskolai magánvizsgálatra jelentkezik, egyszerre két osztályról is tehet összevont vizsgát és pedig első és másodiktól, vagy harmadik és negyedik osztályról. Nem kívánunk nagyon sokat. Legtöbb gondot talán a geometria fog okozni.

Engedély. Azzal a számmal, mely alatt az oda való pénzügyigazgatóság feljelentést tett, tessék a minisztériumba menni. Ott ennek alapján kikutatják, hogy kinek osztották ki az ügyet. Annak a miniszteri fogalmazónak, vagy titkárnak tessék előadni a tényállást.

Pénz. Tíz millió korona a befizetett alaptőke.

R. T. Vidéki városokban gyakoriak az effajta inzultusok. A tervet azonban nem tartjuk czél szerűnek. A rendőrség apró-cseprő dolognak minősítené, amelylyel bíbelődni nem érdemes. Legokosabb, ha a leány se nappal, se este nem jár egyedül az utcán.

Jolán. Ha tisztességes ember, mindenesetre zokon fogja venni a ridég elutasítást. Ilyen kegyetlenül még se kellett volna elbánni vele. Aligha tudja majd megmagyarázni, vagy mire vélni a dolgot. Ha mindjárt az első találkozáskor riasztotta volna el, akkor talán lehetne következetességről beszélni.

B. K. Szlavoniában van az a furdóhely. Ugy tudjuk, hogy gyomor-bajosok, vérbetegék és angolkórosok keresik föl leginkább. Egész éven át nyitva.

S. Sándor. 1. Ugy tudjuk, hogy ily tömegesen még nem fordult elő. 2. Belső munkatársunk írta, ki alaposan ismeri az angol közoktatásiügyi viszonyokat s londoni tartózkodása alatt sokat foglalkozott beható tanulmányozásával. 3. Több nő követ el öngyilkossági kísérletet, de több férfi pusztul bele. 4. A rendőrség kimutatása szerint a legtöbb nő marólugot iszik s azután jönnek azok, kik emeletről vetik le magukat vagy a Dunába ugranak. Legkisebb mértékben a revolver szerepel.

K. S. Minthogy a szakértő egyetemi tanárok sokan vannak, kik e betegség ellen hathatós gyógykezeléssel s alaos tanácsal szolgálhatnának, nem tudjuk közülök a legeslegmegbízhatóbbakat kiválasztani, mert jóformán mindannyia egyformán megbízható. Hanem legeslegjobb, ha fel tessék jönni a fővárosba az üllői-utj klinikára. Ilyen alkalmakkor rendszeren ketten-hárman is megvizsgálják a beteget.

S. F. Kameniczka. A követelés teljesen jogos és törvényes is, mert a nyugdíj is képezheti a községi adó alapját. S így nincs más hátra, mint zugolódás nélkül lefizetni.

Tanárjelölt. Vidéki lapban megállja a helyét, de nekünk még nem elég jó.

Egy látogatás. Gyöngye kis dolog.

S. E. Nagyboesztó. A lap már nem él. Hogy a szubvenzióra lehet-e számítani, alig hisszük, mert az illetők minden valószerűség szerint fölvetették. A sorsjegyek nem nyertek.

N. A. Károlyfalva. Nem nyert.

Beocsini Cementgyári Unió

Részvénytársaság

Központi iroda: Budapest, V., Alkotmány-utca 10. szám.

Ajánljuk az építelő körök figyelmébe:

**elsőrendű beocsini portlandcementünket
és elsőrendű beocsini románcementünket**

bármely vasuti vagy hajóállomásra szállítva.

Szavatolunk a szabványokat messze felülmuló minőségért.

**Portlandcementünk a szabványszerű 28 napos
szilárdságot már 3 nap múlva éri el.**

**Gyártási képesség: 2,000,000 q portlandcement.
1,000,000 q románcement.**

**Beocsini Cementgyári Unió
Részvénytársaság.**

A MODEL

— REGÉNY. —

írta: EDMOND MITCHELL.

30

Estelle arca égett, kevésbé a jogtanácsos leplezései folytán, mint inkább afeletti zavarában, melybe Sterling csodáló pillantása eítette.

— Oh Istenem! — mormolta elragadtatva Sterling barátom.

— Igazán semmi különös sem volt a dolgban, biztosítom önt, — szolt elháritólag és szelid mosoly sugárzott arcán. — Engedje meg, kedves Maitre Guichard, hogy megmagyarázhassam a dolgot. Lásza, sir Richard, én művész nő vagyok.

— Művésznő! — ismételte Richard kissé csodálkozva. — Én is művész vagyok.

— Oh ez nagyon kedves; akkor tehát a paletta szerint kollégák vagyunk. — felelte naívu. — Nos tehát, festőnő vagyok, mindezeideig ugyan még nagyon szerény, de remélem, hogy egy nap nagyobb eredményt is fogok tudni felmutatni.

— Van egy különös terep, melyre nagy hajlamom van. Nagyon szeretem a párisi kis utcagyerkőczöket vázlatolni és festeni és ahányszor csak alkalom kínálkozik rá, meg is tettem. Később majd megmutatok néhányat a munkáim közül, ha érdeklődik irántuk.

— Igazán el leszek ragadtatva! — kiáltott Sterling átszellemülten.

Ugy nézett körül, mintha a rajzmappát keresné és én biztosan tudom, hogy tökéletesen elfelejtette volna Jean Baptiste levelét, ha a szép festőnő hajlandó lett volna a rajzait megmutatni. Ő azonban a tárgynál maradt.

— Sok száz skizzem van ezekről a kedves kis gaminekról és évgett Páris legelhagyatott-

tabb részeit is felkerestem. És most kérem, ne nevessem merészségem felett, hogy kicsiny dolgokat nagygyal hasonlítok össze és egy világ-híres nevet a magaméval együtt említék. De ön tudja, hogy a híres Roza Bonheur első állatnadmányait gyermekkorában a párisi vágóhidakon szerezte. Szegény volt s nem tudott másutt tanulni. És azt a borzalmas helyet csak fiuruhában kereshette fel. Így tehát a munkásosztály öltözetét, a bluzt vette fel s elérhette célját minden háborgatás nélkül. Nos, körülbelül egy év előtt ennek a nagy asszonynak a példáját próbáltam követni és igen gyakran a nap bármely órájában a legelhagyottabb részeket barangoltam be abban a kosztümben, melyben ma reggel ön is látott, sir Richard, mint cametotot, azaz újságárust.

— Hiszen mondtam néked, Helton, igazi regény, gyönyörű regény, — mondta elragadtatva Sterling s cseppet sem igyekezett palástolni ezt a fellelkesültséget.

Pillantása alatt Estelle ujból lesütötte szemét; de nemsokára visszanyerte nyugalmát és folytatta elbeszélését.

— Talán ön borzasztónak fogja találni, de ilyen módon olyan dolgokat láthattam meg, melyeket amugy soha sem pillanthattam volna meg és olyan skizzeket nyertem, melyhez más körülmények között nem tudtam volna megnyerni, sőt elérhetetlen lett volna a modellem. Mikor ezen Sidi Maugras felől megtudtam tartózkodási helyét, szokásait, melyeket nem volt nehéz kitudni, elhatároztam magam, amennyire lehetséges, saját szememmel fogom ellenőrizni. Hogy tölti el idejének legnagyobb részét, nem mondhatom meg; de ugylátszik, hogy megrögzött szokása reggel a Bearnais-kávéhába menni, a leveleit oda czimeztette és ott reggelizik is.

— Különbén egészen tisztességes helyiség, — szolt közbe a jogtanácsos, — de csak sóhaj-tásnyi távolságra tőle néhány hirhadt tolvajbarlang van.

— Már hallottunk a quartier Maubert felől, — intettem helybenhagyólag.

— Nos, az utóbbi két hétben ez a Maugras minden nap eljött a Bearnais-kávéhába, néha már hét órakor, de nyolcz óránál később soha. Volt valami magaviseletében, mely arra engedett következtetnem, hogy feladatát még nem fejezte be és mindig a levelet hajszojla.

— És ha azt hitte volna, hogy már birtokában van, mit tett volna?

— Megfizettem volna az okmányt, az attaché ajánlatát is felülfizettem volna, — felelte nyugodtan.

— És ha megtagadta volna, kisasszony?

— Akkor kértem, könyörögtem volna, — kiáltotta Estelle a kezét esdeklő mozdulattal összekulcsolva. Sugárzó, szép elragadtatás ilt az arcán.

— Részvétre birtam volna őt. Egy tolvainak lehet szive, de egy kémkedési osztály főnöke minden kérés, könyörgés iránt hajthatatlan.

Szenvedélyes keserűség csendült meg az utolsó szavakban. A szivem meg volt hatva; soha ezelőtt még nem hallottam a való életben ilyen megható történetet, mely a gyermeki szeretetet ilyen mértékben bizonyítja.

Homályosan asszonyi szerelemről kezdett bennem valami derengeni, melyre az ilyen lányok képesek lennének. De Sterling hangja viszatérített a valóságba.

— Hála Istennek, nincsen szüksége arra, hogy ezt a gazficzkót megkérje, — szolt telve buzgalommal.

— Hogyan? — kérdezte elfogult, csodálkozó pillantással.

— Mert itt van nálam a levél!

És diadalmas, boldog mosoly terjedt el egész arcán, amint Jean Baptiste lepecsételt csomagját feltartotta a magasba.

(Folyt. köv.)

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

GEREBEN BÉLA KRISTOF TER 2

MŰBUTOR

csak kiváló jó minőségben.
Szolid munka. Olcsó árak.
Modern kivitel.

Fáy Antal butorgyárosnál

BUDAPEST, Semmelweis-
(Ujvilág)-utca 4. sz. a sarhón.

Nadrágra jellemzi az urat!

A vasalás szabó költsége! ...
volt, demár nem az, Kényel-
messége és tökéletessége
utólérhetetlen MOLNAR
LAJOS törv. védett

automata- nadrágfeszítőjének

Egy készülék ára 3 korona
3.72 korona előre beküldé-
ért bérmentve. Kapható
főraktárosnál:

Plökl és Haasnál,
Budapest, Andrassy-ut. 13

BIZTOS gyógyulást keresőknek

nemi betegségben szenvednek,

minél nagyobb és hólyagok, húgyveszélyek, vizelet savarok, éjjeli magömlések, sebek és dujjakoros bántalmak (syphilis), az önterítés utáni kóros fellépő idegek, korai férfierő elgyengülés, bármily bőrkülsők stb. nőknél fehérlés, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymodoránál fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírt és a legújabb, 82
éve tennivaló rendelt. intézetét

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyveszély osho-
lyag bajok vizsgálata villamos húgyveszélykor segélyével.
Vidékiek levelekre kimerülő válasza és szakaszi tanácsot nyer-
nek, gyógyszerrel gondoskodva is. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

KÜLÖNFÉLÉK.

Üres a város.

Lelkemben káros,
Emésztő fájdalom:
Üres a város.
Pedig sokan járnak.
Tömegben, csoportban
Róják az utcákat
Vihogó, lármás, szóbeszédés népek
És én mégis olyan szomorúan lépek

Sose vagyok álmos.
Nappal, éjszakában
Oly üres a város.
Nem halt meg senki.
Csak egy vonat ment el
Pokolin sivitva,
Rablómódra, sebbel.
És utána néztem hosszan, álmódzva,
Komor, sötét füstie a mellemet nyomja.

Szabó Lovászy Károly.

(Hogyan segítsünk a megégett embereken?) A mentőegyesület tevékeny orvosai számtalan népszerű munkát, füzetet írtak már arról, hogy ott, ahol a mentők meg nem jelenhetnek, miképpen segítsünk ember-társainkon, kiket baleset ért. Ezt minden felebaráti érzelmekkel bíró embertársnak tudnia kellene, de sajnos, még nálunk ott tartanak az állapotok, hogy a legkisebb balesetnél is fejünket vesszük s néha órák hosszai várunk a segítő orvosra s hagyjuk a szerencsétlenül jártat a halállal vívódni, holott egy kis tudással s csekély hidegvérrel megmenthetjük volna az életnek. Gyakori, ugyszólván mindennapos a tűz-
esetekkel kapcsolatos égési veszedelem. Az égési seb-
létrejön égetés, forrázás, étetés által, következményé-
ben mind a három egyenlő. Az égési elváltozásoknak
három foka van: 1. A bőr felületén gyulladás, élénk
vörös színeződés; 2. hólyagképződés; 3. a hólyagok
megpattanva, a bőr lerongyolódik s beáll a szene-
sedés. Ha a testfelület kétharmadrészben sérül meg,
biztosra vehetjük a sérült halálát. Ne veszítsük el
lélekjelenlétünket! Ezt igyekezzünk lelkünkre venni.
Akinek lobot vet a ruhája s örülten nyargal fel s alá,

veszedelmesen szítva a tüzet, fogjuk le, ragadjunk meg egy pokrócot, terítőt, kabátot, paplant, dunnát, dobjuk rá s így fojtsuk el a tüzet. Akinek a ruhája lángol, az okvetlen égési sebet is kap. Az orvos meg-
érkezéig vigyük a sérültet olyan szobába, melynek
ajtaja, ablaka zárva van, mert a léghez csak növel-
ni a féjalmat. Aztán kenjük be az égési felületet
sótalan zsírral, vagy olajjal, de vigyázzunk, hogy
avag ne legyen. A forrázás okozta sebeknél minde-
nelelőtt hűtsük le a testet, amit leghamarább vízzel
érintünk el s azután kenjük be zsíros anyaggal. A sé-
rült szomjúságról fog panaszkodni, teljesítsük kíván-
sát! I. gezélszeifűb a bor, tea, grog. Az égési fe-
lületeken képződött hólyagokat nem szabad felszur-
nunk

(Milyen bort ittak a híres emberek?) Nagy Fri-
gyes a tokajit helyezte előnybe minden bor felett.
I. Napoleon legszívesebben Chambertint ivott. Nagy
Péter a Madeirát kedvelte. Richelieu bibornok leg-
szívesebben Romaneche-t ivott, Rubens cyprusi gör-
rög bort szeretett inni. Rabelais a Chablist szerette.
Goethe a johannisbergit tartotta a legnagyobbra,
míg Humboldt a fehér Sauternest. Balzac vouvrayit
ivott. IV. Henrik juranconit. Garibaldi a Marsala-t
dicsérte és Alexandre Dumas szívesen itta az argen-
teuili savanykás bort. Bismarck a rajnai pfalzi bo-
rokknak volt határozott kedvelője.

(Innen-onnan.) Az első papirosból készült vasuti
kocsikerék ötszáz ezer kilométert futott meg anélkül,
hogy az alig öt centiméter széles kerékabroncs el-
kopott volna.

Mikor még nem ismerték a meszet és cementet,
a várerődítmények falait úgy tették szilárdná, hogy
az építkezéskor az egymásra halmozott köveket
addig hevítették, míg a kövek meg nem olvadtak
s üveg módjára egymáshoz nem tapadtak. Ezeket a
váratok nevezik üvegváratoknak s az első ilyen 1837-
ben Pilsen mellett fedezték fel.

Olaszország gyönyörű partvidékein elviselhetet-
lenné teszik a tarlózkodást a garázdálkodó moszki-
tók. Most kitalálták a módját, hogy miképpen lehet
a moszkitók ellen védekezni. A moszkitó tudvalevő-
leg nagyon szereti a zenét. Ezt a gyengéjét használ-
ják legújában elpusztításukra. A sötét szobában
elektromos áram segítségével rezgésbe hozunk egy
hangvillát. A zümmögő moszkitó a hang irányába
száll, a zene elbűvöli, de megöli a villamos áram. A
praktikus találmány — Amerikából való

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3*10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férőruhá- hoz (Kabát, nad- rág és mellény)	1 szelvény 12 korona
eleendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20. — K.-ért,
szintúgy felöltőszövetet, turistalógoni, se-
yem-
kamgarnt stb. stb. gyári áron küld a mint meg-
bízható és szolid cég mindenütt ismert posztó-
gyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha
szövetvásárlását közvetlen Siegel-Imhof cég-
nél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek.

Szabo., legolcsóbb árak. Óriási választék.

Mintáit, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb
rendelésnél is, teljesen friss árban.

MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

Herkules-motórvállalat, Budapest, V., Váci-ut 30

Ajánlja egy eszélést, mint malomüzemre kitűnően al-
kalmassá, leggyorsabb benzinkomobilljait, melyek
V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor
üzemben megtekinthetők.

Teljes
jótállás
kifogás-
talan
üzemelt!

Üzemzavarok kizárva! Dámulatosan olcsó szerkezet!
Rendkívül csekély benzinfogyasztás!
13 — 14 éves fiu is kezelheti!!!
Arjegyék ingyen! Olcsó árak részlelfizetéssel!
200 db elismerő levél a Magyarországon üzemben
levő motorokról!

(Érdekes sajtóhírb.) Egy vidéki hetilap szo-
moru hírt adott a pusztító jégesőzésekről. A gaz-
dálkodó emberek elszomorodott szívvel bár, de
mégis mosolyogva olvasták a lesújtó hírt, mert töb-
bek között ezt írta a hetilap:

... A környékünkben pusztító jégeső mindent
tönkretett. A diónyi jég leverte a buzakalászokat, s
elpusztult nagyon sok apró jogász is. (Jószág
helyett.)

Petőfi Sándor például boldog volt, ha a Hölgy-
futár hírei közé készkarva kacsagató sajtóhírbát
csusztathatott be. Egy jótékony francia urról azt
írta egyszer: Az egyesületnek harmincezer irak-
kot hagyományozott. (Frank helyett.)

De minden érdekességet felülmutul egy másik vi-
déli lap híre:

(Helv reigazítás.) Lapunk mult heti szá-
mába a nyomdászok sajnálatos tévedése folytán ér-
telmet zavaró sajtóliba csusztott be.

(Aki soha nincs otthon.) Egy bácskai ur, aki kül-
önben árvaszéki üllök, szerette a bort, a korcsmát
és a szép — asszonyokat, meg csinos leányzókat.
Mert az üllök ur családos ember volt s büszkén
nevezte magát hat gyermek édesapjának. Élete
utolsó husz esztendejében azonban család és tűz-
helykerülővé lett s vaimi ritkán látták odahaza. Ha
látták is, csak a felesége látta, mert csak éjjel után
vergődött hazafelé. Egyszer felriadt a legkisebb gye-
rek, ki alig volt hat éves.

— Mondd mama, ki az a szörös bácsi, aki min-
dig idejár? (T. i. nagy szakállá volt az öregnek.)

— A papa, te csacsi.

Egy másik alkalomkor azonban éppen a meg-
fordítottia történt.

Az üllök karonfogva megy az utcán jó czim-
borájával. Előttük lengve lépked egy roppant ele-
gáns és hátulról nézve is elég bájos hölgy. Az üllök
megdöfi könyökével a séta-partnerját:

— Mi? Szép hölgy. Ugyan ki lehet?

— Hiszen a lányod az, te... Inti a barátja.
Az üllök elpirult, de nem jött zavarba. S ezen-
tul, ha meglátott egy szép hölgyet az utcán, oda-
szólt a kísérőjéhez:

— Te, nem az én lányom az ottan?

OLSZEWSKY TADEUSZ fogműterme

Budapest, Múzeum-köru 23. I. emelet.

Természetű fogak és fogsorok innap nélkül fájdalommentesen eszközöltek, melyek a rágásra, valamint a beszéd könnyítésére kitűnően alkalmasak. — Ezen hirdetés felmutatójának 12 forintért készítek arany koronát a legjobb aranyból.

GYERTYANLIGET (Máramaros megye)

leghűsőbb, legegészségesebb klimatikus erdei, hegyi gyógyhely, asványfürdő és vízgógyintézet. ... A fürdőigazgatóság.

SZOBRÁNCZ GYÓGYFÜRDŐ UNGHÉGYESEN

Glaucersós, hideg, kénés, sós viz. Gyomor- és májbeteg magyar Karisbadja. ... A FÜRDŐ IGAZGATÓSÁGA.

Butor

kézpénzért és részletre 3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen, Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata. Budapest, Váci-körut 9. (Szerecsen-utca sarok.)

HA FÁJ A FEJE,

ne félj a migrainnek! Beretvás Tamás gyógyszerészi Kispest, Rákóczi utca 8. Ingyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.

Trencsén-Teplitz kénesfürdő Fejő-Magyarországon.

Kárpátok gyöngye. Eredeti iszap kőszvény, csusz, bőnnlás, neuralgia, ischias stb. ellen. ... Képes prospektusokat ingyen küld szí a fürdőigazgatóság.

Marsner-féle pezsgő-limonadé-bonbonok

A. Marsner, Első cseh részv. társ. keleti és czukorárak gyártására, Prága, Weinberge. ... A legjobbak.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros cséplőkészletek. A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek. Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi egyedüritől: Szabó Emil és Társa Budapest, V. Hold-ut 23. sz

Rendkívül olcsó és kényelmes hajójaratok Budapest, Vác és Nagymaros között.

Table with 3 columns: Destination, Departure Time, Arrival Time. Routes include Budapest-Petöfi-tér, Budapest-Vác, Budapest-Nagymaros.

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjjal a következők Budapestről-Vácra vagy megfordítva I. hely 40 fillér, II. hely 30 fillér. Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva I. hely 1 korona, II. hely 70 fillér. Vácra Nagymarosra vagy megfordítva I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér.

Helységváloztatás miatt

3500 méter széles futószövetek mintázott duplaszövetek most 1 korona (rendes ár K 2.50). ... Bérczi D. Sándor Bpest, Deseffy-utca 5.

Lublófürdő

kiterjedt lenyves erdők között. Szénsavas vasas (pezsgő) és moorfürdők. ... Platzer Sándor dr. volt egyetemi tanársegéd.

Szájpadlás nélküli

higyenikus légszivókamarás fogsorok. Guttermuth János műfog-specialista, Budapest, VII., Baross-tér 20, I. em. 3.

Butor

Ehrentreu és Fuchs Budapest, VI., Teréz-körut 8. Képes árjegyzék ingyen. Telefon 68-59.

Órajavitás 1korona.

Pótlandó részeken kívül. Zsebóráéveg, mutató 10 kr. Ferenc-körut 44. Schwimmer Albert órásmester. Nyitva este 9 óráig.

Pénzkölcsönt

4, 4 1/2 és 5% alapon ödbirtokra, idővelmező fővárosi, vidéki városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III. helyen 5-70 évig törlesztethető. Személyhitel tisztviselőknak gyorsan eszközöztetik.

Hofmann Jakab

bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körut 11a.

BUTOR

árveresről, tünem és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon börtölelek, gyönyörű tükrök, diván, borszék, íróasztal, porzsaszonnyar és egyes darabok; Páldos B. Vil. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Fenyőborovicska (Jantparus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes 26973

EGYFETÉRTÉS

Grammofontulajdonosok

Magyar, tót, cseh, német, szerb, lengyel, horvát, román, rutén, olasz, francia, angol, orosz, török, arab, héber stb. stb. Elsőrendű hanglemezek 1 koronától 4 koronáig kaphatók. Külön osztály használt grammofonokból és lemezekből.

KALLAI LAJOS motorgyára

1902. 1903. 1904. években 18 első díjat kitüntetve... Teljes jótállás kitűnő eséplésért! KALLAI LAJOS-féle hírneves villamos benzinko mobil eséplőkészletek... GOZGÉPEK BECSERLÉTEKNEK.

Peronospora, lisztharmat, sárgaság, egyéb gomba és rovar-károsítók ellen a szőlő, kert és mező részére

SCHLOESING

Nághírű franciaországi, mezőgazdasági vegyész felgyelete alatt a marseilli Schloesing-ház 5 francia gyárában készített és a világ legelső elméleti és gyakorlati szakértője által kitűnőnek elismert Bordói pora és Leepsapott kénporai biztos és olcsó védelmet nyújtanak.

SCHLOESING permetszórja, héli- és kézi kénporfújtatója (a világon a legjobb és legteljesebb) szintén nálunk rendelhető.

Butorok művészi javítása

Megrongált vagy rosszul készített finomabb butorokat teljesen új állapotba hoz, antik butorokat szakszerűen rendbe hoz, zongorát polítturoz, továbbá állandóan raktáron tart finom berendezéseket, valamint konyha- és előszoba-bútorokat

RÉTI JAKAB műasztalos BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 25. szám.

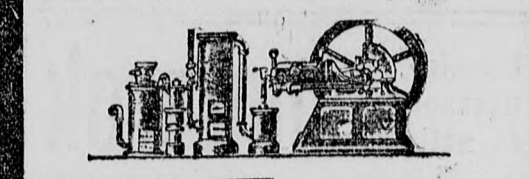
Advertisement for 'GUMMI' (rubber) products. Includes an illustration of a woman holding a banner. Text lists various types of gummi (e.g., 'Gummi', 'Hálhólyag', 'Minta-gyűjtemény', 'Női óvszer') and their prices.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján Dr. KAJDACS Y. cs. és kir. orvos és kórházi főorvos. Biztos sikorról, rövid idő alatt gyógyult hűgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bajakört (gyphilist), bőrbajokat, egyengetült fertőzést, idősebbeknél is, önkezelést és a hűk utóba juttat, ideg- és nőtgerincbajt, valamint minden nőt bajakort.

Legbiztosabb s legteljesebb üzemerő! Elsőrendű gyártmány!

SZIVÓGÁZ-MOTOROK

Legolcsóbb és legszabályosabb üzemerő! Legmohozhatóbb! SZAVATOSSÁG! Szemköltség körülbelül 1-2 fillér ára 10-15 óránaként! Allandóan raktáron vannak: nyersolaj és benzín motorok, lokomobilok és cséplőszerevények. ELŐNYÖS FIZETÉSI FÖLTÉTELEK! Dénes B. motor-spezialista Budapest. Iroda és raktár: V., Lipót-körút 15. ARJEGYZÉK ÉS KÖLTSEGVETÉS INGYEN!

Déli vasut.

Az étkező-, háló- és közvetlen-kocsik forgalma Budapest d. v. pályaudvarról az 1908. évi nyári menetrendben. Étkező kocsik. Budapest d. v. - Prágerhof között. Budapest d. v. ind. reggel 8 óra 00 perc. Prágerhof érk. délután 2 óra 07 perc. Menettartam: 6 óra. Prágerhof ind. délután 3 óra 10 p. Budapest d. v. érk. este 9 óra 42 p. Menettartam 6 1/2 óra. I. II. oszt. hálókocsik. Budapest d. v. - Velence (Venezia) között. Prágerhof-Nabresina-Cormonson át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc. Velence érk. délután 2 óra 15 perc. Menettartam 18 1/4 óra. Velence ind. 2 óra 10 p. Budapest d. v. érk. d. e. 10 óra 12 p. Menettartam 20 óra. I. II. közvetlen kocsik Budapest d. v. - Meran között négy I. oszt. hálólélyvel május hó végéig és szeptember 15-től Prágerhof-Marburgon át. Budapest d. v. ind. d. u. 5 óra 00 perc. Meran érk. d. u. 1 óra 19 perc. Menettartam: 20 1/4 óra. Meran ind. d. u. 3 óra 30 p. Budapest d. v. érk. reggel 10 óra 12 p. Menettartam: 18 1/4 óra. I. és II. oszt. közv. kocsik Budapest d. v. - Innsbruck között, négy I. oszt. hálólélyvel június hó 1-től szeptember 14-ig Prágerhof-Marburg-Franzensteden át Budapest d. v. ind. d. u. 5 óra 00 p. Innsbruck érk. d. u. 2 óra 16 p. Menettartam: 21 1/4 óra. Innsbruck ind. délután 3 óra 30 p. Budapest d. v. érk. d. e. 10 óra 12 p. Menettartam 18 1/4 óra. I. II. oszt. közv. kocsik Budapest d. v. - Lienz között. Prágerhof-Marburgon át. Budapest d. v. ind. este 8 óra Lienz érk. délelőtt 1. óra. Menettartam 15 óra. Lienz ind. délután 2 óra 45 perc. Budapest d. v. érk. d. e. 9 óra 22 perc. Menettartam 18 és fél óra. I. és II. oszt. közvetlen kocsik Budapest d. v. Lienz között Prágerhof-Marburgon át június 15-től szeptember 30-ig Budapest d. v. ind. reggel 8 óra. Lienz érk. éjjel 12 óra 19 perc. Menettartam 18 és fél óra Lienz indul éjjel 4 óra 50 perc. Budapest d. v. érk. este 9 óra 42 perc. Menettartam 17 óra. I. II. oszt. közvetlen kocsik Budapest d. v. - Velence (Venezia) között. Prágerhof-Nabresina-Cormonson át. Budapest d. v. ind. este 8 óra, Velence érk. délután 2 óra 15 perc. Menettartam 18 és negyed óra. Velence ind. délután 2 óra 10 perc. Budapest d. v. érk. d. e. 10 óra 12 perc. Menettartam 20 óra. I. II. oszt. közv. kocsik Budapest d. v. - Udine között Prágerhofon át. (május 14-ig, a st. petervar wien-nizzai expressvonathoz való csatlakozással) Budapest d. v. ind. este 8 óra. Udine érk. este 10 óra 58 perc. Menettartam: 15 óra. Udine ind. reggel 5 óra 45 perc. Budapest d. v. érk. este 9 óra 42 p. Menettartam: 16 óra. Budapest d. v. - Abbazia-Fiume között. Prágerhof-St. Peteren át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc. Fiume érk. délelőtt 9 óra 10 perc. Menettartam: 13 1/4 óra. Fiume ind. este 8 óra 01 perc. Budapest d. v. érk. d. e. 10 óra 12 p. Menettartam: 14 1/4 óra. Budapest d. v. - Triest között. Prágerhofon át. Budapest d. v. ind. reggel 8 óra 00 perc. Triest érk. este 9 óra 00 perc. Menettartam 13 óra. Triest ind. reggel 7 óra 55 p. Budapest d. v. érk. este 9 óra 12 p. Menettartam: 13 háromnegyed óra. Budapest d. v. - Pakrácz között. Nagykanizsa - Barsón át. Budapest d. v. ind. este 9 óra 50 perc. Pakrácz érk. d. u. 1 óra 20 p. Menettartam: 15 és fél óra. Pakrácz ind. d. u. 2 óra 50 p. Budapest d. v. érk. reg. 6 óra 30 p. Menettartam: 15 1/4 óra.

Advertisement for 'Ékszeresek, gyári áron angol rendszer' (Jewelry, factory prices, English system). Mentions 'Részletfizetésre' (Payment by installment) and 'Sárga János ékszergyárostól Kolozsvárt' (From Goldsmith János in Kolozsvár). Includes a small illustration of a jewelry box.

Advertisement for 'Mielőtt jégszekrényt venne tekintse meg Moskovitz S.' (Before buying a refrigerator, look at Moskovitz S.). Mentions 'saját készítményű jégszekrényeit Budapest, Rókt Szilárd-utca 10.' (their own-made refrigerators in Budapest, Rókt Szilárd street 10).

Advertisement for 'Nincs házbéruzsora mert lehet mindenki a maga háziura' (No need for a housewife because everyone can be their own mistress). Mentions 'A „TUSCULANUM“ magyar tisztviselők országos házépítő-szövetkezele épít barkinek olcsó törlesztéses kölcsön mellett' (The 'Tusculanum' Hungarian civil servants' national housing cooperative builds houses for workers with cheap installment loans).

Advertisement for 'BUTOR Kiállítás. A n. é. közönség érdekében áll, hogy a Koronaherczeg-utca 2. sz. alatt levő Magyar Butoripar Társaság óriási választéku raktárát megtekintse, hol a legdivatosab egyszerű minőségűtől a legfinomabb izlésű butorok u. m. palisander, mahagoni, cseresznye, madárjavor stb. divatos fából bámulatos olcsó árban jótállás mellett árusítunk miről a n. é. vevőközönség meggyőződést szerezhet.' (Butterfly exhibition. It is in the interest of the public that the Koronaherczeg street 2. number where the Hungarian Butterfly Industry Association has a vast stock of the most fashionable simple quality to the most refined taste butterflys such as palisander, mahogany, cherry, bird cherry etc. in fashionable wood beautiful cheaply with good service we sell what the public can be convinced of).

Advertisement for 'Dr. FABINYI specialista nemi bajokban emertált kórházi orvos gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makro nemi betegséget (hűgycsőfolyást ebeket, syphilist stb.) Impotentiát (férfiui gyengeség négyidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül. Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszeresek. Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-9-ig. Budapest, Rákóosi-ut 8/A. szám (A Pannónia szállóval szemben.) Atjáró ház. - Bojárát a léposonál. - Kélon városzobák.'

NŐ IRUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

1 lüster berakott alj 10-15 K.	1 selyem taftt alsó szines és fekete 15 K.
1 taftt berakott alj... .. 25-30 >	1 gyermek-gallér 6 >
1 vászon felöltő 14-18 >	1 selyem-batiszt bluz 5 >
1 pepita utazó gallér 10-14 >	1 cloth alsó-szoknya 4.50
1 lüster utazó köppenye 15-20 >	1 delain pongyola 7 >
1 taftt kabát 25-30 >	1 mosó pongyola 5 >
1 angol zetir bluz 3-5-6 >	

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és batiszt alsók, p. mut örlőkötők, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretonok, delenek, selymek, lüsterok **olcsóbban, mint bárhol Budapesten.** Naponta óriási maradékvásár mindenféle árukból

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám **Szabott árak!** Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

DIESEL-motorral
a tényleges löerő
óránként csak 1 fillérbe
kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségtérítéssel
készségesen szolgál a
Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapesten.

518 m. a tenger szino fölött. **STUBNYAFÜRDŐ** Légyógyfördő.

Hat természetes kénes hévforrás (33-48° C)

Köszvény	Thermál-tükrfürdők
Rheuma	kádfürdők
Ischias	44 hold park
Bőrbetegségek	Közelben nagy tenyőerdők.
Női bajok	Massage
	Hidegvizkurák
	lyókura

Posta- és sürgönyhivatal, vas uti állomás, - gyógyászati, fürdőorvos, -
Köcs prospektus ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

1900. Párisi világkiállítás Grand Prix
Kwizda Ferencz János
Körülíró gyógyszerész Kornenburg, Bécs mellett.
Cs. és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelems udvari szállító.

KWIZDA-féle szabadalmazott Szorító szárvédő-szalag ruganyos szorító szárvédő légvánkossal ellátva

szürke, fekete, barna és fehér színben,
gummiból csak feketeszinben.
4 nagyságban készülnek és pedig bal és jobb lábna. A szorító z-l-nél megemerve,
20-22 cm. átméretű megl. az 1,50 sz. nagyság
23-24 : : : a 2-ik : :
25-27 : : : a 3-ik : :
28-30 : : : a 4-ik : :
Egy darab ára:
Szürke színben darabonként 1. sz. 5 K 50 f., 2. sz. 5 K 90 f., 3. sz. 6 K 40 f., 4. sz. 7 K 80 f.
Fekete, barna, vagy fehér színben: 1. sz. 5 K 90 f., 2. sz. 6 K 40 f., 3. sz. 6 K 80 f., 4. sz. 7 K 70 f.

Kapható: Du'oz A. utóda IV., Egyetem-utóda 2., Freund és fia IV., Koronaherceg-utóda 3., Glass Jozsef IV., Koronaherceg-utóda 9., Hejli és Glassy VII., Múzeum-körút 10., Fuzella K. IV., Váci-utóda, Keleti J. IV., Koronaherceg-utóda 17., Kutschera B. VII., Kelepesi-ut 32., Ölbrich L. VI., Terep-körút b., Wessely István IV., Váci-utóda.

Mindenütt kapható a legfinomabb
Weider tejszin és Zsolna csokoládé
Csokoládé dessert bonbonok.
Weider Ármin és Béla
csokoládé és ezukorkagyár ZSOLNA.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 66,
Ettal a legújabbabb árak mellett ajánlatos
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, fűhuro-cséplők,
szűrő-röstök, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénnyújtók, boronák, szortógépek, Flanel h.
kaplók, szecskavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, daráló, gránátalmok, egyetemes
acél-akák, 2- és 3-vasú akák és minden
egyéb gazdasági gépek.

Telefon 11 06. Minden vízmérő-tulajdonosnak fontos! Telefon 11-06

Védelem vízfogyasztás ellen
a vízfogyasztás hetenkinti ellenőrzése folytán.
Prospektust és felvilágosítást mindenkor ingyen küld a

Budapesti Vízmérő Betéti Tarsaság KUNZ F.
vízmérők szakgyára. = Saját gyártelep.
Osztály: vízfogyasztás ellenőrzés Budapest, I, Bors-utca 14

Pontos és legjobb
ÓRÁK
5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst órák, evő-
eszközök, nássaajándékok
részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.
Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁRKÁLMÁN
műorás
Bpest, Erzsébet-körút 29 sz. I. em.

Legjobb... LEGJOBB... LEGOLCSÓBB,
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

Órásokkal és vasúti kocsikkal
és matracokkal 10 f. t.

Sodronyágybetétek mérei
szorinál a firtól lejjebb.

GICHNER JÁNOS
ágynemű rész- és vasbutor-gyáros
szőnyeg, függöny, pokróc, terítő sth.
nagy választékban.
BUDAPEST,
Erzsébet-körút 20,
Gyár:
Körút-utca 7. és 8.
Árjegyzéket
bárkinek ingyen és bérmentve küldök,
Gyermekkoszru nagy választékban. Nag nem felelté árai kizárólagos vagy a plánci vasmunkák

Fischer és Társa

villamos czégtábla-vállalat

Egy év alatt több, mint **600** darab villamos czégtáblát szállított, míg a sz.-főváros összes iparosai **49** darabot szállítottak.

Ezen eredmény igazolja, hogy **Fischer és Társa czég** legjobb és legmegbízhatóbb e szakmában

Szállítunk villamos czégtáblákat **legkedvezőbb** fizetési és bérleti feltételek mellett.

Iroda és gyártási telep: **VI., Gyár-utca 36.**

Aczélöntvényeket

dynamók az általános gépépítés, valamint minden egyéb más célra, az öntvények felhasználásához alkalmazkodó szilárdsági tulajdonságokkal kiváló minőségben.

Kovácsolható lágyvas-
öntvényeket

minden célra, mint tömeggyártási árut a legjobb minőségben, beküldött minták, vagy rajzok után, rövid időn belül szállít az:

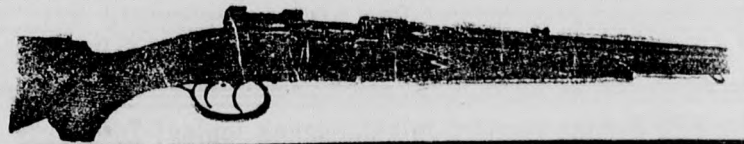
Első Magyar Lágyvas és
Aczélöntőgyár

Gugler és Forray

Budapest, V., Váci-ut 162. sz.

TELEFON 27-39.

Sürgős esetekben egyes aczélöntvények néhány napon belül szállíthatók.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétsövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, oéllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

VALUTA BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Alaptőke 2,000.000 kor.

Telefon 96-62.

BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRÚT 48. SZÁM,

Telefon 96-62.

Ötször 9 millió korona ingyenes főnyeremény!

Ezennel közhírré teszük, hogy a Valutapersely-tulajdonosok

V-ik ingyenes sorsjegy-csoportját megalakítottuk.

Ezen alakított öt csoportba tartozó perselybetét-tulajdonosok teljesen ingyen játszanak a Kiss József dr. budapesti kir. közjegyző által 166/1907., 243/1907., 334/1907., 561/1907. és 246/1908. úgyszám alatt kiállított közjegyzői tanusítványokban felsorolt sorsjegyek nyereményeire és azonkívül betéteiket az idő szerint öt százalékkal kamatoztatjuk. Fölhívjuk tehát mindazokat, kik ezen öt sorsjegy-csoport bármelyikében játszani kívánnak, hogy betéteiket alatti közjegyzői okirat értelmében pénztárunknál mielőbb befizetni sziveskedjenek, különösen hangsúlyozva azt, hogy minél nagyobb valakinek a betéte, annál nagyobb a nyeremény-részesedése is.

166 1907., 243 1907.,
334 1907., 561 1907.,
246 1908. úgyszám.

Hiteles kiadvány. Közjegyzői okirat.

Másolat

En Kiss József dr. budapesti királyi közjegyző megkeresés folytán megjelentem a Valuta-Bank részvénytársaságnak helyben V. ker., Váci-körút 48. szám alatt levő üzleti helyiségében, ahol Róna Arnold ur, a Valuta-Bank részvénytársaság vezérigazgatója, általam személyesen ismert budapesti lakos, előttem a következő nyilatkozatot jelentette ki és vétette fel:

A Valuta-Bank részvénytársaság folyó 1907 március 23., 1907 július 26., 1907 december 10. és 1908 május 2-án tartott igazgatósági ülésében megalakította a Valutapersely-tulajdonosok öt ingyenes sorsjegy-csoportját és elhatározta, hogy a Valutapersely-tulajdonosok ezen öt csoportjának betétek 5%-os kamatozása mellett kötelezőleg átengedi az alant felsorolt sorsjegyek számaira eső nyereményt oly módon, hogy 25-től 50 koronáig terjedő betét képezi az egységet, minden további 25 korona pedig újabb egységet jelent. Az esetleges nyeremények az egységek aránya szerint lesznek királyi közjegyző jelenlétében felosztva és részt vehetnek a huzásokon mindazon sorsjegy-tulajdonosok, kik betéteiket 30 (harminc) nappal a huzások megkezdése előtt a bank pénztáránál befizették.

Törlesztéses huzáson való kisorsolás esetén az illető sorsjegy más számú hasonló sorsjeggyel cseréltetik ki.

Minden újabb 200.000 korona betétnél a bank újabb csoportot alakít és annak megfelelően a sorsjegyek számát a fentiekhez hasonló mennyiségben szaporítani fogja; az új sorsjegyek száma pedig közjegyzőleg tanúsítva közzétételnek.

A sorsjegyek mennyisége mindenkor a jelzett kulcs szerint fog aránylani a betétállományhoz.

Az eddigi befizetések az I-ső, II-ik, III-ik, IV-ik és V-ik csoportba tartoznak, a későbbi új befizetések pedig azon csoportba, amelyet a betétkönyveske jelez. Ugyanazon könyveskével bármikor történő befizetések, ugyanazon csoportban maradnak. Az öt csoportba tartozó sorsjegyek a következők:

Sorsjegy neve	I. csoport	II. csoport	III. csoport	IV. csoport	V. csoport	Főnyerem.	Sorsjegy neve	I. csoport	II. csoport	III. csoport	IV. csoport	V. csoport	Főnyerem.
Január hónap:							Július hónap:						
2-án Osztrák vöröskereszt sorsjegy	8074/46	8224/37	5193/12	3965/19	10233/17	60.000	1-én Erzsébet királyné szan. sorsjegy	1630/31	1588/68	481/25	835/31	86/29	20.000
2-án Osztrák hitelsorsjegy	3244/88	3/59	537/41	3934/10	2778/3	300.000	2-án Bácsvárosi sorsjegy	2825/72	2419/38	1511/39	2810/46	1804/76	400.000
14-én 2%-os Szerb 100 Frs. sorsjegy	3343/42	97/27	2953/49	745/26	1597/03	80.000	2-án Osztrák hitelsorsjegy	3244/88	3/59	537/41	3934/10	2778/3	300.000
Február hónap:							Augusztus hónap:						
1-én Olasz vöröskereszt sorsjegy	11772/13	11579/29	2263/40	10176/28	7319/43	15.000	1-én Olasz vöröskereszt sorsjegy	11772/13	11579/29	2263/40	10176/28	7319/43	15.000
5-én Posti Hazai I. Takarékpénzt. egyos.	5237/49	1636/10	2349/33	2368/8	3782/1	300.000	16-án 3%-os Osztr. földh. ny. kötv. I. 1880	2139/24	1560/69	3114/78	199/71	779/48	90.000
15-én 3%-os Osztr. földh. ny. kötv. I. 1880-iki.	2139/24	1560/69	3114/78	199/71	779/48	90.000	25-én Magy. Jelz. hitb. konv. A. és B.	2491/74	382/90	2370/94	1900/98	647/69	500.000
23-én Magy. Jelz. hitb. konv. A. és B.	2491/74	382/90	2370/94	1900/98	647/62	300.000	Szeptember hónap:						
Március hónap:							Október hónap:						
1-én Erzsébet királyné szan. sorsjegy	1630/31	1588/68	481/25	835/31	86/29	25.000	1-én 4%-os Tiszszegedi sorsjegy	377/79	2359/22	1817/16	314/75	855/85	130.000
1-én Bazilika sorsjegy	2943/22	1878/85	2921/49	5638/83	880/73	30.000	5-én Posti Hazai I. Takarékp. egyesület	5237/49	1636/10	2349/33	2368/8	3782/1	300.000
1-én Magy. vöröskereszt sorsjegy	333/91	1105/80	6995/99	6686/97	1409/15	30.000	25-én Magy. Jelz. hitb. konv. A. és B.	2491/74	382/90	2370/94	1900/98	647/69	500.000
1-én Bácsvárosi sorsjegy	2825/72	2419/38	1511/39	2810/46	1804/76	300.000	November hónap:						
Április hónap:							December hónap:						
3-án 4%-os Tiszszegedi sorsjegy	377/79	2359/22	1817/16	314/75	855/85	130.000	1-én Osztrák 1864. Államsorsjegy	199/22	3511/24	1308/38	633/11	3251/74	300.000
25-én Magy. Jelz. hitb. konv. A. és B.	2491/74	382/90	2370/94	1900/98	647/62	300.000	3-én Posti Hazai I. Takarékp. egyesület	5237/49	1636/10	2349/33	2368/8	3782/1	300.000
Május hónap:							Január hónap:						
1-én 5%-os Osztr. 1860. Államsorsjegy	13842/16	16109/15	13911/06	19426/7	271/17	800.000	1-én Osztrák vöröskereszt sorsjegy	8074/46	8224/37	5193/12	3965/19	10233/17	60.000
1-én Olasz vöröskereszt sorsjegy	11772/13	11579/29	2263/40	10176/28	7319/43	30.000	2-án Osztrák hitelsorsjegy	3244/88	3/59	537/41	3934/10	2778/3	300.000
14-én 2%-os Szerb 100 Frs. sorsjegy	3343/42	97/27	2953/49	745/26	1597/03	80.000	14-én 2%-os Szerb 100 Frs. sorsjegy	3343/42	97/27	2953/49	745/26	1597/03	80.000
15-én József sorsjegy	5637/69	4406/32	161/15	6532/26	2811/3	20.000	Február hónap:						
15-én 4%-os Magy. Jelz. nyer. kötv.	2258/51	1341/52	2321/78	1062/63	5574/45	70.000	1-én Olasz vöröskereszt sorsjegy	11772/13	11579/29	2263/40	10176/28	7319/43	15.000
15-én 1870. Magy. nyer. sorsjegy I. II.	5933/38	3269/16	1529/11	5552/11	3242/24	300.000	5-én Posti Hazai I. Takarékpénzt. egyos.	5237/49	1636/10	2349/33	2368/8	3782/1	300.000
16-én 3%-os Osztr. földh. ny. k. 1880-iki.	2139/24	1560/69	3114/78	199/71	779/48	90.000	15-én 3%-os Osztr. földh. ny. kötv. I. 1880	2139/24	1560/69	3114/78	199/71	779/48	90.000
Június hónap:							Május hónap:						
1-én Osztrák 1864. Államsorsjegy	199/22	3511/24	1308/38	633/11	3251/74	300.000	1-én 5%-os Osztr. 1860. Államsorsjegy	13842/16	16109/15	13911/06	19426/7	271/17	800.000
3-én Posti Hazai I. Takarékp. egyesület	5237/49	1636/10	2349/33	2368/8	3782/1	300.000	1-én Olasz vöröskereszt sorsjegy	11772/13	11579/29	2263/40	10176/28	7319/43	15.000
25-én Magy. Jelz. hitb. konv. A. és B.	2491/74	382/90	2370/94	1900/98	647/62	100.000	2-án Osztrák hitelsorsjegy	3244/88	3/59	537/41	3934/10	2778/3	300.000
Összesítés:							Összesítés:						
1.090.000							1.300.000						

Összesítés minden egyes csoportban kilenc millió korona.

Az áttekintés egyszerűsége végett az idegei pénz-makret koronáértékben számítottak.

Alulírott királyi közjegyző tanusítom, hogy az itt elősorolt összes sorsjegyek előttem fölmutattattak és hogy ezek a Valuta-Bank r.-t. pénztárában elhelyeztettek. Miről ezt a közjegyzői okiratot fölvettem, azt a félnek fölolvastam, ki is az akaratával mindenben megegyezőnek találta és ennek kijelentése mellett előttem sajátkezűleg aláírta azzal, hogy az okiratról tetszés szerinti számú hiteles kiadvány lesz kiadható.

Budapest, 1907. április 2., május 22., július 30., december 14. és 1908. május 4-én.

Róna Arnold s. k. Kiss József dr. kir. közjegyző (P. H.).

Ezen közjegyzői tanusítvány szerint minden Valutapersely-tulajdonos betétjének 5 százalékos kamatozás mellett az év minden hónapjában a fenti óriási összegekre játszik anélkül, hogy sorsjegyekbe egy fillért is befektetett volna.

Részt vehetnek ezen játéktörvényben úgy a budapestiek, mint vidékiek. Budapestieknek pénztárunk azonnal kiszolgáltatta a betett összegről egy takarékkönyvet, valamint egy Valutaperselyt. Vidékiek érkezett pénzküldeményeknél olg a név és lakás megjelölése mellett ezen megjegyzés „Perselybetét”. A betétről szóló takarékkönyvesek azonnal megküldjük, míg a perselyt a betető névén nálunk kezeljük.

A betett összegek fölött mindenki bármikor szabadon rendelkezhetik. 500 koronáig leghelyesebb a postautalvány használata. Kívánatra postatakarék-pénztári cheque-lapokat is szívesen küldünk.

Az összeg nagysága korlátozva nincsen és minél nagyobb valakinek a betéte, annál nagyobb a nyereményrészesedése is. Nyeremények esetén a nyert összeg közjegyző jelenlétében azonnal fölosztatik és az illetőknek könyveskéjében javára iratik.

A Valutapersely-tulajdonosoknak minden hó 1-én és 15-én megküldjük a Valuta sorsolási értesítőt 10 fillér ellenében és mindenki egy figyelemmel kíséri a huzások számait, mintha saját sorsjeggyel játszanék.

Miután az eddig alakított öt sorsjegycsoport főnyereményei ötször 9 millió koronát tesznek ki, ajánljuk, sorakozzék mindenki a Valutapersely-tulajdonosokhoz és e célra bárkinél kölcsönözzük Valutaperselyt 6 korona kezdő betét ellenében.

Budapest, 1908. május hó 28-án.

A Valuta Bank Részvénytársaság Igazgatósága.

Nyári idény az Erzsébet sósfürdőben

Budapest—Kelenföld

Május 1-én kezdődött a májusi idény az Erzsébet sósfürdőben, mely az egyedüli női fürdő hazánkban, mely téli gyógyhasználatra is be van rendezve. Ötven éve annak, hogy a fürdő területén, mely a Gellérthegy és Sashegy által határolt kelenföldi síkon fekszik, keserűs vizre bukkantak (vize a legrégebb az összes budai keserűvíz források között) és ma már terjedelmes, virággal díszes, árnyas park közepette, mintaszerűen berendezett fürdőtelepet találunk.

Kevés fürdő dicsekedhet nálunk hasonló gyors fellendüléssel, mint az Erzsébet sósfürdő. A fürdő e rohamos emelkedését egyrészt természetadta kincseinek, a világhírű keserűs vizének köszönheti, másrésztől meg, hogy áldozatkész tulajdonosa oly fürdőintézményeket létesített, melyek lehetővé tették, hogy mondhatni szanatóriumi kényelemben használja a beteg közönség az előirt ivó- és fürdőgyógyvizet.

A fürdőnek két év óta tulajdonosa, Kozmitza Miklós báró ur tervbe vette a fürdőtelep nagyarányú kiépítését és ebből egy nagyrészt a múlt év folyamán meg is valósított.

Tökéletesen átépítette az ugynevezett «fürdőház»-épületet, hozzá egy új szárnyépületet emeltetett és mintaszerűen berendezte az összes helyiségeket, melyek a lefolyt téli évadban már használatban is voltak.

Földszint vannak a fényes kiállítású fürdőkabinok, az ivó- és várócsarnok, az emeleten a lakószobák és a pihenőterem, úgy, hogy bármely időjárásban meghülés veszélye nélkül használhatja úgy a fürdőben lakó, valamint a városból kijáró közönség is a kuráját, amint azt már az elmúlt téli idény be is igazolta.

A fürdőházban természetes keserűs fürdőkön kívül még szénsavas fürdőket és május 15-től kezdve, amikorára a saját villamfejlesztő telep is elkészült, forrólégfürdőket is szolgálnak ki a közönségnek.

Föl kell még említenünk az új kazánházat, a gőzmosót, az egész fürdő csatornázását, vízvezetékét, mint egészségügyileg fontos ujitásokat.

Mint látjuk tehát, a fürdőtulajdonos az új berendezések egész sorával tökéletesítette és moderné tette az Erzsébet sósfürdőt.

Több jól berendezett lakóház áll a fürdőző közönség rendelkezésére, hol a betegek kényelméről, nyugalmáról és jó vendéglői ellátásáról, de meg szórakoztatásáról is gondoskodik az igazgató-ság. Hisszük, hogy a betegek még az eddigénél is fokozottabb számban fogják fölkeresni az Erzsébet sósfürdőt és igénybe venni ennek páratlan gyógykincsét, mely főleg a belek bántalmánál, altesti és általános vérbőségénél, máibajoknál, aranyérmél túlságos elhízásnál, kö-zvényénél és női hajoknál oly fényes eredményeket képes fölmutatni.

Legajánlatosabb a fürdőtelepen lakni, de mivel az Erzsébet sósfürdő a kelenföldi villamos mentén fekszik, 15 percrenyire a Kálvin-tértől, a városban lakók is könnyen kijárhatnak a fürdőbe, kiknek kényelmére a fürdő végállomásánál kis várócsarnokot építettek.

Mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál az

Erzsébet sósfürdő igazgatósága
Budapest-Kelenföld.

Telefonszám 40—84.

Fillér **4** Fillér
a nagymosás!
ha a ruhakékitéshez a szabadalm.
Uranos pasztillát

használ!

Patyolatfehér lesz a fehérnemű. Foltot vagy oskót nem csinál. Artalmatlan, mert savmentes. Gyorsan, teljesen oldódik a vízben.

Uranos-pasztilla
csak 4 fillérbe kerül
és egy nagymosáshoz elég.

Minden drogeriában és fűszerüzletben kapható.

Mintadozost (10 db pasztilla) 40 fill.
(bélyegeken is) ellenében küldenek:

Hochsinger Testvérek

vegyészeti gyár

Budapest, VI., Rózsa-utca 83. sz.

Kapható:

Dr. Szuly Aladár, IV., Muzzeum-körút, Pintér Gyula, IV., Keoskeméti-utca, Krayer E. és Társas, V., Váci-ut 6., VII., Akácfa-utca 64., VII., Rakóczi-ut 50 és IX., Kálvin-tér 7., Elek Arthur, VI., István-ut, Karkó Ferenc, VII., Mária Terézia-tér 2., Vida István III., Fehérvári-ut, Deutsch Márton I., Korvin-tér, Messik Testvérek VII., Király-utca 47., Angyal Vilmos V., Váci-ut 6., Jung Miklós VII., Dembinszky-utca 31., Friedmann J. VII., Murányi-ut és Petőfy-ut. sarok, Baumholzer Ede I., Corvin-tér, Arnold R. I., Döbrenté-tér, Thalhammer és Seitz V., Zrínyi-ut. Kiss és Schmidt VII., Lövéde-tér, Lakatos Péter VIII., Sándor-tér, Schwab Alajos V., Váci-körút 22., Krausz és Böhm VII., Király-ut. Salamon A. és Fia VII., Király-ut. Wertheimer és Frankl V., Hold-ut. Rogátsy Kálmán VII., Rákóczi-ut 12. Pick O tó VII., Király-ut. Borovitz M IX., Üllői-ut 38., Weisz J. és Tsa Buda, Alagut-ut. Szimon István V., Váci körút 60., Szentes Ede V., Gizella-tér, »Ábbázia« drogeria VI., Andrássy-ut, Horváth Nándor IV., Vámház-k.

Kiváló gyártmányu
Zongorák és Pianinók 500 kor. feljebb.
Régi
mester-hegedűk
100 koronától

Jó hangu **czimbalmok** 70 koronától
Gramofon beszélőgépek 40 koronától

Ugyszintén minden más hangszer a legolcsóbb áron a legkiválóbb minőségben

Reményi Mihály

a M. Kir. Zeneakadémia szállítójánál

≡ BUDAPEST ≡
VI., Király-utca 58.

Képes árjegyzék minden hangszerről
külön-külön kérendő.

